

HÜSREV ÖZEL

TANRIDAGLI AKKARTAL

KAM YAYINLARI 3.Baskı

Tanrı Dağlı Akkartal 1. Bölüm

Mete Han'ın Hikayesi /Akkartal'ın doğuşu

Hüsrev Özel

Koca Tuğrul, yaşlı kılıç ustası, mağaranın sol yanında kurulu demirci ocağının başında, terlemesine aldırmadan, elinde ki kılıç taslağına biteviye çekiç sallıyordu.

TANRI DAĞLI AKKARTAL

Eski çağın bir Fil yılında uzun süren karakış nihayet gidip, acun yeniden ısınınca, eriyen kar susuz dere yataklarını doldurmuş, Uygun diyarı çağlayan sesleriyle çınlıyordu. İncelen karın altından kardelenler, çalan güneşi görmek için baş uzatırken, mor çizgili beyaz taçlı nazenin çiğdemler, turuncu, gevrek yapraklı nevrular, uçuşan kelekler, envai tür göçmen kuşlar, kertenkeleler, gelincikler ile şenlenen Asya kıtası yeni bir ilkbaharı selamlıyordu... Ötüken'den günler öncesinde yola çıkan bir ulak, ulu Tengri'de kurulu Koca Tuğrul Dergâhına, Kağan, Kutluk Kül Bilge'nin uçmağa varıp, tahta yeni kağan oturacağı haberlerini getiriyordu. Töre gereği, oğul Moyen Çor, ölen babası için (745) Yuğ yaparak, onu Tanrı beldesine uğurlamak ve kendi kağanlığı şerefine büyük toy yapıyordu. Moyen Çor bunun için Acun'un her yanına haberler salıp, hüner, bilek ve yüreğine güvenen bütün yiğitleri, tören ve yarışlara davet ile kazananlara büyük ödülleri vaat etmişti..

Tanrı Dağı Dergâhı'nın Turan diyarındaki yeri çok muteberdi. Dergah'da, hükümdar adayından, dilmaç ve savaşçısına kadar, talep eden herkese ilim ve sanat öğretilirdi. Dergaha çocuk yaşta gelen öğrenciler, sıkı bir eğitimle yetişir, ilerleyen yıllarda kamu hayatında önemli görevler alırlardı. Dergahın eğitim düzenine göre; sabah erkenden koşuşlarında uyanan öğrenciler, kuşluk vaktine kadar bedeni eğitim ve silah talimi yapar, öğlen vakti topluca yemeğe giderlerdi. Öğleden sonra atölyelerde görülen pusat yapımı dersine ek olarak, sair el sanatlarına dair kurslar görülürdü. Akşam yemeği sonrası dergâh mabedinde toplanılır, vukufehli hocaların naklettiği türlü ders ve hikayeler izlenirdi. Hafta sonu geldiğinde, büyük meydana toplanılır, harada yetişen cins atlarla heyecanlı Gökbörü oyunları oynanırdı. Eski çağın namılı yiğitlerinden Kazan'ın sekizinci göbekten torunu, Kam Ulutolga (Şaman), bu dergâhın baş öğretmeni iken, Kılıç piri Gökbörü, Kargı piri Boran, Gürz piri, Dağhan ve Tirendazlık piri Tarhan, pusat ve savaşa ilişkin dersleri verirlerdi...

Ötüken ulağının verdiği haber Dergahta sevinç ve üzüntüyü bir arada yaşatmış, toplanan yönetim kurulu, yarışlar için seçim yapmıştı. Ötüken'e gidecek olan Çopendozlar (Gökbörü oyunu oyuncularını) takımı beş kişiden oluşacak, ferdi yarışlara o yılın birincisi ile altı yeni mezun katılacaktı. Büyük meydana yapılan uğurlama töreni akabinde Çopendozlar ekibi yola çıkarken, Dergahta kalanlar büyük dershanede toplanmış, konuşanlar yarışlara gidenlerin başarı şansını sorgularken, eski çağın ünlü kahramanlarından Bahadır Akbaş'ın yedinci kuşaktan torunu Akkartal'ı favori görüyorlardı. Dergahta mutlak hayat devam ederken, Ulutolga'nın sohbet saati gelmiş, Kam bu defa insan ruhu ve onun kişi olarak yaratılması konusunu nakledecekti. beyaz tüylü post üzerinde bağdaş kurup, söze başlayan Kam; -Aziz ve asil ulusumun değerli evlatları, canlarım! Derken, dersane kubbesinde yankılanan davudi sesi ile şöyle devam ediyordu:

-Kökü zaman deryasının dibinde başlayıp, ucu günümüze kadar ulaşan eski kaynaklarımıza göre, insanın yaratılması olayı şöyledir;

' Kişi, Tanrı Beldesi'nde önce, uyşuk, hareketsiz, şekilsiz, renksiz, kokusuz bir halde bulunur iken, yüce Tanrı dilemiş, o da ozlaşarak , alev ve ışık topu haline gelip, döne döne yeryüzüne inmiş ve burada yeniden ozlaşarak, yeryüzü kişisi olmuştur. Tanrı katından geldiği için kişi şerefli ve kutsaldır. Nitekim bu kişiler toplanıp, aralarından birini Buğ seçerlerdi. beylere, 'Kutsama Töreni' ile Güneş'in eşi Ay tarafından, ait oldukları Budun'a kul gibi hizmet etme

görevi verilirdi. beyler ise ömürleri tamam olup, öldüklerinde, Budun toplanarak muhakemeleri yapılır, Budununa iyi hizmet etmiş olanlara 'ALP' sıfatı verilirdi. Kutsama töreninde cesedi yakılıp, bedeni kül olan beylerin Tinleri ozlaşarak, alev ve ışık halinde semaya yükselerek Tanrı katına geri dönerlerdi..."

Anlatı böylece sürüp giderken, aradan saatler geçiyordu. Geniş derslane zeminini kaplayan nakışlı halılar üzerinde, baş köşede beyaz tüylü postuna yeni doğan yıldız misali oturan Kam Ulutolga, uzun ak sakallarına tezat teşkil eden kara kaşlarını hafifçe kaldırıp, sanki çağlar öncesinde başlamış bir uykudan uyanıyordu. Parıltılı ela gözleri, etrafında hilali saflar tutmuş, kendisini can kulağıyla dinleyen öğrencilerini sevecen nazarla süzüyordu. Talebeler huş u ve sükun içinde beklerken, sessizliği bozan Kam, bu kez şöyle diyordu;

- Şimdi sıra, saz ve deyişler ile ruhları ozlaştıracak sazende ve ozanlarda. E, eh, hani nerede kopuz, cura, tef, davul ve kavalın ustaları? Diyordu...

Bu daveti bekleyen öğrenciler sevinçle kıpırdanıp, anılan sazlar bir bir ortaya çıkıyordu. Anında oluşan otantik koro, nümayişe bir peşrevle başlıyor, temaşa icra edilen diğer eserler ile devam ediyordu. Derslane kubbesinin muhteşem akustik yapısı, insanı mest eden bu musikiyi, ilâhî kudret adına kendi boşluğuna alırken, onu sonsuza kadar aynı tazeliğinde, aynı güzelliğinde saklayacak gibiydi. Bu esnada oluşan duygu sağanağı bütün dergâhı kuşatırken, dinleyenler içsel bir ozlaşma yaşırdı. Ölmeden, yanmadan erişilen bu ruhsal değişimin verdiği haz, Kam Ulutolga'yı ziyadesiyle duygulandırıp, yanaklarından minyatür derecikler akarken, aslen muharip olmak için yetişen talebelerine, böylesi bedii yetenekleri de bahşeden yüce Tanrıya medh-ü senalar gönderiyordu...

Bir başka gün sıra Tanhu Mete (Oğuz Kağan) ve Koca Tuğrul Dergâhı'nın tarihçesine gelmişti. Bu, sadece çok merak edildiği için değil, aynı zamanda Dergâh Müfredatı'nın mühim bir parçasıydı. Ulutolga bu bahsi kitaplıkta itina ile korunan, el yazması, kadim "Tanhu Mete" kitabından okuyacaktı. Derin bir nefes alan Kam, çoğunu ezbere bildiği nakle başlarken, bütün dikkatler onda, meraklar doruğundaydı:

"Başı dumanlı, göğsü çimenli ulu Tengri Dağı'nın güney yaslanında, bir yanda güneş çalıp, bir yanda yağmur yağıyordu. Yüksek çam ve meşe ağaçlarının gizlediği büyük mağaradan gelen metalik sesler, bu kayalık bölümü mekan tutan doğan, kartal ve atmacaların sesleriyle karışıp, etrafa aks'i sedalar yayılıyordu..."

Koca Tuğrul, yaşlı kılıç ustası, mağaranın sol yanında kurulu demirci ocağının başında, terlemesine aldırmadan, elinde ki kılıç taslağına biteviye çekiç sallıyordu. Eski zamanlarda oluşmuş bu büyük mağaranın tabanı yer yer dikitli, tavanı sarkıtlı, yanlar kavi, binlerce yıldan beri yüzeyini yalayarak geçen damlaların taşıdığı renkli kil ve kalk dalgalarıyla kaplıydı.

Koca Tuğrul bu kılıcı, kırk altı senelik ustalığı bir yana, yapılma sebep ve tekniğini bir düşte gördüğü şekilde yapmak istiyor, bu nedenle merakından yorulmak nedir, bilmiyordu.

Bu esnada, dağın doruklarına doğru tırmanan keçi yolunda iki atlı döne döne geliyorlardı. Omuzlarında yay ve ok dolu sadakları, terkilerinde avlanmış kuş dolu, nakışlı heybeleri vardı. Burun deliklerinden buğular saçarak, yol alan atlar, serin havaya rağmen terliyorlardı. Mağara önüne geldiklerinde ansızın duydukları gür sesle irkilerek başlarını yukarı kaldıran iki atlı, orada dimdik duran kara böklü, ak sakallı, dinç ustayı hemen fark etmişler, rahatlamışlardı. İki adam boyu yükseklikten onlara gülümseyen Koca Tuğrul;

-Saribörü'yü rastlamadınız, değil mi yiğitlerim? Her neyse, hoş gelip, sefalar getirmişsiniz! Hele inin atlardan, zavallı hayvanlar nefeslensinler. Solumalarını ta nereden işitti şu ihtiyar kulaklarım! Diyip, yanıt beklemeden içeri giriyordu.

Başlarından gemleri çıkarıp, otlanmaları için atları serbest bırakan avcılar, doğal taş merdiveni tırmanıp, heybeler omuzlarında mağaradan içeri girmişlerdi. İhtiyar usta az ötede, türlü edevatın dizili olduğu rafın önünde, taş yontusu masanın başında onları bekliyordu. Önünde kırmızı dolu bir testi ve üç şimşir oyması çamçak vardı. Gülümseyen gözlerle masaya konukları davet ederken, çamçaklara kırmızı dolduruyordu.

Sonra müşfik bir sesle:

-Hele şöyle gelin, oturun yiğitlerim. Diyordu.

Heybeleri bir kenara bırakan konuklar, masayı çevreleyen post sarılı alçak oturaklara oturmuşlardı. Koca Tuğrul;

-Hal, keyif ve işleriniz nasıl gitmekte Toman Beğ?

Bu yağız bahadırlardan geniş omuzlu, çengel bıyıklı ve kara gözlü olan Tuku Oymağı'nın önderi Toman, diğeri Tamgalı oymağına mensup bir genç avcı idi. Toman Beğ mayalı kısrak sütünden mamul, keskin kımızdan bir yudum alıp, sonra elinin tersiyle ağzını silerek:

- Ne desem bilmem ki Tuğrul Eçi... Durumdan hoşnut olmadığı edasından belliydi. Sözlerine devamla; kayda değer bir gelişme yok, vaziyet öncesinden farksız.

Sonra, dozu giderek artan esef ve umutsuzlukla konuşup, sözünü şöyle tamamlıyordu:

- Uğradığı son hezimetini unutturup, unutmaya başladığı egemenlik hazzını, beylik ve bahtiyarlığı Kara Budun'a yeniden hatırlatmak hiç kolay değil Tuğrul Eçi. Öz yurdunda esarete alışan ahalide, her şeyi kabul edip, kanıksayan kötü halleri var. Ne ederiz, bilemiyorum bu gidişle.

Yoldaşı Kula, onu tamamlamak için, yadırgı ve asabiyetle:

- Alınan fahiş vergiler ve her an sataşılın onuruna rağmen, hem bu tutum!?

Koca Usta, gayr-i ihtiyari yüzünü buruştururken, Toman Beğ sözü tekrar alarak:

-Evet Eçi, her şeye rağmen zannım o ki, eğer tez zamanda yeniden silahlanışımız mümkün olmazsa, korkarım bu hal çok daha kötüye gider. Aksi olursa, düşmanı bu kez yurttan silip, atarız.

Derken, tasdik etmesini ister gibi Kula'ya dönüyordu. Kula önce Koca Tuğrul'a, sonra Toman'a bakarak;

- Evet ama, her halde bu, önce Tengri, sonra da sizlerin çabalarına bağlıdır. Diyordu.

Bu izahatları dikkatle dinleyen Koca Tuğrul, kendisinden beklenmeyen bir iç kuvvetiyle gülerek:

- Umudunuz kırılmasın yiğitlerim. Biz neler görüp, bu gibi hallere dair neler işitmedik ki geçmişimden. Her şey olacağına varır, merak etmeyin. Pusat hazırlıklarına gelince, bu uğurda elimizden geleni yapacağız. Bakın, daha şimdiden beş sandık dolusu üretip, uğraş için hazır etmişiz.

Böyle derken, yerde, rafın önünde duran gürz, yay ve kılıç dolu sandıklar ile rafterasına dizili kalkan ve kamaları işaret ediyordu.

Sonra sözlerine devamla:

-Bunlar Güz'e kalmaz iki, belki üç misli olur. Diğer ustalar da gayret ederse, ki bunda kuşku yok, umarım orduyu donatacak hale geliriz. Öte yandan, halkın şu sıradaki hallerine bakıp, kulak asmayın. Çünkü onlar bütün bu işlerden habersiz, onun için öyle meyus olabilirler. Amma, hele o gün gelip, pusatlarını kuşandıklarında, düşmanı yurttan atmak için nasıl boz kurt, kaplan kesileceklerini, görürsünüz.

Bir an durup nefes tazeleyen Koca Tuğrul, ses tonuna hamasi vurgu yükleyerek;

- Hem unutmamalı yiğitlerim ki, her ne kadar kırılırsa kırılmış olsun, Türk ilinde er tükenmez, o da tutsak yaşamaz, yaşayamaz. Çünkü er kişinin özü Tengri'den gelir. Bunu böyle bilip, ferah tutasınız içlerinizi. Bu arada sakın ola çabalarınızı aksatıp, Budun'a önder olmaktan beri durmayasınız. Çünkü öndersiz ordu, ordusuz savaş, uğrunda savaşız da yurt olmaz yiğitlerim.

Bunun üzerine davranan Toman Beğ, konuşmağa başlamadan önce kemerinde taşıdığı, içi altınla dolu deri keseyi Koca Usta'nın önüne iteleyerek:

- Sağ olasın Tuğrul Ağam! Bu sözlerin maneviyatımızı yükseltip, inancımızı büyüttü. Pusat olmadan ordu olunup, uğraş kazanılamaz elbet. Bununla biraz daha ihtiyaç gidermek her halde mümkün olur. Hem bunları bırakmak, hem biraz hasbihal etmek için uğramıştık. Çabalarımız kuşkusuz sürecektir, ta ki yeniden ayaklanıp, yurt kurtulana dek. Eçi, şimdi destur verirsen dönmek vaktidir. Lakin ne çare ki, bu kez kardeşimiz Sarıbörü'yü göremeden

ayrılacağız. Selam söylersin artık bizden, gelince.

Böylece konuklar ayrılmış, Koca Tuğrul çalışmasını sürdürmek üzere gene ocak başına dönmüştü. Bıraktığı yerden işe koyulan Usta, saatlerdir ateşte kızdırıp, örs üstünde şekil verdiği taslağa su vermek istiyordu. Yeni kılıcın üstünlük bakımından farkını oluşturacak nirengi noktası bilhassa bu su veriş tarzında gizliydi. Bunun için kılıcın ağızını bir parmak, sırtını ise iki parmak kalınlığında özel bir balçıkla sıvayıp, onu tekrar harlı ocağa sürüp, körüğün başına geçmişti. Tam bu sırada bir atın kişnemesi duyulmuş, Koca Tuğrul memnun, yüzü gülmeğe başlamıştı. Evet, hayatta kalan tek evladı Sarıbörü idi çünkü gelen. Diğer üç oğlunu, özgür bir yurt uğruna, daha önceki isyanlarda meyyit vermişti. Az sonra gülerek içeri giren Sarıbörü, kucağında getirdiği eski demir parçalarını bir kenara bırakıp, hemen körüğün başına geçmişti. Babasına yardım için, ya çekiç sallarsa, ya böyle körük çekerek.

Sarıbörü adına yakışacak denli sarışın, yeşil gözleri daima gülen, güçlü ve zeki bir gençti. Her gün düze iner, ihtiyaç duyulanları veya olan bitene dair haber almaya çalışırdı. Babasının ünü, onun her yerde tanınip, itibar görmesini sağlamakla kalmaz, işlerini de kolaylaştırırdı.

Körüğün tempolu devinimleri çok sürmeden ateşin harını yükseltirken, Koca Usta ham taslağın ateşin tesiri ile aldığı renkleri dikkatle izliyordu. Nitekim kalın balçıkla sıvalı kılıç sırtı kiraz kırmızısına, ağız tarafı beyaz kor haline gelip, körüğe dur demişti. Beklenen tav nihayet oluşup, kılıca su verilmek vakti gelmişti. Bu durumda su verilen kılıç sırtı nisbeten yumuşak ve esnek, ağız asil çelik olacaktı. Maşayla tuttuğu ham taslağı közden çıkarıp, hiç bekletmeden madeni suyla dolu taş oyması tekneye daldırıyor, fokurdayan su kısmen buharlaşırken, kızgın namlu suyunu alıyordu.

Kılıç imalatının son adımı özen ve sabır isteyen kılağılama işiydi. Kalın, ince, yağlı ve yağsız kılağı taşlarından geçen kılıç namlusu günler sonra bir ayna kadar pürüzsüz ve parlak, bir ustura kadar keskin ve alıcı olmuştu. Bu arada, bir şahesere yakışan kemik kabza ve halis deriyle kaplı kın da yapılmıştı. Derken kabza takılıp, sıra eserin sınanmasına gelmişti. Deneme iki aşamada yapılip, ilkinde sertlik ve sağlamlığı, ikincisinde kılıcın keskinliği sınanmıştı. Sertlik denemesini Koca Usta'nın gözetiminde Sarıbörü yaparak, onunla masif örs demirinin yana doğru uzanan sivri ucunu koparıırken, ağızda bir çentik bile oluşmamıştı. Keskinlik ve alıcılık denemesini Koca Usta bizzat yapmış, bunun için düzdeki akarsu yatağına inmişti. Uygun yerde suya dikey soktuğu kılıca doğru yüzerek gelen yapraklara karşı sabit tutulan kılıç, onları hayrete şayan bir şekilde tek tek ikiye bölüyordu. Bütün denemelerden başarıyla çıkan kılıca, son işlem olarak, Usta'nın damgası, kurt başı ve kılıcın müstakbel sahibinin adları, kabzanın bir parmak önüne nakşedilip, şaheser tamam olmuştu. Ulusu, gelecekte layık olduğu düzeye ulaştıracağını düşte gördüğü, henüz doğmamış birine armağan diye yaptığı bu kılıcı bir ipek parçasına sarıp, hususi eşyasını sakladığı ceviz sandığına koymuştu. Yarım kulaç uzunluğunda, her bakımdan dengeli, ustası kadar asil olan kılıç, kendisi o zamana ulaşamasa bile, müstakbel sahibine oğlu Sarıbörü tarafından mutlaka verilecekti.

Toman Beğ ile yoldaşı Kula'nın yaşadıkları bölge kut dağı Tengri'nin Kuzeybatı eteklerinde kalan topraklardı. Otlak ve ormanla çevrili bu engebeli arazide dağınık yaşayan Türk boyları, birlikleri bozulup, devletleri yıkılarak uzunca süren esaret ve sefaletе düşmüşlerdi. Yaptıkları kanlı ayaklanmalar iki defa akamete uğramış, pek çoğu kırılmıştı. Bu havalide yaşayan oymakların çoğu işgal altında bulunan doğu illerinden, Ötüken tarafından göçmüşlerdi. İstilaya uğrayan diğer bölgelere kıyasla, buralar daha güvenliydi. Buna rağmen hayvan besleme, tarım ve metal işlemek yanında, deri ve dokuma işlerinde ileri gitmiş olmaları fayda vermiyor, üretimden sağlanan gelirin çoğu vergilere gidiyordu. Toman Beğ ve onunla çalışan bir grup avcı, zaman zaman gizli kervanlar düzenliyor, yükledikleri malları vergisiz satarak, kurulacak gizli ordu için gelir sağlıyorlardı. Ülke üç farklı kökene sahip düşman tarafından işgal edildiğinden, aralarında bulunan doğal rekabeti kullanmak mümkün olup, birinin hakim olduğu bölgeden kaçırılan mallar, diğer yörelerde rahatlıkla alıcı buluyordu.

Tengri Dağı'nın eteklerinde, Işıkgöl'ün kuzey kıyısını örten büyük bir orman vardı. Ormanın

göle bakan kıyısına yakın bir düzlükte ulu çınarın altında bir ağıl içinde koyun ve keçiler, önünde yatan iki iri köpek ve bağlı üç at durmaktalardı. Yan tarafta, etrafı çalılarla çevrili büyük bir kara çadır kuruluydu. Yoldaşı Kula ile ayrılan Toman Beğ, obasına sabahın seher vaktinde ulaşmıştı. Çadırında onu bir sürpriz bekliyordu. Zira, ileri düzeyde hamile olan esmer güzeli eşi Küngülü doğum yapmış, yanında mışıl mışıl uyuyan bir de çocukları vardı. Ağılın önünde atından inip, yolda avladığı dağ keçisini terkisinden indirmiş, atın koşumlarını çözmekteydi. Gelişini önce köpeklerin ürümesi, sonra nal sesleri ve atının kişneyişinden anlamış olan ihtiyar ana, eşi çoktan ölmüş, oğullarından üçünü ayaklanmalarda kaybetmiş, herkesçe sayılan Tolun hatun, oğluna müjde vermek için dışarı çıkmıştı. Toman Beğ, eyeri ağılın çit sırtıklarından birinin üstüne koyarken, annesinin seslenişi ile dönmüştü;

- Gözlerin aydın ola, ey oğul!

- Ne oldu ki ana?

-Daha ne olsun oğul, gelin gülle gibi bir oğlan doğurdu bize. Şükürler olsun yüce Yar atana! Toman Beğ sevincini belli etmeyerek;

- Ne diyorsun ana, doğru mu bu dediklerin?

- İnanmadınsa git kendi gözünle gör!

Bunun üzerine çadıra giren Toman Beğ, hakikati görünce çok sevinmiş, sonra atına binip, çevre oymaklara büyük şölen haberini vermek için yola çıkmıştı. Bu olaya belki en çok sevinen Kam Koca Tuğrul olmuş, at binip, oğlu Sarıbörü'yle birlikte gelmişlerdi. Çardaklar kurulup, kebablar çevrilmiş, yenilip, içilerek sıra yeni doğana ad konulmasına gelmişti.

Buna dair ilk öneri Koca Tuğrul'dan gelip:

- Adı yiğit, kahraman anlamına gelen "Mete" olsun! Demişti.

Bununla kalmayıp, azatlık mücadelesine ilişkin gayretlerinden ötürü överek, Toman Beğ'i bu uğraşın "Başbuğ'u" olması gereğini dile getirmişti. Aksakallıların oyuna sunulan bu öneri derhal onaylanmış, gönüllü önderliği resmiyet kazanan Toman Beğ'e "Yapgu" eşi Küngülü'ne ise bundan böyle "Katun" sanı verilmişti.

Aradan geçen bir kaç ay içinde bütün hazırlıklar tamam olup, yeniden kurulan ordu Yapgu'nun komutasında atağa geçmişti. Bu esnada karşı koyan düşman kılıçtan geçirilirken, direnmeyene hayatı bağışlanıp, takas ve fidye için esir alınıyordu. Temkin ve tedbirde hata yapılmaması sayesinde, bu kez düşman gafil avlanıp, yeniden toparlanmalarına fırsat verilmiyordu. Baskın şeklinde gelişen saldırılar düşmanı panikletirken, olayı duyan dağınık budun erleri dört bir yandan sökün eden süvariler ile muharip sayısı çığı gibi büyüyordu. Öz sınırlar dışına taşırılmayan bu savaş nihayet kazanılıp, Yüeciler hariç, diğer düşmanları (Çinli ve Sienpiler) ile barış antlaşmaları yapılmıştı. Böylece yağıdan temizlenen yurt, yüksek egemenlik hukukunu yeniden kazanıp, gönenç ve onur geri geliyordu.

Aradan üç yıl geçmişti ki, vuku bulan talihsiz bir olay Budun'u yasa boğmakla kalmayıp, bir takım kötü oluşumlara da kapı aralamıştı. Zira Tigin Mete, hastalığı sonucu annesini kaybedip, küçük yaşta öksüz kalmıştı. Çok geçmeden tekrar evlenen Yapgu, hamile kalan eşinden bir erkek evlada daha sahip olmuş, ordu komutanlarından biri olan dayısı Uruz, onun adını "Uluç" koymuştu.

Öksüz kalan Mete, üvey annesinden daha çok, gösterdiği yararlıklardan ötürü artık yüzbaşı olan Sarıbörü ile kalmayı yeğliyor, ondan ayrılmak istemiyordu. Yaşıtları analarının eteği dibinden ayrılmaya bile korkarken, Mete, Sarıbörü ile at sırtında ava gitmeğe bayılıyordu. Doğuştan acar bir çocuk olan Tigin Mete'yi yakın gelecekte bir vahamet bekliyordu. Çünkü, yeni Katun, onun yerine kendi oğlunu veliaht yapmak istiyordu. Oysa töre icabı bu hak büyük oğula mahsus olup, o ölmedikçe başkası veliaht olamazdı. Onun için de, Katun muhakkak bir yol bulup, Mete'den kurtulmak istiyordu. Bunu sağlamak üzere tacir, çoban, gezgin, Yüecili adına ne bulduysa, hudut haricinde bile olsalar yakalatıp, eziyet ettiriyordu. Devam eden bu hal, iki halk arasına düşmanlık tohumları yeşertiyordu. Bu işler daima gizli yapıldığından, içerde kimse duymuyor, karşı tarafın yaptığı misillemeler sebepsiz sataşma sayılıp, büyük tepkiyle karşılanıyor, taraflar her geçen gün savaşa bileniyordu. Yüeciler, Hunlular'a karşı

eski müttefikleri olan Çinli ve Sienpiller'i kışkırtıyor, onları yeni bir Hun tehlikesine karşı birlikte hareket etmeğe çağırıyordu.

Bu olaylardan bıkip, usanan Budun, toplanan her kurultayda şikayet konusu ederek, yönetimden acil çare talep ediliyordu. Lakin Katun ve yandaşları olayları daima örtbas edip, barış ve huzura olan ihtiyaç şiddetlendiriliyordu. Bunu sağlamak için el altından önerdikleri tek yol; Yüeciler'e bir rehin verilmesiydi. Uluç Tigin henüz küçük olduğundan, Mete'nin rehin olması uygun görülüyordu. Bu gidişata artık bir son vermek isteyen Yapgu, halktan gelen yoğun itirazlara rağmen, Yüeciler'le saldırmazlık paktını temin için Mete'yi, bir süreliğine olsun, onlara rehin etmeğe razı oluyordu.

Bu duruma çok üzülen Yüzbaşı Sarıbörü, pederi Kam Koca Tuğrul'a gidişatın nereye varacağını soruyordu. Kam, hırslı Katun'un her şeye rağmen ilk fırsatta savaş çıkartmak istediğini biliyor, onun için hemen önlem almak gereği üzerinde duruyordu. Tigin Mete savaş çıkmadan önce rehinlikten kurtarılmalıydı.

Bu işi üstlenen Yüzbaşı Sarıbörü, güvendiği muhafızlardan üçünü gizlice Yüeci ülkesine salıyordu. Bunlar, onbaşı Ötemiş başta olmak üzere, Mete'yi seven, Töreye bağlı, lisan ve sair konularda yetenekli yiğitlerdi. Nitekim üç yiğit iki sınır arasında kalan tampon bölgede, yollara uzak düşmeyen, asude bir yerde çadır kuruyor, burada av ve hayvan besleyerek yaşarken, az zamanda birer Yüecili'den farksız oluyorlardı. Bu arada Yüeci Başbuğu Barak bir at yarışı düzenliyor, buna katılan Ötemiş ustalığı ile göz doldurup, Barak tarafından ödüllendirilmekle kalmıyor, Tigin Mete dahil, hanedan çocuklarına binicilik öğretmeni yapıyordu. Böylece çok sürmeden Tigin Mete ile karşılaşan Ötemiş, ona asıl maksadından söz etmeyip, alakası, kabiliyetli bir öğrenci ile öğretmen arasında beklenen şekilde kalıyordu. Bundan sonra at gezintileri yapmak dahil, her gün birlikte olabiliyorlardı.

Böylece aradan üç yıl geçip, emeli malum Katun ve yandaşları tahrik eylemlerine yeniden başlayınca durum aniden değişiyordu. Onların bu tavrına önce pek anlam veremeyen Barak Han, Ötemiş'in zaman zaman çıltattıkları dolayısıyla, aslında Tigin'in kurban edilmek istendiğini anlıyordu. Hun töresini bilen Barak Han, onu her şeye rağmen elinde teminat olarak tutmak istiyor ve bunun için tedbir alıp, bir çok hareket serbestisini kısıtlayıp, gözetim önlemlerini arttırıyordu.

Bu gidişat, henüz olayların farkında bile olmayan Tigin bakımından vahimdi, çünkü bir savaş durumunda hayatı tehlikedeydi. Fakat her şeye rağmen onun arkasında köklü bir ulusu temsil eden, feragat ve asalet sahibi bir avuç yiğit ile onlara şu acunda ad veren kadim bir Töre vardı. Bu "Türk Töresi" ve onun kişi dimağında yer alan manevi hakimiyetinin ezeli ve ebedi tahtıydı. Çünkü o taht; onları ve töreyi yaratanın tahtıydı. O taht, Türklüğün namus ve şeref timsali, uğruna savaşan ruhların mihrabıydı...

Bu sırada Ötüken'de son kurultay toplanıp, harp kararı alarak dağılıyor, artık savaş davulları çalınıyordu. Olan biteni yakinen izleyen Sarıbörü, hemen mahut planı uygulamaya koyup, Bozok adlı ulağı sezdirmeden yola çıkarırken, ona şu talimatı veriyordu;

-Tigin Mete ilk fırsatta kaçırılıp, esen olarak, Tengri Dağı'na ulaştırıla!...

Yeller gibi esip, kuşlar gibi uçan atıyla yol alan Bozok, Yüeci sınırını geçerken, Hun ordusu bölükler halinde yola diziliyordu. Nihayet bir gün bir gece sonra tampon bölgede bulunan üsse ulaşıp, Ötemiş'e bu emri iletme görevini orada daimi bulunan Bars ve Berkiş'e devredip, aldığı muhtemel uygulama planı ile geri dönüyordu. Bu emri alır almaz yola çıkan Bars, Ötemiş'i çadırında yalnızken buluyordu. Bars'a, çadırdaki beklemesini tembih eden Ötemiş, derhal at binip, binlerce çadırdan oluşan Yüeci Payitahtı Hargon'a sürüyordu. Hargon, küçük bir çayın kenarında, sırtını ormana vermiş, rakımı giderek yükselen, ağaçlı ve çimenlik bir düzlükte yer alıyordu. Kendi kaldığı çadır biraz dışarıda, kuytu bir yerde kuruluydu.

Yukarılardan bakıldığında, etrafı iri mantar evlekleri ile çevrili bir dağ eteğini andıran bu düzlük, iki yandan geniş bir ovaya açılıyordu.

Ötemiş Kuzeyden gelip, güneye doğru gidiyordu. Mevsim yine değişmiş, etrafta serin güz yelleri esiyordu. Çadırların çevrelediği meydanlarda çocuklar koşuyor, koyunlar meleşiyor,

kuşlar gönlünce uçuşuyordu. Biraz ileride ceviz ve çınarların çevrelediği görkemli Han Otağını gören Ötemiş, içinde bir ürpertinin serince kıpırdandığını hissediyordu. Yumuşak usulde işe yarar ümidiyle, gerektiğinde bu iş için kullanılmak üzere, yanında biraz altın ve gümüş getiriyordu. Şimdi ilk iş, bir yolunu bulup, Tigin Mete'ye ulaşmağa kalıyordu. Önceleri olsa bu çok kolaydı. Ama şimdi onunla ancak haftada bir gün, o da esasen yarın olmak üzere, bir araya gelmeleri mümkündü. Ayrıca öncesinden farklı olarak, onun kaldığı çadırı göz altında tutan üç yeni nöbetçiye daha görev veriliyordu. Ötemiş, Han Otağına elli adım kadar yaklaşmış, pür dikkat etrafı tarıyordu. Ortalık hayli hareketli, ama onun umduğu türde bir telaş havası sezilmiyordu. Bu ise, savaş haberinin oraya henüz ulaşmadığını gösteriyordu. Önünde eli kargılı, beli kılıçlı bir manga çerinin daima nöbet tuttuğu üç tuğlu Han Otağının hemen sağına düşen büyük yaslanda, etrafı bodur ardıçlar ve yer yer servilerle çevrili küçük bir meydanlık vardı. Esasen burada çeriler talim yapar, onlar çekilince yerini çocuklar veya yetişkin delikanlılar alır, aralarında güreşir veya oyunlar oynarlardı.

Güneş uzaklarda görülen sıradağın arkasında guruba (günbatımı) girerken, gökyüzünde kobalt mavisi zemin üzerine sarı, turuncu, eflatun renkli devingen katlar oluşmasına yol açıyordu.

Ötemiş bu meydanın girişine doğru dikkat ettiğinde, orada bir grup çocuğun arasına çömelmiş, onlara bir şeyler anlatan Gabor'u fark ediyordu. Fakat Tigin Mete, henüz ortalıkta gözüküyordu. Az daha yaklaştığında, beyaz borkünü alnından geri iten Gabor da onu fark edip, çocukları bırakarak, neşeli bir yüzle ona doğru yürümeğe başlıyordu. Gabor, Tigin'in en eski muhafızıydı. Ötemiş onunla iyi anlaşır, kımız içip, birlikte eğlenirlerdi.

Nihayet birbirlerine üç adım kala, önce Gabor yaltaklanarak:

-O,oo! Ötemiş Ağam, nerelerdeydin? Kaç gündür hiç uğramaz olmuştun buralara. Derken, Ötemiş buna karşılık yapay bir neşeyle:

- Ohoooh! Nerede olacak, elbette ki aynı yerimizde, hani bilmezmiş gibi konuşursun. Hem bu sırası keyiflerimizi de hiç sorma... Derken, bu arada göz kırıp, eliyle bir kadehin içilişini işaret ederek, devamlı:

- Sizleri merak edip, sonunda geldik işte. Diye ekliyordu.

Ötemiş bu tarz bir karşılaşmayı her zaman olsa umardı, ama gizli niyetinden ötürü olacak, bu gün beklemiyor, o nedenle kendini şanslı gününde sayıyordu. Derken eyerden atlıyor ve sağ elini uzatıp, Gabor'un omzunu sıvazlıyordu.

Aynı dostluk edasıyla karşılık veren Gabor:

-Bilirim, güreşten hoşlanırsın, hele bir de senin yenilmez çırak, Hun Tigin'i güreşirse. Hele şuraya baksana, gene güreşiyorlar işte. Diyordu.

Bunu duyan onbaşıyı bir heyecan sağanağı yalayıp geçiyor, atı yularından çekerek, yakındaki bir serviye bağlayıp, koşar adım çocukların arasına dalıyordu. Meydanın öte ucuna doğru giderken, Gabor ardından ona yetişmeye çalışıyordu. Güreşenleri izleyen kalabalıktan üçü, Tigin'i kollayan yeni muhafızlardı. Tigin artık ince, kara yağız ve sıırım gibi bir genç olmuş kıyasıya güreşiyordu. Karşısındaki rakip iri kıym bir gençti. Bir elense ve parat bir çelme ile rakibini bir anda sırt üstü yere yıkan Tigin, onun göğüs kafesine çöküyordu. Başta Ötemiş olmak üzere, bunu beğenen herkes Tigin'i alkışlıyordu. Güneş batıncaya kadar üç güreş daha yapan Tigin, gene rakiplerini yeniyor ve seyredenlerden bol alkış alıyordu. Güreşler sürerken, diğer muhafızlara yaklaşan Gabor, biraz sonra kurulacak muhtemel çilingir sofrasından lafı ballandırarak bahsedince, onların iştahları da kabarıyordu. Onları göz ucuyla izleyen Onbaşı, Gabor'a yaklaşarak, bol kızımlı mükemmel bir sofranın donatımı için gereken parayı veriyordu. Biraz sonra çökmeğe başlayan karanlıkla meydanlar boşalıp, ortalıkta kimseler kalmıyordu. Bu arada Ötemiş çoktan gidip, iştret sofrası için gereken nevaleyi getirmiş, sonra gelip onları da alarak, hep birlikte Tigin'in kaldığı çadırı dört yandan kuşatan nöbetçi çadırlarının arasına çöküyorlardı. İri bir çadırın girişini tercih eden nöbetçiler, böylece hem içeriden yansıyan şamdan ışıyla aydınlanacak, hem Tigin'i göz altında tutabileceklerdi. Meze olarak getirilip, kızartılmış etlerden bir kuzu budu alan Tigin, yemek ve yatmak için çadırına çekilirken, Ötemiş'in yaptığı bir göz işaretinin anlamını bir türlü çözemeyip, bunu

merak ederken uykuya dalamıyordu. Çadırda yere serili yatağa sırt üstü uzanmış, bu arada dışarıdan gelen seslere kulak kabartıyor, keskin kalite kımızla esriyip, peltekleşen dudaklardan dökülen sözleri anlamağa çalışıyordu.

Nitekim nöbetçiler sızıp, kimi oraya kimi buraya yığılırken, konuşmalar kesilmiş, etrafta baykuş sesinden ve uyuyanlardan gelen horultulardan başka ses duyulmaz olmuştu. Onları tekrar yoklayarak kalkan Ötemiş, sessizce Tigin'in kaldığı çadıra girmişti. Hala gözü uyku tutmamış olan Mete, onu bir siluet halinde bile olsa tanımıştı.

Nitekim fısıltıyla seslen Onbaşı:

Mete Tigin, haydi hemen kalkıp hazırlan. Artık buradan gitmek vakti gelmiştir! Öz yurdumuza, bizi bekleyenlerin yanına dönüyoruz.

Buna çok şaşırın Mete heyecanlanıp, sesi kısılarak;

-Kaçacak mıyız yoksa buradan hocam?

- Evet Tigin'im, Haydi davran bakalım.

- Vay anasını, demek siz bizden biriydiniz? Tamam, o işaretinizin sırnı şimdi çözdüm.

Diyen Mete, hemen kalkıp yeleğini, borkünü, çizmelerini alırken, bu olan bitene gene de tam inanamıyor, kendini bir düştüymüş sanıyordu. Derken çok geçmeden sessizce dışarı çıkıp, az ötede duran atlardan ikisine biniyorlardı. Oradan ayrılırken, Hargon'a girmeyip, ormanı arkadan dolanarak onbaşının çadırına varıyor, bu sırada, merakından yerinde duramayan Berkiş'i biteviye voltalar atarken buluyorlardı. Derken, hemen o da davranıp, üç atlı Kuzey-batı yönüne dörtlal uzaklaşıyorlardı. Hava akşamkine nazaran daha ılımandı. Şanslarına, biraz önce lacivert semada hiç görünmeyen yarım ay da ortaya çıkıp, ılgarla giden atların yolu görmelerine yetecek şuaı yer yüzüne gönderiyordu.

Bu sırada Yapgu, tepeden tırnağa pusatlı beş bin kişilik atlı ordusuyla Yüeci sınırına dayanıyordu. Gün batarken yola çıkan ordu, gece boyunca yol almış, ortalık yeniden ışıyordu. beyaz aygırı ile önde giden Yapgu, Yüeci sınırından girilince atını tırısı kaldırmıştı. Hun ordusu bir kara yılan gibi büküle, kıvrıla giderken, ortalık gümbürdeyen nal sesleriyle sarsılıyordu.

Bu sırada, Mete ve fedaileri tampon bölgeye varmış, burada kurulu çadır sökülerek, yöreye hakim bir tepeyi tırmanmışlardı. Uzaklardan duyulan bu uğultuya ancak hareket halinde olan bir ordunun sebep olacağını kestirmiş, fakat onun ne taraftan gelip, geçeceğini henüz kestiremiyorlardı. Ordunun izlediği güzergaha beş ok atımı mesafede yer alan bu tepe, tamamen meşe ve fındık kümeleri ile örtülü, nisbeten emin bir yerdi. Küçük kafiye açık bir alanda, güneşin ısıttığı şebnemli çimenlere oturmuş, ordunun uzaklaşmasını beklerken, bir şeyler yiyip, hemen yola koyulacaklardı. Bars ve Berkiş tepenin çevre düzlüklere bakan sağ ve sol cephelerine siperlenmiş, etrafı kolluyorlardı. Bir çıkından aldığı kızarmış, soğuk av etlerini işaret eden Onbaşı, Tigin Mete'ye:

- Tiginimiz'in ağzına layık olmasa da, bunlardan başka yiyecek yok yanımızda.

- Bunları bulduk ya, siz ona bakın hocam. Seslenelim Bars ve Berkiş'e, beraber yiye lim.

Derken onlar da gelip, yemek henüz bitmişti ki, beklenen şey, yerleri sarsan nal seslerinin, kasırgayı andıran uğultusu artık iyice yakından geliyordu. Hemen kalkıp, hızla sesin geldiği kuzey istikametine koşmuşlardı. Bulundukları yer karşı düzlükleri görmeğe müsait, fundalık bir noktaydı. Şimdi buradan, dört nala gelen koca bir ordunun havaya kaldırdığı yoğun toz bulutunun, yaklaştıkça büyümesini hep birlikte izliyorlardı. Onbaşı ve yiğit çerileri her şeyi muhtemel saydıkları halde, biraz sonra olabilecekleri umursamıyor gibi sakindiler. Buna sebep, uğruna baş koydukları kutlu davaydı. Henüz muğlak bu durum karşısında acep genç Tigin neler düşünüyordu? Bu sorunun cevabını, sanki aynı şeyleri düşünmüş gibi, Onbaşı Ötemiş veriyordu:

- Geleceğin Yapgu'su Mete Tigin! Diyerek söze başlıyor ve konuştuğu duyguları depreşip, gözleri puslanarak;

-Bu gördüklerinden hiç tasa etme. Özgüvenimizin kaynağı Göktanrı biliyor, biz yaşadıkça sana kimseler dokunamaz. Sonra arkadaşlarına dönerek;

-Kardeşler hele buraya gelin, sonuna dek Tigin Mete'nin yanında yer alacağımıza birlikte ant içelim!

Nitekim kılıçlar çekilip, avazla hep bir ağızdan:

- Sözümüzden dönersek; Gök gire, kızıl çıka! Derken, silah üzerine yemin ediyorlardı.

Ordu olur da öncüsü, artçısı olmaz mıydı? Bakın işte sol yamaçtan beş atlı dolu dizgin yaklaşmaktaydı bile. Bizimkiler ok ve yaylarına davranıp, gelenlere, ağaçlığa girdiklerinde, şah çekmek için atılmışlardı. Az sonra öncüleri yerlerine mihlayan katı emir, üç yandan ve üç ağızdan aynı anda çıkıp, üzerlerine nişanlanan demir ok temrenleri kadar keskin ve onlar kadar caydırıcı olmuşlardı:

- Durun! Sakın kıpırdamayın!

Üç sesin sahipleri, ellerinden kurulu yaylar, birer birer çalıkların arasından çıkmışlardı. Önce yerlerinde donup kalan öncüler, sonra Ötemiş'i tanıyınca bir an ferahlamış, lakin onun ciddi tavrı ve;

- Hemen at inip, silah bırakın! Emrinden sonra, yukarı gelmelerini istemesiyle şaşkınlıkları sürüyordu.

Yukarı çıkan öncüler Mete'yi tanımış değillerdi. Şaşkınlıkları sü rüyordu. Kendini ilk toparlayan öncü başı, Ötemiş'e hitaben:

- Onbaşım, acaba bu hissim doğru ve karşımızda ki Tigin Mete'mi?

Diye sormuş, Onbaşı başıyla onaylarken, onurla gülümsüyordu. Bunun üzerine Öncü başı;

- Haşin tutumunuzun asıl sebebi şimdi anlaşıldı. Lakin Tiginimiz lütfen bağışlasın, çünkü biz sadece birer emirberiz. Amirimiz de malum, Yapgu, yani, kendi babalarındır şahsen. Diyordu. Buna karşılık veren Onbaşı'nın bakışı yine kinayeliydi. Olumsuz manada baş sallarken:

- Bilmem nereden başlamalı. Ama bilip, tanımış olduğunuz gibi, Tiginimiz Mete, el'an karşınızda olup, töre uyarınca gelecekte ki Yapgu'muzdur. Sizler, şu topraklara, mertçe haber bile vermeden saldırırken, bunun neye mal olacağını ya hiç düşünmemiş olan yozlar (sığır), yahut da vicdansız, töreye bilerek ihanet eden hainlersiniz.

Derken, bir an durup, bunları kıvançla izleyen Mete'ye bakmış, sonra sözlerine devamla;

- Amma, şükür Tengri'ye ki sonuç, fesatların umduğu gibi değil, işte böyle olmuştur.

Bu sözleri tartmaktan geri kalmayan Mete, öncülere bakarken gülümsüyor, onbaşı ve diğer çerileriyle iftihar ediyordu. Artık dayanamayan öncüler bir ağızdan:

- Ne mutlu sizlere!

Derken, duydukları büyük mahcubiyetten ağlamaklı idiler. Mete hemen müdahale ederek, onları teskin için, mazeret ve masumiyetlerini kabul ediyordu. Buna çok sevinip, minnet duyan öncüler, hemen ant içip, olan biteni Yüzbaşı Sarıbörü ve sonra güvenilen herkese söylemek üzere at binip, ordu yönüne sürüyorlardı. Çok geçmeden azgın sel gibi akan orduya katılan öncüler, orta saflarda Yüzbaşıyı bulmuşlardı. Bu arada yan taraflardan girenler konuyu hemen duyurmuş, bulanık sel gibi akan kıtalar önce yavaşlamış, sonra tamamen durmuşlardı. Son durumu öğrenen Sarıbörü çok sevinmiş, savaş nedeniyle tasası kalmamıştı. Bu arada ön saflarda at koşturan Yapgu ve Tümen başılar, arkalarında eksilen nal seslerini fark edince durmuşlardı.

Katun'un büyük kardeşi Tümen başı Uruz öfkeyle kaşlarını çatarak:

-Ne oldu bu çeriye? Neden dururlar? Delirdi mi bu adamlar, yoksa ne?!

Yapgu bu duruma yol açan meçhul sebebi sanki garip bir içgüdüyle bekliyor gibi, manen bizar, zihnen allak bullaktı. Öyle ki, şu an burada olduğu dahil, her şeyin bir düş olmasını diliyordu. Nitekim yalın gerçeğe bir an önce yüzleşmek için atın, dizgin kasıp, durmuş olan saflara doğru mahmuzluyordu. Herkese soruyor, lakin kimseden cevap gelmiyordu. Son olarak, ön saflarda at üstündeki Sarıbörü'yü fark edip, ona hitaben:

- Koca Tuğrul'un oğlu, sen söyle! Neden durdunuz, bunun için emir veren mi oldu?

Bulunduğu saftan bir at boyu öne çıkan Yüzbaşı Sarıbörü, yüksek sesle:

- Ordu içinde bir yanılğı var ya, ondan ötürü sayın Yapgu!

- O ne demek? Nasıl bir yanılğı bu Yüzbaşı?

- Sevgili Tiginimiz Mete, halen düşman elinde rehin sanılmıyor mu?

Yapgu birden afallayıp, istemeden sesi titreyerek:

- Öyle değil mi yani şimdi ?

Duyduğu gönençten sesi daha da gürleşen Sarıbörü:

- Göktanrı'ye şükür ki, değil artık! Tigin Mete özgür ve esenliktedir şu an!

İşitilen bu sözler, ordu içinde bir soruşturma başlatır ki, sormayın nasıl. Sonucun böyle olacağını bilse hiç sormazdı Yapgu. Lakin, yaydan çıkan ok gibi, soru sorulmuş, cevap verilmişti bir kez. Çok geçmeden ordu ikiye bölünüp, azı Yapgu, çoğu Sarıbörü yanında kalıyordu. Çoğunluk azınlığa üstün gelecek durumdaydı, lakin, kardeş kanı dökülsün istemiyordu Sarıbörü. Derken çoğunluk duramayıp, arka arkaya gülbanklar atarak:

- Yaşasın Töre!

- Yaşasın Yüzbaşı Sarıbörü!

- Yaşasın Tigin Mete!

Nidalar yeri, göğü inletirken, bu sırada karşı taraftan çıt çıkmıyordu. Çoğunluğun muhtemel "Kahrolsun Yapgu" nidalarını duymaktan çekinen Yapgu, derhal yüz geri edip, yanında kalanlarla Ötüken istikametine dönerken, Sarıbörü ile kalanlar beklemiyor, atlar dolu dizgin, Mete ve fedailerinin durduğu tepeye doğru sürülüyordu. Bu arada düzde olan biteni izleyen tepedekiler de vaziyeti anlamış, coşkuyla bayır aşağı at koparıyor, az sonra düzlükte bir araya geliniyordu. Coşku dolu buluşmadan sonra, atlar Günbatısına, Tengri dağına doğru sürülüyordu.

TENGRİ DAĞINDA DERGÂH KURULUYOR

Mete ve yandaşları , bir akşam üstü Işıkgölü kıyısına varıyorlardı. Çerilerin bir kısmı burada sadakat andı verip, çağrılınca yine gelmek üzere terhis edilirken, Mete ile kalan yüzü subay ve binbeşyüzü er, Tengri Dağı yolunu tutuyorlardı.

Kadim mağaranın hemen önüne, önceleri Dergah olarak kurulmakta olan bir bina, artık hem dergah hem ordugah olacak şekilde, yeniden düzenlenecekti. Hemen çadırlar kurulup, başlı işler hızla yürütülecek, gece gündüz demeden çalışılıp, bina dikilecek ve kış gelmeden içine girilecekti. Uсталık ve bilgelikte şanına layık bu eser, Koca Tuğrul'un yol gösterisi ve gayretleri ile bir an önce yapıp, onun adıyla, zaman durdukça anılacaktı. Nihayet inşası bitirilen muazzam eser, günü gelip, kutsama törenleriyle kullanıma açılıyordu.

Budun için bu aynı zamanda yeni bir düzenin başlangıcı olacaktı. Üniformalarını giyen subay ve erat, aşağıda, büyük meydanda içtima ediliyor, her yan taklar, tuğlar, sancak ve bayraklarla donatılıyordu. Siyah, beyaz, sarı, kırmızı, mavi, yeşil, varlığın bütün renkleri simgelenirken, yeni doğan güneşte etraf pırıl pırıldı. Bu sırada Dergah mabedinde mihraba yönelen Mete, Göktanrı'ye hamd ve senalar ediyordu. Büyük meydanda merasim bandosu coşkulu marşlar çalarken, Mete mabetten henüz ayrılmış, ardında maiyeti, cümle kapısından çıkıyorlardı. Bu esnada musiki sazları eşliğinde önce ozanlar;

Üze Tengri temür çıda,

Oklar birle bir bulut

Başbuğumuz Tanrı kut'tur!

Tanrı kut'tur! Tanrıkut!

Dizelerini yüksek sesle tegannî ve terennüm ediyor, yankılanan bu seda, dalga dalga gök kubbeye yükseliyordu. Akabinde büyük Toy başlıyor, sofralar kurulup, kurbanlar kesiliyor, yenilip, içiliyor, cilasunlar savaş sanatlarında yarışıyor, bahadırlara ödülleri veriliyordu. Gece merasiminde geleceğe dair nizam ve hiyerarşi belirlenip, Budun'un idari tarzı yeniden şekilleniyordu. Sarıbörü artık Başyaver, Koca Tuğrul, Dergah ve tüm Budun'a bilgelik yolu gösteren, Kam oluyorlardı. Ötemiş Binbaşı, Bars ve Berkiş Yüzbaşılığa terfi ediyor, layık olan herkese münasip bir mansıp, makam veriliyordu.

Bu arada, bilinen sebeplerden ötürü ayrılan Yapgu, halen muhteris Katun'un tesiri altında,

entrikalara alet olmakta devam ediyordu. Çünkü Katun emelinden asla vazgeçmeyip, Mete yaşadıkça buna erişemeyeceğini bildiğinden, onu yok etmek için baba oğlu can düşmanı etmeğe bakıyordu. Ayrıca Sienpiller'i ona karşı kıskırtmak istiyor, bunun için Mete'nin onlara saldıracağı haberini salıyordu. Mete el'an dahi hatırı sayılır bir güç ve buna niyetsiz değildi, lakin, vakit bu maksatlara ulaşmak için henüz erken olup, biraz daha hazırlık yapmak istiyordu. Bunun için, gerek savaş aletlerini ve gerekse muharip kalitesini artırmaya çalışıyor, nam salmış en iyi savaş hocalarını yanına alıyor, mahir ustalar getirtiyordu. Bu esnada kendisi dahil, herkes büyük gayret ve özveriyle çalışıyor, beceriler gelişirken, ordu büyük gaye için hazırlanıyordu.

Derken, aradan aylar geçerken, hazırlıklar tamam olup, Mete artık yaşıyla ölçülemeyecek kadar gelişkin bir savaşçı, yetkin bir komutan olmuştu. Yıllardır Koca Tuğrul'un özel sandığında bir sır gibi saklı duran şaheser kılıç artık müstakbel sahibine takdim edilmeyi beklemekten bıkmış, nihayet bunun için özel bir tören, farklı bir şölen yapılmıştı. Asya'nın en namlı kılıç ustaları Akbaş ile Kazan bunun şerefine karşılaşmış, gün boyu yenişemedikleri halde, Mete'ye bağlanmakta birleşmişlerdi. Çok geçmeden Ötüken'e de ulaşan bu haberler Katun'u küplere bindirip, Yapgu'yu, Mete'nin onlara saldıracağı fikrine kani etmişti. Lakin tek başına bu atağı göze alamayan Yapgu, kayın birader Uruz'un önerisi ile komşu Sienpiller'le birleşmek yoluna gidiyordu. Mete diyarında barınıp, Katun'a haber uçuran bir çası (casus) varsa, Ötüken'de Mete için çalışan sayısız adam bulunduğu için, taraflar olan biteni çoğu kez, az bir zaman farkıyla da olsa, önceden öğreniyorlardı. Nitekim bu haber Tengri dağına ulaştığında, derhal emir verilip, ordu büyük meydanda içtima oluyordu. Tümen başı ve Komutanlar, ay ışığı altında, at üstünde bir araya gelen orduyu nihai teftişe çıktıklarında şaşırmış, Tengri Dağını kargıdan bir ormanla çevrili sanmışlardı. Düşman bundan az değil, sayıca çoktu, lakin, aralarında mühim fark; Mete ve ordusunun Koca Tuğrul tarafından zafer için temin edilmiş olması ve muhariplerin bundan kuşkusuz olmalarıydı. Kam zaferle müjdelemişti çünkü onları.

Son defa, kıtaları görmek isteyen Mete, yerinde duramayan küheylanları zapt etmekte zorlanan ilk kıtadan başlarken, "Karayel" adlı atı üstünde, hafif zırhıyla vakur bir kara doğanı andırıyordu. Onu hemen fark eden saflar;

"Yaşasın Tanhu Mete!"

Üze Tengri temür çıda,

Oklar birle bir bulut,

Başbuğumuz Tanrıkut'tur!

Tanrıkut'tur! Tanrıkut!

Diye gürlüyor, yankılanan nidalar ortalığı inletiyordu. Mete bu kalabalık önünde "Alpagut" adı verilen kılıcını ilk defa kından çekip, ışık saçan namluyu havayı biçerek yukarı kaldırırken, bu kıvrak hareket orduyu coşturup, alaylar yüksek sesle ant içiyordu;

-Yaşasın Tanrıkut Mete! Ardından dönersek gök gire, kızıl çıka!

Bu toplu seste ifade bulan iman yoğunluğu arşa kadar yükselirken, Mete, havada dik tuttuğu pırıltılar saçan kılıcını öne doğru uzatıp, birleşerek üzerlerine gelen iki orduyu karşılamak üzere kuzey bozkırlarına doğru hareket emrini veriyordu.

Uçsuz bucaksız Asya bozkırında günlerce at süren Mete ordusu, nitekim rakiplerine yarım günlük mesafede geniş bir vadiye gelince konaklıyordu. Öncü birliklerin getirdiği bilgilere göre; eğer gece yarısı hareket edilecek olursa, muhtemelen sabahın fecrinde onları ani bir baskınla yakalamak mümkün olabilecekti. Ordu bu arada dinlenip, zuhur eden ihtiyaçlar gideriliyordu. Gece yarısı bulunca yola devam edilip, rakip orduya yeterince yaklaşıldığı bir yere gelince tekrar durup, atların ayaklarına keçe sarılıyordu. Bir baskın için böylece daha yakına sokulmak mümkün olabilecekti. Öncülerden alınan istihbaratta; sırtını iki yandan sarp dağlara veren düşman, sadece iki yandan saldırıya maruzdu. Tümen başı Sarıbörü ve emrindeki baskın birlikleri daha önce davranıp, savaşın geçeceği alana hakim tepe ve sair önemli noktalar ele geçirilmeğe başlanmıştı. Bu sırada sessiz okları kullanan kemankeşler

(okçu), yeri geldiğinde, kendi icatları, ısıklı bir vınlamayla uçarak, düşmanı paniğe sevk eden delikli okları kullanacaktı. İkiyüz adıma kadar ok atan bu birlikler, çok sürmeden etrafı kollayan rakip gözcüleri bertaraf ederken, her nasılsa sağ kalan biri saldırıyı haber veriyor, böylece toplu hücumdan kesin sonuç alınmıyordu. Lakin her şeye rağmen, karşı tarafta başlayan bir panik, güçlerin sevk ve idaresini dumura uğrattınca, Mete ordusu bundan yararlanıp, düşmanı hırpalıyordu.

İlk saldırıda zayıt verenler genelde Moğol soyundan gelen Sienpiler olduğundan, öç almak üzere toparlanıp, tekrar atağa geçenler yine onlardı. Lakin bu defa da amansız bir ok yağmuruna tutularak kırılmışlardı. Yapgu'nun askerleri ilk anda onların gerisinde kaldıklarından kayıp vermemiş, ama az sonra hücumla geçtiklerinde vızıldayan ok sağanağından paylarına düşeni almışlardı. Her şeye rağmen savaş sonuçlanamayıp, şimdi iş yakın dövüşün silahları kılıç, kargı, topuz ve baltaya düşmüştü. Ordular toparlanıp, yek diğeri üzerine dehşetengiz birer çığ misali at koparınca, çatışma kanlı olup, iki taraf da büyük zayıt veriyordu. Bu arada isabet eden bir okla Yapgu ve Uruz vurulmuş, onların ölümüyle savaş durup, asker gruplar halinde teslim oluyordu.

Katıldığı ilk büyük savaşta kahramanca vurularak, kendini kanıtlayan Mete, başındaki tolgayı çıkarınca, türlü yaralar almış olsa da, atı karayel üstünde dimdik, yüzünde acıya dair bir emare görülüyordu. Derken ordu yeniden toparlanıp, yaralar sarılarak, cesetler gömülüyordu. Nitekim yeniden düzene giren ordu, bu kez Ötüken yolunu tutuyordu. Çok sürmeden kadim başkent Ötüken'e ulaşan haberler şehri velveleye vermiş, orada amansız fırtınalar kopmuştu. Daha önce tutumlarını gizleyen pek çok Mete taraftarı şimdi açıkça baş kaldırmış, Mete oraya varmadan Başkent teslim alınıyordu. Tam bir felaketin eşiğinde olduğunu anlayan Katun, oğlu ile at binip, firarı deniyordu, lakin, izleyen Mete yanlılarından kaçarken acele ile fark etmeyip, ansızın önlerine çıkan uçurumun dibini boyluyorlardı.

Mete'nin kadim Payitaht Ötüken'e girişi muhteşem oluyor, budun yediden yetmiş bir bayram sevinci yaşıyordu. Verilen onca kayba rağmen ordu büyüyor, tüm kıtaya korku salan dehşetengiz bir güç haline geliyordu. Böyle hızlı büyümelerinden kuzeyde yaşayan komşu Tunguzların rahatsız olduğu haberi gelse de, Mete bu topluluğu akraba sayıp, mecbur olmadıkça onlara karşı savaşmak istemiyordu. Çünkü onun asıl hedefi birlik olup, Çine akın etmekte.

Bir gün, yine kurultay toplanmış, ülke sorunları tartışılırken Tunguzlardan elçi gelmişti. Hemen huzura çağrılan üç kişilik heyetin sözcüsü, suratında ki seyrek sakal ve bıyıkları küstah bir eda ile sıvazlarken:

- Hanımız Küncün'ün hanlığınızdan ivedi istekleri olup, bunlara derhal uyulması ya da savaşa hazır olunmasını bildirmek için geldik. Sizden istedikleri ise; at, avrat ve topraktır! Diyordu. Alaysı bir gülüşle kısa konuşan Mete:

- At ve kadın olur, lakin, toprak asla. Şimdi git ve Han'ın olacak kişiye bunu böylece ilet! Diyordu.

Mete'nin bu tavrı, elçi heyeti dahil, herkesi şaşırtmıştı. Tunguz elçisi arkadaşlarının yüzüne hayretle bakarken, böylesi bir karşılığı beklemedikleri anlaşılıyordu. Çünkü onların istediği, malum; savaştı. Bunun en kısa ilanı da işte böyleydi. Mete kasten, denileni anlamazlıktan geliyor, sonra olacıklardan vicdanen sorumlu olmamak için böyle diyordu. Bu sırada hazır bulunanlardan Sarıbüre hayretli bir tebessüm ve resmi bir hitapla şöyle soruyordu:

-Hakanımızın Tunguzluya verdiği cevap, en az onlar kadar bizleri de hayrete sürükledi. Bunun sebep ve hikmetini aramızda merak etmeyen kimse var mıdır, bilmem?

Buna vakarla cevap veren Mete:

- Kadın ve at şahsıma aittir. Kendime ait şeyler için toplu savaşa, katliama razı değilim. Fakat toprak Budun'a ait olup, onun bir karışını bile savaşız vermem. Evet, ordu son hazırlığını yapsın, Tunguzlunun asıl istediği budur çünkü. Diyordu.

Nitekim aradan üç gün geçmiyor, aynı elçi tekrar gelip, hanlarının toprak talebinde ısrarlı olduğunu bildirirken, aksi halde yine savaşı tekrarlıyordu. Bu kez Mete savaşı kabul ediyor ve

yapılan savaşta Tunguzları hezimete uğrattırken, at, avrat ve topraklarına bütünüyle el konuluyordu...

ÇİN SETİ AŞILIYOR

Yüeci Başbuğu Barak han, bu zaferden sonra artık Mete ile başa çıkılamayacağını anlayarak, ona bağlanıp, yıllık vergi vermeği kabul ediyordu. Eski yenilgilerin öcünü almak isteyen Mete, şimdi Çin'e yöneliyordu. O sırada Çin "Han Dinastisi"nin (Hanedan) yönetimindeydi. Mete bu akın için bir Yüeci sınır şehri olan Kansu'dan yararlanıp, burayı bir üs olar ak kullanacaktı. Bu arada askerini yeniden tanzim edip, iki yüz bin atlıdan oluşan ordusunu onar yüzer, biner ve on binerli gruplara ayırıyor, öncesinden farklı olarak, ipek yolunun denetim ve işletimini de onlara veriyordu. Bu tedbir ile askerlik mesleğini daha cazip kılıyor, barış zamanlarında işlenmek üzere, halka tımar arazisi tahsis ediyordu. Böylece, bu önemli güzergahta güvenliği sağlayıp, posta ve ticaret kervan seferlerine yeni imkanlar sunuyordu. İstihbarat ve sair çalışmaları denetlemek için Kansu'ya önce kendisi, sonra ordusu gelmişti. Sarıbörü oraya çok daha önce gelerek, saat gibi düzenli işleyen bir teşkilat kurmuştu. Kansu'da geçireceği günler için Mete'ye güzel bir saray tahsis edilmiş, şehir asayiş güvenliğini temin için iki bin asker görev yapıyordu. Bu sayının on misli hudutlarda dolaşırken, duvarlı duvarsız demeden, bütün sınırları aşıp, Çin içlerine akınlar yapıyor, imparator Gao-Ti'nin tepkisi yoklanıyordu. Ordunun asıl mevcudu, biri diğerine çok uzak olmayan aralarla, şehre yarım günlük uzaklıkta olup, doğaya ve yağıya (Düşman) karşı daima eğitim yapıyordu. Kuşkusuz, bir ordunun muazzam Çin seddini aşarak, ülke içlerine akın edebilmesi, en az bilek-yürek gücü kadar, zeka ve beceri sahibi olmasını da gerektiriyordu. Bu arada Çin'in önceki imparatorluk Hanedanı Tengler, kaybettikleri tahtı geri alma maksadına yönelik olarak, prenses Huşian'ı Mete'ye zevce olarak vermişlerdi. Kendi gayesine de uygun olan bu izdivacı kabul eden Mete, bir yıl içinde Çin dilini öğrenmiş, Tengler vasıtasıyla Çin içlerine salınan ajanlardan gelen istihbaratı ilk elden alarak, hazırlık yapıyordu.

Havanın günlük güneşlik olduğu bir günde Mete, eşi Huşian ve onun erkek kardeşi Prens Wang, zevkli düzenlenmiş saray bahçesinde, çiçek tarhları arasında dolaşırlarken, az ileride, taştan yapılmış, mimari bir sanat eseri olan kameriyenin önüne gelmişlerdi. Bir an duran Prens Wang, elini duvardan sarkan yeşil sarmaşık ve asmalar arasına uzatarak, oradan taze bir dal koparmıştı. Bunu inceledikten sonra eniştesine dönerek;

-Efendim, bakınız aklıma ne geldi? Derken, seyrek dişlerini göstererek sırıtıyordu. Sonra sözlerine devamla;

- Tanhu Cenapları'na ait o süslü kılıcı bilge usulü denemek?

!?

Mete ile karısının şaşkın bakışları altında sözünü şöyle bitiriyordu;

- Bunda şaşıracak bir şey yok? Küçük bir deneme yapacağız, o kadar. Şu nezih dalı, tuttuğum yerin az önünden bir vuruşta kesmeğe dayanan, basit bir şey.

Mete gülerek:

- Kayın biraderim gücenmesinler, lakin, bu husustaki önerim bunu kendi yapmalarıdır.

Kılıcım Alpagut'a güvenim tamdır benim. Çünkü o, ustasının elinde, gerekirse demir zırhlı bir Çin çerisini dahi ikiye bölecek kadar keskin ve de sağlamdır! Diyordu.

Buna rağmen pişkin gülüşü ve ısrarı süren Wang:

-Sakin, Tanhu Hazretleri kılıçlarını küçümsediğimi sanıyor olmasınlar? Bu ne haddimize efendimiz. Benim maksadım farklı bir deneme tarzıdır sadece. Bu şekilde Çin'de biz, hem kılıç namlularının kalitesini, hem de onu hareket ettiren kolun süratini ölçeriz.

Diye açıkladıktan sonra, sözlerine ek olarak;

- Mazur görün lütfen, ama bu bence, o demin söylediğiniz işten çok daha zordur. Ne dersiniz efendim?

Mete yine gülerek:

- Ya demek böyle. Peki, madem öyle, bir kez daha göster bakalım neymiş bunun sırrı? Diye

öneriyordu.

Bu öneriyi kabul eden Wang, nezih asma dalını Mete'ye uzatıp, bir adım geri çekilmişti. Akabinde, sol yanında asılan kavisli, uç kısmı yatay kesik ve enlice kılıcını çekip, hiç duraksamadan dal parçasına indirmiş ve usta bir manevra ile onu kınına koymuştu. Düşen parçayı yerden alan Wang, Mete'ye uzatmıştı. Mete dala kısaca bir göz gezdirip:

- Hımm. Sanırım bu deneme, kesilen yerin düz ve pürüzsüz oluşuna göre sonuç veriyor. Öyle mi?

Wang memnun, bildik haliyle gülerek:

- Tamamen öyledir efendimiz! Derken, sözlerine devamla: Şimdi de siz denemek ister miydiniz?

Fakat Mete tavrında inatçıydı, nitekim:

- Hayır, buna gerek yok. Zira bence mühim olan, bir kılıcın başka bir kılıcı biçmesidir. İstersen kılıçlarımızı deneyelim, ne dersin Wang?

Bu sözler Wang'ı ilk defa ve ansızın ciddileştirip, suratında abartılı bir Çinli endişesine has mimikler oluşturmuştu.

- Tanhu cenaplarının kıymetli kılıçlarına bir ziyan gelsin istemem. Zira kılıcımın çeliği karşısında ortadan ikiye biçilmese dahi, korkarım, namlusuna telafisi nâkabil bir çentik açılacaktır. Ne dersiniz? Benden yana hava hoş.

Mete kayıtsız:

- Benim için hakeza.

Derken, karşılıklı geçilip, yapılan şedit hamle sonucu çatışan kılıçlardan etrafa kıvılcımlar saçılırken, Alpagut karşısında bir anda ikiye biçilen Çin kılıcı, az kalsın sahibini de aynı akıbete uğratacaktı.

Suratı o an allak bullak olan Wang:

- Hayır, bu olacak iş değildi. Lakin kılıcınıza güvenirken hakkınız varmış efendim. Derken, üzüntüsünden neredeyse ağlayacaktı.

Alpagut'u kınına koyan Mete, dudağında alaylı bir tebessüm gezinerek:

- Doğrusu, ben de bir an Koca Tuğrul'un armağanına bir şey olacak, diye kaygılanmıştım. Demişti.

Nedense, birden gözleri parlayan Wang, meşhur Çinli nezaketiyle atılarak:

- Efendim, kılıcınız Alpagut'u bir kez yakından görebilir miydim?

Wang'ın aklında, Mete'nin kılıcında bir çentik açılmış olacağı ümidi vardı. Mete onu kırmıyor ve kından çektiği kılıcı uzatıyordu. Yüzüne yaklaştırarak asil namluyu iyice inceleyen Wang, umduğu şeyi göremeyince yine hayal kırıklığına uğrayıp, tesellî ümidi hepten yok oluyordu. Nitekim laf olsun diye kılıcın menşesine dair sorular sorarken, bu arada gıptadan öte bir kıskançlık duymaktaydı. Bunu mimiklerinden anlayan Mete, bilahare aynı Usta'nın yapıtı başka bir kılıcı ona armağan ederek, kılıcsız bıraktığı kayın biraderinin gönlünü almayı bilecekti.

Bir gün yine, gelinen yolun iki kenarında bambu kamışları yükselen, önünden bir derenin aktığı ağaç cenneti içinde kurulu sarayda akşam olmuştu. Tanhu Mete ve konukları, süslü salonlardan birinde toplanmış, Çinli güzel nedimelerin hizmet ettiği zengin sofralarda yenilip, içilerek, sohbet ediliyordu. Sarıbörü teftiş gerekçesiyle biraz sonra ayrılmış, onu diğer Tümenbaşı'lar, Akbaş, Kazan ve sair konuklar izlemişlerdi. Şimdi geriye Wang, Mete ve prenses Huşian baş başa kalmışlardı.

Bir ara Mete kırmızı ve Çin şarabı içmekten artık dili peltekleşen kayını Prens Wang'a takılarak:

- Ne diyorsun Wang, hala Çin tahtını ele geçirip, Gao-Ti'nin yerine oturmak niyetinde misin?

- Ha, ben mi? Eh, tabi tabi. Bundan hiç vazgeçer miyim?. Ehm, tabii ki, kadirşinas eniştem bizi desteklemek lütfunu esirgemezler ise, değil mi ya?

Mete bu defa karısı Huşian'a:

- Acep bu hususta sevgili Konçuyu'mun (Eş) telakkileri nedir?

Derken, Huşian yumuşacık, albenili kimonosu içinde, önce küçük ağzını büzmüş, sonra

pembe dudaklarını diliyle ıslarken, yay kaşları yukarıda ve kanarya sesiyle:

- Bence Hakanım, kardeşim Wang'ın işi kolay olmayıp, bilakis çok zor görünmektedir. İmparator Gao-Ti'ye düşman, zengin ve kudretli başka çok hanedan varken, onlar dahi bir şey yapamıyorlar. Bu durumda Wang'ın tahta oturabilmesi hoş bir düşten başka ne olabilir? Diyordu.

Mete bu arada Wang'ın tepkisini ölçmek için ona bakarken, o kız kardeşine hemen itiraz ederek, hararetle:

- O ne demek, tabii ki bunu başarabilirim. Çünkü benim bir müttefikim daha var. Ünlü usta Chang-Hua. O bence Çin'in en nüfuzlu adamıdır. Daha mühimi, onun tahtta gözü yoktur. İmparator olduğumda bir iki imtiyaz karşılığında bana destek vereceğine dair sözü var. Bu açıklamayı dinleyen Huşian hafifçe gülerek:

- Sanırım salt bu yüzden tahtta gözü olmadığını söylüyordur. Ama ona ne kadar güvenilir ki, hem çok taraflı oynamadığı ne malum?

Wang'ın tepkisi gelmeden, hafifçe iki yana sarkan kumral bıyıklarını sıvazlayan Mete:

- Birliklerimiz çok defalar Çin sınırından akın ettiği halde İmparator'dan halen bir tepki gelmemiş olmasına ne demeli?

Buna, kendinden gayet emin bir eda ile cevap veren Wang:

- Bence, Gao-Ti iç istikrarı henüz sağlayamadı, onun içindir. Yoksa en azından bir elçi gönderip sizi tel'in ve tehdit ederdi. Anlaşılan şu sıra savaşı göze alacak durumda değil. Fakat prenses Huşian'ın görüşü farklıydı:

- Kim bilir, belki bunlardan haberi bile olmamıştır. Çünkü onun gazabından korkan adamları, bu akınları pekala gizlemiş olabilirler Gao-Ti den.

Buna tebessümle cevap veren Mete:

- Şayet duyduklarımın tümü doğru ise, halkına bu denli korku veren bir hükümdar bizzat güvenden yoksun olmalı. Hem bunu yakında deneyip, daha iyi göreceğiz.

Derken, Wang sevinçle atılarak:

- Aynen bence de öyle. Çünkü bu adam ödle ve sadist, zalimin tekidir. Halkı, parayla tuttuğu katil silahşorların baskısı ile susta tutup, saltanatını böylece sürdürüyor. Yoksa onu kalpten tutan kimse yoktur ülkede.

Buna karşılık Mete:

- Pekala, diyelim ki yarın ordumuz yola çıkıp, Çin sınırından girdik, sence nasıl bir ordu buluruz karşımızda Wang?

Bu soru karşısında birden heyecanlanan Wang, sağ eliyle şakağını okşayıp, kaşlarını kaldırarak:

- Sanırım en azından dört-beş yüz bin ve çoğu yaya asker olabilirler. Fakat bir sorun var, çünkü savaşa tutuşmak için önce büyük duvarı aşip, karşıya geçmek gerek. O muazzam seti tamamen atlı, koca bir ordunun nasıl aşacağı hususunu hiç düşündüler mi acep Tanhu cenapları?

Mete bu soruyu bekliyor olmalıydı ki, beyaz dişlerini açığa çıkaran bir şekilde gülmeğe başlamıştı. Sonra da:

- Yerde bir soru bu prens Wang ve elbette ki düşündüm. Ama buna dair cevabı gene senin vermeni istiyorum. Bakalım düşüncelerimiz aynı yönde mi olacak?

Wang önce afallamış, sonra seslice düşünmeye başlamıştı:

- Ben olsam, evet ben olsaam... Tamam buldum! Önce gözcü kulelerine saldırırdım. Derken, aniden durdu ve soruyu sahibine iade ederek:

- Sahi siz nasıl ederdiniz efendim?

Mete cevaben:

- Bu akında sevgili Wang isterse bizimle gelip, o muhteşem duvarı aşarak, ötesine nasıl geçeceğimizi gözüyle görebilir. Şimdi de, ne zaman olacak bu, diyorsun, değil mi?

- Evet, sahi ne zaman?

- Yolda ve her an ulaşmasını beklediğimiz bazı mühim haberler var. Onları öğrenince.

Bu açıklamadan sonra morali iyice yükselen Wang, artık istirahata çekilmek üzere kalkmış, Çinli gözdesi ile sarayın ikinci katında, kendilerine ayrılan daireye geçmişlerdi. Bir an sonra Mete ve eşi, en üst katta bulunan kendi dairelerine çıkmışlardı. Zemin katı hizmetçiler ve Huşian'ın nedimleri paylaşıyordu. Salonun toparlanması için çalışmalar sürerken, kapı muhafızlarının yanına dışarıdan bir ulak gelmiş, dediğine göre; Mete'nin Hun asıllı eşi Katun Aytolun üç gün önce Ötüken'de gürbüz bir oğlan çocuğu doğurmuştu. Fakat bu haber Tanhu'ya ancak yarın sabah verilecekti...

Nihayet o gün gelip, tek mil ordu kuzeyden Junnan ovasına girişi engelleyen yüksek duvarı uzaklardan gören bir alanda toplanırken, bunun dörtte biri, Koca Tuğrul'un emrinde iç güvenliği sağlamak üzere yurttan bırakılıyordu. Ordunun başında Tümen komutanları, Sarıbörü, Akbaş, Kazan gibi ünlü komutanlar olmak üzere, her biri kendini savaşlarda kanıtlamış olan pek çok bahadır bulunmaktaydı. Uzun bir vadinin önünde bulunan geniş alanda sabah erken toplanan ordu, öncü, artçı ve yancıların tayini akabinde ağır ağır güneye doğru akmağa başlıyordu. Bu vadinin giderek daralıp, sonra bittiği yerde, sağda ki tepeye çıkılınca, hemen karşı dağlarda yüksele alçala sonsuzmuş gibi uzayıp giden Çin seti, olanca garabeti ile görünmekteydi. Yüksek duvarın yanına varmak için bir tepenin eteğini dolaşmak gerekiyordu. Ordu bu noktada konaklamış, öncülerden gelecek habere göre davranılacaktı. İlk etapta dikkat çekmeden duvarı geçmek denenecekti. Önceden belirlendiğine göre, her kulede olduğu gibi, karşıda duran kuleden de bu tarafa açılan bir kapı vardı. Buradan olmazsa başka bir yerden denenecek, ama bu duvarın ötesine mutlaka geçilecekti. Aksi halde duvarın alt başını dolaşmak için uzun ve dağlardan geçen meşakkatli yollar kat edilecekti.

Ötemiş komutasında bulunan seçkin öncüler nihayet vadiyi geride bıraktıklarında öğlen olmuştu. Her üç yüz adımda bir gözcü ve barınma kulesi bulunan Çin duvarında daima çok sayıda nöbetçi bulunur, tehlike anında ateş, ayna gibi vasıtalarla haberleşerek, gerekince yardımlaşarlardı. Dört adım eninde, altı-yedi adım yüksekliğinde olan duvarın üstünde yaya veya atlı olarak hareket etmek mümkündü.

Hedef alınan ilk kulede bulunan Çinliler, düzlükten yaklaşan atlıları görmüş, lakin sayılarının azlığına bakarak, diğer kulelere uyarı işareti vermemişlerdi. Yaklaşık yüz adım ileride duran öncü birlikten iyi dil bilenlerden Çatar, Ötemiş'in emri ile kargısının ucuna beyaz bir bez parçası bağlayıp, duvarın üstünden bakanlara doğru ilerlemeğe başlamıştı. Duvarın yüksekliği burada dört adam boyunda falandı. Daha yüksek olan kulenin burçlarında okçular vardı. Duvarın kule ile birleştiği noktaya iyice yaklaşan Çatar'a yukarıdan seslenen Çinli bir bekçi:

- Hey! Ne istiyorsun yabancı, kimsin?!

- Hiç, bir tacirim. İzin verin kule komutanı ile konuşayım. O yoksa yardımcısıyla görüşeyim! Yukarıdan seslenen:

- Pekala, biraz bekle! Dedikten az sonra, iki taş basamağın üstünde yükselen demir kemerli kalın kapı gıcırtyla aralanmıştı. Akabinde dışarı çıkan beş Çinli, atından inen elçiyi hemen içeri alıp, kapıyı kapatmışlardı. Burası mahzen vazifesi görüyordu. İçeride, karşı tarafa açılan ikinci bir kapı bulunuyordu. Onu taş merdivenlerden çıkarıp, kulenin ikinci katında bulunan komutan odasına götürmüşlerdi. Komutan orta yaşlarda, kırçıl bıyıklı, çekik gözlü, sarı benizli bir adamdı. Sarkan keçi sakalının ucundan yakalamış, aşağı doğru çekştirirken, sessizce Çatar'ı süzüyordu.

Bir süre sonra:

- Anladığıma göre sen bir Hunlu'sun, benimle görüşmek istemene sebep nedir yabancı?

- Doğrusu Bilge bir adama benziyorsunuz sayın komutan. Fakat dış görünüşüm sizi lütfen yanıltmasın. Çünkü ben aslında bir Yüeci taciriyim. Hunlar'ı da hiç sevmem. Malum, şu sıra ülkem onların işgali altında bulunuyor. Dikkat çekmemek için onlar gibi giyiniriz. Aksi halde sınırları geçip, ticaret yapamaz ve hatta bu arada yüce imparator Gao-Ti hesabına haber taşıyamazdık, değil mi ya?

Çatar bunları bir çırpıda sıralarken, bir yandan komutanın tepkisini ölçüyordu. Komutan ve iki nöbetçi Çatarın bu sözlerinden etkilenmişlerdi. Nitekim komutan, iki yanında ayakta

bekleyen kule nöbetçilerine manidar nazarla baktıktan sonra:

- Ya, demek öyle. Sonra devamla: İyi ama, bir tacirin şu kargı ve kılıçla ne işi olur ve şu ilerde bekleyenler necidir?

-Ha, onlar. Ticaretle uğraşan kimselerdir. İçlerinde Hunlu olan da vardır. Malum ya efendim, dikkat çekmemek gerek. Taşıdığımız kargı ve sair pusat, ani bir saldırı karşısında savunmamız içindir. Şayet karşı tarafa geçmemize müsaade edilirse, buna karşılık olarak adam başı on altın Yüen ödemeğe de hazırız.

-Hayır, bu olmaz, hepsi olmaz! Sadece sen dahil üç kişiye izin verebilirim. O da imparatorumuz lehine çalıştığın için, tamam mı?

- Fakat efendim, bunu niçin hemen ret ediyorsunuz. Lütfen bir kez daha düşünün. Çünkü size yüz altın Yüen vereceğiz. Sanırım bu sizin bir yıllık kazacınızdan bile fazla bir yekun eder. Ne dersiniz?

Çatar'ın ısrarları fayda etmemiş, Çinli komutan ilk kararında diretmişti. Bununla yetinmeyen Çatar, sayıyı hiç olmazsa beşe çıkarmak istemiş, lakin başarılı olamamıştı. Komutan sanki altıncı hissiyle başlarına geleceği tahmin etmişti. Çatar ötekileri çağırarak üzere tekrar dışarı çıkmıştı. Aşağı inerken toplam nöbetçi sayısına ve etrafa dikkat ediyordu. Atı halen az ötede ve uysalca durmaktaydı. Hemen binip topuklamış ve durumu az sonra diğerlerine izah etmişti. Kulede on Çinli vardı. Üç kişi onları haklamağa yeterli olmalıydı.

Ötemiş:

- Tamam, ben geliyorum, bir de Balaban olunca, onlara fazla bile geliriz. Dedikten sonra, geri kalanlara, gidişatı izleyerek ona göre davranma emri vermişti.

Derken hemen hareket etmiş ve az sonra kule dibine vardıklarında, yukarıdan ilk seslenen gene:

- Hey! Ötekiler orada neden bekliyor hala!? Diye sorguluyordu.

Çatar:

- Ne yapsın garipler, ola ki komutan insafa gelir, onlara da izin çıkar, diye umuyorlar!

Bu arada kule kapısı tekrar açılıyordu. Ama bu defa aşağıya üç karşılayıcı inmişti. Açılan kapıdan önce Çatar girmiş, atların karşı tarafa geçebilmesi için öbür kapıyı da açan nöbetçi ile karşılaşmıştı. Geride kalan öncüler birden harekete geçip, kuleye doğru hızla at sürmüşlerdi. Bunu gören kule nöbetçileri telaşlanmış, bağırıp, çağırmaya başlamışlardı. Biri hemen yayına davranırken, bu arada aşağıdakilere;

- Çabuk kapıyı kapatın! Diye sesleniyordu.

Bu sırada öncüler ok menzili kadar yaklaşmışlardı. Kule kapısı halen açıktı. Dışarıda bulunan nöbetçiler şaşkınlık ve telaştan ne yapacaklarını bilemiyordu. Ötemiş kapının hemen yanında, son anda kılıca davranmak üzere tetikte bekliyordu. Nitekim kule burcundakiler yay gerip, gelenlere nişan almağa ve bu arada "Durun!" emirleri vermeğe başlamışlardı. Ama buna aldırın yoktu. Aksine, onlar da yay gerip, kirişe ok koyarak, koşan atlara rağmen, seçilen hedeflere nişan alıyorlardı. Nitekim yaylar salınıp, oklar burçlarda bulunan hedeflerini vurmuşlardı. Nöbetçilerin tamamı isabet alırken, öncülerden sadece biri, o da kolundan yaralanmıştı. Dışarıdaki nöbetçiler burçlardan gelen canhıraş feryatları işitince içeri kaçmak istemiş, ama bunda geç kalmışlardı. Çünkü vınlıyarak gelen üç ok nefeslerini kesip, onları da yere sermişti. Giriş kapısındakiler kılıç çekmeden teslim alınırken, az sonra gelen diğer öncüler içeri dalmış, makam odasından henüz çıkmamış olan komutanla bir askeri saf dışı etmişlerdi. Komşu kuleler bunları duyamadan, ilk kulenin teslim alındığı haberi orduya ulaştırılmış, Prens Wang ve Sarıörü birlikte gelmişlerdi. Çok sürmeden kıyafet değiştiren bahadırlar, yörede ki on kuleyi kontrolleri altına almış, böylece karşı tarafa geçmenin yolları açılmıştı. Ele geçirilen en son Batı kulesinden belli zaman sonra gelmesi gereken işaret ulaşmayınca, kontrol için, iç zeminden gelen Çinliler vaziyeti nihayet anlamış ve hemen merkeze haber yollamışlardı.

Bu sırada, görkemli sarayında tantana ve debdebe içinde hüküm sürmekte olan imparatorun hiç istemediği şey, bir ordunun saldırmakta olduğuna dair haberdirdi. Oysa bu sırada, yer

yüzünün en büyük taş engelini aşan Hun cengaverleri bir kasırga gibi Çin içlerine doğru esmeğe başlamışlardı. Bu haber nihayet saraya ulaştığında, imparator önce inanmamış, muhalif güçlerin bir oyunu sanmıştı. Fakat daha sonra ardı arkası kesilmeden gelen ulaklardan gerçek anlaşıp, karşı koymak üzere Hun ordusunun üç katı bir orduyla yola çıkılmıştı. Bu arada tutsak edilen bir çok kule ve kale komutanları Prens Wang'ın yanına getiriliyor, durumu görenler Wang'ın anlattıklarıyla taraf değiştiriyorlardı. İmparatorun ordusu ve hareket tarzına dair bir çok mühim bilgi öğreniliyor, savaşın kazanılma ihtimali yükseliyordu. Zaferden sonra Çin tahtına Prens Wang'ın oturacağını duyan pek çok kale komutanı hemen teslim olup, taraf değiştiriyorlardı. Alınan istihbarata göre; imparator Gao-Ti'nin ordusu savaşı Bag-Teng kalesi yakınlarında kabul edecekti. Lakin Mete'nin askerleri onları oraya varmadan önce, henüz yollarda yakalayıp, ani baskınlarla hırpalamak, en sonunda meydan savaşına girişmek taktiği güdüyorlardı.

Çinlilerin asıl ana yurdu olarak kabul edilen Junnan, Şansi ve Şensi bölgelerini hedef alan Hun ordusu, güneye doğru hızla ilerlerken, yollarına çıkan bir çok irili ufaklı kaleyi zapt etmişti. Baskınlarda bilhassa başarı gösteren Ötemiş ve çerileri, Çin ordusuna ait öncülerini üzeri kayalarla kaplı, eteği fundalık bir tepenin üzerinden görmüşlerdi. Bunlar elliye aşkın bir süvari kolu idi. Garip şekiller oluşturan bu kayalık, Çinli öncülerin geçecekleri güzergahın hemen üstünde yer alıyordu. Asıl ordu yarım günlük mesafede konaklamıştı. Ötemiş biraz sonra önlerinden geçecek olan atlılara on kişiyle saldırıyordu. Nitekim ok menziline giren Çin çerileri ansızın uçuşan oklara birbiri ardından hedef olup, sapır sapır atlarından düşerken, panik içinde geri kaçılınca kadar yarıya inmişlerdi. Onları takibe koyulan öncüler atlarını bu kez bayır aşağı sürmüşlerdi. Bu arada toparlanan Çinli süvariler tekrar geri dönmüş, yalın kılıç, karşı atağa geçmişlerdi. Halen çok kalabalık olduklarını gören öncüler, atları ılgar ederken ok salıp, onları kılıç kılıca vuruşma sayısına getirmişlerdi. Derken yakın dövüş başlayıp, çok sürmeyen vuruşma öncülerin yengisiyle noktalanmıştı. Bu arada sağ kalanlardan Çin ordusunun kesin sayısının dört yüz bin ve bunun yarısını yayaların oluşturduğu öğrenilmişti.

Nitekim akşam karanlığı basarken orduyla yeniden buluşulup, Çin ordusuna ilk saldırı konakladığı yerde ve sabaha karşı yapılmıştı. Bir ara iyice bunalan İmparator, çareyi yakınlarda bulunan sağlam Bag-Teng kalesine sığınmakta bulmuştu. Müteakiben muhasara edilen kale, günler süren ablukaya rağmen düşmeyip, netice, İmparatorun barış teklifi, şartlar Hun ordusu lehinde olmak kaydıyla, kabul edilerek alınmıştı. Buna göre Gao-Ti; savaş tazminatı ve yıllık vergiye ek olarak, ticaret serbestisi tanıyor, prens Wang'ın vergi muafiyeti ile kendi malikanesine dönüşünü temin ediyordu...

Nihayet, otuz beş yıl süren hükümdarlığı esnasında kendi soyundan boy ve toplulukları tek bayrak altında toplamayı başarıp, Asyada irili ufaklı yirmi altı devletin ulu Hakanı olan Tanhu Mete, Çin gibi büyük bir güce dahi baş eğdirip, devlet sınırları Kuzeyde Sibirya, Batıda Ural, Hazar, güneyde Himalaya ve Doğuda Büyük Okyanusa kadar uzanan koca bir imparatorluk kuruyordu. Nisbeten kısa süren ömrünün geri kalan zamanlarını kah Kansu, kah Ötüken'de geçirip, devletin iç işlerini düzenlemekle uğraşan Mete, nitekim tutulduğu bir illetten ötürü uçmağa varırken, kazandığı başarılar ozanların dilinde onu ölümsüz bir destan kahramanı yapıyordu..."

Ulutolga böylece sözlerini bitirirken, saatler gece yarısını buluyor, öğrenciler yatakhanelerin yolunu tutuyordu.

2. Bölüm

GÖKBÖRÜ OYUNU

Büyük sarayın önünde yer alan geniş düzlüğe pek çok çadır kurulup, müsabakaların yapılacağı bölümler düzenlenmişti. Yarışmalara katılmak üzere, uzak il ve ülkelerden gelen konuklar Kağan Otağı'nın solunda kurulu süslü çadırlara yerleşirken, sağdakilerde ülke

içinden gelen seçkin konuk ve yarışmacılar konaklıyordu. Yüksek duvarlarla çevrili sarayın arkasında başlayan ormanlık alan, yarışma ve şenliklerin yapılacağı geniş sahayı da çevreliyordu. Yirmi gündür süren şölenin ardından asıl ilgiyi, başlayacak olan yarışmalar çekiyordu. O güne kadar yenilip, içilerek eğlenilmiş, bundan sonra yiğitler er meydanına boy ölçüşmek için çıkıyordu. O nedenle şehrin bütün hanları lebalep dolmuş, pek çok yeni çadır kurulmuştu. Bu yarışlara uzak diyarlardan itibar edileceği bilindiği için, ferdi müsabakalar ikinci fasılda yapılacaktı. Nihayet vakit dolmuş, yarış davulları çalmağa, yarışçılar er meydanını doldurmağa başlamışlardı.

Güzel bir bahar sabahıydı. Muhteşem on altı direkli, dokuz tuğlu otağın hemen önünde, yüksek bir zeminde kurulu, ayakları som altın, görkemiyle göz kamaştıran Taht, yeni sahibinin oturması için özenle hazırlanmıştı. Bu tören için, en arkada seyirci kitlesi, onların biraz önünde görkemli üniforma ve pusatları ile kolluk kuvvetleri, onların önünde çopendozlar uzunca bir sıra oluşturmuş, kağanın teşrifi bekleniyordu.

Nihayet süslü otağın zümrüt yeşili giriş perdeleri yana açılıp, kırk yaşlarında, orta boylu, ince bıyıklı, uzun saçlı, keskin bakışlı, hafif çekik gözlü kağan Moyen Çor seri adımlarla önden çıkıyordu. Onu, hemen arkasından üç dünya güzeli genç kız ve onları ülkenin saygın Tarkan, Noyan ve beyleri izliyordu. Bu kızlardan biri kuşanacağı kılıcı, biri kağanlık tacını, diğeri ise sarı-kırmızı-yeşil renklerden oluşan üç parçalı ipek bir flama taşıyorlardı. Kağan, halı döşeli yolu beş adımda geçerken, pahalı kumaşlarla örtülü üç basamağı tırmanıp, altın tahtın önünde tebessümle çevresini süzüyordu. Onu izleyen kızlar ikinci basamakta sırayla taşıdıkları geleneksel simgeleri kağana sunuyorlardı.

Önce tacı, ardından kılıcı kuşanan kağan, bu görüntüsüyle daha bir haşmet ve heybet kazanıyordu. Yakut ve zümrüt kakmalı gümüş taç, tam ortasında altından bir kurt başı ile tezhip edilmişti. Giysileri son derece mahirane işlenmiş, deri ve al renkli ipekten yapılmışlardı. Kendisine en son sunulan üç renkli flamayı alan kağan, sağ eliyle sol yanından sarkan kurt başlı kılıcı çekerek havaya kaldırıyor, o ana kadar sessizliğin hakim olduğu ortam birden canlanıyordu:

-Yaşasın yeni Kağan Moyen Çor!

Tezahüratlar yükselirken, bunu çekilerek yukarı kaldırılan kılıç şakırtıları, çalınan davul ve zil sesleri takip ediyordu. Tebrik ve selamlaşmadan sonra ilk yarış olan, töresel "Gökbörü" oyunu başlayacaktı. Kağan sol elinde tuttuğu flamayı havaya kaldırmış, hızla aşağı indirerek büyük oyunu başlatıyordu. Oyuna iştirak eden takımlar beşer kişilik yedi ayrı gruptan oluşuyordu. Yaklaşık üç yüz adım ötede bir çukura başsız bir oğlak bırakılmış, kazanacak takım bu oğlak gövdesini oradan alarak, rakip takımlara kaptırmaksızın, yarışın başladığı, üç renkli, ananevi şölen bayrağının asılı bulunduğu gönderin dibine bırakacaktı.

Derken, nal sesleri yerleri sarsmağa başlamış, çopendozlar bir an önce oğlağın bulunduğu noktaya ulaşmak üzere at koparmışlardı. Bunun için kamçılanan atlar, koşarken azgın bir çığı andırıyordu. Rakibi engellemek için bu oyunda, hemen her şey serbestti. Kamçıyla ele, yüze vurmaktan tutun da, çekerek attan düşürmeye varıncaya kadar her hareket yapılabilirdi. Halk nezdinde bu ananevi oyun çok yer tutup, katılan taraflar için savaş gibi ciddi sayılıyordu. Nitekim çok sürmeyip, hızla giden atlılar bir biri ardından oğlağın bulunduğu çukurun yanı başına ulaşıyordu. Ancak henüz hiç biri çukurdaki oğlağa hamle yapamıyor, daha elverişli bir an için etrafında daireler çiziyorlardı. Takımlar tamamen karışmış, meydan bir sel girdabı durumuna gelmişti. Esasen, kim kimin nerede koştuğuna dikkat etmek ve ona göre davranmak zorundaydı. Nitekim, ilk fırsatı değerlendiren bir çopendoz, kara donlu atıyla dolu dizgin çukurun başına gelince, at hızla yanından geçerken yere eğilmiş ve oğlağı arka ayak bileğinden kaparak kaldırmıştı. Bu, oyununun en zor hareketi ve mühim bir aşamasıydı. Atını bitiş çukuruna doğru hızla sürerken, altındaki kara donlu aygır koşmaktan öte, sanki uçuyor gibiydi. Onu bir at boyu arkadan izleyen dorat takım arkadaşlarından birini taşıyordu. Sağ ve sol gerisinden gelen atlılar diğer takımların çopendozları olup, atlar hızla koşarken, onlar naralar atıyorlardı. Orta noktadan başlayan bir helezonik açılım, önde koşanın ardı sıra

giderek genişliyordu. Önde giden kara donlu küheylana yetişmek için çılgın bir tempo ile kamçılanan atlar arayı kapatmağa başlıyorlardı. Nitekim iki taraftan iyice yaklaşan iki takım arkadaşı onu ortalarına almışlardı. Arkadan ve diğer yanlardan yetişmek üzere olan rakip çopendozlar öne geçmek istiyorlardı. Böylece oğlağı kapabilecekleri bir ortam yaratmak peşindeydiler. Zira önde koşan üçlü grubun hızını ancak bu şekilde kesmek mümkün olabilirdi. Bu başarılırsa, sıra oğlağı kapma girişimine gelecekti. Ancak, kara donlu küheylanı geçmek halen zor görünüyordu. Bunun için arkadan gelen rakiplerin onun süratini kesmeleri gerekiyordu. Onların konumunu bilen üçlü grubun çopendozları, oğlağı kapmış olan arkadaşlarını korumak için kamçılarını geri ve sağa sola dönerek, önleyici bir şekilde sallıyor, ne ona yaklaşılmasına, ne geçilmesine fırsat veriyorlardı. Arkadan takip eden sıralar devamlı değişiyor, atlıların kimi öne geçerken, kimi geride kalıyordu. Bu helezonik koşu durumu giderek daha geniş bir çembere dönüşürken, bu arada kendiliğinden oğlağa hamleye imkan verecek tehlikeli bir ortam oluşup, her an bir karambol çıkabilirdi artık. Çünkü önde gidenler en arkada gidenlere yetişmiş ve bunların çoğu rakip çopendozlardı. Nitekim durumu fark eden rakipler dizgin kasıp, atların hızını hemen keserek, sağa sola sarkılarak yanlardan geçişe engel olmağa başlıyorlardı. Bu durumda kara börklü ve takım arkadaşları mecburen yavaşlıyordu. İşte tam bu sırada arkadan yetişen bir çopendoz, engellemelere rağmen sol yandan sokulmuş ve sol eliyle oğlağı bir bacağından yakalıyordu. Onu izleyen takım arkadaşları da onu arkadan desteklemek için yaklaşıyordu. Bir hamle ederek, yakaladığı oğlağı kendine çekmiş, lakin onu kara börklüden alamamıştı. Bir iki deneme daha yapmış, ama gene başaramamıştı. Bu defa bütün gücüyle asılmak için harekete geçmiş, lakin az sonra buna pişman olmuştu. Çünkü her hareketini izleyen kara börklü, bu çekişe karşı direneceğine, bunun tam aksini yaparak, oğlağı serbest bırakmış gibi aniden o tarafa eğilmiş, bu ise onu yakalayana dengeyi kaybettirip, oğlağı bıraktırmakla kalmamış, onun attan düşmesine sebep olmuştu.

Böylece rakibinden kurtulmayı başaran kara börklü, arkadaşlarının yol açmasından da yararlanarak, atını bitiş noktasına doğru topuklamıştı. Lakin bu sırada, elli adım ilerde ve aynı yönde daireler çizen başka atlılar vardı. Onun yön değiştirip, kendilerine doğru geldiğini gördüklerinde hemen gem kasıp, durmuşlardı. Seyirciler bu esnada nefeslerini tutmuş, heyecanla bu mücadeleyi izliyordu. Kara donlu aygırın ilerde bekleyenlerle korkunç bir şekilde çarpışması an meselesiydi. Eğer yolu kesenler çekilmezlerse, bu kaçınılmaz görünüyordu. Fakat korkulduğu gibi olmayıp, gelen atının kararlı tutumu önünü kesenleri caydırıp, onları son anda yoldan çekilmeye zorluyordu. Bu sırada hemen arkasından takip eden rakip atlılarla arasında ancak iki at boyu mesafe vardı. Yoldan çekilenlerden açılan aralıktan sadece bir atlı geçebilirdi. Nitekim onun geçişinden bir lahza sonra, arkadan gelenler, yoldan henüz tam çekilemeyenlerle gürültüyle çarpışıp, atlarından yere uçuyorlardı. Bu arada yolu tamamen açılan kara donlu çopendoz halkın yoğun alkışları arasında bitiş noktasına yöneliyordu. Arada az bir mesafe kalmış, biraz sonra yarış bitecek görünüyordu. Fakat bu esnada hiç hesapta olmayan bir şey olarak, her nasılsa atına tekrar binmeği başaran ilk düşen, arkadan gene yetişmek üzereydi. Kara donlu bundan henüz habersizdi. Lakin bir an iç güdüsel olarak geriye bakarak onu fark etmiş, atını yeniden mahmuzlamış, her ihtimale karşı sağ yanından sarkan oğlağı soluna aktarmıştı. Son anda onu kaptırmak niyetinde değildi. Derken bayrak direğinin dibine varınca gem kasan kara börklü, atı şaha kalkarken oğlağı bitiş noktasına bırakarak, seyirci kitlesinin coşkun alkışları arasında takımıyla bu zorlu mücadelenin galibi oluyordu. Bu takım, ünlü Koca Tuğrul Dergahı yarışçıları ve bu çopendoz, kadim kılıç Alpagut'u taşıyan, her dalın favorisi Akkartal'ın ta kendisiydi.

Nitekim, bu takım yarışını ferdi müsabakalar izliyor ve yapılan karşılaşmalarda rakiplerine üstün gelen Akkartal'ın henüz yenilemediği bir rakip olup, onunla kılıçta berabere kalıyorlardı. Bu Tamuro adlı yabancı kökenli bir savaşçıydı. Nitekim, gösterdikleri başarılarından ötürü alkışlar eşliğinde onları ödüllendirmek isteyen Kağan, karşısında dimdik duran, bu yiğitliğin timsali savaşçılara hitaben:

- Değerli Cilasunlar, gösterdiğiniz hünelerleri gerçi zevkle izlemiş bulunuyoruz. Lakin,

yarışların birincisi olabilmek ve yiğitler yiğidi namına ulaşmak için, sizleri son bir yarış daha beklemektedir. Bu ise, en asli ve en kadim yarışma türü olup, silahı sadece sözdür. Derken, bir an etrafı süzen Kağan, söze devam etmek için ses tellerini akortlayıp, sonra özel bir vurguyla;

- Unutmamalı ki, bu bir oyun olmaktan öte, ciddi bir karşılaşmadır. Sözü kısa, izanı keskin olan kazanır. Var mısınız şimdi buna?!

Derken, karşılık veren savaşçılar, tok sesle:

- Varız ulu Kağan!

- O halde buyurun, derhal başlayabilirsiniz!

Kağanın bu sözlerinden sonra etraftan çıt çıkmıyor, seyirciler merakın zirvesini yaşıyorlardı. İki süper savaşçı arasında az sonra geçecek olan sözel müsabakanın nasıl başlayıp, nasıl sonuçlanacağı tam bir muamma idi. İlk söz, adet olduğu üzere, konuk savaşçıya ait olacağından, Akkartal dahi merak içinde bulunuyordu. Acaba rakip Tamuro ne ile ve nasıl başlayacaktı söze?

Aralarında bulunan mesafe sadece bir buçuk adımlıktı. Yönleri önce kağana dönük iken, onu başlarıyla selamlayıp, akabinde birer yarım dönüşle karşı karşıya gelmişlerdi. Birbirine dikilen bakışlar, çatışan iki yıldırım misali, kıvılcımlar saçıyordu sanki etrafa. İzleyenler, istem dışı kendi gözlerini kırpmış, bu bakışma, zihinlerde infilak eden bir bomba tesiri yaratmıştı. Zorlu rakiplerin bakışları kıpırtısız, yekdiğerinin ruhi derinliklerine inmek ve onu çözüp, geri püskürtmek ister gibi, birbirine saniyelerce dikili kalıyor, bu an, seyredenlere dakikalar gibi uzun geliyordu.

Gözleri hafif kısık duran Tamuro, saçı tepesinde deri bağla bağlanmış bir topuz iken, Akkartal kumral hafifbukleli gür saçını kara bir börkle örtüyordu. Adaleli kolları, geniş omuz hizasından itibaren çıplak ve bilekleri pazıbentli idiler. Her ikisi de siyah deriden mamul savaşçı yelekleri, çizme ve kispet giymiş, ince bellerini saran yaldızlı kemerlerden uzun ve görkemli kılıçları sarkıyordu.

Nitekim, ağır bir ses tonuyla konuşmağa başlayan Tamuro, tane tane:

- Önce kendini tanıy ey rakip, adın, sanın nedir, onu bilelim?

Bu soru izleyenlere, sanki sadece Akkartal'a değil, herkese yönelik imiş gibi tesir ediyordu. Akkartal duraksamadan:

- Tanrı Dağlı Akkartal'ım ben. Başka sorun var mıdır ey Tamuro? Derken, Tamuro'nun bir anlık hakimiyetini gür sesiyle ihlal ediyordu.

Buna karşın Tamuro alaysı bir tebessümle:

-Bu kadarını bilirdik, ancak emin olmak gerekti.

Diyordu. Akkartal'ın cevabını, önce gülen gözleri, sonra aralanan dudakları arasında beliren muntazam dişleri vermiş, sonra tok sesiyle:

- Temin oldun mu artık ey rakip?

- Evet, kesinlikle!

Akkartal bu sözel zemin üzerinde rakibe son dar beyi indirmek için:

- Emin olan adama başka soru gerekir mi ey rakip?

Beklenmeyen bu kesiş Tamuro'yu bir an bocalatarak:

- E, evet. Maalesef! Dedirtiyordu.

Mağrur bakışları yere yönelen Tamuro'yu izleyenler, hayret ve şaşkınlık içinde kalmış, lakin cevap alamayınca omuz silkip, dudak büküyorlardı. Görünüşe bakılırsa karşılaşma bitmişti. Fakat meselenin çözümünü çoğu kimse henüz kavrayamamıştı. Çünkü bu kısa diyalogun mânâ derinliğini tahlil etmek sıradan kişiler, kara budun için kolay olmayıp, hatta belki de imkansızdı.

Oysa Tamuro bu sonuca o denli esef etmeyip, bunu rakibin elini içtenlikle sıkarak göstermişti. Kağan başta olmak üzere, tavır sahibi kişiler konuşma akışını bloke edip, onun kaybetmesine yol açan nokta-i nazarı çok sürmeden anlamışlardı. Kağanı selamlayan iki savaşçı, coşkun alkışlar arasında huzurdan ayrılıyordu.

Esasen Denizler ülkesinin tebdili kıyafet etmiş hükümdarı olan Tamuro, bir gün sonra yurduna dönmek için yola çıkarken, büyük ödül, koca bir kese altına ilaveten, kağanlığın "Yiğitler yiğidi" kadirşinas belgesini de yanında taşıyordu. Gerçekte, Tamuro'nun ataları da yüz yıllar öncesinde bu anakaradan derya içine serpilmiş gibi duran adalar ülkesine göç etmişlerdi. Orada kendilerince bir uygarlık kurmuş, bağımsız olarak yaşıyorlardı. Tamuro bu yarışlara dair haberi, ülkesine gelen ticaret gemilerinden öğrenip, kendini denemek için yola çıkmış, şimdi geri dönüyordu. Önce güneşin oğlu Tamuro'yu ülkesine salimen iade edip, sonra büyük yarışlar akabinde neler olup bittiğine dönelim:

İkinci günün akşamında, " Yiğitler yiğidi " sanı ve büyük ödülü hak eden Akkartal, takım arkadaşlarıyla birlikte sarayda, kağanın şeref konuğu olmuşlardı. Kağan ve maiyetinden başka, sadece hizmetçilerin bulunduğu bu davet, bilhassa onlar için düzenlenmişti. Zengin donanımlı, büyük dikdörtgen masada oturulmuş, sağ kısa kenara tek başına oturan Kağan Moyen Çor, sağ yanına Akkartal'ı alarak, onunla bilhassa ilgilenirken, karşı kısa kenara kağanın yeni yetişen oğlu Böğü Şad ile çopendoz takımının öteki elemanları masanın uzun kenarlarını paylaşmışlardı. Kağanın hizmet alma teklifini Akkartal hariç, bütün arkadaşları sevinerek, hemen kabul etmişlerdi. Zira yaşamaktan bir amaçları da buydu zaten. Akkartal bu teklifi bir şartla kabul edip, bu meyanda olarak;

- Ulu Kağana hizmet, budun ve kamuya hizmet demektir. Bundan kaçınmak geçmek aklımızdan. Lakin, destur olursa, bendeniz bunu fahri olarak icra etmeği diler kağanım? Derken, Kağanın hoş ve uygun gören mimikleriyle rahatlıyor, kağanlıktan ulaşacak her buyrultuyu şerefsayıp, buna derhal icabet etmeği teminen ekliyordu. Bundan memnun ve müsterih olan Kağan, ilerleyen vakit nedeniyle istirahatata çekilirken, Akkartal'a hitaben:

- Akkartal, demek yarın sabah yola çıkmakta kararlısın?

- Evet kağanım, destur verilirse niyetimizde bu var. Zira, dergaha ulaşmak ve muazzaz hocamız Kam Ulutolga'ya Kağanımızın selam ve hediyelerini gecikmeden sunmak isteriz.

Kağan:

- Pekala yiğidim, destur senindir. İstedüğün zaman gitmekte azatsın, amma bizleri unutmayacağını umar, ilk fırsatta gene görüşmek isteriz ha.

Akkartal:

- Yola gidenin akıbetini gerçi Tanrı bilir, lakin bize kalırsa sizleri görmekten daima bahtiyar oluruz. Kağanımız bundan kuşkusuz emin olabilirler.

Akkartal'ın son sözleriyle gülümseyen Kağan;

- Bu "emin" sözünle açamayacağın kapı, alamayacağın kale yok gibi. Ben lafi uzatmadan, "sana inanıyor ve bekliyorum", diyeceğim, tamam mı?

Buna gülümsemekten kendini alamayan Akkartal:

- Fakat size karşı başarılı olamadığımı görüyorum. "Eminim" demediniz çünkü Kağanım! Diye latife yapınca, bu sözler kağanın hoşuna gidip, şen bir kahkaha atmasına yol açar ve sonra:

- Güzel vakit geçirdik, şimdi hepinize iyi geceler diliyorum!

Derken kalkıyordu. Onu izleyen herkes, sarayda kendisine tahsis edilen bir odaya çekiliyordu. Akkartal, yol gösteren bir uşakla odasına giderken, loş bir koridordan geçiyorlardı. O esnada sağ tarafta bir odanın kapısı açılarak, içerde yanan ışıktaki güzel bir genç kız ile orta yaşta bir kadın görünüp, aralarında anlamlı bir şekilde bakışmış ve sonra gülüşerek, kapatıyorlardı tekrar kapıyı. Aynı koridorun sonunda bulunan odaya geldiklerinde, Uşak onu içeri buyur edip, geri dönmüştü. İçeri giren Akkartal, kapıyı örtüp, hazırlanmış olan misk'i amber kokulu yün yatağa sırt üstü uzanıyordu. Bir süre böylece yattıktan sonra, köşede yanmakta olan şamdanı söndürmek ve soyunmak üzere tekrar ayağa kalkmıştı ki, kapı yavaşça çalınıp, sonra aralanarak, içeri genç bir kız giriyordu. Bu, az önce koridorda gördüğü kızdı. Akkartal ona bakarken şaşkındı. Kız, dalgalı kumral saçları, kestane rengi gözleri, çatma kaşları, zarif burnu, uzun kirpikleri, kıvrımlı şuh dudakları ve mevzun boyuyla destansı bir güzelliğe sahipti. Üzerine sadece mavi ipekten, hafif dekolte bir gece tuvaleti giymiş, şamdanın ışığı,

giysileri, uzun saçları ve pembe dudaklarında hareler meydana getiriyordu.

Nitekim kız ona hitaben muzip bir eda ile:

- Sizi rahatsız etmiyorum umarım! Diye başlayıp, onun duraksamasından yararlanarak, şöyle devam ediyordu;

- Beni tanıyamadınız galiba? Tümen başı Arıkbuğa'nın kızı Tangülü'yüm. Hatırladınız mı, sizin yarışları başlatan flamayı taşıyan ve onu kağana veren bendim?

Akkartal yarışı başlatan o işarete bilhassa dikkat ettiğinden, onu hatırlayarak;

-Evet hatırladım şimdi. Ne yapabilirim sizin için?

Kız, sanki aklından geçenleri anlamış gibi:

- Sizinle konuşmak ve tanışmak istemiştım. Çünkü bunun için başka yerde fırsat olmadı şu ana değin. Ama taciz etmişsem bağışlayın, çıkıp giderim hemen.

- Hayır, vaktin geçkin oluşu karşısında biraz şaşırdım, o kadar.

Sonra kız izin isteyerek, ama cevap beklemeden, az önce onun kalktığı yatağa yaklaşıp, alt kenarına oturuyordu. O ise halen ayakta ve hayretle kızı izliyordu. Kız, konuşma ve davranış tarzıyla çok doğaldı. Yatağın üst kenarını gösterip, ona da oturmasını rica ediyordu.

Fakat onun tereddüt ettiğini görünce, alayla gülerek:

- Hayret, yiğitler yiğidi Akkartal, meydanlardaki kadar cesur değilmiş meğer. Hani nerede kaldı o pervasız tavırlarınız?

Kızın bu tarz, beklenmedik konuşmaları Akkartal'ı neredeyse çileden çıkaracaktı. Fakat o kendini tutarak:

- Kim demiş. Lakin biraz fazla ileri gitmiyor musunuz Noyan kızı? Hem umarım buraya gelmeden önce babanızdan destur almışsınızdır?

- Töremiz onsekizini aşmış bekar kişi için buna gerek bırakmaz? Ama siz ola ki bu yanlarını bilmezsiniz törenin.

- Pekala Tangülü hatun, beni temin ettiğinizi var sayalım. Başka ne sormak istiyordunuz şimdi benden?

- Doğrusu açık sözlüyümdür, bunu fark etmiş olduğunuza eminim. Bütün kızlar gibi ben de sizi değer görüp, muhakkak tanışmak istedim. Ayrıca, bekar olduğunuzu işittim. Ancak bir yavuklunuz da yok muydu, bunu çok merak ettim?

Tangülü gülümseyerek bunları sayarken, aleni tavrı; şu acunda cezp edemeyeceğim erkek bulunamaz, diyordu. Doğrusu, bunda haksız da değildi.

Akkartal gülümseyerek, kısaca:

-Siz kızlar hep böyle meraklı mısınız bilmem. Ama, doğrusunu isterseniz, cüretinize hayran kaldım. Güzellik ve cazibenize, Tanrı bağışlasın, diyecek yok. Sorunuza dair cevabım ise; hem var, hem yok.

-Fakat bu nasıl olur?

Akkartal bu tatlı bela karşısında daha fazla dayanamayıp gülmüş ve sonra ona cevaben:

- Bunu kolay anlamayacağınızı biliyorum. Evet, bir yavuklum yok ve olmaz da. En azından daha uzun bir süre için bu olmamalı. Bilmem anlatabildim mi?

-Hayır, anlayamadım. Hem anlaşılacak gibi bir gerekçe söylemediniz henüz. Umarım alay etmiyorsunuz benimle Akkartal Beğ?

-Hayır, kesinlikle. Anlaşılan bunu size anlatmam zor iş, hatta belki imkansız. Fakat, değil mi ki bendeniz bir savaşçı ve yolu kılıç yoludur, o halde böylesi bir mesuliyeti taşıyamaz. Yani, aksi halde ikisinden birini bırakmak gerek. Şu durumda ise ben, gücenmeyin lütfen, önce kılıcı seçmişim. Umarım anlatabilmişimdir artık?

- Evet, sanırım şimdi anlıyorum. Ancak size yine de hak veremiyorum. Çünkü bence hayat zaten başlı başına, kılıçla da kılıçsız da tehlike ve risk taşır. Zira ölüm kılıç taşıyanlara has bir akıbet değildir. Bilakis, yaşama vadesi tamam olup, ömür mühleti biten herkes bir gün ölür. Öyle değil mi?

- Yo, yoo, beni yanlış anladınız. Ölümünden başka şeyleri kast etmişim ben çünkü.

Kız, karşı konmaz cazibesi ve mantıklı sözleriyle bastırırken, o bundan kurtulma ve bir

şekilde savma çabasıındaydı. Ama nafi, zira bu akılcı sözlere karşı cevap bulmak çok zordu. Onunla bu konuda tartıştığına hayıflanırken, mevzu yanlış başlamış olduğunu düşünüyordu. Şimdi o da, Tamuro gibi hata yapmış ve işte kaybediyordu karşılaşmayı. Oysa ki, onunla bu konuyu hiç tartışmayıp, daha başlangıçta: "Bak güzelim, ben sevmek ve sevdalanmayı kendime yasak etmişim. Haydi sana güle güle.." diyerek, bitirmeliydi sözü. Fakat o bunu yapmamış, yapamamıştı nedense. Çünkü el kızı us ve albenisiyle yaman çıkmıştı. Hem kaç tane Tangülü'ne rastlamıştı henüz ki. Çelik temrenine zehir sürülü on oktan bile daha amansız ve daha ölümcül bir silahla vuruluyordu işte. Baş dönüyor, beyni zonkluyor, düştüğü hale inanamıyordu. Şimdi aklından geçen, bu kızın kendiliğinden kalkıp, bir kelime dahi söz etmeksizin gitmiş olmasıydı. O an hemen yatağa düşer, sabah uyandığında bunları bir düştü ibaret sayabilirdi. Ama yapmıyordu işte, kalkıp gideceğine, oturduğu yerde hafifçe geriye kaykılarak, yatağa dayadığı sağ kolunu destek etmiş, masum ve mahzun tavrına halis bir hayranlık katarak onu izlerken, gitmeyi hiç düşünmüyor gibiydi. Nitekim dakikalar sonra, olanca iradesini toplayan Akkartal tekrar konuşabiliyordu.

- Kim bilir, belki sen haklısın. Yok yok, belki değil, tamamen haklısın, ama ne olur, lütfen bu konuyu burada keselim, ve sen artık-

Onun bütün hallerini kah elem, kah ümitle izlemiş olan Tangülü, oturduğu yerden bir hamlede ayağa kalkıp, sonra titreyen sesiyle;

- Tamam! Anladım. Merak etme hemen gidiyorum. Sana tatlı uykular dilerim. Fakat beni unutma emi. Uzun yolların bir gün biter, veya bıcarsan artık o yolları aşmaktan, ara beni, olur mu?

Bu sırada kırılan uzun kara kirpikleri arasından süzülen iki damla göz yaşı gül pembesi yanağından yuvarlanırken, Akkartal ona sadece:

- Dilerim öyle olur. Diyordu.

Bir çırpıda kapıdan çıkan Tangülü loş koridorda ceylan çevikliği ile odasının yolunu tutarken, elinde sadece onun eline bir an dokunmuş olmanın yakıcı sıcaklığı kalmıştı. Akkartal üstündekileri bile soyunmadan, bir testi şarap içip, sarhoş olmuşçasına bir harabati ile açık duran yatağa düşüyor ve öylece kalıyordu...

O şimdi bir düştüydü;

Yola çıkalı beri atı Karaşımşek ile
Tam bir hafta geçmişti yorucu hareketle
Bir pınarın başına uğramıştı yolları
Yeşil çimen örtülü bir çayırdı burası
Karaşımşek otlakta gönlünce yayılırken
O'da yedi azığında kurutulmuş etlerden
Biraz dinlenmek için çimenlik pek güzeldi
Çok geçmedi aradan, yere uzanıverdi
Acı kışnemesiydi atın, biraz sonra duyulan
Fırlayıp ayağa kalktı uyandığı uykudan
El kabzada, etrafına bakınca sür'atle,
Bir kobranın başıydı gördüğü az ilerde
Kabzayı bırakıp, aldı ok ve yayını yerden
Nişan alarak oku fırlatacakken,
Ne hikmetse o yılan dile gelerek birden;
Ey cengaver! Diyerek ona hitaben;
Gerekmez üstüme salıvermen okunu
Ne atına, ne sana zarar vermek kastım yok
Sana iletilecek haberlerimse pek çok...
Ya, demek öyle, söyle bari bilelim haberlerin ne ise?
Ben Denizler ülkesinden gelirim.

Sen ise Tanrı dağlı Akkartal diye bilirim.
İnisidir Tamuro'nun beni size gönderdi
Bir zalimin tuzağına düşmek üzere kendi.
Sana haber iletmeyi bacısına o söyledi...
Ey filan;
Tamuro'yu nerden bildin, bilemem, lakin,
Danışırım bu hususça hocama
Uygun görür, düşerim tez yollara
Bulurum ben onları gerçekten.

DENİZLER ÜLKESİNE YOLCULUK

Akkartal sabah yatağında uyandığında, neredeyse kuşluk vakti olup, herkes çoktan kalkmıştı. O halen gördüğü tuhaf rüyayı hatırlıyor, böylesiniz daha önce hiç yaşamadığını düşünüyordu. Derken kapı açılıp, dün gece Tangülü ile gördüğü hatun, bir tepside getirdiğı kahvaltayı masaya bırakıp, çıkıyordu. Bu Tangülü'nün halası Aytolun'du. Biraz sonra onu koridorda karşılayan Aytolun, ona gül rengi, ipek bir mendil verirken, bunun Tangülü'den yadigar olduğunu söylüyordu. Erken kalkan Tangülü, bu sırada yaşıtı kızlarla bağlara, gezintiye çıkmıştı. Misk kokulu mendili teşekkür ile alan Akkartal, az sonra yola revan oluyordu... Olaysız bir yolculuk ve günler sonra dergaha geri dönen Akkartal, getirdiğı armağanlardan ötürü sevinçle karşılanmış ve bunun şerefine şölen tertiplenmişti. Nitekim Yalnız kaldıkları bir sırada, gördüğü düşü Kam Ulutolga'ya nakletmiş, hocasından buna dair yorum sormuştu. Kam, bu düşü çözülmeye değer bir muamma sayarak, gereğince davranmakta onu serbest bırakırken, yolda, izde temkinli olmasını öğütlüyordu.

Akkartal bu düşün hakikatle ne denli alakalı olduğunu öğrenmek istiyor, kısa bir hazırlıktan sonra yola çıkıyordu. Hemen herkes dergahın önüne, onu yolculamak için çıkmıştı. Yola çıkmak için her şey uygun, hava güzeldi. Hocaları ve arkadaşlarıyla vedalaşan Akkartal, koşumlu bekleyen atı Karaşimşeğe binip, topuklarken, "Uğur" için genç talebeler, onun ardından yere su serpiyordu.

Soylu at rahvan yürüyüşü ile yorulmadan yol alıyordu. İlk menzili Karakurum şehriydi. Bunun için en zorlu yol Gobi çölünden geçendi. Sonra Hanbalık ve derken deniz yoluna ulaşp, anılan ülkeye muhtemelen haftalar sonra ancak varacaktı.

Akkartal uçsuz bucaksız gibi görünen Asya steplerinde bir hayli yol kat ettikten sonra, nihayet müsait bir mola yeri bakınmağa başlamıştı. İleride, bozkırın önünü kesen, kıyıları ağaçlık bir dere yatağı görünmüştü. Burası Orhun Irmağı'nın küçük kollarından biri olan Selenga çayının bir başlangıcıydı. Yanına yaklaştıkça dere belirginleşip, çevrenin güzelliğı ortaya çıkıyordu. Sarkan dalları suya değen kalın söğüt ve kavak ağaçları türlü kuşlarla doluydu. Sağ kıyıda yer alan geniş düzlükte yaşlı bir ahlat ağacı ve bunun dibinde kümelenmiş, öylece duran bir koyun sürüsü vardı. Güneşin sıcak ışınlarından kaçan koyunlar, ahladın gölgesine sığınmışlardı. Akkartal dereye bakınca, fazla derin olmayan yeşil, berrak sularda kaçışan iri balıklar olduğunu fark edip, ani bir kararla attan iniyordu. Gem ve koşumlarını indirip, atı o düşte gördüğünü andıran, diz boyu taze otla dolu büklüğe salıyordu. Sonra sadağından demir temrenli bir ok alıp, bunu bir zıpkın gibi kullanmak ve bir kaç semiz balık avlamak istiyor, bunun için en uygun yeri bulmağa koyuluyordu. Nihayet sığ suyun derince bir çorttan (su birikintisi) çıkarak, aşağı doğru aktığı bir noktasında, bir kısmı su üstünde kalmış iki iri kaya görmüş ve bunların her birine bir ayağıyla basmıştı. Aradan geçen kol kalınlığında alabalık ve sazanları vurmak için daha uygun yer yoktu. Henüz bir balık vurmuştu ki, on dört-onbeş yaşlarında bir erkek çocukla, onu izleyen duman renkli bir çoban köpeğinin yan taraftan yaklaştığını fark ediyordu. Gelenler onu tanımadıkları için, çekinerek yarın üstünde durmuş, "Acep bu yabancı da kim?" diyen bakışlarla, bakıyorlardı. Giyim kuşamı, hal-tavriyla, ister istemez bu ücra yörede dikkat çeken Akkartal, dönüp onlara gülümseyerek bakınca, bundan cesaret alan çocuk:

- Bükte yayılan o güzel at senin mi Ağam?

Derken, ata karşı duyduğu hayranlık yüzünden okunuyordu. Akkartal, eskimiş pantolon ve beli kemerli abası, deri çarıkları, başında beyaz börkü, kemerinde asılı bıçağı ve elinde bir değnekten duran kara yağız, sempatik bakışlı çocuğa cevaben:

- Eğer sahip çıkan olmazsa, evet!

- O ne güzel, ne bakımlı bir at. Böyle bir atım olsa, başka şey dilemezdim şu acunda!

- Aldırma, elbet bir gün senin de olur!

Çocuk, umutsuz bir eda ile:

- Ama bu olacağı hiç benzemiyor Ağam, çünkü böyle bir at buralarda bulunmaz. Böylesi ancak Hakanlarda, beylerde olur. Oysa ben sadece bozkırda bir garip çobanım.

- Hımm, demek ki o koyun sürüsü de seninmiş?

- Evet, onları Çomar ve ben güderiz, ama hepsi bizim değildir.

Çomar derken köpeğini işaret etmiş, sanki sözden anlamış, onaylamak istemiş gibi, köpek de ona bakarak kuyruğunu sallamaktaydı.

Sançar, aniden aklına gelen bir fikirle:

- Ağam sen dur, o balık tutma işini ben hemen hallederim.

- Ya... Sahi mi?

- Elbette. Bu da çoban Sançar'ın bir ikramı olsun.

- Pekala, haydi bakalım, balık avında ne kadar ustasın, görelim.

- Yok Ağam, bunun ustalıkla bir işi yok. Dereye önceden kurduğum tuzaklar var. Sen az bekle, ben hemen geliyorum.

Akkartal Sançar'ın dediğini yapıp, dere kenarına çıkmıştı. Az sonra o da, neredeyse bir sele dolusu balıkla çıkagelmişti. Alabalıklar henüz canlı ve bilek kalınlığında idiler. Bu işi sık yaptığı anlaşıyordu. Az ötede bir söğüt kovuğunda ise ateş yakmak için hazırlanmış kuru odunlar vardı. Hemen bunları tutuşturmuş ve az sonra temizlenen balıkları şişe takıp, ateşte kızarmak üzere hazırlamağa başlamıştı. Nitekim balıklar korlaşan ateşte kızarıırken, onlar konuşuyordu.

- Demek hep buralarda yaşamaktasın Sançar?

- Evet Ağam! Bu bozkır, bu dere boyları ve çevre dağlar benim yurumdur.

- Peki oymağın ne tarafta kalıyor?

- Uzak değil, hemen şu tepeyi aşınca, karşı dağın eteğinde görünür.

- Peki Ötüken'i hiç duydun mu?

- Tabii ki... Hiç duymaz olur muyum? Ama oraya hiç gitmişliğim yoktur. Daha önceleri gidemeyişim hadi neyse, ama geçenlerde, yeni kağanın tahta çıkış şenliklerinde bulunamayışına çok üzüldüm. Meğer o sırada neler olmuş, neler...?

- Demek o tür şeylerden bile haberin oldu, ögle mi?

- Evet Ağam, lakin keşke olmasaydı. Çünkü katılamadıktan, yakından göremedikten sonra o yarışları, haber almak üzmekten başka bir işime yaramaz.

Bunları derken, Sançar'ın gerçekten üzgün olduğu iç çekişlerinden anlaşıyordu. Sonra sözlerine devamla:

-Ne çare ki ora bize çok uzak, yoksa bizim Pulat'la kaçıp, giderdik. Arkadaşımın adıdır Pulat. Birazdan, eğrelemek için o da buraya gelir. Orada olanları dedesinden duymuş, bana o anlattı. Ah keşke senin kadar ben de büyümüş olsaydım Ağam!

- Gamlanma, nasıl olsa ileride sen de büyürsün, sonra istersen benzeri yarışlara da katılırsın. Değer mi bunca yerinmeye şimdi be Sançar?!

Leziz balıkları yemekten bile iştahı kesilmeğe başlayan genç çobanı bu konudan savsaklamak isteyen Akkartal:

- Bırak o yersiz hayıflanmaları da şu balıkların tadına bak be Sançar! Diyor ve hemen sözlerine devamla: Belinde ki bıçak da çok güzelmiş, bir bakabilir miyim şuna?

- Haa, bu mu? Dedem yıllar önce Ötüken'den getirtmişti. Bu koyunları gütmemin tek sebebi budur desem yeridir.

Derken iki ağızlı çelik kamayı kınından sıyırmış, Akkartal'a uzatıyordu. Kendisi için çok önemli olduğu anlaşılan bu kamanın övülmesinden memnun olmuştu. Bu arada Akkartal yarışlar konusunu unutturdum sanırken, o gene al yeni baştan ederek:

-Sahi sen katılmadın mı o yarışlara Ağam? Taşıdığın şu görkemli kılıca ve bindiğin o küheylana bakılırsa bu kendiliğinden anlaşılıyor. Ne olur biraz anlatıverseydin be Ağam? Diye ısrarla sorguluyordu.

Akkartal bir an ne diyeceğini şaşırmıştı. Sonra zihnini toparlayıp:

- Bu kama usta elinden çıkmışa benziyor. Namlu çeliği ve kemik kabza da gayet güzel, sağlam ve dengeli. Her halde bunu senden satın almak isteyenler olmuştur?

-Evet, bir kaç kişi oldu, ama sen beni atlatmak istiyorsun Ağam. Ne olurdu sanki biraz anlatsaydın? Örneğin, Akkartal'ı gördün mü? Tarifler doğruysa, senin gibi biri olmalıymış hem o da.

Akkartal iyice şaşırmış, bu soruya bir an ne cevap vereceğini bilemiyordu.

- O dediğin de kimmiş be Sançar?

- A, aa?! Bu da oldu mu yani Ağam! Anlaşılan benim gibi sen de oraya gidememişsin. Onu görmemiş olabilirsin, bu tamam, ama hiç değilse öyle bir yiğidin namını duymuş olmanı umardım...

Derken mola faslı bitmiş, Akkartal kamayı Sançar'a iade ederek, atı kara şimşegi bir ısıklıkla yanına çağırmişti. Hemen koşumlarını vurup, bir sıçrayışta eğere oturmuştu. Sançar bütün bunları hayranlık ve gıptayla izliyordu. Atını topuklamak üzere olan Akkartal ona tekrar dönerek:

- Haydi esen kal Sançar! İkrâmın için çok sağ ol. Umarım yolum buralardan tekrar geçer ve gene görüşürüz!

Dedikten sonra biraz ilerlemişti ki, Sançar'ın sesi tekrar duyuldu:

- Sormayı unuttum Ağam! Adını bağışlamaz mısın gitmeden!?

Gemi kasılan Karaşimşek o an şaha kalkarken, Sançar'a ulaşan cevap:

- Adım Akkartal! Diyordu.

Bunu duyan Sançar, heyecandan sesi kısılarak, tekrar sorar:

- Tanrıdağlı Akkartal mıydı Ağam?

- Hayır! Kara börklü!

Diyen Akkartal gülerken ona el sallıyor ve yerinde duramayan atın gemini salıyordu. Sançar coşkuyla karşılık verirken, yanından ayrılmayan köpeği de ondan etkilenmiş, havlıyordu. Ardında bir toz bulutu bırakan Karaşimşek dörtünal uzaklaşırken, çok sürmüyor bozkır ufkunda kara bir nokta oluyordu...

YEŞİL EJDER ADASI

Rüzgar ve uçan kuşlarla yarışan Akkartal yoluna devam ededursun, biz henüz ona meçhul, Denizler Ülkesi dahilinde bulunan Yeşil Ejder adası ve ahvaline bir göz atalım:

Bu adacık, eteklerinde bodur bitki türlerinin yanı sıra, uzun boylu ağaçların, palmiye ve bambuların yer aldığı, kayalardan oluşmuş yüksek bir tepeden ibaretti. Tepenin zirvesinde, görüntüsüyle çok uzaklardan bile insana ürperti veren, üç kuleli şato tipi bir kale yükseliyordu. Bu meşum kaleye dışarıdan ulaşan bir yolun olmayışı yanında, nasıl yapılabildiği de insanı hayrete düşürüyordu. Ancak adaya güneyden yaklaşıp, karşıdan bakılınca, içeriye açılan, küçük gemilerin rahatça sokulabildiği büyük bir mağara girişi görülüyordu. İnsanlık aleminin baş belası, büyücü, despot Zungo ve adamları işte burada yetmiş yıldır yaşamaktalardı.

Zirvedeki şato benzeri iç kulenin girişinde eli kargılı iki insan azmanı nöbet tutar, ancak bunları geçmek kabil olduğunda Zungo'nun makamına ulaşılabilirdi. Aşağıda kalan orta kulede muhafızlar barınırdı. En alttaki kulede ise dünyanın dört bir bucağından kaçırılarak veya hile ile getirilen köleler tutulurdu. Buraya deniz seviyesinden yükselmeğe başlayan spiral bir taş merdivenle çıkılırdı. En yukarıdaki iç kulenin devasa kanatlı abanoz kapısını

bekleyen insan azmanlarını geçip, içeri girildiğinde bir hol ve üç kapıyla karşılaşıldı. Sağ kapı Yaver Zebo'nun, sol kapı diğeri önemli yardımcıların kaldığı odalara açılırdı. Tavandan yukarı açılan üç yuvarlak pencere, boş ve sade taş duvarlar, tahta döşeli zemin, dört köşede birer iri yağ meşalesi, kürsüye yakın sağ ve solda iki iri şamdan ve bunların önünden çıkışa kadar uzanan, her birinde yirmi kişinin oturabileceği iki ahşap, cilalı kanepeler bulunan mekan Zungo'nun hükümdarlık makamı idi. Taht beş basamaklı bir mermer kürsü üzerine kurulmuştu. Hemen arkasında, tavana kadar yükselen tunç kabartma bir şeytan temsiliydi. Sivri kulakları, yakuttan gözleri, keçi benzeri boynuz ve ön ayakları olan, ne kadın, ne de erkek olduğu belirsiz bir surat güya şeytanı resmediyordu. Onu görenler Zungo'nun ruhu sanmaktalardı. Tahtın hemen arkasında, mekanik bir düzenle açılıp, kapanan bir başka kapı kamufle edilmiş olup, bunu ondan başka kimse bilmiyordu. Burası onun tapınmak ve büyücülük için kullandığı özel bir bölüme açılıyordu.

Zungo'nun ne zaman, nerede olduğu kolay kolay bilinemezdi. Bu kanepelere, başları önde oturmuş yirmi kadar köle, onun vereceği talimatları almak üzere beklerdi. Değil izinsiz konuşmak, öksürmek-aksırmak bile yasak olup, kendini tutamayıp, bu suçu (!) işleyenlerin cezası ölüm olabilirdi.

Zungo'nun surat ve kılığına gelince; daima kırmızı gözler, pörtlek. Kırçıl saçlar, seyrek teller halinde örümcek ağı gibi. Avurtlar buruşuk patates benzeri, içe çökük, elmacık kemikleri kabarık, alnında hendeksî kırışık çizgiler dolam dolam. Gaga burun kemikli ve uzun, ince boyun yaşlı akbabalar gibiydi. Dudaklar birer kırık çizgi. Keçi sakal çeneden aşağı düz tahta göğse sarkmıştı. Eller pörsük deriyle kaplı, parmaklar ince-uzun birer çangal kemik. Tırnaklar, biçimden yoksun, çağımsı. Neredeyse bakılamayacak kadar çirkin ve ürkünç olduğu içindir ki, Zungo'nun yüzüne bakılması dahi yasaklar arasındaydı. Onun huzuruna çıkıldığında eller daima dizlerde, baş önde olunur ve emirler sadece koca göbekli, dazlak kelleli yaveri Zebo vasıtası ile duyurulurdu.

Görüşmeler sırasında Zebo'nun gözleri daima onun uzun tırnaklı sol işaret parmağında olur, işaret edilince, başı önde bekleyen Zebo, yere bakarak basamakları çıkıp, kulağını ona uzatarak, cırtlak sesin ne dediğini dinlerdi. El'an oturmakta olduğu basamakta iken, aynı basamağın üstüne birden Zungo'ya ait işaret parmağının gölgesi düşüp, Zebo derhal ayağa kalkarak, her zaman ki düsturu ile yanına çıkmıştı. Kulak zarını tırmalayan ses tonuyla yüzü ıstıraplı buruşarak, onun söylediklerini dinleyen Zebo, nihayet talimat bitince baş eğerek, gerekenin derhal yapılacağını belirtip, yavaşça huzurdan inerken, yanına sürünerek gelen yardımcılarından birine yeni emirleri aktarıp, sonra yerine oturmuştu. Emri teslim alan bir an doğrulup, geri geri yürüyerek dışarı çıkmış ve az sonra yine geri gelmişti. Bilahare bunu, rotası Kanhantu adası olan bir çehtirinin (küçük, hızlı gemi türü) mağara çıkışından dışarı süzıldığı görülmüştü.

Haftalar boyu at sırtında yol alan Akkartal, sonunda kıtanın denize ulaşan uçlarından biri olan Şantung şehrine varıyordu. Burada ilk işi uygun bir han bulup, atını teslim ederek, dışarı çıkmak ve o yöreye has giysiler satın almak oluyordu. Sonra geri dönmüş, geceleyeceği han odasında kıyafet değiştirerek, gene çıkıyordu. Şehirde biraz dolaşarak, Yeşil Ejder Adası hakkında bilgi toplamaktı istiyordu. Bu yeni dış görünüşünde onu yerli halktan ayıran en belirgin fark, başsız uzun saçları ve uzun kılıcıydı. Kendisini, herkese Kaşgarlı bir tacir olarak tanıtıyordu.

Akkartal, şehir caddelerinde dolaşırken, gittikçe kalabalıktan dar bir sokağa sapıyordu. Biraz ilerleyince oval bir meydana açılan sokak hareketliydi. Burada kumarhaneler, meyhaneler, aşhaneler, berberler, kunduracılar ve kısaca bütün meslek ve meşreplerde insan ile mekanlar mevcuttu. Yapılar Asya tipi mimarinin temel özelliklerini taşıyor; etrafları çitle çevrilmiş çok bölmeli, zarif panjurlu ahşap evler, sanki sır perdesi arkasındalar imiş gibi, merak uyandırıyorlardı ilk gören insanda.. Caddeler sokaklara, sokaklar daha dar sokaklara ayrılıp, nisbeten düz zemine açılan karınca yuvalarına giden yollara benziyordu.

Biraz daha ilerleyen Akkartal'ın dikkatini, meydanın karşı kenarında kırmızı damlı, üç katlı bir binanın önünde, bir şeyi ablukaya almış bir topluluk çekiyordu. Alanı dolduran ve türlü yönlerde hareket halindeki diğer insanlar da o yöne dikkat çekip, merakla bu cazibe merkezine yöneliyordu. Oraya gitmek isteyenlerin kimi kararsızlık içinde bocalarken, kimi seri adımlarla yürüyordu. Aheste yürüyenler arasından sıyrılan Akkartal, seri adımlarla cazibenin merkez noktasını hedef alıyordu. Hedef noktaya varmağa on adım kalmıştı ki, kaynaşan nokta sağdan, aniden yarılıp, içinden sendeleyeyen bir adam çıkıyordu. Bir an yerinde yaylanan adam, gövdesi dibinden kesilmiş bir ağaç gibi yere yüz üstü kapanıyordu. Akkartal biraz daha yaklaşp, yerde tozlar içinde yatan orta boylu adama iki adım mesafede duran üç kişinin yanına dikiliyordu.

Kapısı açık duran kırmızı damlı bina esasen bir kumarhane ve giren, çıkan eksik olmuyordu. Zemin katın önünde ki taş verandada kırçıl bıyıklı, kalkık kaşlı, çekik gözlü, konveks burunlu, geniş gövdeli iri yarı bir adam durmuş, burnundan soluyarak yerde yatana bakıyordu. Omzundaki mavi ipek pelerin, yüzünü gri bulutların arasından henüz çıkaran güneş ışınlarını geri yansıtıyordu. Sağ eli kırmızı kuşağına sokulu duran kılıcın kabzasını tutarken, etraftaki bütün gözler onu izliyordu. Kızgın adama bakan yüzlerde gizli bir yadırgama vardı. Hedef adam yere düşenin kalkmaya yeltenmediğini görünce, öfkeli bakışlarıyla çevreyi tarıyordu. Bunun anlamı; "Var mı bir itirazı olan?" demekti. Buna itiraz eden bakışlar kendi ayak uçlarına yönelirken, itiraz için nedeni olmayan bir kişi önce baktığı gibi bakıyor ve bu tarama ona gelince sekteye uğruyordu. Bu asabi bakışlara tınmadan karşı koyan Akkartal'dan başkası değildi. Onun tavrı herkese meydan okuyan adamı kızdırmışa benziyordu. Bakışları ısrarla aynı noktada, Akkartal'ın üzerinde takılmış, lakin tesir edemiyor, onu karşılık vermekten caydırılamıyordu. Bu durum çok geçmeden etraftakilerce fark edilip, şimdi herkes içinden "Ne oldu bu adama böyle birden? Hani bunun deminki pervasızlığı?" diye sorarken, gereken çıkışı yapamayan adama aniden, tok sesle hitap eden Akkartal:

- Ne yapts sana ki, öyle davrandın!?

Diye sorarken, sağ eli yerde yatana işaret ediyordu. Hedef adam başına vurulmuş gibi birden afallayarak:

- E, şey. Kumarda hile yaptı. Üstelik hakaret edip, bana meydan okuyunca, mecbur kaldım.

Derken, Akkartal gerekçeyi makul karşılamakla beraber; ona hitaben:

- Anlaşılan burada yabancısın, dikkat et de başın derde girmesin!

Hedef adam bu sözler karşısında baş eğip, yavaşça dönerek, kalabalığın arasına karışıyordu. Akkartal aynı noktada dururken, yerde yatan, önce kıpırdanıp, sonra suratını ovuşturarak ayağa kalkıyor ve sokaklardan birine yöneliyordu. Kumarhaneye girmek isteyen Akkartal'a, giren çıkanların gösterdikleri saygı dikkat çekiciydi. Yanından geçenler ona değmekten imtina ediyor, belli bir mesafeyi koruyorlardı. Nitekim akşam olmuş, etrafı yüksek taş duvarla çevrili, üç kattan oluşan hana dönmüştü. Han cephesi işlenmiş ahşap kaplamalıydı. Çevre duvarını içten yükselen yeşil asmalar örtüyordu. Avluya giren Akkartal, duvar dibine çekilip, önüne semiz ot yığılmış olan sevgili atıyla meşgulken, gün batmak üzereydi. Bu sırada yanlarına gelen genç bir kadın:

- Selam, ismim Şu, hoş geldiniz. Babamın bahsettiği yeni konuk olmalısınız? Derken, pırıltılı gözleri gülümsüyordu.

Akkartal mütebessim:

- Evet, sanırım! Hoş bulduk.

Bu kısa yanıtın sonra Şu tekrar konuşarak;

- Efendim, arzu ettiğiniz gibi, üçüncü katta bulunan odanızın balkonunda masanız kurulu, yemeğiniz hazır beklemektedir. Bunu hatırlatmak istemiştım. Dileriz ki güzel atınız da burada halinden memnundur? Diyordu.

- Çok teşekkürler Şu Hanım! Atım halinden memnun görünüyor. Değil mi Karaşımşek?

Munis hayvan, sanki anlamışçasına, önce kulaklarını kırpıp, sonra başını sallıyor, dudaklarını şapırdatıyordu. Şu, kendisine umduğunca dikkat etmeyen bu adamı bende etmek istiyor,

bunun için soyunun bütün yeteneklerini tatbik ediyordu. Esasen her bakımdan albenili ve mütenasip bir bedene sahip ve gerçek bir Çin dilberiydi. Akkartal'a refakatle odasını gösteriyor, ayrılırken birazdan gelip, masayı toplayacağını söylüyordu.

Nar gibi kızarmış ördek, Çin pilavı ve salatalardan oluşan akşam yemeği lezzetli. Han odasının balkonundan bakıldığında, kısmen görünen şehir limanında demir atmış irili ufaklı teknelere artık ışıklar yakılmaktaydı. Akkartal, oturmakta olduğu sarkaçlı koltuktan balkonun alçak tırabzanına dayanmış olduğu koluna, başını yaslamış, öylece şehrin akşam manzarasını seyre dalmıştı. Bir an kapı açılıp, içeri Şu giriyordu. Bu geliş için bilhassa hazırlanmış gibiydi. Giyim kuşamı ve özenle uygulanmış makyaj ve süründüğü misk-i amber kokularıyla Çin imparatorunun cariyelerinden farksız görünüyordu. Elinde bir fağfur sürahi ve iki zarif fincan getirmişti. Bunları masaya bırakmış, yüzünde beliren şuh tebessümü yalandan bastırırken:

- Sayın konuğumuz belki sıkılmıştır, diyerek, bunları getirdim. Bizde kırmızı bulunmaz, fakat buna karşın size yıllanmış Çin şaraplarının en tercih edilenini getirdim. Dilerseniz bir kadehle akşamınıza çeşni katmanız mümkündür efendim?

Akkartal cevaba davranırken, Şu kadehleri dolduruyor, sonra geçip, karşısındaki koltuğa oturuyordu.

- Şu hanım, doğrusu bunu beklemiyordum. Bu kadirşinaslık için sağ olunuz.

Derken, ilk kadehler iki ellin parmak uçlarıyla kavranarak, baş hizasına kaldırılan fincanlar hafifçe tokuşturulup, geri çekilirken gözlerle şerefeleşip, başlar geri dikilirken Çin şarabı art arda yudumlanıyordu. Böylece başlayan akşam muhabbeti, karşılıklı sorularla bir kaç saat sürüp, bu yarenlik hancının güzel kızı Şu'nun yarı istemsiz kalkarak, tekrar aşağı inmesiyle son buluyor, erken uyanmak isteyen Akkartal hazır yatağına uzanıyordu...

Sabah olup, erken kalkan Akkartal, hancı yamaklarından birini limana göndererek, Denizler Ülkesi'ne giden bir gemi sorduruyordu. Geri gelen yamak biraz sonra hareket edecek olan bir gemi bulunduğunu ve ondan kendisi için yer ayırtmış olduğunu bildiriyordu. Atı ve bazı şahsi eşyasını Şu'ya emanet olarak bırakan Akkartal, en kısa zamanda dönmek üzere vedalaşıp, limana yürüyordu. Limanda iki büyük yelkenli, beş mavna ve bir kaç küçük tekne bulunuyordu. Çevrede ağ ören, yelken onaran balıkçı yamakları göze çarpan ilk tiplerdi. Biri uzun, üç direkli ve serenlerinden büyük yelkenler sarkan gemiyi görünce, kendisine yer ayrılan geminin bu olacağını düşünerek, onun yanına gelip, gemiyi rıhtıma bağlayan babaların önünde durmuştu. Nisbeten sağlam ve yeni görünen bu gemi, diğer gemilerden daha büyüktü. Bu sırada, sırtını küpeşteye yaslamış olduğu halde, ambara erzak istif eden tayfaları izleyen bir adama yaklaşarak:

- Hey arkadaş, bu geminin kaptanı kim?

Hitap edilen adam yavaş yavaş ona dönmüştü ki;

- !

Fakat o da ne? Gördüğüne, onun kadar Akkartal da şaşırıyordu. Çünkü karşısında duran kişi, dün ki "Hedef adam"ın ta kendisiydi. Küçük bir duraksamadan sonra, adam:

- Benim, neden sormuştunuz?

Derken, sanki kendisini ilk defa şimdi görüyormuş gibi yapmıştı. Akkartal aynı tavırla:

- Şayet doğru ise, geminiz az sonra Denizler Ülkesi'ne hareket edecekmiş. Bana bu gemiyle seyahat edebileceğim söylenmişti?

- Evet, doğrudur! Buyurun, lütfen bordaya geçin!

Akkartal gemi bordasına tahta bir köprüden geçtiğinde, kaptan oraya gelmiş ve elini dostane bir tavırla uzatırken:

- Gemime hoş geldiniz, ben kaptan Huan!

- Hoş bulduk Kaptan. Ben de Akkartal, Ötükenli bir gezginim.

Bu son kelime kaptanı şaşırtsa da, o bunu geçiştirmeyi yeğliyordu.

- İki yolcumuz daha olacak, onlar da gelince yelken açarız. Çok sürmez, gelirler...

Akkartal, bu açıklamaya, ziyanı yok, anlamında bir eda ile karşılık verip, etrafına bakınarak, önce pupaya doğru yürümüştü. Gemi rıhtıma kıçtan yanaşmış, yükleme işi sancak tarafında ki

iskeleden yapıyordu. Gezinerek uç kısma kadar ilerleyen Akkartal, geri dönüp, tekrar kaptanın yanına gelerek:

- Kaptan, şayet vakit varsa bir şeyler almak için rıhtıma çıkmam gerek, şimdi aklıma geldi?

- Tabi, tabii buyurun!

Az sonra deri bir çanta ve omuzlarından sarkan vaşak postundan yapılma bir pelerinle geri dönmüştü. Bu arada diğer yolcular da gelmişlerdi. Derken kaptan; " Demir al!" ve "Yelkenler fora!" emirlerini vermiş, tayfalar işe koyulmuşlardı. Akkartal küpeşte önünde sağa sola bakınırken, yolcu olarak başka kimler var, diye araştırıyordu. Bu gemi esasen kuru yük taşıyordu. Kaptanın dediği gibi, ondan başka sadece iki yolcu binmişti. Bunlardan biri esmer orta boylu, kara sakallı, mor sarıklı, yeşil kaftanlı, belindeki turuncu kuşağa uzun bir hançer sokulu, genç bir adamdı. Öteki, saçını kökünden kazıtmış, baştan aşağı sarılar içinde, boynu tespihli, ayağı çarıklı, elindeki uzun asasıyla bir Buda rahibiydi. Seren direğinin dibinde bir sandığa oturmuş, önüne bakıyordu.

Çok geçmeden indirilip, yerlerine sabitlenen iri yelkenler rüzgarla dolarken, ağır ağır hareket eden gemi belli rotasında açık denize ilerlemeğe başlıyordu. Akkartal mor sarıklı adama yakın, kış küpeştesine abanmış, geminin geride bıraktığı köpüklü ize bakmaktaydı. İlk menzil Şantung limanı olup, buraya ulaşmak için gereken süre takriben on günü alacaktı.

KASIRGA

Kam Ulutolga bu yolculuk esnasında dikkat önermiş olduğundan, Akkartal her şeyi yeniden mülahaza ediyor, bir takım zihinsel hesaplar yapıyordu. Daha önce görüp, tanımadığı iklimlere, değişik hayat ortamlarına seyahat ediyordu. Gayesi, sıradan bir seyahat olmadığına göre, buna paralel olarak, karşısına çıkabilecek engeller de tür ve boyut olarak farklı olabilirdi. Buna dair şimdiden tahmin yürütmek ancak, peşinde olduğu gayenin niceliğini somutlaştırıp, daha açık bir tanımlamak yapmakla mümkün olabilirdi. Çünkü belirsiz bir mania beklemek, gerçekte tehlike beklememek olacağından, böyle durumlarda kişi gafil avlanabilirdi. Her durum için, uyanık olmak ve nelere bilhassa dikkat etmek gerektiğini tesbit etmeliydi. Şöyle ki; Tamuro ve kız kardeşi o düşte ima edildiği gibi bir tuzağa düşülürse, bunun sebebi ve müsebbiplerin kimler olduğunu bilmek gerekirdi. Cevabı bulunmak olasılığı bulunan ilk soru bu olup, buna dair cevabın açılımında rakiplerin muhtemel tepki türleri ile bu meyanda şahsen ne yapmak gerekeceği belli olurdu. Mahut düşte anıldığı gibi bir düşman varsa bile, onun niyetinden haberdar olmadıkça, kendisini engellemek çabasına girmesi mümkün olamazdı. Şu halde bu gemide ki herkes kadar emniyette sayılırdı. Ancak bu yaklaşım, bir meselenin para normal fizik kuralları yöntemiyle çözümünde geçerliydi. Onun niyetinden haber alıp, karşı tarafa ileten bir casus olmadıkça, durumun menfi yönde değişmesi beklenemezdi. Hiç bir rakip, tabiat üstü bir haber alma yeti ve yöntemine sahip olmayacağına göre, mesele yok demekti. Bu durumu sadece olağan üstü bir rakip değiştirebilirdi ki, buna da hiç denecek denli az ihtimal veriyordu. Ulutolga da zaten salt bundan ötürü dikkatli olmasını istiyordu.

Akkartal bu konuları düşünürken, o an işittiği;

- Baki Huda'ya hamd ve senalar olsun. Yolculuk için ne güzel, müsait bir hava!

Diyen adamın sesiyle sağa ve dolayısı ile fiziki hayatın gereklerine dönmüştü. Kendi kendine konuşan kişi, mor sarıklı yolcudan başkası değildi. Akkartal onun varlığından tecâhül etmeyip, bilakis nezaket icabı ona hitaben:

- Evet, gerçekten öyle. Umarım yolculuğun sonraki günleri de böyle olur! Diyordu.

Mor sarıklı cevaben:

- İnşâallah öyle olur! Diyordu.

Akkartal'ın ilgisi, adamın daha yakına gelmesine yol açmış, şimdi her ikisinin kolları küpeşteye dayalı, kah denize, kah gök yüzüne bakıyor, bu diyalogun sürmesi için başka konular kuruyorlardı. Nitekim mor sarıklı sağ kolunu küpeşteden çekip, dönerek:

- Adım Mirza, İranlı bir tacirim!

Derken, altın ve gümüş yüzükler takılı sağ elini ona doğru uzatıyordu. Akkartal kollarını küpeşteden çekmiş, kendisine uzatılan ele karşılık verirken:

- Ben Akkartal, Ötükenli bir gezginim. Diyordu.

Akabinde, önceki durumlarına dönüp, böylece konuşmağa devam ediyorlardı. Bir ara Mirza:

-Bir ticaret erbabı olarak çok dolaştığım için, sizin Turan diyarına da uğrayıp, oralarda, mesela Kaşgar ve Talas'ta değerli dostlar, Müslüman din kardeşleri dahi tanıdım.

Derken, muhatabının tepkisini ölçmek ister gibi yüzüne bakıyordu. Akkartal o zamana kadar "Müslüman" kelimesini lafzen işitmiş, lakin onu temsil eden kimseye hiç rastlamamıştı. O nedenle ilgiyle:

- Siz de Müslümansınız anlaşılan.

- Evet, elhamdülillah artık Müslüman'ız.

- Daha önce değil miydiniz yani?

- Ha, evet, bizim atalarımız, önceleri Mecusi imişler. Ancak, Peygamberimiz, sizin deyişinizle "Yalvaç", Muhammed El Emin hazretlerinin sahabelerinden olan Selmân-ı Fârisî sayesinde İslam ile tanışıp, onun tavassutuyla bu yeni ve mükemmel Dine geçmişler.

Mirza bu izahatı yaparken, yönü karşı ufuklara doğru olan Akkartal ondan tarafa dönerek:

- Siz, İranlıların önceki Dininizi hocamdan kısmen dinlemiş, biraz olsun malumat edinmiştik.

Ancak, Din değiştirmek gibi mühim bir konuda nasıl karar kıldığınızı anlayamadım.

- Ya, peki ne biliyordunuz Mecusilik hakkında?

- Hatırladığım kadarıyla, bu inancın öğretmeni Zerdüş, insanın yaratılışını açıklarken " Işık ve ateş kültü"ne dayanıyordu. İnancınız bu bakımdan bizim inancımızla benzerlik gösterdiği için, bilhassa bu kalmış aklımda. Hangi gerekçelerin sizi din değişikliğine götürdüğünü bilmek isterdim. Tabii açıklamanız mümkünse?

Bu soru karşısında bir an tereddüt eden Mirza;

- Doğrusu, Turanlı yoldaş, bunun asli sebep ve gerekçelerini fazla bilmem. Bilgim, dinimizin kaideleri ile sınırlıdır, denebilir. Fakat sanırım bunun asıl sebebi İslam'ın önceki dinimizden daha üstün olmasıdır. Ama siz bu konulara dair, öyle anlaşıyor ki, daha fazla bilgiye sahipsiniz, şayet anlatmak isterseniz memnuniyetle kulak misafiri olurum.

Akkartal bu cevaba pek memnun olamamıştı. Çünkü o, inanç ve itikatlarını derin nazarı bilgi ile açıklayıp, pragmatik olarak savunacak muhataplar arıyordu. Zira değişik bir kurama dair sağlıklı bilgi ortaya ancak böyle çıkardı. Fakat her şeye rağmen, kişisel davranışların da çok mühim olduğunu kabul ediyordu. Yani, kişi insan olarak, dürüst ve mert olsundu da, varsın hangi inanç ve kanaat üzere yaşarsa yaşasındı. Mirza dürüst birine benziyordu. Bu düşüncelerini ona açıkladıktan sonra:

- Umarız bu konularda sohbet etmek için çok fırsatımız olur, bol bol konuşuruz Mirza yoldaş. Şu kadarını söyleyelim ki, bizim görüşümüze göre; kişi, öz yaşantısında özgür davranmak hakkına sahiptir. Ancak söz konusu toplumsal hayat olursa, toplum karşısında her fert eşit düzeyde feragat ve özveriyi, dürüstlük ve mertlik adına, asaleten gösterir. Aksi durumlarda, o toplumda dirlik, uyum ve birlik olmayacağı tabiidir. Bize göre, asaletimizin menşei, insanı önce Tin, sonra beden sahibi "Kişi" sıfatıyla yaratmış olan tek ve en yüce kudret olan "GökTanrı"dır. Bizler böylece iman ve itikat ederiz.

Derken, bir an durup nefes tazeleyen Akkartal, Mirzanın dinleme eğilimini görünce, sözlerini sürdürerek;

- Ancak, hayatta "Kişi yaratılışı"nın aşama ve Tanrı'nın hikmetleri icabı olan bazı mutlak çelişik kaideler de söz konusudur. Bunları hemen her kavramda görmek mümkündür. Kişi "Ruh ve Beden" olarak, biri birinin karşıtı ve aynı zamanda tamamlayıcısı olarak (Erkek-Kadın) iki asal varoluş unsurundan meydana geliyor. Sonra bunlar kendi içlerinde ve yaratılışlarının özel kuralı gereği, türlü zıt yapılar barındırabiliyorlar. Varoluş'un genel kaidesi zaten; "Bir şey ancak kendi zıddıyla vardır". Karşıtı olmayan şey, yok demektir. Kötülük olmasaydı iyilik bilinip, fark edilemezdi. Buna, güzellik, çirkinlik, soğuk ile sıcak kavramlarını da örnek verebiliriz. Bunların sarfve kontrolünde, işte sizin "Din vecibeleri", bir

başkasının "Ahlak kuralları" diye nitelediği, terbiye ve disiplin kural ve öğretileri söz konusu oluyor. Bu kaçınıp, yadsınamaz tabii gerçek karşısında, hangi din insanı birey ve toplum olarak, daha mutlu kılacak kural ve kaideleri, davranış yöntemlerini "Nizam" halinde sunuyorsa, o din daha çok tutulup, taraftar toplar. Öğle değil mi?

Bu açıklamak karşısında Mirza takdir ve tasdik mânasında başını salladıktan başka, sitayiş ederek:

- Ağzına sağlık Turanlı yoldaşım, vallahi izahatın çok güzeldi! Diyordu.

Tam bu sırada kaptan, gemi tayfalarından birini önce sert sözlerle paylayıp, sonra şiddetli bir tokatla yere yıkmıştı. Yediği darbenin şiddetiyle geriye uçan tayfa, küpeşteye çarpmasa denize uçuyordu. Az sonra onun yanı başına gelen kaptana:

-Ne oldu Huan? Neden vuruyorsun o garibe, sende hiç insaf yok mu?!

Diye asabileşen kişi, az ötede derin tefekküre dalmış gibi oturan, sarı giysili, eli asalı adamdan başkası değildi.

Kaptan ona dönerek, sertçe:

- Sen bu işe karışmasan daha iyi olacak Tao-Li! Unutma ki bu geminin kaptanı benim!

Hemen mukabele eden Tao-Li:

- Gemi kaptanı olman, her canın çektiği zaman birine kötek atma hakkını vermez sana. Bu, emrindeki basit bir tayfa bile olsa! Sen de bunu unutma ve bunun sebebi her neyse bize de söyle, tamam mı Kaptan efendi?

Ona cevap veren kaptan değil, aşçının yamağı Taro olmuştu:

- Bu herif daha ağır bir köteği bile hak etti Tao-Li kardeş. Çünkü bana, su fiçilerinden açık olana katmam için bir avuç zehir ve buna karşılık rüşvet önerdi! Şimdi anladın mı bunun nedenini?!

- Ya, demek öyle! O halde kusura bakma kaptan, böyle olduğunu bilsem işine karışmazdım!

Kaptan sabotaj peşinde ki adama dönerek:

- Hadi söyle bakalım, bunu neden yapmak istedin pis herif!?

Derken, halen küpeştenin önünde ağzı, burnu kanayan tayfaya çıkışıyor, fakat o cevap vermiyordu.

Bu sırada diğer gemi personeli gibi, Mirza ve Akkartal aralarında konuşmaktalardı. Önce söz Tao-Li adlı adam ve takındığı fevri tavırdan açılmıştı. Fakat bu, Akkartal'a daha önce geçen bir olayı hatırlatarak;

- Ne o Mirza yoldaş, yoksa bu adamı tanıyor muydun?

- Ha, evet. Tibetli bir Lama olan Tao-Li'yi daha önce bir yolculukta görmüştüm. Tabii kaptanla da tanışırılar. Diyordu. Akkartal Lama'yı kast ederek:

- Kendisine biraz fazla güveniyor gibi geldi bana. Ne dersin Mirza Yoldaş?

- Olabilir ve bence bunda hiç haksız da sayılmaz Tao-Li!

- Nasıl yani?

Mirza bu kez aleni övgüyle:

-Şu elinde duran sopayı nasıl kullandığını görmüş olsaydınız, bunu sormaya gerek görmezdimiz sayın dostum!

Diyen Mirza sözlerine devamla: Abartmış olmayalım, ama, hiç unutmam, demir aldığımız rıhtımda, bir gün o sopayla eli silahlı on kişiyi perişan etmişti. Bir o kadarı da kaçarak kurtulmuştu.

- Ya, demek öyle. Doğrusu hatırı sayılır bir kabiliyet, lakin bence bu yine de genel geçer güç olarak sayılmaz. Çünkü kişinin gerçek gücü rakiplerin sayısından ziyade kaliteleri ile ölçülür. Hiç belli olmaz, belki gün gelir kendisi gibi bir kişiden o dayak yer. Muhtemelen gene böyle, sonunda pişman olduğunu ifade edeceği bir duruma zıppadak müdahil olduğu için...

- Ee, tabii el elden üstündür. Ama Lama boş kişi değildir, onu söylemek istemiştım ben sadece.

Bu sırada iki tayfa suikast peşindeki adamı küçük seren direğine bağlamakla meşguldüler. Kaptan, yüzünde samimi bir tebessüm olduğu halde Akkartal ve Mirzanın yanına gelerek:

- Selam, sayın yolcularım! Bu hadiseden ötürü sizden özür dilerim. Ancak maalesefbuna mecbur kaldık.

Ona karşılık veren Akkartal:

- Haklısınız Kaptan! O adamın kast ve sebebi her ne ise bilmek isteriz. Demişti.

Akabinde kaptan Huan sorgulamayı sürdürmek üzere tekrar adamın yanına dönüyordu. Bu sırada hava giderek kararmaya, hafiften esen rüzgar şiddetlenmeğe başlamıştı. Bu durum yolcuları kamaralara inmeğe zorlayacak gibi görünüyordu. Çünkü bozan hava soğumakla kalmayıp, şiddetli bir yağmura gebe görünüyordu. Akkartal ve Mirza kamaralarına inmek için davranırken, kaptan suçluyu direğe bağlamış, başında duran iki tayfaya:

- Bu sefih herif hala konuşmadı değil mi!?

- Hayır Kaptan, konuşmadığı bir yana, sanki hiç bir halt yememiş gibi " Ben kime ne yaptım, neden beni cezalandırıyorsunuz?" diyor. Çıldırmış mı ne?

-Peki öyleyse, hemen çözün iplerini ve arkamdan getirin, ben onu konuşturmasını bilirim! Diyen kaptan gemi burnuna doğru yürüyordu. Tam bu sırada gemi aniden sarsılıp, hızla yükselmeğe başlıyordu. Bunu fark eden kaptan geri dönüp, derhal yelkenlerin indirilmesi emrini veriyordu. Bordada zorlukla ayakta duran tayfalar emirleri yerine getirmek için koşuyordu. Ama her şey o kadar kontrol dışı bir hızla ilerliyordu ki, zamanında davranmak imkansız gibiydi. Bıçak gibi kesici rüzgar, kabaran dalgaları hışımla gemiye saldırtırken, tekne su alıyor, gittikçe azan dev dalgalar koca gemiyi kağıttan yapma küçük bir kayığa benzetiyordu. Az sonra etrafkaranlık bir geceye bürünürken, gemi kah metrelerce yükseliyor, kah hızla aşağılara düşüyor, direkler bir biri ardından kırılırken, patlayan bu ani fırtınada her şey tarumar oluyordu. Aşağılara uçmamak için can havliyle tutunduğu yerden artık kimse kıpırdıyamıyor, çaresizlik içinde, akıbet gemiyle soğuk sulara gömülmeği bekliyordu. Derken o dehşetli an gelip, aldığı suların ağırlığına artık dayanamayan gemi, son yükselişinin ardından çatırdayarak, tepe üstü azgın bir girdaba gömülüyordu. O an ortalığı sarsan yıldırım saikaları bir biri ardından patlıyor, adeta bu durumu arzulayan kötü bir ruhun zafer kutlamaları yapılıyordu.

Bu sırada metrelerce su altında, bordadan zorla koparılmış olan kazazedeler, kendilerini kurtarmak için karanlık sularla boğuşuyor, amansız bir ölüm kalım savaşı veriyorlardı. Tekneyle beraber sulara gömüldüğü an sağa doğru kulaç atan Akkartal, derinlere sürüklenmekten kurtulup, az sonra su yüzeyine çıkmak üzereydi. Başı nihayet su üstünde görünüp, ilk nefesi aldığı yer iri bir dalganın sırtıydı. Hareketli su kitlesi bir yana doğru akarken, az sonra sulardan üç kafa daha fırlıyordu. Ağızlar açılıp, havasızlıktan patlamak üzere olan hançereler taze nefesle ihya oluyor, onları, yüzeye ulaşmayı başaran diğer kafalar izliyordu.

Deniz ve üzerindeki hava çok geçmeden tuhafbir istihale geçirip, manzara bir anda değişiyordu. Demin patlayan o cehennem fırtınadan artık eser kalmayıp, sanki bütün hıncını batan gemiden almak istemiş gibi, o ortadan kalkınca her yan sütlimana dönmüştü. Sağ kalmayı başaran kazazedeler bu duruma çok sevinmişlerdi, lakin idrak edilen bir hakikat, sevinci ye'ise döndürüyor, sükut-u hayal kalplere girip, çıkan hançer oluyordu. Çünkü hayatta kalma savaşı bütün acımasızlığıyla devam edip, bu hal kim bilir kadar sürecekti?

Su yüzeyine beş-altı parmak yukarıdan etrafa bakan biçare gözler, uçsuz bucaksız görünen akşam ufkunda karaya dair bir emare göremiyordu. Patlayan o amansız fırtına ve alaboranın tesiriyle beyni bir anda allak bullak olan kaptan, yön bulma melekesini kaybetmiş gibiydi. Aklında sadece, fırtına kopmadan önce, bulundukları yere uzaklı, yakınlı, koca derya içinde yer alan eşkenar bir üçgenin köşe noktaları gibi duran, üç küçük adanın olduğuna dair bilgi kalmıştı. Ancak, bunların her biri ne tarafta ve en yakını kaç mil uzakta, bunu bilen kimse yoktu.

Henüz şimal yıldızı yoktu görünürde. Islanan giysiler ve kiminin üstünde bulunan silahların ağırlığı su üstünde tutunmayı güçleştiriyordu. Bu durumda elzem olan, en kısa zamanda bir yön tayin edip, güçlerinin son demine kadar kulaç atarak, beyhude güç ve vakit kaybını

önlemektir. Bunu idrak eden kazazedeler su yüzünde bir daire meydana getirecek şekilde toplanıp, yön tayini ve izlenilecek yol tartışılmaya başlanıyordu. Tayfalar Kaptan Huan'ı takip etmek isterken, o bu konuda kendine güvenmiyordu. Kaptan önce iki tayfa arasında bulunurken, sonra üç kulaç atarak, yan yana duran Mirza ve Akkartal'ın yanlarına gelmişti. Az ötelerinde Lama ve suikastçi bulunuyordu. Yeni konumunda tayfalara yönelen kaptan, üzgün bir sesle:

- Güveniniz için sağ olun arkadaşlar, ama, şu an buna karşılık verecek durumda değilim, ne yazık ki. Açıkçası, bu hayati konuda karar alacak özgüvenden yoksunum. Diyordu.

Sonra yanı başında duran Akkartal'a dönüyor, lakin zikretmek istediği halde adını hatırlayamıyordu. Bunu fark eden Akkartal:

- Adım Akkartal'dı kaptan, bir şey mi diyecektin?

Kaptan memnun olarak:

- Sayın Akkartal, neden diye sormayın lütfen, bir mahzuru yoksa, şahsen sizi takip etme fikrindeyim.

Akkartal bir an ne diyeceğini düşünüp;

- Bu güvene teşekkür ederim, lakin henüz gideceğim yöne karar vermiş değilim. Az sonra yüce Tanrıya tevekkül edip, bir yön tutacak ve mecalim bitene kadar onu izleyeceğim. Bu yönün kesin doğru olacağı hususunda kimseyi temin edemem. Her şeye rağmen beni izlemek isteyen varsa bunda serbesttir.

Bu açıklamadan sonra kaptan tayflara hitaben:

- Arkadaşlar, hala beni takip etmekte kararlı mısınız!?

Tayfalar hep birlikte:

- Evet kaptan!

- Öyleyse ben de sizi takip edeceğim sayın Akkartal!

- Ben de! Diyen Mirzayı Lama izliyor, böylece Akkartal'a uymakta umumi ittifak sağlanıyordu. Ancak hangi yönü tutacağı konusunda halen karar vermemiş olan Akkartal, bunun için duyu organlarına müracaat ederek, başını sulara daldırıp, bir süre kıpırtısızca denizi dinliyordu. Bu hayatî konuda tamamen içgüdüyle davranmaktansa, fizik olarak sahip olduğu duyu güçlerini de kullanmak istiyordu. Akkartal'ın nihayet takibe karar verdiği yön, el'an bulunduğu noktaya göre sağa düşen yöndü. Sulardan başını çıkarıp, o yöne doğru belli bir tempoda kulaç atarken, diğerleri onu takibe koyuluyordu.

Bu amansız yolda zaman zaman dinlenme molaları vererek, güç tazeleyen kazazedeler, sonra gene aynı yönde uzun süre yüzüyorlardı. Bir ara hızını artıran kaptan, önde giden Akkartal'a yetişerek;

- Biliyor musun dostum, tuttuğumuz yönün doğruluğuna şu an daha eminim ve yolumuz hayli azaldı sanırım!

Derken. Bunu artık görünmeğe başlamış olan Kuzey yıldızıyla sebeplendirip;

-Hem de, çevrede bulunan üç adadan en büyük olanına çıkacağız! Diye ekliyordu.

Buna memnun olan Akkartal, ona cevaben:

- Sağ ol kaptan, dilerim gerçekten haklısındır!

Derken koyu kobalt mavisi gök kubbe altında iki mil kadar daha yol almışlardı. Bir ara kaptanın sevinç haykırışı yükselip, bunu diğerleri takip etmişti. Çünkü bir o kadar, belki dahaca fazla bir mesafede görünen yüksek bir karaltı nihayet görünür duruma geliyordu. Esasen mecalleri tükenmek üzere olan kafil, çıplak gözle tespit edilen kara karşısında cana gelip, kulaçlar yeniden hızlanıyordu. Bereket versin, deniz akşam dalgasız ve ilerlemeyi gerekenden çok engellemiyordu. Biraz sonra aynı yüksek karaltının arkasından ay doğuyordu. Kalan son güçlerini sarfedip, nihayet birbiri ardından kıyıya ulaşan kazazedeler, henüz sudan dışarı çıkmadan ayak basıyorlardı sığ sahile. Az sonra kumsalda bir araya toplanıp, sevinç gözyaşlarıyla sarılarak:

-Kurtulduk! Yaşasın kurtulduk!

Derken, sevinç ve minnet duyularını;

-Yaşasın Akkartal!

Nidalarıyla sürdürüyorlardı. Onlar bu kurtuluşu kutlarken, Akkartal içinden kendisini mahcup etmeyen yüce Tanrıya hamd ve senalar gönderiyordu.

Nitekim kaptana hitaben;

- Kaptan Huan, umarım bu arada adamlarınızdan eksilen olmamıştır?

Diye sorduğunda, kaptan mahzun bir ses tonuyla cevaben:

- Artık gemisi olmayan bir kaptanım ve sayenizde eksilen yok aramızdan. Fakat şunu belirtmeli ki, buraya ulaşmakla kurtuluşa götüren yolun sadece yarısına varmış sayılırız. Çünkü, bildiğim kadarıyla bu adaya kolay kolay gemi uğramaz. O nedenle, nasıl eder de tamamen kurtuluruz, bu henüz bana meçhul. Kabul ederseniz, bu meyanda benim önerim; bundan sonra da kararları sizin vermenizdir.

Kaptanın bu sesli önerisine karşı çıkan olmayıp, bilakis, herkes benimsiyordu. Nitekim Akkartal:

-Arkadaşlar, öyleyse derhal harekete geçip, önce bir ateş yakmağa bakalım. Sonra ne yapılacağına karar veririz. Haydin şimdi iş başına!

Derken, herkes çevreye dağılıp, ellerinde uzunlu, kısıklı kılıç, bıçak her ne varsa, bunlarla etraftaki ağaçlardan kuru dallar kesip, belirlenen noktaya toplamağa koyulmuşlardı. Çok geçmeden büyük bir kayanın dibinde ateş yakmak üzere yeterli odun yığılmış, Lama yakma işini üstlenmişti. Bunun için iki yöntem biliyordu. İlki, bulup getirdiği iki çakmak taşı, diğeri ise iki kuru ağaç dalının sürtünmesi ve etrafa yerleştirilen kuru otların tutuşturulması usulleriydi. Tatbik edilen ikinci yöntem netice verip, bu konuda deneyimli eller, küçük kıvılcımları çok sürmeden büyük bir ateşe dönüştürmeyi başarıyordu. Biraz sonra herkes ateş başında kendisine bir yer edinmiş, çıkardıkları ıslak giysileri, kurumaları için ateşe tutuyordu. Ferli ateş çok sürmeden bu işi halletmiş, giyitler kuruyup, tekrar giyinilmişti.

3.Bölüm

KORSANLAR

Adanın batı tarafında bulunan kahramanlarımız, bu inanılmaz olayın tesirinden, ateşin verdiği kıyassız yaşam erkiyle ısınarak arınırken, sair tüm ihtiyaçlarını unutup, hoş sohbetlere dalmışlardı. Bu gibi durumlarda çok görüldüğü gibi, onlar da bilhassa metafizik ve mistik konularda sohbetler açıp, bilhassa üç-dört kişi konuşurken, diğerleri sükunet ve ümitle onları dinliyordu. Bu konular çoğuna açlık hissini unutturacak denli hoş gelse de bu duygunun midesinde yarattığı ayaklanmaya artık engel olamayan biri, leziz ateş başı sohbetini hissettirmeden bırakıp, adanın doğusunda kalan koruluğa yöneliyordu. Bu giden biraz sonra omzunda bir düzine ada tavşanı ile geri dönüp, herkesi hayretler içinde bırakıyordu. Az sonra kesilip, soyulan tavşanlar ateşte kızarıırken, ateş başı sohbeti tam bir şölen havasına dönüşüyordu. Bu şölene sebep olan kişi, olaylar zincirinin artık unutturmağa başladığı suikastçı Takimo'dan başkası değildi.

Bir ara Lama ona hitaben:

- Yahu Takimo, sen ne acayip adamsın, anlayamadım. Az kalsın bizi zehirle öldürtecek iken, şimdi tutmuş açlıktan kıvranan midelerimize em olacak işler yapıyorsun. Bu olayın aslı neydi, ne olursun artık söyle? Diyordu.

Fakat o;

-Ben mi zehirletecektim sizi? Sen neden bahsediyorsun, inan anlamıyorum!

Diye, masum bir tavırla hala itiraz ediyordu. Oysa, onu itham eden yamak Taro da aynı samimi tavır üzereydi. Bu konu şimdilik bir muamma olarak kalacak gibiydi. Zira kaptan, o tutumuna makul bir sebep göremiyor, suçlu olduğuna artık inanmıyordu. Akkartal mahut hadiseyi olmamış saymıyor, lakin temkinli olarak, çözümlenmesi işini zamana bırakıyordu. Vakit artık gece yarısını bulup, zaten serin olmayan hava ve ateşin tesiriyle etraf iyice ısınmış, çevresindekileri rehavet ve uyku sarmıştı. Derken, bulunduğu uygun bir doğa yastığına başını koyan herkes yatıp, uyumuş, etrafta halen yanan ateşin çıtırtılarından başka ses duyulmaz

olmuştı...

Kahramanımız Akkartal, başını derme çatma bir yastığa koymuş, uyurken, zihninden geçenler mimiklerine yansıyor, yüzünde değişen edalar, gördüğü bir başka rüyanın eseri olmalıydı. Şimdi onun muhayyilesinde açılan düş ekranına bir göz atıp, orada el'an vizyona giren hadiselere bakalım, neler olmakta...

"... Yaşı hayli ilerlemiş, nur yüzlü, ak sakallı bir adam elinden tuttuğu altı yaşlarında bir çocukla, iri sütunlar arasından geçerek, önlerine çıkan çift kanatlı, maun kapıya doğru yürüyorlardı. Yaşlı adam getirdiği bu öksüz çocuğun dedesiydi. Dede eğitimi için onu, acunun bu en eski ve en güzide dergahına öğrenci olarak getiriyordu. Bu iş onun için bu başlı başına bir mutluluk vesilesiydi. Mermer döşeli hol zemini geçip, önlerine çıkan başka bir kapıdan içeri girmişlerdi. Yeni gelenlerin kayıt ve teslim işlemleri burada yapılırdı. Az ilerde kurulu maun bir kürsüde kara bökrü bir zat vakarla oturmaktaydı. Onların içeri girmesiyle ayağa kalkıp, selamlaşmaktan sonra sağ yanındaki raftan siyah kaplı ceylan derisi bir defter alıp, yerine geçiyordu. Onu bu deftere kaydetmek için adını soran kara bökrü, söylenen adı duyunca, kendisi gibi ela gözlü, oğlana gülümsüyordu. Bu iş bitince dedesiyle vedalaşan çocuğu elinden tutup, onu geniş hole çıkarmış, hemen yanlarına gelen daha gençten bir hocaya teslim edip geri gelmişti. Dede ile bir miktar daha konuşup ayrılmışlardı. Genç hoca, refakat ettiği bu çocuğu uzun koridorun sonunda bir dershaneye bırakırken, yaşlı dede dergah önünde bekleyen emektar atına binmiş, meçhul bir yöne doğru hareket ederken, içinde mühim bir görevi yapmış olmanın gönencini yaşıyordu. Düş bu ya, aradan yıllar geçip, ela gözlü, çelimsiz çocuk gürbüz bir yiğit oluvermiş, ve nihayet bu dergahtan mezun olup, dış dünyaya açılacaktı, lakin, bunun için şart olan çetin sınavlar vermeliydi. Bu sınavla denene n bir öğrenci, aşamalardan birinde takılacak olsa bile icazet verilir, lakin derecesi ona göre kaydedilirdi.

Çok uzun yıllardan beri, beş aşamalı bu çetin sınavın son merhalesinden mezun olan çıkmamış, en başarılı öğrenciler bile ancak dördüncü aşamadan icazet almışlardı. Sınavın çetinliği, bu sınavda girenin karşısına çıkan ölçücü rakiplerden ötürüydü. Bunlardan geçebilenin karşısına mülakat ve son denemeyi izleyen Ulutolga çıkıyordu ki, bu şerefe nail olan henüz yoktu. Nitekim o an gelmiş, kubbeli salonda sınav Jürisi onu bekliyordu. Ulutolga, buraya getirildiği günden beri onu yakinen izlemiş ve bu müstesna kabiliyetin eğitimi ile bizzat alakadar olmuştu. Lakin gene de son merhaleyi başaracağından henüz emin değildi. Çünkü bu sınavda onu, kendisi değil, bizzat kadim kılıç "Alpagut" deneyecekti. Zira bu kılıç, dergahın ilk piri Kam Koca Tuğrul tarafından "Tanhu Mete" adına yapmış olduğu o şaheserden başkası değildi.

Alpagut'un bir tini vardı ve eğer o, kabzasını kavrayanın ruhu ile bağdaşıyorsa umulan ne tice alınıyor, yoksa bu asla olmuyordu. Çünkü ondaki ruh, bu kılıcın ustası ile onun ilk sahibi Tanhu Mete'nin ortak özelliklerini taşımaktaydı. Aday olan herkes gibi, o da bundan haberdar ve bu sınavı muhakkak başarmak istiyordu. Sınav salonuna girdiğinde baş eğip, diz kırarak pirler heyetini selamlayıp, denemenin uygulanacağı kurulu tezgahın başına geçiyordu. Bu tezgah, yerden bir diz boyu yüksek kurulu, sağlam ve genişçe bir kürsünün üzerine tahkim edilmiş olan demir bir sehpa idi. Bunu sağdan gören daha yüksek bir divanda ise, ortada Ulutolga ve onun her iki yanında yer almış olan önceki aşama pirlerinden oluşan Jüri, uzun tüylü postlar üzerinde oturmuşlardı. Yapılacak iş; iki demir çatal üzerinde duran, bilek kalınlığında ve bir karış uzunluğunda bir demir parçasını, el'an Jürinin önünde ve başka bir sehpa üzerinde kınında duran "Alpagut" ile ortasından ikiye biçmekten ibaretti. Alpagut, Kılıç piri Gökbörü tarafından kendine has merasimle, yerinden alınarak, ona uzatılmıştı. O da aynı merasimle kılıcı alıp, Kılıç Piri ve Jüriyi selamladıktan sonra, deneme sehpası önündeki yerine geliyordu. Şimdi içerde tam bir sessizlik vardı. Derken, henüz kınında durmakta olan kılıcı iki eliyle kavrayıp, asil çelik namluyu görkemli kınından çekmiş, kını sehpa üzerine bırakmıştı. Sonra kabzayı iki eliyle kavramış, pırıltılar saçan namluyu yüzü hizasına kaldırmıştı. Şimdi elinde tuttuğu kılıçla batınî bir diyaloga girmiş, kendi gücünü kılıçla

birleştirmek istiyordu. Saniyeler süren bir konsantrasyondan sonra, bir adımla hedefe uzanıp, ona tam ortasında bir noktada namluyla dokunup, tekrar geri aynı duruşa geçmişti. Ayak ve kolları belli hareketleri refleks haline getirmek için tekrar edip, sonra gür bir nara duyulurken, gözle izlenemeyecek bir hızla demire inen kılıç etrafa kıvılcımlar saçarken, hedef iki parçaya bölünüp yere düşmüştü. Akabinde, töre icabı ve Jürinin oy birliği ile, o andan itibaren ve ondan sonra gene aynı mekana teslim edilmek üzere, ömür boyu taşıması için Alpagut ona veriliyordu..."

Saatler sonra, etrafta ötüşen kuşlar adayı adeta bir kuş cennetine çevirmişlerdi. Akkartal bu düştten uyanır uyanmaz eli yanından hiç ayırmadığı kadim kılıç Alpagut'a gitmişti. Neredeyse güneş doğmak üzereydi. Adanın güzel semalarından gelen şamatalı bir martı sürüsü, henüz uyumakta olan diğer kazazedeleri de uyarmış, derken toparlanıp, ayağa kalkmıştı herkes. Denizin dünki vahşi dalgalarından kurtulmuş, nihayet parlak bir güne daha başlıyorlardı. Ancak, yapılacak çok iş vardı. Bunun için önce acıkan karınlar doymalıydı. Zira güçlerini olabildiğince korumak gerekliydi. Bunun icabına bakmak için hemen çevreye dağılan tayfalar, ot, meyve, bitki kökü namına, yenilebilir ne buldularsa toplayıp, getirmişlerdi. Derhal ateşi canlandırarak başını çevrelemiş, çok geçmeden karınları doymuş olarak kalkmışlardı. İkinci iş, adanın dört bir etrafında bulunan yüksek noktalara ateşler yakarak, bunları yaş ağaç dal ve yapraklarıyla besleyip, bol duman salmaları sağlanacaktı. Eğer yine de bir kurtuluş yolu oluşmaz ise, o zaman son çare, bir sal inşa etmeyi denemek olacaktı. Derken kararlaştırılanı hemen yaparak, dört yönde, uygun noktalara ateşler yakılmıştı.

Doğunun en uzak noktasında belirmeye başlayan yoğun ağartı, bir anda üstlerine sabah güneşini doğurmuştu. Göklerin sultanı güneş, sanki onlara "İşte ben de geldim, haydi yeniden deneyelim" demek istemiş gibi, sıcak tebessümler gönderiyordu. Nitekim çok geçmemiş, adanın Kuzey-batı yönünde bulunan gözcünün bir işareti, bütün gözlerin o tarafa yönelmesini sağlamıştı. Çünkü ufukta çalan güneşle yelkenleri parlayan bir gemi bu tarafa geliyordu. Biraz sonra bütün kabileyi büyük bir sevinç sarıp, elleri havalarda coşku nidaları atarak dolaşırken, sonra toplanıp, adanın o kesimine yürümüşlerdi. Burası, geldikleri yöne göre rakımı gittikçe artan, önce ağaçlık, sonra geniş bir çukur ve sahile yukarıdan bakan kayalara götüren bir tümsekti. Buradan kumsala inmek için tek yol, kayalıktan aşağıya doğru kaymaktı. Kfile çukuru aşp, düzlüğe ulaştığında, yelkenli de bir hayli yakına gelmişti. Denizden üç adam boyu yüksekte, ağaçtan oyulma bir ejder başı, yaklaşan görkemli geminin burnunu oluşturuyordu. Büyük serenlerinde bir çok yelken geriliydi. Bu yelkenlerin üstünde siyah, motifsiz bir de bayrak asılıydı. Düzlüğü çevreleyen fundalık, önlerine duvar örmüş gibi sıktı. Bu duvarın arasından yer yer yükselen bambulardan yelkenliyi görmek pek mümkün olmuyordu. Gemiye net olarak görebildikleri noktaya geldiklerinde ise kaptan:

- Arkadaşlar, bunun bir korsan gemisi olduğuna kalıbımı basarım. Bahtımıza çıka çıka iş te bu çıktı sonunda. Sakın bu adamların eline geçmeyelim, yoksa bizi zincirle küreğe bağlayıp, ömür boyu forsa yaparlar ona göre.

- Yanılmadığına emin misin kaptan? Diye soran Mirza idi. Bu soru hemen herkes için geçerliydi.

Nitekim umarlı bir edayla gülen Akkartal:

- Madem ki bu bir korsan gemisiymiş, o halde onlara hemen görünmeyelim. Kalabalık olduğumuz anlaşılmasın. Aksi halde sahile çıkmak istemeyebilirler. Oysa sahile çıkmaları pekala işimize gelebilir. Zira şu veya bu şekilde bir gemiye acil ihtiyacımız var, öyle değil mi kaptan?

Kaptan:

- Doğru, aksi halde durumumuz zaten vahim. Ha, bunun için aklıma bir fikir geliyor, ama bilmem siz ne dersiniz?

Akkartal:

- Sanırım aynı fikirdeyiz kaptan, önce siz söyleyin bakalım!

- Bana kalırsa, bunlarla ilk görüşmeyi iki kişi yapsın ve niyetleriyle, gemideki korsan sayısını

öğrenelim. Ama onları da belli mesafeden başka bir ikili gizlice izlesin. Daha beride kalan çoğunluk duruma göre davranıp, gereken neyse yapsın. Ne dersiniz?

Bu fikir genel onay almış, hemen uygulamaya geçilmişti. Hepsi on sekiz kişiydiler. İş bölümü yapılarak, ilk diyalog için kaptan ve Cheng adlı tayfa seçilmişti. Taro ile aşçı yamağı ise onları izleyeceklerdi.

Akkartal ek olarak:

- Mümkünse onları bu çukura çekersiniz. Biz sizi buradan izleyeceğiz.

Derken, herkes silahlarını gözden geçirip, gemiyi görebileceği bir pusuya çekiliyordu. Biraz sonra gemi iyice yaklaşıp, sahile yüz kulaç açıkta demir atmıştı. Yakından bakıldığında gemi çok daha büyük ve yeni görünüyordu. Kaptan köprüsü, geniş bordası ile iki küçük, bir de büyük seren direği vardı. Görünüşe göre bordasında en azından elli kişilik mürettebat olmalıydı.

Nihayet Kaptan ve Taro sahile inmiş, bir kayanın üzerinden gemiye doğru el kol işareti yaparak, yardım istiyorlardı. Onları fark eden gemidekiler suya iki kayık indirmişlerdi. Sonra her bir kayığa dörder kişi binip, küreklere asılmışlardı. Az sonra sahile ulaşan filikalardan inenler gerçekten korsan tipli, iri yarı adamlardı. Bol yenli, bol bedenli, kırmızı kumaştan mintanlarını kalın kemerlerle kısırmış, altlarında koyu mavi şortlar bulunan kişilerdi. Enli kemerlerinde dikkat çeken palalar takılıydı. Bu cüsseli, farklı ırklara ait oldukları izlenimi veren adamların kimi sakallı, kimi serpuşlu, kimi de iri halka küpeliydiler. İyice yaklaştıklarında onları yapay bir tebessümle karşılayan kaptan Huan:

- Şükürler olsun, sizi buraya her halde Amida Budha'nın bir ilhamı göndermiş olmalı. Derken, hemen aklına, yaktıkları o ateşler ve saldıkları onca duman gelince; e, şey, yani eğer hala tütmede olan o dumanları görmediyseniz? diye düzeltiyor, korsanlar bu sözlerle kahkahalarla gülüyordu. Onlardan en iri yapılı olanı, kalın boğuk sesiyle:

- Söyleyin bakalım, siz burada ne arıyorsunuz, kimsiniz?

Kaptan:

- Ben bir kaptanım, yani kaptandım. Ama dün akşam fırtınaya yakalandık. Gemim ne yazık ki, adanın öte tarafında kayalara çarparak parçalandı. Bütün mallarımız suyun dibini boylayıp, burada çaresiz ve mahsur kaldık. Diye yakınınca, korsan hayal kırıklığıyla kızarak:

- Hiç bir şey kurtaramadınız mı yani gemiden? Sadece siz mi kaldınız hayatta? Her halde salt ikiniz değildiniz sefere çıkan?

Kaptan zoraki gülerek:

- Hayır, tabii ki sadece ikimiz değildik, ama on adamım sulara kapılıp boğuldular. Sadece biz ve öte tarafta bekleyen zengin dostum Persiyalı Prens Mirza ile bir adamı kurtulduk.

Bu son cümleye kadar suratı asık duran korsan, birden neşelenerek:

- Ya, öyle mi? Demek başkaları, hem de zengin biri daha var aranızda ha?

- Evet, bize yardım ederseniz borcumuzu fazlasıyla öderiz. Gerçi dostumun sandık dolusu altınlarını henüz çıkaramadık, ama batık yerini biliyoruz, hem çok derin de değil orası.

- Nasıl? Bir sandık dolusu altın mı vardı geminizde? Yerini biliyorsunuz hem de, öyle mi? Adam altın lafını duyunca birden histeriye tutulmuş gibi olup, gözleri dönmeğe, ağzı salyalanmağa başlamıştı. Sonra yanındaki adamlarına hitaben:

- Çabuk bunu gemiye, reis Kato'ya götürün, bir de o konuşsun bakalım! Demişti.

Ama kaptan kıvrak bir manevra ile atılarak, buna gerek olmadığını, çok lazımsa birinin gidip reisi buraya çağırmasının daha yerinde olacağını söylemiş ve bu fikir anında kabul görmüştü. Nitekim az sonra Reis Kato ve iki kürekçisi yanlarındaydı. Reis Kato kara yağız, ablak çehreli, seyrek bıyıklı ve sol yanağında uzun ve derin bir yara izi bulunan, irikıyım bir adamdı.

Kaptana hitaben:

- Senin adın Huan değil miydi? Beni tanımadın mı yoksa?

- Reis Kato, kusura bakma ama, senin adını, sanını az öncesine kadar hiç duymamıştım!

- Bu şimdi mühim değil, sen önce çabuk o bana söylenenin doğru olup olmadığından haber

ver! Altınlar nerede? Zengin adam hani, yerlerini göster canın tatlıysa?

Korsanların reisi bunları söyleyince, adamları ellerini pala kabzalarına götürüp, gözdağı vermek istemişlerdi. Gönüllü korkak kaptan, bundan etkilendiğini ziyadesiyle abartarak gösterip, korsanları daha da şımartıyordu.

Nitekim korsanların başı:

- Bana ünlü Reis Kato derler, bütün bu denizler benden sorulur, krallar bile bana haraç verir, bunu sen nasıl bilmezsin bre sersem!? Diye böbürlenmeğe başlıyordu.

Kaptan:

- Çok afedersin reis Kato, cahilliğime say, ben işlerimle o denli meşguldüm ki, inan kendi komşularımı dahi tanıyamadım.

-Fazla uzatma, düş önüme şimdi, beni o adamın yanına götür. Sakın aklından da bir aldatmaca geçmesin, yoksa postu hemen deldirirsin, ona göre?!

- Tamam reis, ne haddimize, buyurun hemen gidelim!

Bunun üzerine Kaptan önde, on bir kişiden oluşan korsan sürüsü arkada, Akkartal ve arkadaşlarının bulundukları çukurluğa doğru yola çıkmışlardı. Henüz çukurluğa girmeden bile gemi ağaçlar arkasında kalıp, görünmez oluyordu.

Nitekim büyük bir kayanın önünden gelinmişti ki:

- Durun! Hemen silahlarınızı bırakıp, teslim olun! Diye gürleyen bir ses, ilk anda korsanları yerlerine yapıştırmıştı. Başını sesin geldiği yere, kayaya doğru çeviren Kato, orada, eli kılıcının kabzasında duran Akkartal'ı yalnız görünce, öfkelenerek:

- Hey, sen de kim oluyorsun? Ölümüne mi susadın be adam?!

Cevaben Akkartal;

- Bırak soru sormayı, dediğimi yap sersem. Yoksa başın omuzlarına yük etmeğe mi başladı?

Bu sözleri tek kişiden duymaya alışık olmayan korsanlar, önce umursamak istememişti.

Nitekim kaptan ve Taro kılıçlarını çekip, yana atlarken, Mirza, Tao-Li ve diğerleri, yalın kılıç çalırların arkasından ortaya çıkıp, etrafı sarmışlardı. Geç de olsa bir tuzağa düşürüldüklerini anlayan korsanlar, silahlarını atmış, teslim olmuşlardı. Nitekim tekrar sahile dönüp, gemiye götüren üç kayığa dolmuşlardı. Reis Kato, eli yılan burması hançerli Mirza'nın tehdidi altında, gıkını bile çıkaramadan söyleneni yapıyordu. Gemide ki korsanlar, hep beraber gemiye bininceye kadar gerçek vaziyet anlayamamışlardı. Nitekim bordaya çıkınca sıkıştırılan reisin emri, bütün korsanlara silah bıraktırıp, hepsi tutsak edilerek, ambarı boylamışlardı. Homurdanarak iki ayrı bölmeye kapatılan korsanlar, daha sonra eski forsalarıyla yer değiştirmiş, Kato bu defa da forsa başı olmuştu.

Hem yelken, hem de kürek marifetiyle işleyen bu gemi, çağının en hızlı deniz taşıtı sayılırdı. Eski forsalar ilk fırsatta salıverileceklerini duyduklarında, önce kulaklarına inanmayıp, sonra bahatlarını değiştiren kahramanlara teşekkür ederek, bu ani dönüşüm karşısında sevinç göz yaşları döküp, bayram etmeğe başlıyorlardı.

Tanrı Dağlı Akkartal 2. Bölüm

Kanhantu ve Rıhtım Cinayetleri/Mahkeme Güverte sohbetleri

Hüsrev Özel

Sonra geyşaların hizmetinde, muhabbet ve eğlence faslına geçiliyordu. Geyşalar, hem yerel çalgılarıyla müzik yapıyor, hem de en zarif ve kıvrak danslarını bu olağanüstü konuklar için sunuyorlardı. Bu masalsi uzak doğu eğlencesinin tam ortasında bulunulurken, verilen bir haberle kaptan dışarı çıkıyordu.

3.Bölüm

GÜVERTE SOHBETLERİ

Ambarında aylarca yetecek erzak depo edilmiş olan gemi, kaptan Huan'ın emriyle hemen demir almış, sekteye uğrayan yolculuk daha görkemli bir gemiyle yeniden başlamıştı. Kaptan köprüsünün yanı başında, maun motiflerle işlenmiş güvertesi olan gemi, kim bilir hangi zenginden gasp edilmiş olmalıydı. Güvertede zemine sabitleştirilmiş, yuvarlak ceviz masa ve onu çevreleyen yumuşak oturaklı bütün bir kanepe vardı. Tamamen sedir kaplama duvarlarda gömme dolaplar ve çekmeceler bulunuyordu. Ayrıca, alt katta bir çok döşeli kamara bulunup, bunlardan herkese bir tane düşmekteydi. Huan, el'an kaptan köprüsünde gemiyi sevk ve idare ile meşgulken, Akkartal, Mirza ve Tao-Li güvertede aşçı yamağı Taro'nun yaptığı çay servisini tadararak, sohbet ediyorlardı. Bir ara dolap ve çekmeceleri merak eden yamak Taro, ortaya bin bir türlü çerez ile bir kaç kutu keyifotu çıkarıyordu. Bunu gören Lama:

-Vay anasını be, bu herifler damak tadını olduğu gibi, meğer keyflerini de biliyorlarmış! Demekten kendini alamıyordu. Sonra sözlerine devamla;

- Hayatımda böylesine tantanalı bir yolculuk yaptığımı hiç hatırlamıyorum. Bu Huan'ın da çok hoşuna gidecektir. Demiş ve kutuları işaret ederken keyifle gülmüştü. Dümeni deneyimli bir tayfaya bırakan Huan, sanki bunları duymuş gibi, güverte kapısında belirmişti. Onu gören içerdekiler gülerek, hep bir ağızdan:

- İyi adam lafının üstüne gelirmiş!

Kaptan gülerek kanepeye otururken:

- Ya, demek benden bahs ediliyordu, bu ne şeref?

Tao-Li neşeyle:

-Şu kutulardakine bir göz at, senden niye bahsetmiş olduğumuzu hemen anlarsın.

Denileni yapan kaptan, inanamaz bir yüzle;

-Şans dediğin ancak bu kadar olurdu yani. Doğrusu, şu hınzır Kato ehli-i keyf adammış. İyi ki kendisini Forsa başı yapmışız, ha! ha! ha!

Tao-Li:

- İyi, güzel de, bakalım bunu yakıp tüttürmek için bir alet de var mıdır buralarda?

Otları bulan yamak, az sonra başka bir çekmecedan uzun saplı bir tür pipo çıkarıp, ortaya koyuyordu. Kaptan bunu görünce hepten keyiflenerek:

- İşte tamam aradığımız şey. beyler, canı çeken buyurabilir artık!

Bunu derken herkesin yüzüne bakmıştı. Bu davete ilk icabet Tao-Li'den gelerek:

- Ben, tabii ki!

Onun hemen yanında oturmakta olduğundan, bir açıklama yapmak gereği duyan Mirza:

- Ben şahsen bu dahil, dinimizce men edilen keyifverici şeyleri kullanmam.

Derken Akkartal'a dönmüştü. O ise, kendisini izlemekte olan kaptan ve Lamaya bakarak:

-Biz bunu belli an ve amaçlar için, ama belli ölçüde olmak kaydıyla, kullanmakta bir mahzur görmeyiz. Siz başlayın, belki sonra biz de iştihak duyarız.

Derken, kendisini bilhassa izlemekte olan kaptan ve Lama'ya bakıyordu.

Kaptan:

- Bu çok iyi. Şahsen şu anımızın kutlanmaya ziyadesiyle degeceği kanısındayım. Fakat Mirza Beğ, lütfen bağışla ama, bir dinin insana keyif ve hoşnutluk veren bu tür şeyleri yasaklama gayesi nedir, diye sormadan edemiyorum.

Mirza:

- Asıl gaye, insan sağlığıyla alakalı olsa gerek. Ama bunu her halde en iyi bilen insanı ve alemi yaratan yüce Allah'tır. Bizim din kitabımız, Kur'an'a-ı Kerim'de bu ot değilse de, şarap türü içecekler yasak sayılıp, bizler de buna neden, niçin diye, tartışmadan uyarız.

Kaptan buna hayretle:

- Buna sebep nedir, diye sorup, hiç düşünmeden, salt bir kitapta öyle yazıyor olması sizin için yeterli mi geliyor yani? Hayret!

Mirza kısaca:

- Evet.

Bu sözleri herkes ilgiyle dinlemiş, ama önce Tao-Li görüş belirterek:

- Doğrusu Mirza Beğ, lütfen kusura bakma, lakin bana kalırsa, tarafsız bir şahsın bakışıyla, siz Müslimler, eğer gerçekten dediğiniz gibi yapıyorsanız, aşırı düzeyde teslimiyetçi ve gözü bağlı inanmaktasınız bu kitapta yazılanlara. Oysa bence makul düstur; bir şeyin ifrat veya tefritinin zararlı olduğudur.

Konuşmasını kesen Tao-Li, Mirza'nın tepkisini beklemişti. Fakat onun cevap vermeğe yeltenmediğini görünce devamla:

- Sonra, bu kesin güveni neye dayanarak duyup, nasıl böyle kabulleniyorsunuz, bunu normal bir insanın akıl ve mantığıyla bağdaştırmak mümkün mü? Din kitabınızı gerçi hiç görüp, okumuş değilim, ama sanırım bu kitabın orijinal nüshası doğrudan gökten inmiş olup, lisanı bütün insanlarca, kendiliğinden anlaşılan ve daha önce yeryüzünde bulunan hiç bir dile benzemeyen bir yapı ve içerikte olsa gerek. Öyle mi sahi o da?

Mirza gülümseyerek:

- Hayır, o kitabın ihtiva ettiği kelimayı Allah, Resulünün gönlüne hususi bir ilhamla intikal ettirmiş olup, lafzı onun ağzından dökülerek meydana çıkmıştır. Bu daha sonra hem hafızlarca aynen ezberlenmiş, hem de Arap lisan ve yazısıyla çoğaltılarak, deri sayfalı kitaplara geçirilip, son halini almıştır.

Kaptan:

- Tao-Li dostumuzun tarif ettiği gibi değil bu ama?

Mirza:

- Evet, öyle değildir.

Tao-Li:

-Fakat Mirza Beğ, az önce dediğiniz türde bir tavır ve düstur içinde olarak, içeriğine uyulacak olan bir kitabın nasıl ve nereden gelmesi gerektiğini açıkladık, oysa sizinki de yapı ve ortaya çıkış tarzıyla diğer kitaplardan farklı değilmiş. Hal böyle iken, hangi farklı sebepten ötürü ona böyle uyar ve iman edebilirsiniz? Hem ne malum menşein doğru, içinde geçen lerin hak ve hakikate uygun olduğu? En önemlisi de, bu soruları sormak dahi sizce abes sayılacağına göre, sorusuz da cevap olmayacağı malum, sizler nasıl olur da kişi olarak daha "Bizler akıl ve irade sahibiyiz" diyebilirsiniz, anlayamıyorum. Çünkü insan, bir ifade veya iddiayı önce sorgulayıp, akıl, mantık ve tabii duyularıyla, denenmiş malumatlarla kıyaslar, ancak ondan sonra vaki olduğuna inanır. Biz bunu böyle biliriz. Akıl sahibi birey olarak inanmanın hakiki düsturu bu değil midir?

Mirza:

- Fakat dostum, sizin tanımladığınız tür ve şekilde başka bir kitap gelmediğine ve asla da gelemeyeceğine göre, bu kitabı gerçek Allah keliması olarak kabul edişimizi, inanmanız dahi, anlamanız gerekmez mi? Diğer ilk mesele hakkında ise, yani içki içmenin haram sayılması hususu. Şarap denen içki İslam'ın Mekke devri esnasında da serbest imiş, ancak daha sonra, Medine devrinde bunun zararları kanıtlanınca yasaklanmıştır. Kime ve neye istinaden bu güven, sorunuza cevaben ise; bu kitabın insan diliyle ifadeleştirilmesinde vasıta olan kişinin, daha o Resul olmadan önce bile " El'emin " sıfatına layık görüldüğü için, diyeceğim.

Tao-Li:

- Sayın dostum, siz şayet, "Ben şahsen, hiç bir sebebe dayanmasa bile, bunları kullanmam" deseniz daha muteber gelirdi bana. Ama tutup bunu yüce Yaratan'a bağlayarak, "Çünkü O böyle istiyor" dersiniz, o zaman ben de haklı olarak, buna, ne malum, derim. Çünkü bizim lisanımız da kuşkusuz ki, her lisan gibi, yüce Yaratan'ın bir başka veçhesi olup, yüce Yaratan bunda başka türlü ifade ediyor kendisini ve bizim kitabımızla sizinki çelişiyor, der ve tabii ki kendi kitabımızda yazılanlara göre amel ederim.

Mirza:

- Kur'an'da, o dediğiniz manada bir ayet vardır ve bunda denir ki; " Sizin kitabınız size, bizim kitabımız bize ".

Mirzanın bu sözleri karşısında artık ona bir şey demeyen Tao-Li, Akkartal'a dönerek:

- Sayın Akkartal, bu konuşulanlara dair siz ne dersiniz?

Akkartal:

- Sizi dinledik ve Mirza yoldaşımızı; "Bu konuyu artık tartışmayalım" diye anlıyorum. Herkesin görüşüne, şahsi inanç ve kanaatlerine saygı göstermek bence nezaket ve uygarlık icabıdır. O nedenle, bunu tenkit etmek yerine, dilerseniz bu konuların bizim töresel inancımızdaki yerlerine deyinayım. Ne dersiniz?

- Tabii, lütfen!

Akkartal bu genel arzuya icabeten:

- Mirza dostumuz ile daha önce de konuşmuştuk. Sizlerle bu ilk olacak. Sözlerimin başında şunu belirtmek isterim ki; benim inanmak konusundaki düsturum, Tao-Li yoldaşımızın ifade ettikleriyle hayli benzeşmektedir. Dedikten sonra bir fincanda, taze servis edilmiş ıtırılı, leziz çaydan bir yudum daha alan Akkartal, geri yaslanarak sözlerine şöyle devam eder:

- Biz, her şeyden önce, yüce yaratıcı Göktanrı'yı içimizde ve dışımızda, var biliriz. Sizler, yüce Yaratıcı'yı nasıl tanımlarsınız bilmem, lakin biz onu şöyle tanır ve kabul ederiz: O tek başına tam, biz tek iken yarım olup, ancak çift isek bir ve tam oluruz. En yüce Yaratıcı olarak o, öncesiz ve sonrasız, biz geçmişi ve geleceği olanız. O mutlak ve görecesiz var olan, biz ona göre var olanız. Onun öncesi bize meçhul, bizim öncemiz ise şöyle bilinir; Tanrı beldesinde, neredeyse bir hiç "kokusuz, renksiz, şekil ve ağırlıksız" iken; O'nun dilemesi ve yaratma sanatıyla bir top ışık olup, yer yüzüne inmiş, yerin tabiatla birleşerek değişip, endam -ı vücut sahibi birer yer yüzü kişisi olmuşuz. O'nu bilir, başkasını bilmeyiz biz.

Sözlerine böylece ara veren Akkartal, dinleyenlerin görüş belirtmelerine mahal vermek için, bekleyen çayını yudumluyordu.

İlk olarak Tao-Li :

- Sayın Akkartal, sanırım bunlar, törenize has temel ilkeler ve nezdinizdeki yorumlarıydı?

Akkartal:

- Aynen öyledir dostum.

Tao-Li sözlerine devamla;

- Bizleri dahi kuşatan bu geniş boyutlu ifadelere hakikaten hayran kaldık. Bir insan, bir millet, İlahı karşısında kendisini ancak böyle tanır ve tanıtabilirdi. Bizler dahi kendimizi aynı ilâhî kaynaktan ve ona bağlı olarak kabul eder, onu ifade tarzımız az çok farklı olsa da, neticede aynı sonuca varırız. Diyordu.

Umum hesabına konuştuğu halde, ona itiraz eden olmayışı, bu görüşün herkesçe paylaşıldığına işaret ediyordu.

Nitekim söz alan Mirza:

- Sayın Akkartal, bu ifadeler gerçekten güzel ve makul, ancak, sizin törenizde toplumsal bir nizam ve düzene dair izahat ve kaideler bulunmaz mı?

Akkartal:

- Var kuşkusuz. Lakin, bilhassa sormak istediğiniz bir konu varsa, bunu açıkça sorabilirsiniz.

Mirza:

- Evet, haram, helal, farz, vacip ve mekruh diye sayılan bir çok davranış ölçütü var bizde, sizde yok mudur?

Akkartal sayılan bu liste karşısında mütebessim:

- Aziz dostum, biz kısaca kötü, çirkin ve zararlı olan şeylere dikkat eder, bunları yapmamağa özen gösterirken, iyi ve güzele dair ne varsa, bunları yaşamak, yaşatmak yanlısıyız. Bizde, hayatın yaşanmasında akıl sahibi her birey için genel düstur; insanın kendi kendisine ve başkalarına zarar veren bütün tutum ve davranışları ret edilir. Ayrıca ilke olarak; sana yapılmasını istemediğin bir şeyi, sen de başkalarına yapma, düsturu geçerlidir. Burada duraksayan Akkartal, demin başlayan konuya değinmek için de: İnsanı ser-hoş edip, keyif veren şeylere gelince; bunlar şahsi özgürlükler dahilinde sayılıp, serbest olmalarına karşın, aklı dengeli zaafa uğratabilecek denli aşırı kullanımları "Kötüye kullanmak" diye niteler, bunu yapanlara hoş bakmaz, hatta ret ederiz.

Onlar bu minval üzere konuşurken, akşam karanlığı basıyordu. İçeri gelen dümenci, kaptanın

daima uğradığı ada şehri Kanhantu'ya yaklaşıldığı haberini veriyordu. Denizler Ülkesi'ne sefer yapan gemilerin önemli bir uğrak yeri olan Kanhantu, geniş bir limana sahipti. Bunun üzerine kaptan yanındakilere:

- Dostlarım, nihayet Kanhantu'ya varmak üzereyiz. Burayı yakından görmenizi salık veririm. Hem, eski forsaları indirir, salıveririz, ne dersiniz?

- Gemici meyhanelerinin çok olduğu bu limanda genellikle hır gür olur. Ben istirahati yeğliyorum.

Diyen Tao-Li olmuş, ekseriyet olumlu yanıt verip, Akkartal ve diğerleri karaya çıkacaklardı. Tayfalar her zaman olduğu gibi, meyhanelere uğramak istiyorlardı. Burası hakikaten ilginç bir yerdi. Doğal yapısı, kuş bakışı ve sürrealist yorumla; sırt üstü yatan devasa bir insanı andıran Kanhantu'ya giriyorlardı. Ada adeta, bacaklarından biri ileri uzanmış, diğer diz bir tepe yaratacak şekilde yukarı kıvrık, ayağın olduğu yer kayalık ve kollar yanlara açık yatan devasa bir adamı andırıyordu. Liman, temsili bacakların arasında yer alıyordu. Sol dizin oluşturduğu tepenin üstünde deniz feneri vardı. Ahşap evler bu tepenin hemen yanları dibinde ve onların önünde, iskeleyi kasabaya bağlayan kumlu bir yol ile genişçe meydanlık bulunuyordu. İleri uzatılmış sağ bacağın ayak ucunda ise başka bir fener kuruluydu. Sağ bacağı oluşturan kısmın iki yan boyunca uzanan kumsalı vardı. Bunun az gerisine, gemicilere hizmet veren bir sürü bina ve dükkanlar sıralanmıştı.

KANHANTU CİNAYETİ

Kanhantu bir Daimyo tarafından yönetiliyordu. Daimyolar Denizler Ülkesi krallığına bağlı Dere beylikler olarak, köklü hanedanlardı ve bunlar ülkeyi fiilen yöneten Şogun'a bağlıydılar. Şogun bu Dere beyiler tarafından seçilen ve krala bağlı olarak çalışan en yüksek dereceli amir idi. Limana, yeni batmakta olan güneşin hemen ardından giren gemi, sahilden görenlerin telaşlanmalarına sebep olmuş gibiydi. Nitekim az sonra rıhtımı silahlı samurailer doldurmuştu. Daimyo'nun maaşlı askerleri olan samurailer, iki tekneyle gemiye doğru hareket etmeğe hazır, bekliyorlardı. Bu arada güvertede bulunanlar da dışarı çıkmış, limanda ki bu olağan dışı hareketliliği hayretle izliyorlardı.

Tao-Li gülerek:

- Bu da nesi kaptan? Seninkiler bizi şenlikle karşılamak niyetindeler gibi görünüyorlar.

Kaptan şaşırarak:

- Doğrusu, bunların halini hiç beğenmedim. Başımız samurailerle derde girmese bari.

Derken, kamarasına geçmek üzere olan Tao-Li'ye bakıyordu. Onun bu duruma bir yorum getirmesini umar gibiydi. Tao-Li kahkahayla gülerek:

- Bunda anlaşılmayacak ne var, baksana şu orta direkte dalgalanan bayrağa dostum! Bu durumda bizi, burayı basmaya gelen korsanlar sanmalarında şaşılacak ne var?

Bunun üzerine Kaptan gülerek:

- Evet haklısın, onu indirmeyi nedense hiç akıl eden olmamış. Ama telaşa gerek yok artık, bunların çoğu bizi tanır, sanırım birazdan durumu izah ederiz.

Derken, az sonra gemiden iki filika denize indirilip, korsan bayrağı direğe tırmanan bir tayfa tarafından sökülerek, aşağı atılıyordu. Filikalar, rıhtımı doldurmuş olan samurailere doğru hızla yol alırken, bütün bunları kenardan izleyen siviller merakla bekledi. Nitekim yapılan görüşme sonucu durum açıklanmış gibiydi. Her şeye rağmen, kendini Daimyo karşısında sağlama almak isteyen samurai reisi gemiye gitmiş ve gerçeği görmek istemişti. Zira bu ona inanılmaz geliyordu, Kato ve adamlarının küreğe bağlı olduklarını görerek, ikna olmuş, bu haberi Daimyo'ya bizzat iletcekti.

Çok geçmeden olayı duyan kasaba halkı limana akın etmiş; denizcilerin korkulu rüyası korsanları yakalamakla kalmayıp, küreğe bağlayan kahramanları yakından görmek istiyor, bunun için sabırsızlanıyordu.

Derken Daimyo, kaptan ve arkadaşlarını konağına davet ediyor, onları, bu kendi için ayrı bir önemi haiz olaydan ötürü, kutlamak istiyordu. Dışbükey, alçak bir masada oturmakta olan Daimyo, kalın kaşlı yuvarlak çehreli, seyrek dişli bir adamdı. Akkartal ve arkadaşları onun

masasına soldan komşu başka bir masada yer almışlardı. Önce kaptan bu olayla ilgili sorulanları cevaplamış, sonra Daimyo:

- Haşmetli Kralımız Tamuro bunu duyunca çok memnun olacaktır. Şogun Hideyoşi ve adamları, bunu kendileri yapamadıkları için, daha ziyade kıskanacaktır. Böylece şehrimiz bütün ülkede tanınacaktır. Bu nedenle sizlere ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Diyordu. Sonra geyşaların hizmetinde, muhabbet ve eğlence faslına geçiliyordu. Geyşalar, hem yerel çalgılarıyla müzik yapıyor, hem de en zarif ve kıvrak danslarını bu olağanüstü konuklar için sunuyorlardı. Bu masalsı uzak doğu eğlencesinin tam ortasında bulunulurken, verilen bir haberle kaptan dışarı çıkıyordu. Haberi getiren tayfalardan biriydi. Dediğine göre; Takimo bir cinayete kurban gitmişti. Kaptan dönüp, bu haberi içeridekilere aktardığında, Daimyo failin bulunup, derhal yakalanması emrini vermiş, hafiye samurailer harekete geçmişti. Bu olay karşısında Akkartal herkesten farklı mülahazalar yaparak, daha öncesinde olanlarla bağlantı kurup, kendine şöyle soruyordu; "Öldürülen neden bir başkası değil de Takimo ve buna sebep nedir?" Bu arada kaptan tekrar dışarı çıkmış, olayı diğer tayfalardan sormak istiyordu. Akkartal için ayrıca dikkate değer bir husus da, Tamuro ismini Kral sıfatıyla birlikte ilk defa duymuş olmasıydı. Buna hayret etmiş, ama belli etmemişti. Tanıdığı Tamuro ile bu şahsın aynı kişi olup olmadığı henüz meçhul ve merak konusuydu. Bunun için Daimyo'ya, mümkünse, Kral Tamuro'nun bir tanımını rica etmişti. Bunu memnuniyetle yapan Daimyo, açıkça övünürken, ilk önce onun üstün bir kılıç ustası olduğundan dem vuruyordu. Akkartal bu anlatılanları belli belirsiz bir tebessümle izliyor ve merakı giderek artıyordu. Bundan başka bir soru da Yeşil Ejder Adası hakkında sormuş ve aldığı cevap onu büsbütün meraka sevk etmişti. Ancak Daimyo, Tamuro ile ilgili kötü bir durumdan kesinlikle söz etmiyordu. Aksine, kralın büyük adanın Kuzey-batısında yer alan Başkent Edo'da bulunan sarayında olup, ailesiyle birlikte mutlu bir hayat sürdürdüğünden bahsediyordu. Bu arada, işin içinde kötü emeller peşinde olan bir büyücüden söz edildiğini de ilk kez duyuyordu. Böylece kafasındaki düşünceler yavaş yavaş daha makul bir şekil ve gerekçeyle bağlanmağa başlayıp, bu konuda Kato'ya da bazı şeyler sormak istiyordu. Acaba onun bu Zungo denen adamla bir alakası var mıydı? Suikast sonucu ölen Takimo'ya aynı soruyu sormak ne yazık ki, artık mümkün değildi.

Daimyo'nun anlayış göstermesiyle hemen konaktan ayrılan Akkartal, gemiye dönüp, Kato'yu çağırarak, onunla görüşmüştü. Fakat ondan öğrendikleri Daimyo'nun dediklerinden farklı şeyler olmayıp, büyücüyle de hiç işi olmadığını söylüyordu. Farklı olan sadece Zungo'nun adası ve burada bulunan kalesine dair yüzeysel bilgilerdi. Bu sırada yanında bulunan kaptanın sorması üzerine, görmüş olduğu o tuhaf düşü ve yolculuğunun asıl gayesini özetle anlatmış, sonra da:

- İşte böyle Kaptan, buralara kadar gelişim, sanırım şimdi daha iyi anlaşılmıştır.
- Hımm, çok iyi anlıyorum. Bunu ben de çok merak etmeğe başladım. Keşke daha önce bahsetmiş olsaydın. Belki o ölmeden önce, bu konuda Takimo'dan daha fazla şey öğrenebilirdik. Şimdi Takimo'yu kimin ve niçin öldürdüğünü bulmalıyız. Belki o, her kim ise, bulunursa, bize daha açıklayıcı şeyler söyler. Bu arada ayrıca umalım ki, samurailer faili bulup, biz sorgulayamadan önce idam etmeseler onu.
- Haklısın, onun için hemen harekete geçmeli. Fakat daha önce Takimo'yu gören varsa, bulup, onları sorgulamak gerek.
- Evet var, onu meyhanede bir kadın ve bir adamla konuşurken gördüğünü söyleyen Yokuta'yı hemen çağırtaım.

Derken, kaptan dışarı çıkıyordu. Yokuta tayfalardan biri olup, az sonra gelerek, sorulanları yanıtlamıştı. Dediğine göre; son olarak Takimo, kırmızı giysili, genç ve güzel bir kadın ve zayıf, uzun boylu, siyah pelerinli bir adamla barda konuşmuş. Sonra onlarla dışarı çıkmış. Biraz sonra tekrar içeri geldiğinde ise suratı asık ve asabilikle, ardı ardına saki (o yöre has alkollü içki) içip, gene dışarı çıkmış. Bir süre sonra ise onu, sırtından bıçaklanmış olarak, bir kayıkta yatar bulmuşlar. Bunları dinleyen kaptan ve Akkartal tekrar rıhtıma çıkıp, gelip

geçenlerden eşkâlleri tanımlanan tipte kadın ve adamı sormuşlardı. Fakat bilen, tanıyan kimse yoktu. Daha sonra Mirza ve Lama gelmiş, aramayı dört ayrı koldan sürdürmeğe karar verip, sonra gene aynı noktada buluşmak üzere ayrılmışlardı.

Başına gümüşü pamuktan bir atkı dolayıp, gök kubbeyi güneşten teslim almışlığın azametini yaşayan hâleli dolunay, etrafı kesif şuaya gark ederken, yerdeki her nesneyi gölge atar duruma getiriyordu. Bu sırada Akkartal, sağ tarafına kayalık tepeyi almış, onun eteğinden gerilere doğru gidiyordu. Bu yol onu, tepenin arkaya düşen yamacında bir kulübenin gölgede kalan önünde, duvar dibine bağdaş kurmuş, kopuza benzer, üç telli çalgısıyla içli ezgiler çalan yaşlı bir adamın yanına getiriyordu. Bir lahza durup, onu izlemiş, ihtiyar adamın bu ay ışığı konserine bir an ara vermesinden yararlanarak;

- Ozan baba, çok içli çalışıyorsun. Yoksa sen de buralarda gurbette misin?

Derken, yaşlı ozan Akkartal'ın sesinde ki içtenliği tutarak, yumuşak ses tonuyla ona cevaben:

- Öyle sayılır evladım, kimim kimsem yok buralarda, kendi halinde gezen bir seyyahım ben.

- Ozan baba, acep sana bir şey sorsam cevaplar mıydın? Hem buna karşılık olarak sana bir de gümüş öderdim.

- Onun sözü mü olur, soracağın her neyse bir sor, insaniyet namına, cevap verelim biliyorsak, ey evladım.

Akkartal söz konusu sanıklara dair eşkali verir vermez, irkilen yaşlı ozan:

- Onları arıyorsun demek. Evet gördüm, şimdi sana, uzak dur onlardan, desem, dinleyeceğe pek benzemiyorsun!

Derken, bunu söylemekte tereddüt ediyordu.

Fakat Akkartal ısrarlıydı;

- Demek onları tanıdın ozan baba, bana yerlerini söylersen daha çok memnun edersin!

- Pekala, sen bilirsin. Ama bana kalırsa bunlar tekin kişiler değil, dikkatli olmalısın. Her neyse, bu yol seni ileride bir koruluğa götürür, orayı geçince, denize uzanan falezlerin hemen üst gerisinde, üç katlı bir taş yapı görürsün. Ev mi, han mı belli değil, işte orada kalırlar. Diyordu.

KRİŞNA

Bunun üzerine Akkartal vadettiği gümüşü ihtiyar adama uzatıp, hemen tarifiedilen yolu tutar. Biraz sonra anılan koruluktan geçen, nisbeten karanlık yolda ilerledikçe, yaşları ve boyutları büyüyen çam ağaçları giderek seyrekleşiyordu. Etraf çok sessiz olup, çamlardan uçan iri kuşun kanat sesleri duyuluyordu. Yerler çok nemli, çizmeleri uzun otlara değdikçe ıslanırken, bu onun daha sessiz ilerlemesine yarıyordu. Derken, az sonra ağaçlar arasından, tarifiedilen taş yapı görünmeye başlıyordu. Burada dikkatini, büyük çam ağaçlarının bina duvarlarına çok yakın olduğu çekiyordu. Gerekirse, bunlara tırmanarak oraya girilebileceğini düşünüyordu. Şansına, onun geldiği yöne açılan bir pencereden dışarı cılız bir ışık bile yansiyordu. Bu pencere binanın ikinci katında bulunmaktaydı. Bunun tam önünde iri ve kalın dallı bir sarı çam, çatıya kadar yükseliyordu. Nihayet gelip, yere değen koyu yapraklı dalların altında duruyordu. Binanın dış kapısı deniz tarafına yakın olan köşenin az berisinde ve el'an kapalı görünüyordu. Bir lahza durup, etrafı dinler ve sonra ağaç gövdesini inceleyip, tırmanışa geçer. Hızlı ve sessiz bir tırmanışla, az sonra, demin ışık yanmakta olan pencere hizasındaki dalın üzerine ulaşır. Fakat nedense ışık oradan kaybolmuş, lakin pencere hâlâ açıktır. Buradan içeri girmek işten bile değildir. Nitekim az sonra, uzunca bir adımla bunu denemek üzereyken, ışık tekrar belirince durur. Hemen karşıda açılan kapıdan içeri, elinde ışıkla biri girer. Az sonra bunun tarifiedilen kadın olduğu anlaşılır. Bir ara durup, ellerine bulaşan çam sakızının, o kendine has rayahasını koklar. Bu arada odadaki kadın, elinde tuttuğu ışıkla önce bulunduğu yerde sağa sola bakınıp, sonra tekrar dışarı çıkar. Çok geçmeden bir üst pencereden yansıyan ışık, onun yukarı kata çıktığını gösterir. Hemen daha yukarı çıkaran dallara basıp, çamın doruğuna ulaşır. Başını ışık gelen yana çevirmeğe davranırken, tam o sırada şaşkın ve iri iri bakan bir çift göz ile yüz yüze gelir. Bu sevimli bir Baykuştur. Öylece kıpırtısız dururken,

adeta "Sen de kimsin" dercesine onu izliyordu. Baykuş bu haliyle ona çok sevimli gelip, elini uzatarak, tersi ile yumuşak göğüs tüylerini okşar. Böyle bir karşılaşma ve temasa hiç alışık olmayan Baykuş bir anda yerinden silkinip, yumuşak tüylü büyük kanatlarını tam açmadan, önce kendini boşluğu bırakır ve dallar arasından sessizce sıyrılıp, ötedeki ağaçlara doğru yönelirken kanat çırpmağa başlar.

Duvardaki, belli yerine konacağına, biteviye elde dolaştırılan ışık, kadının evde bir şeyler arandığını gösteriyordu. Nitekim o pencere de az sonra karanlıkta kalıp, bu kez başka bir bölüme geçiyordu. Akkartal, içeri açılan pencereden bir panter gibi çevik ve sessizce geçip, açık duran kapıdan tahta döşeme koridora atlar. Bu sırada ayak sesleri ve ışığın ona doğru gelmekte olduğunu fark edip, kapı ardına çekilir. Mahut kadın az sonra elinde çerağla oraya girer. Fakat sanki bir şeyler sezinlemiş gibi, bir an durur, sonra bir adım daha atıp, tekrar durur. O anda arkasından uzanan çelik ellerden biri çerağı tutan kolu kavrarken, diğeri ağzına kapanıp, sıkıca kendine çeker. Eli ve göğsü arasına sıkışan kadın bir an dehşetle irkilip, gerilerek çığlık atmak ister, lakin ağzından iniltiden başka ses çıkaramaz. Sonra onun başını kendine çevirip, fısıltıya yakın bir sesle:

- Canının tatlıysa kıpırdama. Dediklerimi yaparsan sana kötülük yapmam. Der ve bu teminatını pekiştirmek için onun yüzünü kendine çevirip, korkuyla açılmış kara gözlerine bakarak onay bekler. Kadın, "tamam" anlamında göz kırpınca, elini ağzından çeker. Sonra caydırıcılığı pekiştirmek üzere kemerindeki kamayı eline alır;
- Şimdi bana o uzun boylu, kara pelerinli herifin yerini göster, düş önüme, çabuk ol!
- O, şimdi burada yok, ama birazdan gelir!

Yirmi yaşını aşkın olan kadın heyecan ve korkudan olduğu yerde titrerken, üstündeki kırmızı ipek kimonoyu henüz değişmediği görülüyordu.

Akkartal:

- Sen söyle öyleyse, Takimo'yu neden öldürdünüz?
- Bunda benim bir suçum yok, onu Şui öldürmüştü. O sırada yanında değildim.
- Şui dediğin kimdir?

Tam bu sırada aşağı katlardan açılıp, sonra kapanan bir kapının sesi gelmişti.

Kadın telaşlanarak:

- İşte bu gelen o olmalı. Bir görüşmesi varmış, oradan dönüyor. Ben onun hizmetçisiyim. Takimo ve Şui aynı efendi hesabına çalışırlardı. Ama aralarında, neden bilmem, bir anlaşmazlık çıkmış. Gerisini ondan öğrenmeniz lazım. Ne olur bana kötülük yapmayın efendim, inanın ki benim hiç suçum yoktur!

Bu sözlerden sonra susulup, binaya giren adamın ayak sesleri dinlenerek, yerinin keş fi sağlanacaktı. Kadının tahminine göre, Şui şu sırada alt katta bulunan özel odasına girmiş olmalıydı. Lakin orada ne yaptığını hiç bilmezmiş. Girmesi yasakmış çünkü. Kendi odası bu kattaymış. İkinci katın odalarında gelen misafirler ağırlandırmış. Şui'nun emrinde başka geyşe ve hizmetçiler de varmış. Derken, ışık söndürülüp kadın önde o arkada, taş merdivenlerden aşağıya, Şui'nun bulunması muhtemel sayılan özel mekana doğru inmeye başlamışlardı. Az sonra taş kemerli bir kapının karanlık önünde durmuşlardı. Kadın kapıyı iterek açmış, birlikte içeri girmişlerdi. Burası buhurdanlıkla tütsülenmiş, lahuti kokan, alçak tavanlı, içerisi, bir kenarda yanmakta olan çerağın tam aydınlatamadığı loş bir mekandı.

Şui ilerdeki altar'ın (mihrap ve sunak) önünde bir kürsüye yerleştirilmiş, boynunda sarılı yılanların, başından sarktığı, bir eli dizinde, bir eli yana açık oturan temsili bir kadın heykelinin karşısında diz kurmuş, huşu ile oturmakta ve belli ki kendince tapınmaktaydı. Açık duran kapıdan giren hava akımı onu, içeri izinsiz giren biri olduğuna dair uyarılmış olmalıydı ki, bunu yadırgayarak başını çevirip, geriye bakmıştı. Bakmasıyla da irkilerek ayağa kalkması bir olmuştu. Ama geç kalmıştı. Çünkü içeri giren yabancı çoktan yanı başına gelmiş ve elindeki kama göğsünü hedef almıştı. Bunun üzerine boğuk bir sesle:

- Sen kimsin, benden ne istiyorsun? Demişti.
- Senden Takimo adlı kişiyi neden öldürdüğünü sormak isteyen biriyim. Söyle bakalım şimdi,

onu neden öldürdün?

- Yabancı, bunu öğrenmekteki maksadını açıklamadan, beni öldürsen dahi konuşmayacağımı bilmelisin!

- Maksadım seni neden bu denli alakadar ediyor peki?

- Daimyo'nun mu, yoksa Zungo'nun hesabına mı çalışıyorsun? Takimo'nun öcünü almak için gelmediğinden eminim. Çünkü onun burada, bunu yapacak hiç bir yakını yoktur.

- Ben ne onun, ne ötekinin adına çalışırım, bilakis, tamamen kendi hesabıma buradayım ve Zungo denen adamı arıyorum. Ona benden ne istediğini soracağım, hepsi o kadar!

- O zaman iş değişir. Ama bana önce kendini tanıtmam gerek.

- Adım Akkartal, Turan diyarından gelirim.

- Sakın sen bir Krişna olmayasın? Yani, bir İlahın yer yüzündeki fiili temsilcisi.

- Evet, Göktanrı'nın !

Derken Akkartal çaktırmadan gülümsemişti. Çünkü bu tür bir rol ona hem çok yakın, hem de çok yabancıydı. Demek bu adamların kültür dünyasına has bir kavramdı bu.

Nitekim ivedi konuya dikkat çekerek:

- Tamam, şimdi sadede gelelim!

- Adım Şui Magahara, karşılığını ödeyen herkesle çalışırım. Zungo'yu duymayan yok, bedelini fazlasıyla ödeyerek, bana iş verir, ben de bunu Takimo gibilere havale ederim. Son iş bir gemide sabotajla ilgiliydi. Ama o gelip, bundan caydığını söylüyordu. Oysa, bu işleri o önceleri de yapardı. Mamafih, bunu Zungo'nun duyması ölüm fermanımın çıkması demek olacağından, aramızda anlaşmazlık çıkıp, onu öldürmek zorunda kaldım.

- Peki ama Kral Tamuro neden bir son vermiyor bu olanlara?

- Sebep basit, çünkü Zungo'nun her yerde adamı var. Hatta Daimyo ve Şogun'un yanında bile. Bu diyarda, görünmeyen dünyayı Zungo, zahiri hayatı Tamuro idare eder. Lakin bu her an değişebilir.

- Peki bu adam, yani Zungo, bunca kişiyi sadece para gücüyle mi etki altına alıyor, yoksa büyü, zorbalık ve başka silahlar da mı kullanır?

- Akla gelen her metot ve silahı kullanır.

- Peki, onu ve mekanı olan adayı tanır mısın, oraya gittin mi hiç?

- Evet, bir kez, ama tekrar gitmek istemem.

Akkartal yandaki heykele dikkat çekip:

- Anlaşılan, tapınmakta kullandığın görsel öge oluyor bu sanem?

- Evet, şefkatli Şiva'dır o.

- Gayesi sadece kötülük etmek olan bir albız (İblis) hesabına çalışmanı anlamıyorum. Senin hakkında bile tereddütsüz ölüm kararı verecek olan böyle bir zalime, nasıl olur alet, el-kol, hatta silah olursun?

- Bulaşmışız buna bir kez. İstesek de kurtulamayız artık.

- Peki, kurtulmak için savaşa ne dersin?

- Nasıl? Ben mi?

Bu soruları sorarken dili dolaşan adam, inanamayan gözlerle bakıyordu. Akkartal, temin ve teskin eden ses tonuyla:

- Evet sen, ben ve daha başkaları. Birleşirsek bu belaya pekala son verebiliriz. Hem zaten Krişnalar'ın görevi değil mi böyle şeyler?

Şui'ya cesaret vermek isteyen Akkartal, adamın hala tereddüt içinde olduğunu görünce, onu iyice ikna etmek için:

- Unutmaman gereken bir şey, Zungo'nun, bu başarısızlığından ötürü hakkında vereceği malum karardır!

- Doğru, sanırım burada oturup, cellat beklemekten yeğdir savaşmak. Fakat biz ne yapabiliriz ona karşı ki?

- Bir planımız olur elbet. Şimdi gidelim. Ne yapılacağını gemide belirleriz.

- Tamam, gidelim.

Şui kıyafet değişip, tanınmadan gemiye ulaşmışlardı. Hizmetçi Fukuda'nın orada kalması tehlikeli olacağından, onu yakınlarda oturan ailesinin yanına bırakmışlardı. Bu arada kaptan ve diğerleri gemiye dönmüşlerdi. Akkartal, yanında getirdiği adamı tanıştırdı hepsi şaşırılmışlardı. Nitekim demir alıp, hareket edilmişti. Olanlar ve maksadını açıklayan Akkartal, onlardan tam onay almış, uygulanacak olan hareket planı yapılmıştı.

5.Bölüm

ZUNGO'NUN HAZİNELERİ

Gemi güney rotasında pupa yelken yol alırken, deniz gümüşü dalgalarla kıpırdanmaktaydı. Nihayet iki gün bir gece süren sakın yolculuktan sonra, sabah erken Yeşil Ejder adasının Kuzey açıklarına ulaşıp, üzerinde yer alan dehşet kalesi açık seçik görünmeğe başlıyordu. Kuzeyden yaklaşan yelkenli, adayı batısından dolaşarak, güneye bakan mağara girişine yönelmişti. Kaptan, olası her durum için tayfaları örgütlemişti. Plana göre gemiden sadece Akkartal, Şui,Tao-Li, Mirza ve Kaptan ineceklerdi. Mağaranın hemen önünde demir atılmış, içeriye kayıklarla girilecekti. Giriş yeri büyük olmasına rağmen, bu ebatta bir gemi için gene de küçük kalıyordu. Suyu indirilen iki kayık ve tayfaların küreklere asılması, yanan büyük çerağlar ile aydınlatılmış olan merdivenin başladığı kapalı limana iyice yaklaşılmıştı. Burada yan yana dizili duran beş çektiri vardı.

O saatte hiç kimseyi beklemeyen nöbetçiler, yaklaşan ilk kayığı hemen fark etmeyip, aralarında konuşmaktalardı. Kayıkta gelen Akkartal ve arkadaşları, taş ve ağaçla yapılmış basit iskelenin hemen ucunda kenara atlamışlardı. Kayıkta dört kürekçi tayfa kalmıştı. Diğer kayık geride mevzilenip, duruma göre davranmak için hazır bekleyecekti. Nitekim onları fark eden beş nöbetçi teyakkuza geçmiş, kargıya, kılıca davranarak, gelenlere karşı yürürken, içlerinden biri;

- Hemen olduğunuz yerde kalın!

Derken, kargılar doğrultulup, hep beraber ilerlemeğe başlamışlardı. Nihayet karşı karşıya gelince, Şui kendinden emin bir eda ile:

- Beni tanımadınız mı? Ben efendimiz Zungo'nun sadık adamlarından Şui! Bunlar da adamlarım. Çok mühim haberlerim var, baş yaver Zebo ile hemen görüşmeliyiz!

Bu tabii tutum ve makul gerekçe karşısında bir an ne yapacaklarını şaşırان nöbetçiler, Şui'yu ismen hatırlamalarına rağmen, içlerinden ikisinin refakat etmesi şartıyla, yukarı çıkmalarına izin veriyorlardı. Yüksek taş merdiveni tırmanmak başlı başına bir işti. Nihayet en altta yer alan kule sahanlığına yakın bir yere geldiklerinde Şui'nun işaret vermesiyle bir anda tepelenen nöbetçiler, silahları alınıp, birlikte getirilen iplerle sıkıca bağlanmışlardı. Şimdi onları gözden uzak ve sağlam bir yere kapatmak gerekiyordu. Lakin buna yol açmak için üst kattaki zindancıları da patırtısızca saf dışı etmeliydiler. Mirza bunları bekleyecek, ötekiler yukarı çıkıp, yolu açacaklardı. Az sonra zeminde bulunan kule sahanlığına ulaşılmıştı. Burada zindancılara ait özel bir bölüm vardı. Kapısında bekleyen iki nöbetçi, diğerlerinin uyumalarını temin ediyorlardı. Bunları ustaca avlayan Akkartal ve Lama, hepsini içerde yatanların yanına tıkmış, aldığı anahtarlarla Şui kapıyı üstlerine kilitlemişti. Buradaki mahzenlerin böyle sağlam kapılı olmaları işlerine çok yarıyordu. Nitekim aynı tarz orta kule muhafızlarına karşı da uygulanmış, nöbetçiler saf dışı edilerek, esasen yenilmez bir ordu gibi güçlü muhafızlar, kilitli kapılar ardına hapsedilmişlerdi.

Şui, bu imkansız gibi gördüğü şeylerin böyle kolay halledilmesi karşısında hayretler içinde kalıp, bazen bir düş görüyor sanıyordu. Sıra şimdi Zungo'nun saltanatgahı son kuleye gelmişti. Burada bekleyen, cüssece azmani, zekaca cüz'i nöbetçileri bertaraf etmek zor olmayıp, küçük bir düzenle onlar da bir biri ardından mahzeni boylamışlardı. Akabinde büyük kanatlı kapı açılmış, Akkartal ve Şui holün karşısında bulunan kapıdan, Lama ve Mirza sağa açılardan içeri dalmış, henüz yatağında bulunan yaver Zebo ve yardımcılarını da bulundukları yerlere hapsedmişlerdi.

Mirza holde hazır beklerken, her ihtimale karşı Tao-Li en aşağıdaki kuleye, merdivenin sahanlık başına inmişti. Olurdu ya, belki iskele nöbetçileri ansızın yukarı çıkıp, ortalığın

karişmasına yol açacak işlere kalkişabilirlerdi bilmeden. Akkartal ve şui Zungo'ya ait tahtın bulunduğu salona girdiklerinde, burası boş, gizemli ve őrkőr bir atmosfere sahipti. Sanki, yőksek kőrřünün őrnünde yanan iki şamdan, aydınlatmaktan başka bir işe daha yarıyor gibiydiler. Loş tavana doğru yőkselen bronz kabartmanın gözlerinde ışıklar saçan bir çift yakut onu adeta canlandırıyor gibiydi. Zungo sanki tahtını koruması için yerine şeytanı cismen bırakmış gibiydi. Burayı ilk kez gören şui, her şeye rağmen, kapıldığı dehşetengiz duyguların işgaline karşı mőcadele vermekteydi. Yıllardır beyninde egemen olan Zungo dehşeti, onu bőkylesine tesir altına alıp, őrkek yapmıştı.

Akkartal, kőrřüye çıkaran basamakları tırmanırken, şui yerinde durmuş, bir gözü arkasında bulunan açık kapıdaydı. Ne olur ne olmaz, bakışlarıyla adamın kanını dondurduğu sőklenen Zungo'yla karşılaşabilir di çünkü ansızın. Bundan çekinmek ne kelime, hayali dahi ődünü koparmaya yetecek gibiydi. Akkartal, Zungo'nun tahtını gözden geçiriyor, ona götüren bir işaret bulmayı őrmit ediyordu burada. Tahtın arkasında kalan duvar yőzeyini inceliyor, öteye beriye eliyle temas ediyordu. Derken, ayakla basınca aşağı doğru hafifçe batan kare şeklinde bir mermer parçası, bağlı bulunduğu gizli mekanizmayı çözüp, őrnündeki duvara loş bir geçit aılıvermişti. Bu durumu, o sırada şui'nun yanına gelmiş olan Mirza da görmüştü. Akkartal az sonra onlara "ben giriyorum" işareti verip, içeri girmeğe davranmıştı. őr adımdan uzun olmayan bu dar geçit, őrnünü kesen bir koridorla sağa ve sola açılıyordu. Burası nisbeten aydınlık olduğundan, koridorun her iki ucunda kapalı kapılar olduğu görölüyordu. Akkartal őrnce sağdakini deneyerek, kapıyı yavaşça aralayıp, yalın kılıç içeri dalmıştı. Lakin burada, sol duvara açılmış büyük kemerli ocakta yanan gör ateşten başka kimseye rastlamamıştı. Bunun őrzerine çıkarak sola yönelmiş, bir tekmeyle sőkvesini yerinden uğratacaktı ki, kapının aralık olduğunu görmüştü. Kapıyı dahaca aralayan Akkartal içeri girmişti. Beş adım ilerisinde, sırtında yerlere kadar uzanan turuncu cőbbesi, elinde gőneř sembolü yakut kőrresi ve boynunda şeytan kabartmalı amuletiyle heyula gibi bir adam ayakta put gibi durmaktaydı. Bu őrnlü Zungo'dan başkası değildi. Kıpırtısız duran Zungo, soğuk bakışlarını ona yőneltmiř, bőtün gőcő korkunç nazarlarında, olanca garabetiyle onu tesir altına almak istiyor olmalıydı. Fakat Akkartal, főtursuz dōrt seri adımıyla ona yaklaşıp, çektiği kılıç namlusu boynuna değerken, yavaşça sağ omzuna koymuştu. Seri bir hareketle ődőrücü bir yara açabilirdi artık ona.

Nitekim iki kaşı arasına bakarken, tok sesle gőrleyerek:

- Albız'ın (İblis) oğlu Zungo, sana selam yok! Beni tanıyabilecek misin bakalım!? Diye sorunca Zungo birden őrperip, yerinde sendeleyecek olmuştu. O ana kadar heykel gibi sessiz ve esrarlı duran Zungo, bu sesle irkilmiş, bozulan vakarıyla aciz bir ihtiyar olduğunu gōstermiřti.

Nitekim cevap vermek için kekeleyerek sadece:

- Se, sen yoksa o musun? Diyebilmişti.

Akkartal buna soğuka gőlerken, hayretini gizlemeden:

- Yoksa beni tanıyor muydun sen gerçekten?

- Evet, Turanlı savaşçı Akkartal değil misin?

- Vay anasını, beni cidden tanıyordun demek.

Derken, gōrdőęü o acayip dőřü hatırlayarak:

- şimdi sōyle bakalım, benden istediğin neydi? Zehirletmek, olmadı suda boğarak ődōrtmek istedin! Hadi cevap ver!? Yoksa o sefil canını hemen kazırgana yollayacağım!

Bu sōzler őrzerine nefesi kısılıp, kalbi daralan Zungo, titreyen sesiyle:

- Seni esasen ődōrtmek istemiyorum, aksine, banım için çalışmanı istiyordum. Fakat bunu rededeceğin, dahası işte bōyle, bana engel olmak isteyeceğin ve bunun için peşime dōřtőęün anlaşılınca, o kararı vermek zorunda kalmıştım. Oysa ki, benim yanımda yer almış olsan, seni őrbd eder, birlikte dőnyanın bőtün zenginliklerine sahip olurduk!

Bu sōzlere alayla gőlen Akkartal:

- Hangi kut oağından geldiğimi bildiğin halde, saptırmaya kalkman ne ahmaklıktı,

anlamışsındır. Ama pişmanlık için artık çok geç kaldın.

- Ey asil savaşçı, canımı bağışlayan için benden istediğin şey nedir? Bana bir bedel söyle yeter!

- Bunun bedeli olamaz, ama soracağım bütün sorulara doğru ve dürüst cevaplar alırsam, belki o zaman cezayı bir kez daha düşünürüm. Seçim hakkın yok zaten!

Gözlerinin ferisi kaçıp, benzi cesede dönmüş olan Zungo, bu durumda cılız bir şans, bir ümit ışığı sezinlemiş olmalıydı ki, tekrar canlanarak:

-Tamam. Buyur, bilmek istediğin neyse sor yiğit!

- Bana sırlarını söyle, gücünü nereden alırsın, denildiği gibi şeytanla bir işin var mı? Ayrıca, gördüğüm o düşün aslı neydi? Nasıl olur böyle şeyler?

Akkartal'ın bu tür naif soruları umudunu güçlendirerek;

- Ha, evet. Ben Lucifer hazretlerine, yani acunu yaratan kudret sahibinin bir vasıta olarak kullandığı, iyilik kutbunun zıddı ve kötülük kutbunun padişahı, bütün meleklerin hocası ve en kudretlisi olan, nam-ı diğer, senin albız dediğin Şeytana tapınır, ona hizmet ederim. Diye, lafı bir tafrayla başlamıştı.

Akkartal gene safiyane bir tavırla;

- Ya, demek öyle. Peki ama, onunla nasıl anlaşır, nasıl görüşürsünüz? Diye sorunca.

Zungo işi zora koşarcasına;

- Bilmem bu ne işine yarar, eğer örnek almayacaksan?

- Onu bırak da sen sorulana cevap ver!

- Her neyse, madem ısrar ediyorsun arz edeyim. Onun aslı ateştedir, yan tarafta hiç sönmeden yanan bir ateş var. Onun bir tecelli vasıtasıdır. Onu vesile ederek, adını zikreder, zuhur için yakarırsam gelir, konuşur benimle.

- Hımm, peki ya o düş, konuşan yılan?

- Yüce Lucifer'in işidir böyle şeyler. Evrende olan biten her şeyden haberi olur onun. Çünkü emrinde sayısız hizmet edeni vardır. Bunlar en başta cinlerdir. Cin; cisimsiz olup, akıl ve irade sahibi varlıktır. İnsan ve sair mahlukata tesir edip, kismetine girebilir her şeyin. Bu bakımdan cinler, faydalı ve yetenek sahibi elemanlardır. Lakin, Lucifer'in bu dünyadaki baş temsilcisi bizzat benim. Bu nedenle, emrimde cinler ve pek çok kişi bulunur.

Akkartal, alaysı bir şekilde sözünü keserek;

- Bunlara unutmadan "idi" demelisin artık Zungo, tamam mı? Diye uyarmıştı.

Oysa Zungo çok başka maksatla konuşuyor, bu amansız rakibi tesir altına almak istiyordu.

Ümidi gene kırılan Zungo:

- Evet, ne yazık ki artık öyle görünüyor.

Derken, yine de için için, kendisini, bu inatçı savaşçının keyfine gerçekten terk etmiş gibi görünen efendisine güceniyordu. Kestiği onca ahkam işe yaramıyordu artık nedense. Hani, sadık dostları cinler neredeydi sahi? Kimseler yetişmiyordu imdadına zavallı Zungo'nun. Bu asırlık devran, bu despotik hakimiyet bir hüsrarla sona mı erecekti yoksa? Oysa daha ne hayalleri vardı Zungo'nun. Ah ne acı, ne acıydı bütün bunlar.

Akkartal bir an için, haline yansın diye, zaman tanımak istemişti ona. Fakat, vakit nakitti bu devirde, onun için de:

- E, hadi be Zungo efendi, seni dinliyoruz, ama bırak şimdi atıp tutmayı, maziyle öykünme ve nostaljiler yapmayı da, biraz icraat göster icraat!

Derken onun tepkisini bekliyor, lakin ses gelmeyince devamla:

- Durup dururken başına iş açtın, oysa nene lazımdı senin, benim gibi bir delinin düşüne girmek, kafasını karıştırmak?! Böyle hatalar yakışır mıydı hiç senin gibi bir feraset ehline.

Cık, cık, cık!

Zungo'yu ahlal vahlar tutmuş, hiç de bırakacak gibi değildi. O başlangıçta sergilediği va kar ve azametinden artık eser kalmamış, dokunsalar ağlayacaktı şimdi garip. Onun bu hal-i pürmelâline çelik gibi katı yürekli Akkartal bile acımağa başlayacaktı neredeyse. Akkartal'ın mimiklerine bakıp, onun zihnini biraz okuyan Zungo:

- Ne diyorsun yiğidim? Nasıl, anlattıklarım hoşuna gitti mi? Beni bağışlayacak mısın artık? Akkartal buna kulak asmayarak;

- Ha sahi, demin ne demiştin, hadi şu asırlık ateşin başına geçelim de, çağır bakalım efendin gelecek mi? Ben her duyduğuma kolay inanmam, ama madem ki sen iddia ettin, haydi isbat et, göster bakalım karşılığını.

Zungo feryada benzer bir itirazla:

- Aman efendim, sakın benden bunu isteme de, ne istersen iste! Yapamayacağım tek şey budur işte; yani bir başkasının yanında efendim Lucifer'i halvete davet etmek. Çünkü, bu kesin olarak yasaklanmıştır bana. Yasağı dinlemez, ısrar edersem çok kızar ve beni şiddetle cezalandırır. Bunu benden isteme lütfen, ne olur!

Fakat ne çare ki muhatabı ısrarlıydı:

- Ama bunu çok merak ediyorum. Elimde değil, buna karşı koymak Zungo efendi. Aksi halde seni şu kılıçla doğrayacağım zaten. Hem kim bilir, belki efendin Lucifer hazretleri yaptığı onca hizmetten ötürü seni bu defalık mazur görüp, bir defalık hatırına arz-ı endam eyler, biz de görürdük kendisini.

Bundan kaçınamayacağı Zungo'nun kırçıl kafasına yatmış, ilk ve son kez olmak üzere, bir çağrı daha yapmayı kabul etmişti. Hemen akabinde karşı tarafa, yıllardır yanmakta olan kadim ateşin bulunduğu bölüme geçmişlerdi. Burası gerçekten onun tapınak ve büyü hanesi idi. Burada ilk anda insanı hayrete düşüren tek şey, alevle yanmasına karşın içinde odun, kömür ya da yağ bulunmayan bir ateşin var olmasıydı. Ocağın taş zemininde bulunan üç delikten, ta yerin altından çıkıp geliyordu sanki alevler. Zungo kesif alevler yükselen ateşin hemen yanı başına durmuştu. Akkartal üç adım gerisindeydi. Tam bu sırada içeriye ötekiler de girmiş, gelip, Akkartal'ın yanına dizilmişlerdi.

Ateş başına diz çökmüş olan Zungo, sessiz mırıltılarla bir takım sözler terennüm ediyor, kendince dualar, temennalar okuyordu. Alnında ter damlaları çocuk boncuk olmuştu. Bu hal kısa bir süre daha böylece sürdükten sonra, yanında bulunan bir vazoya elini daldırıp, oradan aldığı avuç dolusu tozu alevlere serpiştirmişti. Bunun üzerine önce büyüyen ateş, akabinde etrafı kesif bir duman sarıp, bir anda görünmez olmuştu Zungo. Bunu takiben tüyler ürperten, canhıraş bir feryat duyulmuş, Zungo ansızın gayb alemine karışmıştı. Biraz sonra her şey tekrar eski haline dönmüş, ateş eski durumunda ve sanki hiç bir şey olmamış gibi yanmaya devam ediyordu. Oradakiler bütün bunları dehşetle izlemiş, tabiat üstü güçlerin olağan dışı bir tezahürüne şahit olmuşlardı.

Hemen orayı terk ederek, artık maziye karışmış olan Zungo'nun karargahına dönmüşlerdi. Burası lebalep insanla dolmuştu. Tao-Li tutsaklara olacakları aktarıp, zindan kapılarını açarak, yukarı gelmelerini söylemişti. Onların gizli geçitten çıkması, az önce sessizce bekleyen esaret mahkumlarının inanılmaz sevinç çığlıklarına yol açmış, pejmürde kılık ve kıyafetlerinin aksine, yüzlerinde yepyeni bir hayatın coşku ve ümidi yansıtmaya başlamıştı.

Tao-Li onlara hitaben yüksek sesle:

- Bundan sonra artık hepiniz özgür olacaksınız! Dedikten sonra, başta Akkartal olmak üzere, kurtarıcılarını takdim etmiş, akabinde, bekleyen gemilere binmelerini söylemişti. Esirler adına söz alan birisi, önce halaskarlarına şükranlarını arz etmiş, sonra Zungo ve zindancıların kendilerine teslim edilmeleri ricasını arz etmişti. Fakat, Akkartal bu talebi şu sözlerle savmıştı:

- Sizleri anlıyorum, haklı olarak, size verdikleri onca eza ve cefanın hesabını sormak istiyorsunuz onlardan. Fakat bütün bunların baş sorumlusu olan iblisin oğlu Zungo idi ve o layık olduğu cezayı, en acı şekilde görüp, tapındığı ve adına tüm bu kötülükleri işlediği efendisinin ateşi tarafından canlı canlı yutuldu. Bunu ben ve dostlarım biraz önce gözlerimizle görüp, acı feryadını kulağımızla işittik. Dedikten sonra sözlerini şöyle bağlıyordu: Bundan ötürü, sizlere yakışan, bütün bunları geçmişte kalan bir kabus sayıp, yeni başlayacak olan özgür ve mutlu bir yaşam için, peşin ödenmiş bir diyet gibi kabul etmenizdir.

Bu arada yukarı gelen tayfalardan bir grup, tapınağın bir kenarında bulunan sandıklar dolusu

altın ve mücevherattan oluşan Zungo hazinesini aşağı indirerek, kayıklarla gemiye taşıyorlardı. Canları kendilerine bağışlanan muhafız ve zindancılar, korsanların yerini alıp, küreklere bağlanarak, cezalarını bu şekilde çekmelerine karar veriliyordu. Kapalı limanda bulunan çektiriler tutsaklarca paylaşılıp, her gemiye, tutsaklara eşit paylaştırılmak üzere, birer sandık dolusu altın bırakılıyordu. Bu bölüştürme işini Mirza ve Kaptan yaparken, Akkartal ve Tao-Li onları daha önce gittikleri gemide beklemekteler di.

Çok geçmeden öteki gemiler de mağara girişinden birer birer çıkıp, kahramanlarımızın bulunduğu kalyonun yanına dizilmişlerdi. Kaptan ve Mirza da geldikten sonra, ötekilere küpeşteden el sallayarak, veda edilip, Kanhantu rotasında, kuzeye doğru harekete geçilmişti. Bu sırada kendilerine merhaba, diyen güneşi coşkulu özgürlük şarkıları söyleyerek karşılayan eski tutsaklar, kimi yelkende, kimi dümende görev alıyor, önden giden kalyonu takip ederken, meşum Yeşil Ejder Adası gerilerde kalıyordu.

Akkartal ve arkadaşları kalyon güvertesinde gene eski yerlerini almış, neşe içinde konuşuyorlardı. Bir ara Kaptan Akkartal'a hitaben:

- Sayın Akkartal, dediğiniz gibi, Zungo hazinesini oluşturan on sandıktan beşini tutsaklara dağıttık. Gerisi buradadır. Bunları ne yapacağız? Diye açıklamıştı.

Akkartal memnun olarak:

- Bunları da balıklara mı dağıtsak? Diye şakayla güldükten sonra, sözlerine devamla; Birini hükümdar Tamuro'ya göndermek uygun olsa gerek. Çünkü ne de olsa burası Denizler Ülkesine ait bir yer. Geri kalanın birazını, hayatımızı kurtaran şu gemiye karşılık Kato ve adamlarına, kalanı ise aramızda pay ederiz, olmaz mı? Demişti.

Bu öneriye itiraz eden olmayıp, herkes uygun görmüştü. Onları bu minval üzere bırakarak, bu sırada hareketli saatler yaşayan Kanhantu'ya bir göz atarak, orada olup bitenlerden habersiz kalmayalım:

Bu ülkenin en büyük ve görkemli gemisi olan krallık kadırgası bütün haşmetiyle limana girmiş, demir atmaktaydı. Rengarenk giysileri içinde, coşkuyla el sallayan halk limanı çevrelemiş, şaşıla bir karşılama yapılmaktaydı. Burada olanlardan her nasılsa haber almış olan Kral Tamuro, maiyetiyle gelmiş, küpeşteden halkı selamlıyordu. Daimyo'yu taşıyan bir kayık, hızla kadırgaya yaklaşıyordu. Nitekim kalyon bordasına çıkan Daimyo, adamlarıyla birlikte yere kadar eğilerek kralı selamlıyordu. Nitekim olan biteni görüşmek isteyen kral güverteye geçerken işaret ediyor, Daimyo onu izliyordu. Tamuro, özel koltuğuna bağdaş kurarken, katana'sını, (Büyük kılıç) kırmızı-siyah kimono kemerinden çıkarıp, önüne koyuyordu.

Sonra el pençe divan duran Daimyo'ya hitaben gür sesiyle:

- Bana iletilenler doğru mu, o Turanlı savaşçının adı gerçekten Akkartal mıydı?

- Tamamen doğrudur haşmetli Kralımız! Fakat ne yazık, maiyetlerinde bulunan adamlardan biri faili meçhul bir cinayete kurban gidip, biz henüz araştırmayla meşgul iken, onlar limandan ayrılmışlar. Haklarında bilinen, sadece güneye doğru yelken açtıklarıdır.

Derken, etrafa salınan araştırma gemilerinden gelen bir haber, kayıp kalyonun birazdan liman açıklarına görüneceğini bildiriyordu. Bu haber kral Tamuro'yu meraklandırmış, kalyonun limana davet edilmesini buyurmuştu. Karşılıycılar henüz limandan hareket bile etmemişlerdi ki, kalyonun limana yönelmiş olduğu haberi gelmişti. Bunun üzerine yerinden kalkan Tamuro dışarı çıkar ve kalyonun gelmekte olduğu sancak tarafına geçer. Bu sırada yanında eşi kraliçe Tekimi, kız kardeşi Prenses Miyaki ve en seçkin samuraileri Mushaşi ile Kojiro da bulunmaktadırlar. Kral Tamuro, daha önce tebdil-i kıyafet ile yaptığı o mahut yolculuktan dönünce, orada olan biteni maiyetine aktarmış olduğundan, Turanlı savaşçıyı merak etmekteydiler. Derken, limana girmiş olan kalyonda durum şu minval üzereydi;

Akkartal ve arkadaşları küpeşteye yaslanmış, batan güneşin son ışınlarıyla taranan limanda oluşan olağan dışı manzarayı izlerken, kadırganın da demirli olduğu iskeleye doğru ağır ağır yaklaşmaktadırlar. Gemiler nihayet yan yana gelmiş, artık her iki gemi bordasında bulunanlar birbirlerini görebiliyorlardı. Kadırga küpeştesinden kalyondaki Akkartal'ı tanıyan Tamuro, el

kaldırıp, onu selamlarken, adamları kalyona hemen bir köprü atıyordu. Nitekim maiyetiyle beraber kalyona geçen Tamuro, orada kendilerini karşılamak için bekleyen Akkartal ve arkadaşlarıyla buluşuyordu.

Tamuro bu defa ananevî giysileri içinde, mütebessim:

- Selam, Turanlı dostum Akkartal! Ülkeme hoş gelip, sefalar getirmişsiniz!

Derken, öne eğilerek selam verir, Akkartal mukabele ederek:

- Hoş bulduk dostum Tamuro San! Der ve akabinde yaklaşarak, kucaklaşırlar.

Bu samimi karşılaşmadan sonra misafirler önce kalyon güvertesine geçmiş, daha sonra kralın davetiyle kadırgaya geçmişlerdi. Bu arada, arkadan izlemekte olan diğer gemiler de sırayla limana girip, akabinde duyulan bu müthiş haberle Kanhantu top yekun bir bayram yerine dönüşüyordu. Gemilerden inen eski korsan ve tutsaklar, liman mağazalarına koşup, yeni giysiler alarak, meyhaneleri doldurmuş, başlarına biriken meraklılara başlarından geçenleri hararetle anlatıyor, ama bitiremiyorlardı.

Mirza, Kaptan, Tao-Li gemide kalırken, Akkartal, Tamuro ve maiyetiyle, kralın özel dairesine geçiyorlardı. Nitekim yalnız kaldıklarında olan biteni onlara aktarıyor, bu akıllara durgunluk veren olaylar zinciri karşısında hepsi hayrete boğulup, onu soru yağmuruna tutuyorlardı.

Özenle hazırlanıp, yere kurulmuş yuvarlak bir sofranın etrafında karşılıklı oturulmuş, ortalarında güzel ve zarıfbayanlar, prenses Miyaki ve kraliçe Tekimi yer alıyorlardı. İki mahir geyşa hizmetlerine bakmaktaydılar. En büyük ilgiyi, Akkartal'ın buralara gelmesine sebep olan mahut düş çekiyordu.

Bunu anlattıktan sonra, Tamuro:

- Çok ilginç, gerçekten harikulade bir şey. Dostum, sayende hem o mel'anet herif Zungo'dan kurtulmuş, hem de yeniden görüşmüş olduk. Çok çok sağ ol!

- Sizleri böyle esenlik içinde görmek benim için ayrı bir sevinç vesilesi oldu. Çünkü o düştün sonra akıbetinizi merak etmekteydim...

Bu şekilde başlamış olan muhabbet ortamı, zengin donanımlı sofradan yenilip, içilerek sürmekteydi. Prensese Miyaki, adını duyalı beri onu çok merak ettiğini açıkça ifade etmekte bir beis görmüyordu. Bunları söylerken, hafif makyajlı güzel yüzünde yer yer mahcup güller açıyor, söyleyemediği hislerinin açığa çıkmasından korkuyordu. Prensese, ağa beyi Tamuro'dan iki yaş daha küçüktü. Tamuro ve kraliçe Tekimi yeni evlenmişlerdi. O nedenle, içilen saki (bir tür rakı) kadehleriyle sermest olup, sözlerin birini bitirmeden diğerine atıyorlardı. Bakışları, yekdiğerini nasıl bir tutkuyla sevdiklerini ifşa ediyordu. Akkartal, Miyaki'nin kendisine yönelen buğulu bakışlarından kaçınıyor, ona ancak o bakmazken bakıyordu. Söz dönüp dolaşarak, evlilik konusuna geliyordu.

Tamuro:

- Akkartal San, biz evleneli bir ay oldu ve inan ki çok mutluyuz. Senin böyle bir niyetin olmadı mı? Öyle ise gerçi hiç şaşmazdım buna ya.

Akkartal mütebessim:

- Dostum Tamuro evlenebilir, eşiyle mutlu olduğu için kendisini içtenlikle kutlar, saadetlerinin ebedi olmasını dilerim. Biz de bu şans ne gezer. Zira daha başlangıçta ters yönü seçmiş, kılıç ve bilim yoluna düşmüştük. Bunun uzun ve meşakkatli bir yol olması bahtımıza. Kim bilir, belki bir gün sıra bize de gelir. Hem böyle müzmin bir yolcuya hangi aklı başında hatun gönül düşürürdü ki. Haklı olarak hiç kimse.

Tamuro gülerek buna itiraz eder:

- Buna herkes inansa da ben inanmam dostum. Çünkü gözümle şahit olduğum şeyler var. Hatırlasana, hani o yarışları başlatan flamayı kağana veren güzel kız yok muydu. Seni yarışlar boyunca bir an bile gözünden ayırmadığına eminim.

Bunları duyan Miyaki gözlerini Akkartal'a dikmiş, yüzünde oluşacak her manayı okumak, sözü edilen kızın onun nezdindeki yerini ölçmek istiyordu. Güzel Tangülü'nü Akkartal'a yeniden anımsatan bu sözler, onu bir an mahzunlaştırır ve:

- Onlar gelip geçici hislerdir dostum, zaman dediğimiz törpü üzerinden geçince, silip götürür

her şeyi. Biz bunlara gelip geçici olarak bakmayı bilmiyorsak bile, öğrenmeliyiz artık.

Bu sözlere itiraz kraliçe Tekimi'den geliyordu:

- Bu düşüncelerinize katılmıyorum Akkartal San! Tamuro da ilk zamanlar tıpkı sizin gibi düşünüyordu, fakat benim kararlı tutumum onu ikna etti sonunda ve yolun daha güzelini tercih etti.

Buna karşılık Akkartal:

-Bu onun bakımından uygun ve de gerekliydi sanırım. Çünkü anlaşılan, hem toplum içindeki hiyerarşik konumu, hem de sizin gibi ısrar ve cazibe sahibi bir hanıma rastlamış olması bunu kaçınılmaz kılmış. Benim böyle bir durumum yok ve muh temelen hiç olmayacak. Fakat gene de çok iddialı konuşmuş olmayalım. Çünkü zaman kalpleri ve kararları değiştirebilir pekala. Sohbet ortamı bu minval üzere bir süre daha sürüp, gecenin ilerleyen saatlerinde sofradan kalkılarak, yatma vakti geliyordu. Tamuro, Akkartal'ı kesinlikle misafir etmek istiyordu. Nitekim onu kıramayıp, geceyi kadırgada ayrılan lüks kamarada geçiriyordu. Sabah erken kalkan Akkartal, hemen kalyona geçip, merakla bekleyen arkadaşlarını güvertede, kahvaltı ederlerken buluyordu. Onu nihayet karşılarında görünce hepsi seviniyordu. Bu arada çok merak ettikleri bir konu olan, Akkartal-Tamuro ile tanışıklığının öncesini soruyorlardı. Buna dair açıklamayı kısaca yapan Akkartal, onlarla kahvaltı edip, dışarı çıkarak, krala verilmesi kararlaştırılan sandığın yerine ulaştırılmasına nezaret ediyordu. Tamuro ve adamlarının bundan hiç haberleri olmayıp, çok şaşırıyorlardı. O akşam hep birlikte Daimyo'nun davetine katılıyorlardı. Ancak bu defa salonda müzik ve raks olmayıp, daha ziyade seçkin erkek konuklar bir araya geliyordu. Bu arada, bu gibi ortamlarda revaç bulan görüş ve karşı telakkilerin ele alındığı konular üzerinde konuşulmaktaydı. Kral Tamuro bir ara sözü, hiç aklından gitmemiş olan o konuya, Akkartal'a karşı kaybetmiş olduğu mahut söz el karşılaşmaya getirip ve mevzuu kısaca, konuklar için özetledikten sonra:

- İşte dostum Akkartal San'ın bana yaptığı o azizliği tabiatıyla hiç unutmadım! Diyordu.

Bunun üzerine o da kendine has gülüşüyle:

-Ha, şu mesele! Diye söze başlıyor, sonra da tevazu ile şöyle devam ediyordu: Aziz dostum Tamuro San'ın, tabii ki söze ne ile başlayıp, nasıl devam edeceğini önceden bilmek mümkün değildi. Karşılaşılan bir şeyin niceliğini bilmemek doğaldır ki, güvene yer ve mahal bırakmayıp, hatta bir eksiklik yaratır. Bu da temin gerektirir. Muhatabı zor durumda bırakmak istenirse, onun üzerinde duracağı ilk tuzağı harekete geçirmek yerinde olur. Bu da her halde, kelamda etkin tuzak olan "emniyet ve temin" ile alakalı bir söz olacaktı. "Kendinden emin olan, herkesten emin olur" kuralı gereğine bağlı olarak, bunu kim kime temin eder duruma gelirse, tabii ki etik olarak, karşılaşmada o üstün konuma gelecekti. "Ben senden eminim" demek, seni en azından kendim gibi bilirim, demek olacağından ve hiç kimse de bu tarzda konuşmayacağı için, zira böyle konuşan artık kendi keline konuşuyor gibi olacaktır, bu da bunu söyleyenin son sözü olacaktır. İşte biz de acizane, sözün gidişini sanırım bu mecraya sürmüştük. Diyen Akkartal, konuyu az daha açıklamak için sözüne devamla: Ama burada karşı tarafın her bakımdan üstün bir idrak yetisi ve hızlı çözüm gücü olması şartı da vardır. İşte bu, Tamuro San da ziyadesiyle mevcut olduğunun kanıtıydı ki, durum o an için aleyhine de olsa, kavrayıp, münazara bitişine vaktinde onay verebilmişti.

Bu açıklamadan memnun ve mesrur olduğu görülen Kral Tamuro, içtenlikle tebessüm ederek:

- Doğrusu, aziz dostumun bu güzel izahı beni kendisine karşı bir kat daha temin edip, o denli onurlandırmıştır. Böylece içimdeki bir ukde bütünüyle silinip, yerini mutlak bir hayranlığa terk etmiştir. Bunun için kendisini huzurunuzda bir kez daha tebrik etmek istiyorum! Demişti.

Buna karşılık olarak Akkartal:

- Aziz dostum sağ olsun, çok tevazu gösteriyor, bu görüşlerine ben de aynıyla mukabele ile kalpten teşekkür ediyorum. Diyordu.

Daha sonra Tamuro sözü kılıçlara getirerek, bu meyanda Akkartal'a:

- Akkartal San izin verirse kılıç namlusuna bakmak isterdim? Diyordu.

Bunu gayet tabii bir arzu olarak kabul eden Akkartal, bir çırpıda kılıcı Alpagut'u kınından

çıkartıp, ona uzatıyordu. Kılıcı kabzasından tutan Tamuro, onu yüzüne yaklaştırıp, pırıltılı asil çelikten namluyu inceliyor, az sonra yüzünde beliren hayret ifadesiyle:

- Doğrusu, bu gerçek bir sanat eseri ve mükemmel bir kılıç. Eminim bizde bile daha üstünü bulunmaz. Ayrıca, bu kılıç yapı tarzı olarak da bizimkilere benziyor, bence bizim ön atalarımızın da aynı yerlerden gelmiş olduğuna bir işarettir bu. Diyordu.

Buna memnun olan Akkartal, kılıca dair geçmiş ve kendisine verilmiş nedenini anlatıyordu. Bu tarihi karizma sahibi kılıcı artık adıyla da tanıyan Tamuro, böylece onun üzerinde hiç bir çentiğe rastlamayışının nedenini daha iyi anlamış oluyordu. Oysa ki, bunu mahut yarışma nedeniyle beklemekteydi. Zira kim bilir kaç defa kılıçları çatışmıştı ve en azından kendi kılıcındakine benzer küçük getleşmeler onda da meydana gelmeliydi. İşte salt bunun için Alpagut'u yakından görmek istiyordu.

Bu açıklamalarından sonra kılıç yolunun diğer savaşçıları Akkartal'a bir kat daha gıpta yüklü bakışlarla bakıyor, ondan savaşçılara has kelimeler ve edebi düstura dair tahliller yapmasını rica ediyorlardı. Kral Tamuro'nun en seçkin samurailerinden biri olan Mushaşi:

- Sayın Akkartal, sizden, kılıç ustası olmaktan daha üstün, savaşçılara has kelimeler konusunda feyizlenmek isterdik, ancak ne yazık ki, kaptan ve diğer dostlarınızın dediğine göre, buradan tez ayrılmak niyetinde imişsiniz.

- Evet, bir kaç saat sonra demir almak istiyoruz. Fakat gene de feyiz alma konusunda esefinize sebep göremiyorum, çünkü yanı başınızda Tamuro San gibi bir üstat bulunmaktadır.

Mamafih, bu sözlerinizle bana kıvanç verdiniz. Teşekkür ederim.

Bu sohbet, Tamuro ve Akkartal'ın kadirgadan çağrılmalarıyla burada noktalanıyordu. Çağrı, kraliçe Tekimi'den geliyordu. Nitekim onları, Prenses Miyaki ile dün akşam ki mekanda karşıyorlardı.

Kraliçe, henüz ayak üstü konuşurken Tamuro'ya:

- Sayın dostumuz ve arkadaşları, eğer duyduklarımız doğruysa birazdan demir alacaklarmış, bu çok erken değil mi?

Derken, göz ucuyla Prenses Miyaki'ye bakıyordu. Nedense o, bu gün biraz mahzun görünüyordu.

Cevap vermek için Akkartal:

- Evet Kraliçem. Bu niyetteyiz. Zira bendenizin yolculuk gayesi böylece sonuçlanıp, şahsen tanışmak şerefine nail olmuş bulunuyorum hepinizle. Şimdi ise, destur olursa yolcu yolunda gerektir, diyoruz.

Bu sırada Tamuro özel kamarasına bir şey almak için geçmiş olduğundan, salonda bir hizmetçi ve üçünden başka kimse yoktu. Hizmetçi kapıya yakın bir yerde meşgul iken, onlar sol yana açılan büyük lombozun önünde bir masada oturmuşlardı. Bir ara çingirak sesi gelmiş ve hizmetçi dışarı çıkmıştı. Az sonra tekrar içeri gelen hizmetçi eşi Tamuro'nun Kraliçeyi çağırmakta olduğunu söylüyordu. Böylece bir an yalnız kalan Akkartal ve Miyaki, önce konuşmaksızın öylece oturlarken, Akkartal lombozdan dışarı bakıyordu.

- Sizi bir kaç gün daha kalmak için ikna edecek kimse yok mu, diye düşünüyor, ama ne yazık ki bulamıyorum!

Bu sözler Miyaki'nin ağzından umutsuzca dökülürken, kendisi o an yere bakmaktaydı.

Akkartal:

- Sevgi ve saygı değer Prenses buna o denli önem atfediyorlarsa, sadece emrederler, bu yeter. Ancak, sonunda ayrılık yine de kaçınılmaz ise, ki ne yazık, öyle görünüyor, o zaman bir gün ile on günün ne farkı olur?

- Sizin için bu gerçekten böyle mi?

- Sanırım evet, gidilen bir yerde gereğinden fazla kalmak, bir mecburiyet yoksa, daha iyi değildir. Çünkü aksi halde bir takım alışmalar olur ve bu da ayrılık acısını çok daha şiddetli kılar. Bunun için Prensesim, yolcu yolunda gerektir kanısındayım. Tabii ki aksini emretmiyor iseniz?

- Ben değil, lakin gönlüm hep burada kalmanızı emretmek isterdi, desem her halde çok

şaşırdınız, değil mi?

Akkartal bu soru karşısında esasen pek şaşırmış sayılmazdı, ama o çok şaşırmış gibi yaparak:

- Sevgili Prenses, gönülden söz ederken, bunu bendenizle ilişkilendirmekle bana şeref ve saadetlerin şahikasını lütfediyor. Lakin muannit bir "kılıç yolu yolcusu" bunu zor anlar. O nedenle, afve azat edilmeği dilerdim.

- Peki, her şeye rağmen peki, ama şunu olsun bilmek isterdim; acep, kılıç yolu yolcuları bir gittikleri yerden bir daha hiç mi geçmezler, yoksa orasını tümüyle unuttur da mı giderler? Esasen mantığına kalsa açıkça "Evet prensesim, onlara kalsa böylesine tehlikeli ve tutsak eden yerlerden bir daha geçmezlerdi" diyecekti. Ama o, küçük de olsa bir ümit ışığı vermeden edemez, bu kendisine uzun süren bir ıstırap verecek olsa bile, böyle nazenin bir güle karşı asla katı yürekli, peşin hükümlü olamazdı.

Nitekim:

- Prensesim, tam aksine, çünkü onlar bir gittikleri yere, istisnasız olarak, en azından bir kere daha ve gene en azından bir önceki kadar kalmak üzere mutlaka gitmek isterler, tabii buna yollar da vefa ederlerse.

Bu sözler prensesin mahzun yüzünü biraz olsun renklendirip, aydınlatmıştı ki, Tamuro ve karısı tekrar içeri girmişlerdi. Tamuro, Akkartal için hatıra armağanı olarak, kemerde taşınmak üzere Katana'nın biraz daha küçüğü olan bir kılıç getirmişti. Bu da çok değerli ve anısı olan bir kılıçtı. Bunu memnuniyetle alan Akkartal, dostlarıyla vedalaşıp, kalyona geçmek üzere dışarı çıkarken, onlar da küpeşteye kadar refakat ediyorlardı.

Akkartal'ın kalyona geçmesiyle hemen demir alınıp, yelkenler fora edilmişti. Bu sırada kadırgada kraliçe ve Tamuro aynı yerlerinde dururlarken, prenses içeri, kendi kamarasına gitmiş, kalyonu gören lombozun önünde, puslu gözlerle, perde aralığından dışarıya bakmaktaydı. Yelkenleri kabaran gemi ağır ağır hareket ederken, Akkartal kış küpeştesine yaslanmış, deniz yüzeyinde parlayıp sönen yakamozları seyre dalıyordu.

4.Bölüm

RIHTIM CİNAYETİ VE MAHKEME

Derken hareket edip, giderek hızlanan gemi açık denize ulaşmış, Akkartal da istirahat etmek üzere özel kamarasına çekiliyordu. Burada hazırlanmış yatağa sırt üstü uzanıp, şimdiye kadar olup bitenler ve yaşadıklarının muhasebesini yapıyor, sonra geleceğe ilişkin düşünürken uykuya geçiyordu. Nitekim tan ağarmasıyla, yakından duyulan martı, albatros sesleri onu tatlı düşlerinden uyandırıyor, kalkarak kılıç idmanı için dışarı, burun bordasına çıkıyordu. Güneş ufukta belirinceye kadar orada sıkı bir çalışma yapan Akkartal, Pupa yelken hareket halinde olan gemide dengeyi korumak için normalden daha fazla gayret gerektirdiğini fark ediyordu. Onu gören tayfalar bir kenara çekilip, idman bitinceye kadar seyretmişlerdi. Nitekim güverteye yöneldiğinde, aynı şeyi kış bordasında yapmış olan Tao-Li'ye rastlıyor, selamlaşarak birlikte güverteye geçiyorlardı. Bu arada yamak Taro önce, hoş kokulu bir tomurcuk çayı servis edip, az sonra da kahvaltılık getiriyordu. Çok geçmeden Kaptan ve Mirza da güverte kapısından dostlarını içtenlikle selamlayarak, girip, masadaki yerlerini alıyorlardı. Bir yandan çaylarını yudumlarken diğer yandan kaptan:

- Öyle görünüyor ki aziz dostumuz Akkartal iyi bir gece geçirmiş, formunun da zirvesindedir. Diyordu.

Akkartal bu samimi sözlere karşı tevazu ile:

- Eh, Tanrıya şükür. Dedikten sonra; Sizler de çok zinde görünüyorsunuz!

Derken karşılık veriyordu. Akkartal'ın bu tutumu diğerlerini de şevke getirmiş, ortam biraz daha canlanarak, karşılıklı soru ve latifeleşmeler başlamıştı.

Kaptan:

- Akkartal dostumuz lütfen kusura bakmasın ama meraktan sabahı zor ettik.

Akkartal gülerek:

- Hayrola dostum, buna sebep neymiş anlayamadım.

- Merak sebebi bir değil ki, bilmem sormaya hangisinden başlasak?

- En acili hangisiyse sormaya ondan başlayabilirsiniz. Ayrıca, sanırım bunun için ziyadesiyle vaktimiz olacağını hatırlatmağa gerek yok.

Tao-Li tasdik ederek:

- Haklısın, en azından iki gün şantung'a var, ondan sonrası da haftalar sürer.

Kaptan dayanamayarak sorar:

- Kral Tamuro ile tanışmanız ve bunun hikayesini daha önce hiç anlatmadınız, oysa onca yolculuk esnasında buna fırsat çoktu. Doğrusu biz olsak bundan bahsetmeden kesinlikle edemezdik, hem de nasıl övünerek.

Akkartal gülererek:

- Amma yaptın be dostum, ben onu bizim gibi bir savaşçı olarak tanıyordum, kral tanıdığım var, diye bir düşe güvenerek mi övünecektim yani?

Kaptan alenen hayret ederek:

- Aziz dostum gücenme lütfen, ama sen gerçekten çok alem bir adamsın. Bir düşe verdiğin önem yüzünden kalkıp, aylar süren uzun yollara düşerken, aynı düşe bir sohbet ortamında bile, sırf gerçek sanılır diye, hiç değinmiyorsun. Bu nasıl iş?

Kaptanın bu sorusuna cevap Tao-Li'den geliyordu, çünkü Akkartal sükutu tercih ediyordu:

- Yahu Kaptan, bu tür zevzeklikleri ancak senin benim gibilerin yapacağını hiç düşünmez misin be kuzum.

Tao-Li'nin bu yarı ciddi çıkışına ses çıkarmayan Kaptan'a Akkartal arka çıkarak:

- Dostum, işin doğrusu sanırım, ondan bahsetmenin hiç aklıma gelmeyişi olsa gerek.

Derken, kahramanlarımız yolculuğu böylece tek düze olmaktan çıkarıp, olabildiğince renklendiriyorlardı. Nihayet denize ilk çıkış limanı olan şantung'a tekrar varmak üzereydiler.

Neredeyse gene akşam oluyordu. Yolda alınan ortak karara göre; burada bir gün kalıp, sonra hep birlikte tekrar güneye, ama bu defa daha ziyade kıyı şeridi izlenerek, yelken açılacaktı.

Akkartal, epeydir özlediği atı ve bıraktığı diğer emanetlerini almak için hana uğrayacak, sonra yol arkadaşlarıyla müsait bir noktaya kadar birlikte seyahat ederek, orada uygun bir yerde veda edilip, herkes kendi yurduna dönmek üzere ayrılacaklardı.

Nitekim atını bıraktığı çift kanatlı han kapısından girdiğinde, Karaşimşek gene aynı yerde ve iştahsızca önündeki ot yığınının yemekteydi. Fakat aldığı ani bir kokuyla başını kaldırıp, geri dönünce sahibini nihayet fark etmiş, akabinde kulaklarını kırpıp, kişneyerek ona doğru atılırken, az kalsın yuların bağlı bulunduğu direği kökünden sökecekti. Buna kalmadan Akkartal yanına koşup, onu sakinleştirmişti. Dışarıdaki bu gürültüyü işiten hancının güzel kızı şu da hemen kapıya çıkarak, atının yanında onu teskin etmek için şefkatle sağrısını okşamakta olan Akkartal'ı görmüşü. Hemen oraya gelen şu, heyecandan bir an ne yapacağını şaşırmış, bir şey konuşmadan onun arkasında öylece beklemekteydi.

Bir an dönünce onu fark eden Akkartal:

- O! şu hanım, demek sen de buradaydın, nasılsın? Diyerek hatır sormuştu.

şu, "Hoş geldin" derken, bu sırada ona o kadar yaklaşmıştı ki, atılıp boynuna sarılmamak için kendini zor tutmuştu. Çift örgülü uzun siyah saçları, kara yay kaşları, kuyruklu uzun kirpikleri, gamzeli yanakları ve kalın kiraz dudaklarına ek olarak, orantılı vücut ölçüleriyle şu, son derece mütecazip ve onu etkilemeyi başaran nadir kadınlardandı. Aklından geçeni uygulamak için ortam uygun değildi. Nitekim onu içeri, hala boş ve intizamlı duran odasına davet edip, dışarıda yapamadıklarının ziyadesini yapmıştı. Yanında getirdiği değerli bir kaç mücevheri kendisine armağan ederek, oradan ananevî giysileri ve atıyla sabah erken ayrılan Akkartal, limana vardığında erzak yükleyen tayfalar onu bir an için tanımakta güçlük çekmişlerdi. Karaşimşek gemiye bindirilirken biraz huysuzlaşmış, ama ambarda kendisi için hazırlanan bölmeye itiraz etmemişti.

şantung'tan yola çıkalı haftalar olmuş, şanghay limanına uğramayıp, açıktan geçerek, bütün Çin Denizi kıyılarını dolaşıp, nihayet bir öğlen vakti Hint Denizi'ne ulaşmışlardı. Hava son derece sıcak ve basıktı. Deniz açıkça buharlaşıp, sular göğe yükseliyordu. Açık denizde

buğular içinde kalan güneşi görmek artık mümkün olamıyordu. Bir an görünse bile ufacık bir ışık topuna benziyordu. Oysa karadan görünen güneş çok daha farklıydı; kızıldan turuncuya geçen renklere bürünürken, ateşten kocaman bir siniyi andırıyor, hararet ortalığı yakıp kavuruyordu.

Gemidekiler tatlı su dolu fiçileri bitirmiş olduklarından, acil su ihtiyacı baş göstermişti. Bunun için ilk fırsatta yanaşılacak bir koy, bir liman aranıyordu. Nitekim saatler sonra, üzerini yeşil yapraklı ağaç ve bitkilerin neredeyse tamamen örttüğü küçük bir koy kasabasını gözlerine kestirmişlerdi. Gemi artık olabildiğince kıyıdan seyrediyor, buradan serinleme cenneti gibi görünen koya bir an önce demir atmak istiyorlardı. Biraz daha yaklaşıldığında, koyda derme çatma bir iskele ve bunun önünde irili ufaklı bir kaç balıkçı kayığı seçilir olmuştu. Buraya uzaktan bakıldığında, bir an orada hiç kimse yaşamıyor sanılabildi. Çünkü yoğun sıcak hayatı durdurmuş gibiydi. Oysa iskeleye iyice yaklaşıldığında yosunlu direklere tünemiş, bacakları ılık suda bir sürü çocuğun orada oynadığı görülürdü. Yaklaşan devasa yelkenliyi gören çocuklar, heyecan ve meraktan çığlık çığlığa iskeleye tırmanmış, selam durur gibi yukarı kalkan elleri, güneşin göz kamaştıran ışınlarını kesme çabasıındaydılar. Tenleri güneşte kapkara kesilmiş olan bu çocuklar, bir an bile kaçırmaksızın gemi bordasını izliyorlardı. Nihayet demir atılıp, gemiyi iskeleye bağlayacak palamarlar kıyıdaki çakılı duran iri kazıklara takılmış, herkes bir an önce rıhtıma atlamak istiyordu. Aşağı kattaki kürek çeken korsanların bağırışı ve küfürleri yukarı kadar geliyordu. Çünkü bu sıcakta orası bütün suçlarına karşı gelen cezaların misliyle ödetildiği gerçek bir dünya cehennemini andırıyordu. O nedenle ilk dolup gelen su fiçileri onlara veriliyordu.

Harareti yükselen beyinler sadece forsalarınkiler değildi. Tayfalar da onlardan aşağı kalmıyorlardı. Buna çare bulmak için çoğu biraz ilerideki asmalar altında kaybolmuş gibi duran denizci meyhanelerine koşmuşlardı. Gemi bordasında sadece kaptan ve iki de tayfa kalmıştı. Buradaki evler, küçük bir vadi durumundaki iki yamaçta ve adeta biri diğerinin üstüne kurulmuş gibi sık duruyorlardı. Burasına kent mi, kasaba mı denirdi, bilen yoktu. Rıhtımın gerisinde bir de meydanlık vardı. Kumlu, çakıllı meydanlık iskeleden başlayıp, az ötedeki meyhanelerin önünde bitiyordu. Bir kaç denizci uğrağı meyhane, bir o kadar aşhane ve zerzevat dükkanı bu meydanlığı çevreliyordu. Tayfaların çoğu buralara takılmış, serinlemeğe çalışıyorlardı. Bunlardan birinin açık havada oturmaya müsait, üzeri top yekûn sarmal asmalarla kaplı kameriyeli olanı vardı ki, burada köşede kurulu tahta masadaki çilingir sofrasını dört tayfa çevirmiş, hem içiyor hem bir konu üzerinde tartışıyorlardı. Lakin bu tartışmanın harareti giderek artma eğiliminde görünüyordu. Tayfalardan alnında L şeklinde bir yara izi olan Wang adını taşıyordu. Önündeki şarap dolu kupayı diktikten sonra ağzını elinin tersiyle silmiş, ardından geçirerek, dumanlı kafayla etrafa bir bakış atmış, sonra başını öne eğmişti. Onun sağında, gözleri kan çanağına dönmüş, iri pazılı, kalın enseli Yasuaki vardı. O da kupasını bir dikişte indirmiş, konuşmadan yanındaki gaga burunlu Hakido'ya bakıyordu. Öteki ise kısa boylu, ince bıyıklı, cılız Cheng idi. Bunlar ise başlarını öne eğmiş, kendi kupalarına bakmaktalardı. Derken Wang yanındaki testiden kupasını tekrar doldurup, bunu yarıya kadar içtikten sonra, birden:

- Hayt! Nerede kaldı şu bizim beyzadeler be!? Yetti artık bu yolculuktan çektiğimiz!

Cheng buna itirazla:

- Wang, gücenme ama, onlardan bahsederken yerinde olsam biraz daha dikkatli konuşurdum! Diye uyarmıştı.

Wang sinirlenerek:

- O da niyeymiş anlayamadım. Aramızda muhbir mi vardı yoksa?!

Cheng alttan alarak:

- Yok ama, unutma ki yerin kulağı vardır!

Derken diğer masalara doğru bakmıştı.

Wang yine asice:

- Onu bunu bilmem arkadaş, ben kaptandan başka kimseye saygı göstermeğe mecbur değilim!

- Yani sen kaptanı ötekilerden daha üstün mü tutuyorsun?

- Evet, bizden biri Huan!

Sonra söylediğine pişman olmuş gibi:

- Ama yazık ki onda da iş yokmuş! Dedikten sonra diğerlerine bakarak susmuştu.

Nitekim Yasuaki:

- Eğer onda iş olsaydı, burada, bu berbat koşullarda değil, kim bilir dünyanın hangi güzel köşelerinde keyif çatıyor olurduk, değil mi ya ama? O da Hakido'ya bakarak susmuştu.

Hakido neşelenerek:

- İşte bu görüşe tamamen katılıyorum. Sen böyle düşünmez miydin sanki Cheng?

Cheng bunların aynı fikirle daha önce de meşgul olduklarını anlamış, fakat bunun nasıl bir karara konu olabileceğini henüz çıkaramamıştı. Bunu öğrenmek için:

- Yani kaptan istemiş olsa, ötekileri toz, duman mı ederdiniz?

- Tabii, ya ne sandındı? Diyen Yasuaki idi.

Cheng alaysı bir gülüşle başını sallayarak:

- Hiç zannetmem! Kaptan Huan kesinlikle böyle bir şey düşünmezdi. Tanıdığım kadarıyla o akıllı, mert ve dürüst bir adamdır!

- Hem de ne akıllı, ha ha ha haaaa! Diyerek, ardından asabice gülen Wang idi. Bu tavır cılız Cheng'i eni konu kızdırarak;

- Bu tavrını gören de, onları tokatlayıp, her gün ayrı bir sıygaya çektiğini sanırdı. Komik olma Wang!

Derken, seyrek dişlerini göstererek gülüyordu. Onun bu hali, Hakido ve Yasuaki'yi kahkahalar atarak güldürmeğe yetmişti. O denli bir gülüştü ki bu, bir türlü susamayıp, avurtları saniyeler boyunca gerili kalmıştı. İlk anda çok komik buldukları bu durumdan ötürü gülerken kızaran avurtları, giderek sararır ve nitekim Wang'a baktıkları anda bu birden buz gibi soğuk bir gülüşe dönüşür. Bütün bunları her an büyüyen bir kinle izleyen Wang, eğer aklına ilk geleni yapmazsa, bu tahkirden sanki asla kurtulamamış gibi geliyordu. Nitekim, elini beline atmasıyla çektiği uzun hançeri, şaşkın Cheng'in kalbine saplaması bir olmuştu. Bu histerik dar beyi canhıraş feryat izlemiş, devrilen kupaların yerine, cansız bedeni kapaklanmıştı zavallının. Şaşkınlık içinde baka kalan Yasuaki ve Hakido, hemen bıçaklarına el atıp:

- Ne yaptın bre aptal herif?!

Diye çıkmışlardı. Az sonra dikkatleri çeken bu feci olay, çevrede telaşlı bir kalabalığa yol açmıştı. Dehşet ve tehditle karışık bakışlara hedef olan Wang, elinde kanlı bıçağı, öylece durakalmıştı. Benzi solup, pişman olması ne işe yarardı. Anlayış gösterip, destek çıkar mıydı toplum sanki buna? Elleri kabzada bekleyen Yasuaki ve Hakido hemfikir dostları, hempaları değiller miydi yoksa? Olayı işiten kaptan, kalabalığı yarıp, olay mahallini gördüğünde çok kızarak:

- Bunu hangi sersem, neden yaptı!? Diye çıkışırken, Yasuaki ve Hakido suçlayan bakışlarıyla Wang'ı işaret etmişlerdi. Nefsine ram olarak, müteharrik olup, bu arada bir insana kıymanın utancıyla başını eğen Wang. Birden baş kaldırarak:

- Bu sizlerin yüzünden, evet kaptan, bunda hepinizin katkısı var! Derken öfkeliydi. Bu sözleri anlamsız bulan kaptan kızarak:

- Sen ne diyorsun bre sersem, kimin ne alakası olabilir senin yaptığın bu hayvanlıkla, açık konuş?! Diye bağırılmıştı. Wang daha ılımlı bir eda takınarak:

- Evet, bu sizin ve şu ikisinin ve öteki beyler in yüzünden oldu.

Kaptanın eli kılıç kabzasındaydı. Aklını yitirmiş olmalıydı bu adam. Bu kuşkusu olmasa, çekip uçuracaktı boynunu oracıkta. Bu sırada kalabalık peren peren kaçılırken, elleri kılıçlarında Akkartal ve Mirza oraya gelmişlerdi.

Akkartal;

- Dur kaptan, ne oldu? Derken.

- Kim yaptı bunu? Diye soran Mirza idi.

Bunun üzerine kaptan:

- İşte şu ahmak. Üstelik, yaptığı suça bizi de ortak etmeğe kalkıyor sıkılmadan! Ekseriyet bunu bakışlarıyla teyit ediyordu. Duruma o an el koyan Akkartal, makt ulü göstererek:

- Onu alıp, gemiye gelin. Bunu orada mahkeme ederiz.

Az sonra herkes bordada toplanıp, güvertede bir "Yargı Heyeti" kurularak, sanık ve tanıklar ayrı ayrı kamaralara kapatılmışlardı. Dürüstlüğün kurbanı olarak, derin yarasından hala kan sızan cansız Cheng, bir tahtaya sırt üstü uzatılmıştı. Sanki bunu bekliyormuş gibi, rüzgar çıkmış, ortalık hızla serinlemekteydi. Bunu, yelkenlerin gerilmesi, palamarların çözülmesi ve demir alınması izlemiş, batı rotasını tutan gemi, yeniden hareket etmişti.

Bu muhakeme için Akkartal "Yargıcı", Mirza "Savunmacı", Tao -Li "Sorgucu", Kaptan "İnfaz amiri" görevlerini üstlenirlerken, Wang sanık, Yasuaki ve Hakido olayın tanıkları idiler.

Yargıcının emriyle, ilk etap sorgulama için, olayın tanıklarını tek tek, Tao-Li, sanığı Mirza alarak, birer kamaraya çekilmişlerdi. Yargıca ilk raporu sunan Mirzayı, Tao-Li izlemişti.

Sanık ve tanıklar ayrı kamaralarda, yargı için yargıcı karşısına çağrılmayı beklerken, Yargı Heyeti olayı görüşüyor, nihaî kararı belirlemeğe çalışıyordu.

Sorgucu Tao-Li'nin adaletince, yargı nihaî kararı :

"Bir insan hayatına mal olan bu olayda, kısas uygulanarak, rakibe öz savunma şansı verilmeyip, haksız, cana kıyıldığı için, idam cezasına hükmedilmeliydi..."

Savunmacı Mirza'ya göre ise:

İçinde kasıt bulunmayan bu olayda, katkısı olan birçok etken, âmil ve saikler vardı. Bu olayın meydana gelmesinde doğrudan veya dolaylı olarak etken olan saikler ise şunlardı: Birincisi, halen gemide bulunan ve en büyük tahrik sebebi olan sandıklar dolusu altın ve mücevherattı. Bu denli yüksek miktarda para, hemen her insanı yoldan çıkarabilirdi. Kaldı ki, savunduğu kişi, ikincil neden olarak ayrıca her türlü tahrike müsait bir durumda ve sarhoştı. Oysa insanî, makul yasaya göre; yasak olan ve suç sayılan eyleminden ötürü bireyin sorumlu tutulabilmesi, onun aklî denge ve şuurunun yerinde olmasına bağlıydı. O nedenle, sanığa bu durumda "Kısas" uygulanamazdı.

Nihaî Yargının oluşmasında Yargıcı sıfatıyla Akkartal, kaptan Huan'dan görüş almıştı. Ona göre; kısas uygulanmalıydı, çünkü fail yaptığı bu menfur eyleminden kaynaklanan suçunu itiraf ile pişman olup, utanç ve pişmanlıkla yazgısının takdirini yargı kurulunun adaletine bırakacağına, o bihakkın, kendi suçuna başkalarını da ortak etmeğe yelteniyor. Bir kişi, haksız ve yersiz olarak, insan hayatına son verirse, "Yüce Yaratan'ın yaşama hak ve özgürlüğü yasasını" çiğnerse, bunun karşı yaptırımı olan kısası da göze almış demektir. Sanıkta en azından, cezayı hafifletici bir erdem olan "Hatayı kabul ve sonucuna katlanma rızası" dahi bulunmamaktadır. Belirlenen yargı kararı ve bunun tatbikini temin için tayfalar adına iki kişinin görüşüne daha baş vurulmuş, onlar da kısas lehinde konuşmuşlardı. Bütün bunlar bir kez de huzura getirilen sanığın yüzüne karşı tekrarlanıp, infaz, ayaklara ağırlık bağlanarak denize atılmak şeklinde tatbik edilmişti. Olaya sebebiyet vermekten ayrıca yargılanan tanıklar, hazineden haklarına düşecek olan payın tümünü kaybetme cezasına çarptırılmışlardı. Günler sonra, Hint Yarımadası'nı en güneyinden dönerlerken, karşılarına küçük bir yelkenli çıkmış, bordasında kalyona rampa etmek için el kol işareti yapanlar vardı. Az daha yaklaştıklarında, geminin yelkenlerinde yırtıklar, halatlarında kopuk ve kesikler olup, zar zor yol aldıkları görülüyordu. Üzerinde onbeş kişi ancak bulunan bu hırpani gemi bir ticaret gemisi olmalıydı. Kaptan'ın emriyle, tayfalar teyakkuz durumuna geçmiş, sonra rampa için izin verilmişti. Artık karşılıklı konuşmak mümkündü. Küpeşte önünde duran kaptan, karşı taraftan seslenenlere doğru eğilerek:

- Ne oldu, bu ne hal, fırtınaya mı tutuldunuz yoksa?! Diye sorduğunda, başında turuncu renkte, intizamla sarılmış bir turban bulunan Hintli cevaben:

- Ey sahip, maalesef saldırıya maruz kaldık. Bize kast edenlerle aramızda çıkan vuruş ma sonucu işte bu hale geldik. Bize, varsa biraz yelken bezi ve halat verebilerseniz çok memnun

olurduk? Demişti.

Bu talep karşılanıp, geldikleri yer hakkında malumat alındıktan sonra tekrar hareket edilmişti. Öğrendiklerine göre, Hintlilere saldıran Arap asıllı, Emevi askerleriymiş. Hintliler'den haraç istenmiş, buna itiraz edilince saldırmışlar. Çıkan çatışmada beş adamları ölmüş. Müslüman ve tabi olmayı ret edenlerle bu tür sürtüşmeler zaten öteden beri süregelmekteymiş aralarında. Bu konu güvertede görüşülür de, bir Müslüman olan Mirza'ya söz düşmez miydi. Nitekim o da bildiği kadarıyla bu mücadelelere dair sebep ve saikleri anlatmıştı.

Mirzanın aktardığına göre: Üzerinde halen yaşadıkları Yarımada da irili ufaklı derebeyi aşiretleri halinde yaşayan Arap kavmi, beşinci asrın sonlarına doğru aralarında zuhur eden Peygamber Hz. Muhammed'in savaşa varan ciddi mücadeleleri sonucu İslam esasları kabul edilip, önceki din ve yaşam tarzlarını kısmen terk etmiş olan kabileler, türlü ayırıcı, yerel farklılıklarını da bertaraf edip, birleşerek, yeni idare ve devlet kurmuşlardı. Bu mücadeleler önceleri kendi aralarında vuku bulurken, şimdi bu değişmiş, üstlenilen İslamiyet misyonu, bunu ister istemez hudutları dışına taşımış, oralarda dikkat ve türlü tepkiler çekilmişti. Dış tepkilere karşı koymakta başarılı olmanın tabii sonucu olarak Araplar, büyüyen nüfuzlarıyla dünyada tanınır olmuşlardı.

Mirzanın bu açıklamalarına ek olarak, görüş sahibi olanlardan Tao-Li, bu meyanda söz alarak:

- Mirza dostumuza teşekkür ederken, kanaatlerimi açıklamak isterim. Demiş, kabul görmesi üzerine devamla:

- Mirza Beğ'in anlattıkları doğru. Zira bir ülkede, bir cemiyette oluşan düzen ve intizamın, bir takım olumlu sonuçları olacağı tabiidir. Bunların başında kuşkusuz ki, adli hukuk ve ahlakî davranış kural ve kuramları gelecekti. Bunlar olunca, ortaya toplumsal varlık, dinamik bir güç, erk odağı olan Devlet çıkacak ve bu ister istemez yakın-uzak çevreye etki edip, doğal ki, bilhassa dışarıdan tepki görecekti. Bu devlet, daha doğrusu, yeni oluşumun, elbette ki bir takım iddia ve diğerlerine göre farklılıkları, ilgi ve dikkat çeken yenilikleri de olacaktı. "Tabii Güç Oluşumu'nun temel şartı" da zaten bu değil miydi. İlk teşekkülünden belli bir süreye kadar bu güç, diğer yörelerde daha önce kurulmuş, ama artık eskimiş, revaçtan düşüp, köhnemiş düzenler, yani devletler aleyhine gelişecek ve bir gün onun da miadı dolup, diğerleriyle aynı mukadderatı paylaşarak yıkılıp, yerini yeni oluşumlara terk edecektir. Bu olguyu ben şahsen kısaca böyle yorumluyorum. Diyordu.

KANLI BORDA SAVAŞI

Akkartal'ın düşünce ve konuya dair çözümlemeleri hemen hemen aynıydı. Bu başarının kendi ulusuna da müyesser olması baş temennisiydi. Bu minval üzere devam eden deniz yolculuğu, nihayet günler sonra Muhankodaro limanına ulaşılmasıyla yeni bir safhaya erişiyordu. Limana çok az bir mesafe kalmıştı. Burada demir atılıp, hazine paylaşıldıktan sonra, herkes kendi yoluna gitmek üzere veda edilecekti. Liman olağanüstü hareketliydi. Rıhtımda kaynaşan insanlar, demirli gemilere kaçır gibi doluşuyor, erzak yüklüyor ve bunlar hemen denize açılıyorlardı.

Gemiden rıhtıma geçen kaptan ve Mirza, kısa bir soruşturma yaparak gelmişlerdi. Bu limanda hemen her ırk ve soydan insana rastlamak mümkün olduğu için, dünyanın her yeriyle ilgili doğru yanlış haberler almak mümkündü Dediklerine göre; buralarda ortalık çok karışık. Hatta yakınlarda savaş dahi bekleniyordu. Akkartal için, Ötüken'den bile haberler vardı; Dediklerine göre Kağan Moyen Çor Çine akına çıkmış imiş. Kuzeyli Karluklar ile, Basra'yı halen elinde tutan Emeviler Çin ordularına karşı Talasta ittifak ettikleri için aralarındaki ilişkiler uzun zamandan düzgün bir seyir izliyor, halktan kimileri Müslümanlığa dahi geçiyordu. Karluklar bir Oğuz boyuydu. Ulu kağanlıktan kısmen bağımsız olan bu boy, doğal sınırlarına yakın olması nedeniyle, güney ve güneydoğudan gelen Arap-Çin baskısına karşı durmak ve gerekirse her an savaşmak zorundaydı. Gemi güvertesinde bunlar konuşulup, sıra Zungo hazinesinin paylaşımına gelmişti.

Buna ilişkin Kaptan:

- Arkadaşlar, hazineden şahsen pay istemiyorum. İstedğim bu geminin batan gemime karşılık

olarak bana bırakılmasıdır.

Tam bu sırada, panik ve dehşetle içeri dalan bir tayfa:

-Kaptan, kaptan başımız dertte! Üç gemi tarafından sarılmış durumdayız! Diye bağırması, bunun üzerine herkes yalın kılıç dışarı fırlamıştı.

Gerçekten, içi silahlı askerle dolu üç çektiri ablukaya almıştı kalyonu. Çok tehlikeli biçimde yaklaşan çektiriler ok menziline girilince gizlendikleri yerden çıkan gerili yaylar, bordayı ani ve amansız bir ok yağmuruna tutmuşlardı. Bu sırada bordaya çıkmış olanlar gafil avlanmış, kalanlarsa küpeşte ve sair bir yere siperlenerek hedef olmaktan son anda kurtulmuşlardı. Ok yağmurunu izleyen rampalaşmadan sonra atılan kancalar küpeşteye takılıp, kolay zafere alışık saldırganlar üçer beşer kalyona atlıyorlardı. Onları nasıl bir akıbetin beklediğinden habersiz zafer naraları atarak saldırıya geçiyorlardı. Artık ok yağmuru durmuş, Akkartal siperlendiği yerden kalkarak yalın kılıç ileri fırlamıştı. Bu sırada okla vurulmuş, yerde feryat ve iniltiiler içinde yatan tayfaları, sırt ve göğüslerinden ok yemiş Mirza ve kaptanı görmüş, öfkenin ölüm makinesi kesilmişti. Kalyona atlayanların yeterince çoğalmasa dışardan ok gelme ihtimalini en aza indirgiyordu. Saldırganlar, yanlardan rampa etmiş olan iki gemiden atlayanlardı. Arkada duran gemi henüz teyakkuz halinde ve her halleri ile bunlardan farklı görünen askerlerle doluydu. Az sonra elinde kargısı her vuruşta can alan Lama'yı ve bundan kaçanların, kolay hedef sanarak, ona hücumla geçmeleriyle keyiflenmişti. Elinde Alpagut atağa geçen Akkartal, gelenlere daha ilk anda, bilmeden yaptıkları bu hatayı pahalı ödetip, yağmurdan kaçarken doluya tutulmak neymiş, öğretiyordu. Ona uzanan her şeyi anında biçen Alpagut'la kısa zaman zarfına sığdırdığı sayısız hamleyle saldıranların ardını getiren Akkartal, Tao -Li'ye yardıma koşmuştu. Çünkü ondan kaçabilenler tekrar geriye, Lama'ya dönmüşlerdi. Rampalayan gemilerden bordaya atlayanlar hala çıkıyordu, lakin bunlar suya düşen kar taneleri gibi çok sürmeden eriyorlardı. Derken gemi bordası kızıl kana boyanmış, ortalık mezbahaya dönmüştü. Etrafa kopmuş kol, bacak ve kafalar saçılmış, yaralılarından feryatlar geliyordu.

Bütün bunları ilk anda göremeyen arka gemidekiler, biraz yakına geldiklerinde kısmen kendilerine benzeyen giyitleriyle, savaş ilahı gibi kılıç üşüren bir yiğit olduğunu fark edip, kendi dillerinde "O bizden! O bizden!" diye bağışırken, bu sırada sağ gemide Akkartal'ı hedefleyen bir okçu, yayını geriye alıyordu. Onu son anda fark eden Akkartal bir anda yer değiştirince oktan kurtulmuştu. İkinci ok da ıskalamıştı. Çünkü atılan ok, etrafına kılıçla çizdiği dairelerle geçilmez bir yörünge oluşturan Akkartal tarafından daha havadayken biçilmişti. Bunu gören başka bir okçu aynı şeyi denemeğe kalkmış, ama bununla kalmıştı. Çünkü daha okunu salmadan, bütün bunları arka gemiden izleyen usta bir tirendazın okuyla şakağından vurulmuştu. Bunu diğer arkadaşlarının okları izleyince yanlardan rampa eden gemilerde ayakta kimse kalmamıştı. Bunu gören Akkartal hemen yaralı arkadaşlarının yanına koşmuş, ne çare ki bir okla yaralı olduğu halde henüz hayatta olarak sadece Tao-Li'yi bulabilmişti. Az sonra arka gemiden gelen dört çeri ve onların komutanı olduğu anlaşılan uzun boylu, çengel bıyıklı, başı tolgalı bir savaşçı:

- Selam, yiğidim. Uğraşın kutlu ola. Adını ve bu Çin gemisinde bulunma sebebini bağışlar mısın? Diye sormuştu.

Üzüntü içinde çömeldiği yerden yavaş yavaş doğrulan Akkartal:

- Koca Tuğrul Dergahı'ndan Akkartal. Ya siz?

Akkartal daha sorusunu sormadan muhatabının şaşkın ve hayretli nazarlarını üzerinde hissetmişti. Nitekim:

- Yiğit, sakın sen şu ünlü Akkartal olmayasın?!

- Adım Akkartal, ama ünlüsünden haberim yoktu.

Bu cevap komutanın bir adım daha atarak onu hararetle kucaklamasına yetmiş, sonra da sitayişle:

- Bu başkası olamazdı zaten. Yiğidim kusurumuza kalma, bilseydik zamanında müdahale eder, arkadaşlarınızı bu Emevîler'e oklatmazdık. Ama yazık ki olan oldu bir kere. Sadece bir

arkadaşınız sağ, o da maalesef yaralı.

- Evet, maalesef. Tibetli dostum Tao-Li'nin sağ kalması bir teselli oldu. Yarasını sarmak için hemen bir şeyler yapabilirsiniz çok memnun olurum.

Derken, onu kendi gemisine aldırان komutan Kutalmış, hemen bir otacı çağırılması emrini vermişti. Bu arada Akkartal merak ettiği şeyi sorarak:

- Fakat sizin işiniz ne onlarla, ortak mı çalışırsınız yoksa sahiden?

- Evet. Böyle bir karar almıştı Yapgu.

Akkartal:

- Peki ama, bu olay onlarla olan ortaklığı etkilemeyecek mi şimdi? Diye sorduğunda, Kutalmış umursamaz bir tavırla:

- Bunu, tabii ki size karşı yapılan yanlışlığa mahsuben hal yoluna koyacağız. Ulu Hakan Moyen Çor'un özel nişanını taşıyan, Turan İllerinin namlı bahadiri Akkartal'a karşı işlenen bir kabahatin cezasız kalmayacağını herkes kabul edecek. Değil mi? Diyen Komutan yanındakilere bakmış ve onlar da bunu tereddütsüz tasdik etmişlerdi. Bu izah yolu Akkartal ve Tao-Li'yi her şeye rağmen gülümsetmişti. Bundan sonra onları kendi gemisine davet eden Kutalmış, Tao-Li'nin uyarısıyla atını ve ziynet eşyası dolu sandıkları da oraya naklettirmişti. Akşama kadar temizlenerek, üstündeki cesetler defnedilen gemi, Kutalmış tarafından bir komutana teslim edilmişti. Tao-Li, almış olduğu ok yarısından ötürü mustarip olduğundan, gelen otacı yarasını tımar edip, sarmıştı. Ok sol kürek kemiğinin hemen altından girip, onu bir anda nefessiz bırakmıştı. Gene de şansı vardı ki, isabet eden ok, geriden çengelsiz olup, çıkarılması zor olmamıştı. Fakat bu düz Arap oklarının zehirli olma ihtimalleri de yok değildi. Buna karşı, yarayı saran otacı, panzehir etkili ot özleri kullandığını söylemişti. En kısa zamanda yola koyulmakta serbest olan Akkartal ve Tao-Li, buradan kara yoluyla geri dönüş için yanlarına beş katırla bir at ve bunların yönetimi ve kılavuzluk için üç atlı tutmuşlardı. Haftalardır süren deniz yolculuğundan sonra, nihayet at sırtına yeniden kavuşan Akkartal, karadan yolculuğun hazları, ıtırılı kır çiçeklerini, ağaçları ve kuş seslerini ne çok özlemişti. Orta yaşlarda, iri yarı ve Peştü kökenli olduğunu söyleyen Temar adlı kılavuz, atını bir ara hızlandırarak Akkartal'a yaklaşmış :

-Efendi, şu ilerdeki yol ayırımından sağa sapalım derim.

Akkartal tereddütle:

- Fakat orası dağ yolu değil mi?

- Evet ama Efendi, böylece yolumuzu en azından yarım gün kısaltmış olacağız!

- İyi ama dağ başlarında bin bir türlü tehlike kol gezer, sakın bir çapulcu sürüsüne rast gelmeyelim sonra?

- Yo, yo Efendi, tam aksine. Çünkü bildiğim kadarıyla, Pahtu soyundan gelen bir şaki (haydut) güruhu belki şimdi şu vadide pusu kurmuştur. Düzlük diye aldanıp, buradan geçecekleri beklemektedirler ola ki. Bizim yola göre orada tehlike çok daha fazladır, inanın bana!

- Dediğin gibi olsun Peştuni, seni takip edeceğiz!

- Hay hay Efendi, bundan kazançlı çıkacaksınız!

Onlar böyle konuşa dursun, el'an uzaklardaki bir tepede durmuş olan iki kişi, meraklı gözlerle onları izlemekteydi. Küçük kafilenin düz yoldan saptığını fark edince, hemen tepenin arkasında bıraktıkları atlara koşmuş, aşağıda bir mağarada bulunan diğer arkadaşlarına haber vermişlerdi. Biraz sonra yirmi kadar çapulcu, fark ettirmeden kervanın önünü kesecek şekilde sürmüşlerdi atlarını. Bizimkiler onlardan habersiz, gök yüzünde daireler çizen kartalları da umursamadan, giderek yokuşlaşan keçi yolunda yavaş yavaş ilerliyorlardı. Burası bodur ağaç ve geven kümelerinin yüzeyini kapattığı bir yamaç idi. Çok ilerilerde eflatun renkli sıra dağlar yükseliyordu. Dağların etekleri ormanlık ve engebeliydi. Bir hayli yol almışlardı ki, burada yokuş bitip, iniş başlamak üzereyken önlerine seyrek bir çam koruluğu çıkmıştı. Çamların öte tarafından şamatayla kalkan bir karga sürüsü havada dolaşıyor, bir alçalıp bir yükseliyorlardı. Yaşamı boyunca hep bu yollarda kılavuzluk ederek geçimini sağlayan Peştü Temar, bundan

kuşkulanarak, hemen kervanı durdurup, etrafı biraz kolaçan etmek istiyordu. Çünkü kargaların bu tavrı, bir tehlikeye işaret sayılırdı. Buna sebep vahşi bir hayvan olabileceği gibi, bir haydut sürüsü de olabilirdi. Nitekim kervan durmuş, bütün gözler etrafı taramaktaydı. Temar atını ağaçların arasından kargaların bulunduğu yöne doğru sürerken, diğerleri oldukları yerde onu bekliyorlardı. Biraz sonra geri dönen kılavuz, durumu şöyle açıklıyordu:

- Kuşkulanmakta haklıymışız Efendi. Ne yazık ki pusuda bekleyen bir sürü uğru (Hırsız) gördüm. İsterseniz hemen geri dönelim.

Akkartal başını sağa sola sallayarak:

- İyi, beklesinler bakalım. Bizi takip mi ettiler dersin Peştuni?

- İhtimal ki öyledir, geri dönüyoruz, değil mi Efendi?

- Hayır, hayır. Bunca yokuş yolu geri dönmek için çıkmadık.

- Aman Efendi, bu adamların ne gaddar caniler olduklarını ben çok işittim, sakın ola ellerine düşmeyelim?

- Korkma Peştuni, haydi şimdi düş önüme ve onların yerini göster, gerisini de bana bırak.

Tamam mı?

- Peki, Efendi. Siz nasıl isterseniz öyle olsun.

Bu sözlerden sonra Akkartal heybesinde devamlı taşıdığı manda gönünden çift katlı cenk yeleğini çıkartıp, sırtına giymişti. Sonra oklarını ve yayını gözden geçirip, atını kılavuzun biraz önce gittiği seyrek çamlığa doğru sürmüş, takip eden Kılavuz da arkasından yetişmişti. Akkartal'ın nasıl bir savaşçı olduğunu bilen Tao-Li, şimdiden haydutlara acımağa başlamıştı. Fakat yanındakiler bunu henüz bilmediklerinden, biraz endişeliydiler.

Koruya girdiklerinde kılavuz önde Akkartal arkadaydı. Biraz sonra durup atlardan inmiş, onları yaban yoncaları arasında serbest bırakmışlardı. Az sonra öyle bir noktaya ulaşmışlardı ki, burası haydutların bulunduğu kesimi yukarıdan gören kayalar ve yüksek palamutlarla kaplıydı. Haydutlar yolun iki yanını tutacak şekilde ikiye ayrılmış, pelit kümelerinin arkasına siperlenmişlerdi. Akkartal ve kılavuz yarım ok menzili mesafede bir süre durmuş, onları izlemişlerdi. Bu arada haramilerden beşinde ok ve yay, diğerlerinde ise sadece kılıç ve kargı bulunduğunu görmüşlerdi. Kervanın gelmesini sabırsızlıkla bekleyen uğrular, kimsenin gelip geçmemesi üzerine sıkılıp, bazıları saklandığı yerden dışarı çıkmışlardı. Çevreyi araştıran kılavuz, şakilelere ait atların gizlendikleri yeri de keşfedip, bunu Akkartal'a haber vermişti. Atları dahaca geride, etrafı ağaçlarla çevrili bir çukurlukta gizlemişlerdi. Bulunduğu yerden haydutların çoğunu görebilen Akkartal, ilk etapta bunların okçularını saf dışı bırakmak istiyordu. Omzundaki sadaktan kullanacağı beş oku çıkarıp, önüne koymuştu. Sonra bir biri ardından uçan oklar, her defasında hedeflerini vurup, akabinde ormanda bir feryadı yankılatmıştı. Daha ne olduğunu anlayamadan saf dışı kalan okçuların bu hali diğerlerini o denli şaşkına uğratmıştı ki, onları önce şakadan bağırıyor sanmışlardı. Fakat bedenlerine saplanmış olan tüylü okları görünce, birer yaban kazı gibi gafil avlanacakları korkusuyla panikleyip, sağa sola kaçışmağa başlıyorlardı. Çünkü düşman okçunun yerini dahi henüz keşfedemiyorlardı. Nitekim Akkartal, elde Alpagut bayır aşağı kayarak yanlarına inip, aralarına bir toz koparan gibi dalıyordu. Bunu metal sesleri ve yükselen canhıraş feryatlar izlemiş, çok geçmeden haydutların üçte ikisi ağır yaralarla yerlere serilirken, diğerleri kartal görmüş çil yavruları gibi etrafa dağılmıştı. Bilahare toparlanan haydutlar atlarına bindikleri gibi, arkalarına bakmadan topuklamışlardı. Aldıkları yaralarla yerde inleyerek, acıyla kıvrananların yanına gelen Akkartal:

- Hadi, şimdi hemen def olun ve sakın bir daha buralarda görünmeyin! Diye haykırmıştı.

Ona karşılık veren bir yaralı:

- Tamam cengaver, kerem eyle kıyma bize. Bu ders olur, bundan sonra asla yol kesmez, can yakmayız!

Böylece onlara yedi tövbeyi bir anda verdiren Akkartal, hayatlarını bağışlamıştı. Sonra çaldığı bir ıslıkla önce kılavuz aşağı inmiş, ardından atlar çıkagelmişti. Akkartal orada beklerken, kılavuz kervana haber etmiş, az sonra da onlar gelmişti. Halen yerde perişan yatan haydutları

görünce şaşkınlıklarının yerini alaylı gülmeler alıp, aynı tempoyla yola devam etmişlerdi. Ünlü Pamir Dağı eteklerine ulaştıklarında artık akşam olmak üzereydi. Burada mola verip, geceyi hemen kurulan kıl çadırlarda geçireceklerdi. Sonbahara girilmiş olmasına rağmen burası hala yeşil çimenle bezeli geniş bir yaylaıktı. Ötelerde yerleşik göçebe çadırları öbekler halinde görünürken, otlağa yayılmış sürülerin zil, çingirak sesleri ve uzaklardan yankılanan çoban kavalları duyulmaktaydı.

Kılavuz ve katırcılar bu toprakların insanı olduklarından, yöreye has her şeyi biliyorlardı. Çadırları kurduktan sonra etrafı araştırıp, çok geçmeden bir çanta dolusu mantarla dönmüşlerdi. Bu mantarlar sadece tuzlanarak yenebileceği gibi, ateşte kızartılarak da yenebilir türdendi. Fakat onlar yamaçlardaki kuru meşe dallarını yığın yapıp, bir ateş yakmışlardı. Biraz sonra yükselen dumanlar, bütün havaliye burada konakladıklarını belli etmişti ki, iki genç atlı çok geçmeden ilk ziyaretçileri oluyordu. Kılavuz ve katırcılarla aynı kökenden gelen bu gençler onları önceden tanıyorlardı. O nedenle karşılamaları hayli sıcak olmuş, aralarında geçen kısa konuşmadan sonra tekrar at binen gençler, yaylağın aşağı kesimine, orada otlayan bir koyun sürüsüne doğru sürmüşlerdi. Çok geçmeden kesilerek temizlenmiş, sonra da kendi postlarına sarılmış iki semiz toklu ile geri geliyorlardı. Bunlardan birini hemen orada kebab ederken, diğerini daha sonrası için ayırmışlardı.

Devresi günün ikinci çağı eriştiğinde, zirvesi karlı Pamir Dağlarını tırmanmış, bir sarp geçitten öte yüze doğru iniyorlardı. Hava serin ve çok berraktı. Açık mavi semalarda kartallar süzülürken, sarp yamaçlarda yaban keçileri, karacalar dolaşıyordu. Bu sırada Akkartal ve Tao-Li kafilenin arkasından yan yana, konuşarak geliyorlardı. Fakat Tao -Li birden atının yelesine doğru düşüp, orada tutunamayarak yere yuvarlanmıştı. Bunu gören Akkartal hemen kervanı durdurmuş, kendisi atından atlayarak, hemen onun yanına koşmuştu. Yerde soluk benizle yatan Tao-Li'yi omuzlarından tutup, başını dizine yasladıktan sonra, müşfik bir sesle: - Ne oldu dostum, şimdi nasılsın?

O konuşmasa da çehresi kendiliğinden belli ediyordu halini. Gözlerinin feri bir anda kaçmış, rengi solmuş, kolları yana sarkmış, çenesini kıpırdatmakta dahi zorlanır olmuştu artık Tao -Li. Nitekim güçlkle konuşarak:

- Aziz dostum, benden geçti artık, bir daha ki hayatta görüşmek üzere, esen kal, Göktanrı seni korusun!

Derken, buğulu gözleri yumulmuştu. Akkartal üzüntüyle:

- Tao-Li! Aziz dostum, uyan, kendine gel! Diye seslendikten sonra onu hafifçe sarsıp, kulağını yüzüne yaklaştırmıştı. Ama ne çare ki bu onun son nefesi olmuş, artık nefes almıyordu. Bu duruma üzülen Akkartal , onun başını yavaşça kara toprağa yatırıyordu. Sonra doğrulup, baş ucunda müteessir bakışlarla kendisini izleyen adamlara hitaben:

-Hhemen bir mezar kazın...

Demiş, en uygun yeri kendisi seçmişti. Burası az geride, yolun kenarında kalan yüksek bir tepeydi. Onu kollarında oraya kadar taşımış, ruhuna haz verecek şekilde, giysileriyle beraber defnedip, sonra da alçak sesle: " Saygı değer, aziz Yoldaşım Tao-Li, şu an beni işiten ulvî ruhun şad olsun. Keşke bana daha önce, payını ulaştırıp, teslim edeceğim bir yer ve orada bir kişi adı verebilseydin" demişti...

Bundan sonraki günlerde kayda değer bir hadise olmayıp, sakin süren yolculuk, Narya nehri boyları izlenerek devam etmişti. Bilâhare Işık gölün güneyinden geçilerek, haftalar sonra bir öğlen vakti başı bulutlara değen Tengri Dağı eteklerine ulaşmışlardı. Nihayet, bazalt ve granit bloklardan oluşan güçlü duvarları ve görkemli sütunlar üzerine oturtulmuş gök mavisi ana kubbe ve diğer tonozları, gözetleme kulelerinde parlayan alemleri ile kadim dergah gözükmeye başlamış, Akkartal'ı çok farklı bir heyecan sarmıştı. Yukarılara doğru kıvrım kıvrım tırmanan dar yol, dergaha gelenlerin susuzluk gidermeleri için biraz daha aşağıda taşla bulunan bir pınarın önünden geçiyordu. Bu pınarın başında yeni yetişmekte olan iki genç oturmuş, kurnalardan şırıltıyla akan suya bakarken, aralarında konuşmaktalardı. Az sonra yukarıdan yanlarına iki çocuk daha gelmiş, biri eğilerek, kurnalardan avucuna doldurduğu

suyu içtikten sonra, ikinci kez doldurduğu suyu oturmakta olan arkadaşlarının üzerine serpiyordu. Bu muziplik karşısında göreceği tepkiyi tahmin etmiş olduğundan, hemen oradan aşağı doğru koşuyordu. Oturdıkları yerden yarım öfkeli edayla kalkan su serpilen çocuklar, kaçanın peşine takılarak, koşmağa başlıyorlardı.

Çeşmenin bulunduğu yer nisbeten düzlük olduğundan, biraz koşan çocuklar, yolun inişe döndüğü yere gelmişlerdi. Buraya daha önce varan öndeki, hala koşarken, onlar durup:

- Şuraya bakın, bu tarafa gelenleri gördünüz mü? Dedikten sonra, önde koşana seslenerek;
- Dur hele Çopur! Bu yana yukarı gelen atlılara baksana hele! Haydin dergaha haber edelim!
Bunun üzerine geri dönüp, hep birlikte koşar adım dergaha giderler. Onları kapı önünde rastlayan Öğretmen Çuçi:

- Bu ne telaş çağanlar, ne oldu? Diye sorunca, cevap Çopur'dan gelerek:

- Efendim, bağışlayın, ama aşağılardan bu yana gelen bir takım atlı gördük! Diye yanıtlıyordu.

Öğretmen Çuçi gülerek:

-Anlaşılan, gelenler daha epey aşağıdalar ve kim olduklarını çıkaramadınız, öyle mi?

Çocuklar, evet anlamında başlarını sallamışlardı.

- Peki, şimdi gidip çeşmenin başında bekleyin. Vardıkları zaman haber iletirsiniz!

Öğretmen Çuçi, dış kapıdan içeri girerken, çocuklar geri dönüyorlardı. Öğretmen Çuçi durumu Kılıç Piri Gökbörü'ye haber vermiş, o da bunu Ulutolga'ya iletmişti. Ulutolga her nedense buna memnun olarak;

- Öyle mi? Buna sevindim. Bana kalırsa bu bizim Delikartal olmalı. Çünkü dün düşümde onu, gelmiş, diye, görmüştüm.

Derken haber, bütün Dergaha yayılıp, herkes avluya inmeğe davranmıştı. Pınarın yanında bekleyen çocuklar az sonra koşar adım geri dönerken, sevinç çığlıkları atıyorlardı:

- Heeey! Müjde, müjdeler olsun, Akkartal geliyooor!

Bunun üzerine Çuçi hemen onları yanına çağırıp:

- Doğru mu bu çocuklar? Gelen Akkartal Ağabeyiniz midir? Sakın yanılmış olmayasınız?

Çocuklar hep bir ağızdan:

- Hiç olur mu hocam, onu ve atı Karaşimşek'i hemen tanıdık, ama yanlarında başka atlı ve katırlar da var.

- İyi öyleyse, birazdan görürüz nasılsa!

Derken çoğu dergah erkânı aşağıya inmiş, heyecanla beklerken, coşkuyla koşan çocuklar, yarı yolda karşılıyordu onları. Çok sürmeden, hep beraber dergah avlusuna ulaştıklarında, her şey anlaşılmış, gelenlere hoş geldin yarışına girilmişti. Akabinde yükler indirilip, özenle getirilen pahalı sandıklar, dergah piri Ulutolga'nın makamında geniş bir yaygıya dökülüyordu. Açılan sandıklardan ortaya çıkan zengin hazine, bakanların gözlerini kamaştıracak denli görkemliydi.

Nitekim Ulutolga Akkartal'a;

- Ey Oğul, bunca altın ve ziyneti nereden buldun, nasıl ettin?

- Bunu daha sonra anlatsak olmaz mı, çok uzun bir hikaye bu çünkü hocam?

Ulutolga:

- Hay hay! Amma ve lakin, bunca zenginlikle neyler, ne iş yaparız biz oğul?

Derken yanındaki hocalara bakıyordu. Onlar susarken Akkartal:

- Bunlarla ne iş yapılacağını sizden iyi kim bilir Hocam. Ama dilerseniz bir kısmını kağana iletir, lakin büyük kısmını saklar, dergahımızın giderleri ve budunun kıtlık çağında kullanırız, olmaz mı?

Bu görüş makul gelip, herkesten takdir alırken, sıra merak edilen sorulara geliyor, lakin Akkartal, şimdilik kaydıyla, çok kısa özetliyordu olanları. Bir hafta süre ile dergahta konuk edilen kılavuz ve katırcılar, emeklerinin karşılığını almış, memnun geri dönerek, orada görüp, yaşadıklarını anlata anlata bitiremiyorlardı. Hoca Kam Ulutolga ve Akkartal bir gün yalnız oturmuş, oradan buradan konuşulurken, her nedense Noyan Arıkuğa'nın kızı Tangülü adını

zikrediyordu. Sonra da, onunla evlenmeği düşünecek olursa, Ötüken'e bizzat gidip, onun için babasından isteyebileceğini söylerken, bu meyanda olarak da:

- Ey oğul, kuşkusuz hangi yol üzre olduğunu biliriz. O nedenle evlenip bir ocağa bağlı kalmak henüz zor gelir sana. Lakin bundan zarar gelmez, ayrıca, budun karşısında görevdir bu her yiğide. Üreyip, çoğalmak, ve bu toprakları elde tutmak üzere Budun'a ordu gerek.

Derken, o an kesin cevap vermese de, hocasının tavrı karşısında kayıtsız kalmayan Akkartal, biraz dolaşmak için Ötüken'e yeniden gitmeyi düşünüyordu...

5.Bölüm

YENİ BİR DİNE ÇAĞRI

Emelî Araplarından, Kağan Moyen Çor'a gelen bir çağrı, tahlili ve usulünce cevaplandırılması temennisiyle, Koca Tuğrul Dergahı'na havale edilmişti. Konuyu görüşen Dergah Erkanı, alınan kararı Kağanla danışmak üzere Akkartal'ı görevlendirmek istiyordu. Hemen harekete geçen bir atlı, o an yoldaki Akkartal'a geri dönmesi haberini iletcekti. Ötüken güzergahında bulunan hanlardan sorarak gelen atlı, onu bir gün sonra Karaşar yakınlarında Kızılhanda bulabilmişti.

Bunun üzerine hemen geri dönen Akkartal, dergaha varınca, Kam Ulutolga'nın özel odasına gitmişti. Kam, beyaz postu üzerinde bağdaş kurmuş, başı önde, gözleri elindeki iri taneli tespihte, yalnız ve tefekkür içindeydi. Salınarak gökten düşen bir yaprak zarafetiyle sevgili hocasının yanına diz Kur'an'a Akkartal:

- Buyurun Hocam, beni görmek istemişsiniz.

Başını kaldıran Ulutolga, şefkatli bir tebessümle:

-Ne çabuk geldin böyle. Sağ olasın oğul. Hele geç şöyle otur, istirahat et biraz, daha sonra konuşuruz. Derken, onu hemen karşısında bulunan başka bir post üzerine davet ediyordu.

İçeride, daima olduğu gibi, yine mistik, lahuti bir hava vardı.

Nitekim;

-Evet oğul. Kağan Moyen Çor'un bize havale ettiği bir mesele şu; Günbatısından esmekte olan ve adına İslam mı, sam mı denen bir çöl esintisi varmış ki, eğer ulu Tengri'nin göz değmedik mavi buzlarına kadar ulaşırsa, onları eritip, yok etme istidadı bile taşırmış. Mamafih bu durum karşısında, değil mi ki bizler bu Ulus'un gök kubbesini yücelerde tutan ana sütunları, boranları, har ve buhar geçirmez karayelleriymişiz la, onun için buna karşılık, temeli özlü söze dayanan cevabı vermek de bize düşmüş...

Böylece söze başlayan Ulutolga, Kağandan gelen yazıyı ve bunda geçen sair detayları Akkartal'a açıklamıştı.

Nitekim Akkartal:

- Desturunuzla Hocam, Kağan böyle düşünmekte haksız olmasa gerek. Lakin o kendine düşen sorumlulukları yerine getirirse, biz dergaha düşen, her ne ve ilgilisi her kim ise, gerekeni yapmaktan aciz kalmayız. Bundan müsterih olunuz.

Diye, hocasını temin ettikten sonra, sözlerine devamla:

- Söz konusu dinsel öğreti hakkında önce de konuşmuştuk. Bu çağrı gerçi makul görünüyor, lakin her şeyi ile incelenmek gerekir. Gelecekte bunun ne hal alıp, nelere mal olacağını şimdiden kestirmek için konuyu daha yakından görüp, tahlil etmek gerekir, kanısındayım.

Ulutolga:

- Haklısın oğul. Her şeyi kendi kaynağında görüp, sorgulamak gerekir. Bu durumda sana yeniden yol görünüyor demektir. Önce kağanla görüş. Sonra selamımla, münzevi, aziz dostum Bilge Ata'yı bulursun. Bu hususlarda onun bilgi ve görgüsünden yararlanman isabetli olur. Böylece hocasından ayrılan Akkartal, her zaman kaldığı ve halen boş tutulan odasında istirahata çekilmişti. Bu arada dergahın diğer pirleri ile danışmış, bir kaç gün sonra, tekrar yola koyulmuştu.

Bu sırada ordusunun başında olan Kağan Çin yolunda sefere gidiyordu. Kuzeybatıdan dolu dizgin gelen Akkartal, onu beşinci günün öğlen vakti Karahoço'nun güneyinde, Lop Gölü

yakınlarında doru atının sırtında buluyordu. Nitekim danışma için göl kıyısında orduya mola verilip, bir korunun eteğinde kurulan otağda toplanılmıştı. Toplantıya Kağan, ölen ilk eşinden olan oğlu Böğü Şad ve Tümen başılar katılıyordu.

Mahut konuyu açmak için Akkartal:

- Desturunuzla ulu Kağan, hocam Kam Ulutolga adına, bizimle danışmak istediğiniz hususlarda görüşmek üzere geldim.

Derken, Kağan, altın ve gümüş işlemeli demir tolgasını başından çıkarmış, evirip çevirdikten sonra yanına koymuştu. Sonra tebessüm ederek:

- Akkartal, Kam Ulutolga bu görevi sana vermekle gene isabet etmiş. Her neyse, biz sadede gelerek önce konuya dair sorulması gerekenleri bir soralım.

Konuya girişinden, Kağanın bu meseleye verdiği önemin ikincil derecede olduğu gözleniyordu. Onun için mühim konu elbette içinde bulunduğu Çin seferiydi. Çünkü hazine giderek azalırken, bağlı beyler birlikten ayrılma noktasına gelmiş, hatta kimi kopmalar baş göstermişti. Türlü din ve manevi akımlar bütün Budun'a tesir edip, fertler yeni arayışlar içine girmişti. Millî duygular zayıflamış, güven ve mutluluk başka budunlara ait kişiler ve onların değer yargılarında aranır olmuştu.

Nitekim kağan, Arap elçisinden aktarılanları tekrar ettikten sonra, ortaya:

-Böylesi bir çağrıya karşılık vermek gerekirse, sizce bu ne olmalıdır?

Bu soru karşısında herkes fikrini söylerken, Akkartal konuşanları izliyordu. Bu meyanda komutan Kül Bilge soğukkanlılıkla;

- Bence bu adamlar; sanki bizim ulusal töremiz ve kişisel dimağımızda tek olan yüce bir Yararıcıya hiç yer yokmuş gibi farz edip, bizleri gözü, izanı kör, kara cahiller gibi sayarak, hayatımıza yön vermek için kendi kurallarına tabi olmamızı istiyorlar.

Derken, uzun saçlı, çatık kaşlı Tung Baka Tarkan parıldayan tolga başını otağ direğine yaslamış, hayret karışık bir eda ile;

- Tanrım, bunlarla da mı karşılaşacaktık? Demekle yetiniyordu.

Tümen başı Kutluk Bilge ise, eli şakağında biraz düşündükten sonra:

- Kül Bilge doğru söyledi. Bence bu adamlar bazı zafiyetlerimizi sezinledikleri için karşımızda böyle pervasız konuşabiliyor, bize düstur öğretmeğe kalkıyorlar.

Derken, Kağan Akkartal'a bakmıştı:

-Ulu Kağan bizden yana mutmain olabilir. Zira köklü ulusumuza layık olan en şedit cevap çoktan hazırdır. Lakin, Tümen başı Kutluk Noyan'ın da isabetle belirttiği gibi, bu konuya dair asıl cevap Ulu Kağan ve beylerin uhdesinde olandır. Bu sefer sonucu elde edilecek büyük bir başarı her şeye yeni bir anlam kazandırabilir. Hocam Ulutolga buna dair bir müjdeyi şimdiden vermemi söylemişti.

Kağan meseleyi iyice kavradığını belli ederek:

- Bize düşeni elbette yapacağız, bunda kuşkuya yer yok. Düşündüklerimizi gerçekleştirmek mümkün ve müyesser olursa, bu mesele kendiliğinden çözülebilir.

Oturum böylece sona eriyor, mola kaldırılıp, yeniden harekete geçiliyordu.

Elbette ki bu görev öncelikle, Ulus'un siyasî, askerî ve ekonomik gücünü temsil edenlere düşerdi. Son zamanlarda kopuk yaşayan boyları, tıpkı Tanhu Mete ve Bilge Kağan ile Kültigin zamanlarında yaptıkları gibi, tek bayrak, tek buyruk altında toplamak ve devlet gücünü olabildiğince arttırmak gerekiyordu. Aksi halde dışarıdan gelecek değişim önerilerine toprak talebi, işgal ve zulüm eklenirdi. Çin ordusu yaptığı bir çok savaşta yenilince, içerde karışıklar çıkmış, bu durum karşısında çerisiz kalan İmparator, Kağan Moyen Çor'dan yardım talebinde bulunuyor. Kağan onun için bu sefere çıkıyordu. Böylece, iç muhalefet Kırgız beyleri, onu pasif ve milli onurdan taviz veriyor, diye suçlayamazlardı. Dahası dağılma tehlikesi bertaraf olabilirdi. Derken, ordu tekrar yola koyulurken, Akkartal bu görüşme sonucunu iletmek üzere dergaha dönüyordu.

6.Bölüm

KAM KÜL ERKİN ile SÖYLEŞİ

Bu sırada, kadim Başkent Ötüken'in Doğu Kapısında büyük bir panayır kurulmuş, iri sayvan ve çadırlarda, kıtanın dört yanından gelen kervanlardan yıkılan envai türde meta, ipek, baharat, darı, pirinç, silah, süs eşyası ve saire kurulan tezgahlarda satışa sunulurken, satıcı ve müşteriler arasında hararetli pazarlıklar yapılmaktaydı. Heyecanlı gösterilerin yapıldığı Batı Kapısında kurulu sayvanlarda, usta cambazlar, hokkabazlar ve gölge oyuncularına müşteri toplayan çığırkanların sesli çağrıları susmak nedir bilmiyordu. Dağ mavisini iri bir çadırda kalender bıçkınlar toplanmış, kımız, şarap ve yemek sunulan masalarda yiyip, içerken, türlü sohbet konuları açılmaktaydı. Geniş masalardan birinin çevresi kalabalık, oturanlardan, tıknaz, kara pos bıyıklı genç bir adam hararetle konuşurken, diğerleri pürdikkat onu dinlemekteydi. Konuşan, kendisini "Akkartal'ın Yoldaşı Okyaran" olarak tanıtırken, güya onunla geçen serüvenlerini anlatıyordu. Bu arada cuşa gelip, kucağında hazır duran kılıcına da el atmaktaydı. Kendini teşhir etmekte usta görünen bu genç adam, bakalım neler diyordu:

- Güney Hindistan'daydık, diye başlayan Okyaran, devamla; Racanın adamları elli kişi ve takriben yetmiş adım mesafedeydiler. Raca Kundera'nın oğluna vermek için zorla getirdikleri şahane Hint dilberi bu sırada titreyerek ona sarılmış, "Akkartal, ne olur durma, haydi hemen kaçalım buradan" diye yalvarıyordu. Adamlar yalın kılıç, vurun, tutun naralarıyla üzerlerine gelirken, o, kızın uzun dalgali kuzguni saçlarını koluna dolamış, kendine çekerken ise; "Gel bakalım güzelim, fırsat bu fırsattır, az sonra bakarsın uçmağa muçmağa varırım, sonra gözüm açık gitmesin" diyordu. Her neyse, bu sırada ben, yandaki taş kulenin burcunda, beş adam boyu yukarıdan olanları izlerken, gelenler on adım kalıncaya kadar yaklaşmış, ama o halen çiçekten bal alan arı misali, kızın kıvrımlı dudaklarından ayrılamamıştı. Sırf bu yüzden neredeyse postu deldirecek diye korkuyordum. Şükür son anda kızı alıp, duvarın arkasına bırakmış, pusata davranarak çala kılıç heriflere bir dalmıştı ki, bu ne ben zer Bozbörü'nün kırdaki çakal sürüsüne dalmasına. Vay anam, vay babam, orada olsa da görebilseydiniz keşke bu olanları."

Bu sırada yandaki masaya yeni gelenler vardı. Kıvrak tavırlı, cüsseli iki genç bahadırla, beyaz börklü, kır saçlı, ak sakallı, uzun boylu vakur bir adam gelip, boş duran masaya ve oturaklara bakarken, Gençlerden kara bıyıkları seyrek olan, ihtiramla :

- Hocam buyurun, dilerseniz şöyle oturalım, etrafta başka boş masa da yok zaten! Diyordu.

Kara cüppeli Hoca keskin bakışlarla etrafı tarayıp, sakın bir eda ile yerine otururken, uzun yamçılarını toparlayan genç bahadırlar masada yer alıyordu. Muhtemel, gelenlerle birlikte içeri giren esrarengiz bir vakar, burada hakim olan keyfiyeti etkilemiş, yüksek sesler giderek kısılırken, etrafa bir ciddiyet ve sükun yayılıyordu. Çevredekiler ilgiyle, gelenlere bakmak için o yana dönerken, kendisine karşı azalan ilgiyi gören Okyaran buna içerleyip, önce o yüzle bakmıştı gelenlere. Fakat o da neydi? Tanrının işine bak, Kam Kül Erkin bu! Derken hayretten ağzı açık kalırken, o yana bakanlara çıkışarak, öne;

- Onlar kim, bildiniz mi? Diye soruyor, sonra cevabı kendi veriyordu; Hiç sanmam bileceğinizi. Bakıp dinleyin öyleyse. Ben onu da, Akkartal'ın hocası Ulutolga'yı da tanırım. O gördüğünüz ak sakallı ünlü gezgin Kam Kül Erkin, ötekiler de onun şakirtleridir! Diyerek, yeni bir atakla dağılan dikkatleri kendine yöneltmeği başaran Okyaran, bu arada fısıltıya indirgediği ses tonuyla:

- Durun hele ağalar, belki Kül Erkin cenapları o ebleh yüzlerinize nazar etme külfetine katlanmayı lütfeder ve sayemde tanımış olursunuz onu sizler de. Ama sakın ola sorulmadan konuşmayınız huzurunda ha!

Bu tembihten sonra yerinden kalkan Okyaran, onların masaya gitmiş ve öğrencilerden yakın bulduğuna doğru eğilip, kulağına bir şeyler fısıldamıştı. O, bunu Kam Kül Erkin'e aktarınca nihayet izin çıkıp, Okyaran'ın bir işareti hepsini oraya toplamıştı. Edeple gelip, iri masada yer

alanlar Kam Kül Erkinini umulanın aksine, mütevazı ve müşfik bulmuşlardı.

- Çağanlar, sizlerle tanıştığıma sevindim!

Derken, hepsinin adlarını soruyordu. Nitekim onların adına konuşan Okyaran:

-Muhterem Hocam, size rastladığımıza çok sevindik. Heyecanımızı lütfen mazur görünüz...

Böylece başlayan tanışma, iki tarafı da memnun ederken, yudumlanan kaliteli kımızlarla yeni sohbet konuları açılıp, hemen her konuya ve hatta el'an ülke genelini alakadar eden siyasî ve kültürel mevzulara bile değinilerek, onlar soruyor, Kam Kül Erkin açıklıyordu...

Kam'ın dediğine göre:

Günümüzde insanlar zaman ve mekan şartlarına göre değişmekteydiler. Bunun tabii sonucu olarak da, esasen tartışılmaz olan kadim Töre bile artık tartışılır, içeriği başkalarıyla kıyaslanır hale geliyordu. Bunlardan en etkini, son zamanlarda üzerinde çokça durulan Mani Dini idi. (Budizm, Hristiyanlık, Brahmanlık ve Zerdüştlük Dinlerinin karışımı olan bir Din). Buna yol açan sebep, kadim törenin yetersizliğinden ötürü müydü, yoksa harici nedenlere maruz kaldığı için mi böyleydi, henüz belli değildi. Maiyeti ile dolaşan Kam, işte bunun cevabını aramaktaydı. Çünkü bundan etkilenen bazı kişilerin et yerine artık ot türü şeylerle beslendikleri, hayvan dahi olsa, bir canlıyı yemek için avlamak, öldürmek istemedikleri, bunu yapanları ise kınadıkları ve sonuç olarak da halkı etkileyerek, Mani Dini'ne geçmeğe çağırdıkları duyuluyordu.

Fakat diğer yandan, önlem alınmazsa, varlığını beden-kol gücü ve gerekirse savaşla korumak, hayatıyetiyeni sürdürmek durumunda olan, nüfusu az bir ulus için bu yanlış bir davranış olacaktı. Çünkü savaş sadece fizik gücüne dayanan bir olay değil, aynı zamanda ruhsal bir vaka idi. Zira, az da olsa kan görmeğe alışkın olmayan bir muharip, savaş anında adam vuramaz, kelle alamazdı kolay kolay. Sayıca nüfusu fazla olan uluslar için bu, örneğin Çin ve Hint için pekala gerekli ve yararlı olabilirdi. Çünkü aynı zamanda bu, o toplumun iç huzurunun sağlanmasına yarayıp, fazla enerjiden kaynaklanan bir takım kötü davranışların önlenmesinde yararlı olabilirdi. Kam konuları doğrudan halka açarak, onları uyarmak ve aynı zamanda olası tepkileri şimdiden sınamak istiyordu.

Nitekim bu meyanda ortaya:

-Sizler ne dersiniz buna peki?

Diye soruyor, oradakilerden çoğunluk;

"Biz Töreden yanayız, ondan asla şaşmaz, şaşanlara da çok şaşarız" cevabını alıyordu.

Bir ara Okyaran el edasıyla söz isteyerek:

- Sayın Hocam, Töreyi terk eden kişinin artık Türk sayılamayacağı doğru değil midir? Diye soruyor ve bu soru Kam Kül Erkin'e çok uygun bir fırsat veriyordu. Çünkü bunlar, bilhassa açıklanması gereken konulardı. Nitekim masayı çevrelemiş olan kitleyi sağdan sola tekrar süzerek:

- Evet, çünkü bize bu umumi adı veren Töredir. Onu terk eden, güçlü, kudretli, yiğit anlamına gelen " Türk " sıfatını her halde kaybetmiş olacaktır.

- Töremizle o Din, Manilik miydi neydi, arasında sadece bu et yeme farkı mı var, yoksa başka farklar var mıydı Hocam? Diye soran Kam Kül Erkinin öğrencilerinden Salur idi. Onların bu ve benzeri konulara ilişkin karşılıkları bilmelerine rağmen, bunu sormalarının asıl nedeni, bunların Kam tarafından halka açıklanmasına yol açmak içindi.

Nitekim Kam buna cevaben:

- Bunların dininde, bizden bazılarına bile cazip gelen husus, ölümün mutlak son olmadığına ve insan ruhunun yaratılıştan gelen mekan (beden) değiştirme kabiliyetinin olduğuna dair inançlarıdır. Ancak, değişeceği var sayılan mekanın niceliği konusunda bir tercih imkanı bulunmayıp, buna bel bağlamaksa, çöl susuzluğunda iken, gökten düşeceğine inanılan tek bir damlanın kendi ağzına düşeceğini sananın durumuna benzer. Çünkü bu dinsel öğretilerde insan iken ölenin, gene bir insan bedeninde, yani insan olarak yeniden hayat bulacağına dair hiç bir güvence yoktur. Bilakis, ruhun tecelli edeceği bedenin şekli bir böcek olabileceği gibi, bir bitki, ya da başka bir şey de olabilmış.

-Ola ki, onların asıl gayesi; yeniden doğup ölmelerle insanca yaşamayı öğrenip, ruhen arınarak, (Çekilen büyük cezalarla), kusursuz bir kişi haline gelmek ve bu surette Nirvanaya (Ebedi mutluluk) erişmektir. Bu nedenle, öldükten sonra yeniden doğmayı (Reenkarnasyon), riskleri göze alınan zaruri bir geçiş süreci, diye, kabul ediyor olmalılar. Buna karşın, bizim bu konulara bakış ve hareket sâiklerimiz farklı olup, itikadımız daha güvenceli ve işlevseldir. Çünkü biz, bir defalık ömür içinde kutsal töremizden gelen terbiye ve ozlaşma sayesinde mükemmele yakın bir şuur ve insanî davranış tarzına erişerek, vakti geldiğinde Tanrı katına yükselmeği hedefler, yersiz hatalardan şimdiden kaçınmayı yeğleriz. Ancak, tamamen hatasız olmak gibi bir iddia ve saplantıdan daima uzak dururuz, çünkü bize göre hatasız kişi olamaz, varsa bile bu bize göre yok demektir. Çünkü kusursuzluk yalnızca en yüce varlık olan Tanrıya ait bir hususiyet olup, insan, gerçek hayatı ancak, sonunda pişmanlık duya bileceği türlü hata ve yanlışlardan sonra öğrenebilir.

Yine Okyaran:

- Hocam, bizim töremizde nirvana yok mudur?

- Hiç olmaz olur mu? Var. Lakin bu onların ki gibi değildir. Bakınız, onlar her yeniden doğuştan bir medet umarken, çünkü ne olarak doğacakları bile henüz meçhul, itikadımızla biz, ümidi daha baştan maya ve hamurumuza katılmış olarak bilir, bunu peşin bilmenin farkıyla, bu dünyada töresi kendine has, daima hür kişilerden oluşan bir "Budun" olarak yaşarız. Millet olarak diğer Uluslar ve mahlukattan farkımızı, idare görevini ifa ederken, bunu kutsal bir görev sayar, adaletten ayrılmadığımızda görürüz. Bunu terk etmek istemeyiz, çünkü aksi hal hem bize, hem aleme zarar verir. İşte asıl nirvana bize göre bunda ve buradadır. Ölümünden ve yaşamdan korkmadan mücadele etmenin sağlam ve genel geçer nedenleri Töre ve harsımızda mevcuttur. Bunu böyle bilmeyip, harici din veya törelere gerektiğinden fazla itibar edenlerin, onlara tabi ve onlar tarafından yönetilir duruma duçar olmaları kaçınılmazdır.

Son olarak Okyaran:

- Sevgi ve hoşgörü hocam, bizim töre ne diyordu bu konularda?

- "Sevgi ve hoşgörü" töremizin biri diğerinden ayrılmaz en köklü ve asil temelleridir oğul.

Kişi ya da bir toplumda ilk önce ruhen ve bedenlen güçlü ve kudretli olması şartı aranır. Ölçü belli; ne kadar güçlü isek, o denli çok hoşgörü sahibi olabiliriz. Aksi mümkün ola maz.

Kendimize her bakımdan güvenimiz tam ve bu haklı ise, o zaman bize karşı işlenen bir kusuru, cezalandırabilecek durumda oluruz. Böyle isek, yapılan kusur ve haksızlıkları istediğimiz kadar hoş görebiliriz. Hoşgörü sahibi olmak bize göre işte budur. Aksi halde, zayıf ve güçsüz iken, uğranan haksızlık karşısında ses çıkarmamak hoşgörü değil, boyun eğmektir.

O nedenle biz, hoş gördüğümüzü aynı zamanda severiz de, çünkü yüce Tanrı insanlığı yaratırken bunu böyle kılmış ve hayata temel kural yapmıştır. Sevginin de buna bağlı olduğu bellidir. Her şeye rağmen sevebilen belki sevebilir. Lakin, güçlü olan aynı zamanda muhterem ve muteber sayılacağı için, sevilmeğe muhtaç olmaz. Çünkü o tercih sahibidir ve ancak buna layık olanı ve istediğini sever, herkesi değil. İşte bunun için, Törenize ve dolayısıyla asıl ve asaletinize sahip olun. Aksi halde her şeyi ve herkesi, mecburen sevmek zorunda kalırsınız ki, bu ne sevmek ne de yaşama olur. Çünkü insanda sevgi zorla değil, ancak ve sadece kendiliğinden, güzellekle oluşur. Sevgisiz bir hayat ise yaşamak değildir.

Bu kez de Ögeday:

- Bu konu çok güzeldi, Okyaran sorduğu için sağ olsun, ama ben, izninizle gene o dinle ilgili ve başka fark yok mu, diye soracağım, Hocam.

Dişlerinin ucu görülecek kadar ilk defa gülen Kam:

- Evet, başka farklar da var elbet, oğul. Zira onlar, kendilerine ritüel tapınma için, aynı niyet ve mânâda olarak olsa bile, resim, heykel gibi bazı eşyayı araç ederler iken, bunlar bizde yapılmaz. Tapınmak için görsel bir nesneyi vasıta olarak kullanmayız, çünkü yüce Yaratan'ı onun yarattığı her şeyde ve her yerde zaten görürüz. Ayrıca onlar, insanın "Karma"dan (Olgun ve kamil insan haline gelinceye kadar bir kaç kez yaşayıp, ölere yeniden dünyaya gelme varsayımı) sonra bizzat o seviyeye erişebileceğine inanır ve buna "Nirvana" derler.

- Hocam, Töremiz gerçi asla yitip, bozulmaz ya, diyelim ki bir an için bozulmuş oldu, bunun sonucu ne olurdu?

Okyaran, sanki bir gün Türk Töresi, namı Bilge Kağan'ın güven dolu sözlerine rağmen, "Ey Türk milleti, üstte mavi gök kubbe yıkılıp, altta yağız yer delinmedikçe, senin İlini, Töreni kim bozabilir?" yıkılıp, yerle yeksan olacaktı, kuşkusıyla soruyordu.

Buna cevap veren Kamın yüzünde belli belirsiz bir istihza gezindi. Sonra da:

- O zaman, bu duruma daha önce düşmüş olanlar gibi, ulusal benliğimizi yitirir , Tanrı korusun, her yerde hakir görülen, asaletsiz bir guruh gibi ortada kalırız. Çünkü insan için "milli benlik" ister ulus olarak, isterse birey olarak, ikamesi mümkün olmayan manevi bir cevherdir. Bunu insan veya bir ulus ancak, zorla veya cehalete düşme sonucu kaybedebilir. Bu hale duçar olmak istemeyen bir budun, ilk önce mazide bulunan gerçek derinliğini bilmeğe muhtaçtır.

- Hocam, sözlerinizin sonunda "Bir Budun" demiştiniz ya, bu genellemeyi de açıklar mıydınız, neden buna gerek duydunuz ki? Diye soran Ögeday idi.

Kam bunu şöyle açıklıyordu:

- Ey oğul, yaratış düsturu icabından olarak, başlangıçta Tanrı, asal ya da asil türler var etmiştir insandan. Yani yaratılıştaki her tür, her Ulus asil idi. Ama zaman içinde kimileri bunu, bilinen nedenlerle hepten kaybedip, asli değerlerini, din ve töresini unutup, kendilerini kaybetmişlerdir. Biz, ulusların başlangıçta tekil olmayıp, çoğul olduğu kanısındayız. Aksi hal, Göktanrı'ya has bir özellik olurdu. Bundan ötürüydü oğul.

Salur:

- Hocam, günümüzde o iptidai var oluştan gelen ve asaletlerini kaybetmemiş olan başka uluslar da yok mudur?

- Vardır her halde oğul. Lakin, belki artık bu, yekun bir ulus şeklinde değildir. Diğer uluslarda da bunlar, aileler ve en azından kişiler olarak bulunurken, potansiyel avantajlarından ötürü, içinde bulundukları toplumun ileri gelen Bilge ve sanat adamları olarak, göze çarparlar. Böylece sözlerini tamamlayan Kam Kül Erkin ve maiyeti, oradakilerle vedalaşıp, atlarını teslim ettikleri handa binittenip, gene meçhul menzillere doğru yola çıkmışlardı. Kam oradan ayrılmış, ama konuştukları, adeta sonsuz bir hacimle yayılan hoş kokulu bir esans gibi, atmosfer içinde masadan masaya, sayvandan sayvana, yöreden yöreye geçerek, her yana, her iklime yayılıp gitmekteydi.

Bozyayla yolunda, ılık güz yellerinin estiği Akpınar'ın başında mola veren, Kam Kül Erkin ve talebeleri, uzun zaman ılgar edip, ikindiye kadar yol aldıklarından, artık yorulup, susayan hayvanları su içirip, biraz dinlendirmek istiyorlardı. Geldikleri yolun devamı, onları biraz ilerideki yamaçtan düz ovaya indiriyordu. Bu pınar, tam sırttaki kuşburnu ve kızamık kümeleri, söğüt, iğde ve dut ağaçlarının arasında bulunan bir çukurdan çıkıp, önünde göllenen berrak su, iksir gibi, susamış atlara güç katıyordu. Kam Kül Erkin'in hayvanlara karşı yaklaşımında söz konusu at olunca, çok şey değişiyordu. Çünkü ona göre at, insan kadar önemli ve değerli bir varlıktı. Onlar insanın can yoldaşı, koşan ayakları ve bedeninin uzvi bir uzantısı gibi vaz geçilmezdi. Bu bakış tarzı, itina ile kolanlarını çözüp, terden ıslanmış olan koşumları indirerek, atlarını su başına çeken talebelerince aynıyla benimsenmişti. Biraz sonra Kam ve maiyeti yeniden at binip, yeşilin bütün tonlarıyla hakim olduğu ovaya doğru inmeğe başlamışlardı.

Bu sırada uzakta, mavi Lop gölünün yer aldığı geniş ova, bir atının kuşları kışkırtan görkemli ılgarıyla şenleniyordu. Bu Akkartal ve onun atı Karaşimşek'ten başkası değildi. Kam ve yanındakiler onu henüz fark etmemişlerdi. Ovaya sağ yandan aşağı inmekte olan üç atlıyı önce fark eden Akkartal, tam karşısına düşen bir noktada dizgin kasıp, durmuştu. Kül Erkin'i daha uzaktan seçmişti çünkü. Bu sırada Ögeday da onu fark ederek, arkadaşı Salur'a hitaben:

- Şuraya bak hele! Bunlar Akkartal ve namı küheylanı Karaşimşek değil mi Salur?

- Evet, gerçekten onlar!

Salur ve Ögeday Akkartal'ı, son büyük gökbörü oyunu esnasında tanımış, onun en çetin rakibi

olmuşlardı. Hatta bir ara az kalsın oğlağı ondan kapacak olan çopendoz da bu Ögeday'dan başkası değildi. Nitekim elli adım mesafeye geldiklerinde taraflar net olarak bir birlerini tanıyıp, el kaldırarak selamlaşmış, az sonra yan yana gelerek, at üstünde kısa bir hal hatır etmişlerdi. Kam Kül Erkin dostu Ulutolga ile görüşmek istiyor olduğundan, aynı menzile doğru birlikte at sürmüşlerdi. Yollarda verilen molalarda ülke gündeminde yer tutan konulara değinip, karşılıklı görüş alışverişinde bulunmuşlardı. Günler sonra, nihayet dergaha ulaştıklarında akşamın geç vakitleriydi. Gelenler olduğuna dair ilk işareti havlayan köpekler vermiş, kule gözcüleri yer nöbetçilerine gelenlerin karşılamasını seslenmişlerdi. Bunun üzerine yetişkin öğrencilerden beş kişi gelenleri karşılayıp, hemen içeri almışlardı. Sonra dergahın geniş hemhal odasına geçilmiş, yemeğin ardından Ulutolga dahil olmak üzere, Dergah İleri gelenleri ile toplanılmıştı. Kül Erkin'i tekrar görmek Ulutolga'yı ayrıca memnun etmişti. Çünkü onunla çocukluk günlerinde tanışmış, bu dergahta birlikte yetişmişlerdi. Ama sonra o gezginliği yeğlemiş, Ulutolga, hocaları Çor Bilge Alp'ın vefatından sonra, yönetimi üstlenmişti. Görüşemeyeli beri hayli zaman geçmişti. Karşılıklı hal hatır sorulduktan sonra söz dönüp, dolaşarak, ülkenin sosyo-politik meselelerine gelmişti. Ulutolga Arap diyarından gelen mahut çağrıya, Kül Erkin, Çin ve Tibet kaynaklı Manihaizm akımlarına değinmişlerdi. Kül Erkin ve maiyeti bir hafta misafir kaldıktan sonra seyrana devamla, güneydoğuya gideceklerdi. Çünkü her şeye rağmen, ülke ahvali beklenmedik oluşumlara gebe görünüyordu. Ayrıca bu olan bitenden diğer kamları haberdar edip, Ulutolga'nın dergah hazinesinden, diğer dergah ve kamlar için yaptığı yardımları da yerlerine ulaştıracak, danışmalarda bulunacaklardı.

ÖTÜKEN YOLUNDA

Yaklaşık on gün sonra tekrar yola çıkan Akkartal, Karaşar, Turfan, Urumçi, Urungu ve nihayet Altaylardan geçerek, üç hafta süren serüven dolu bir yolculuktan sonra Ötüken'e varacaktı. Karaşar'ı biraz geçtikten sonra, konakladığı Oğan Han'ında ısmarladığı çoban kebabını yerken, çok kalaba olmayan han aşhanesinde, bir masada yüksek sesle konuşan bir adamın sözleri çekmişti dikkatini. Yanında oturanlara hitaben konuşan kalın bıyıklı, nobran görünümlü, iri düz burunlu adam:

- Durumlar vahim arkadaş, eğer zamanında önlenmezse ülkede ve bilhassa da Günbatısı'nda işler çok karışacağına benzer. Diyordu. Kırçıl sakallı, iri burunlu, koyu parlak gözlü olan muhatabı ise:

- Ooo hooh! Gelenlerin dediklerine bakılırsa, oralarda işler çoktan karışmış bile dostum. Çünkü oymakların kimi Budistliğe, kimi İsevilığe, kimi Musevilığe ve kimi de son zamanlarda adını sıkça duyuran, İsevilikle Musevilğin karışımı dedikleri, Muhammedîliğe itibar etmekte imişler.

- Ya, fakat buna sebep neymiş peki? Diye soran başka birine, kırçıl sakallı bunu şöyle açıklıyordu:

- Sebep belli değil mi. Çinli, fırsat buldukça Kuzey-batıya yüklenip, Turani boyları türlü siyasetlerle yek diğerinden ayırıp, tek ve zayıf kalanları sıkıştırıp, hakimiyet altına çekmek istemiyor mu. Töre'ye ters düşüp, bir birinin hak ve hukukuna tecavüzden çekinmeyen, yersiz gayz ve gazez güden Hakanlar, İlteber ve beyler'in araları bu şekilde açılmıyor mu. Hal böyle olunca, işte böyle yalnız kalıp, zayıf düşülüyor. Tabiatıyla, bunları fırsat bilen başka güçler, türlü bahaneler ileri sürüp, yerli yersiz taleplerde bulunabiliyorlar. İşte bütün bunlara, bir de Araplar eklendi. Ama onların yaklaşım tarzı Çinlilerden farklı. Zira onlar selam gönderip, önce kısaca; "Biz sizi Allah rızası ve onun Elçisi Muhammed Bin Abdullah adına hak dini İslam'a çağırıyor, yeni baştan şekillenmenizi sağlamak istiyoruz" derken, sonra buna " Asıl ve geçmişinize dair hemen her şeyi unutup, bize uyararak, İslam'a teslim olacaksınız. Şayet bu davete uyulur ise hayatlarınız bağışlanacağı gibi, sizi din kardeşi sayıp, haksız muamele etmeyecek, rızaları olmadan (nikâhsız olarak) kadın ve kızlarınızla beraber de olmayacağız"

diye ekliyorlar. Bunun benzeri muhtevalı tebliğler, Arap atlılarının ulaşabildiği bir çok ülkeye yollanıp, ret cevabı verenler üzerine ordular gönderiliyor. Diyordu.

Akkartal bunlara hiç müdahale etmeden, sadece dinlemekle yetinmiş ve sonra yola devamlı, ancak haftalar sonra Ötüken'e varabilmişti. Payitaht sarayının altından geçen yolda ağır ağır ilerleyen Akkartal, yolda Arıkbuğa Noyan'ın Yaveri Temir Ağa'ya rastlamış, onunla kısaca görüşerek, az önce ayrılmışlardı. Yaver, Noyan'ın attan düşerek bacağını kırmış olduğunu, orduya katılmayıp, güney korusu eteğindeki konağında istirahat ettiğini söylüyordu. güney korusu, şehrin güney-batı yakasında yer alan, ordu mensubu üst düzey asker ve devlet adamlarının oturduğu, nisbeten bakımlı bir semt idi. Akkartal, kendisini hemen tanıyan yavere hem kızıyor, hem de minnet duyuyordu. Kızıyordu, çünkü ondan Tangülü'nün oturduğu yeri öğrenmiş, isterse onu görebilirdi. Minneti ise, orayı başkasına sormaktan kurtulmasından ileri geliyordu.

Önceleri onu arada bir hayal meyal hatırlarken, şimdi onun nerede kaldığını da biliyor bu ise merakını kamçılıyıp, onu muhakkak görmek istiyordu. Oysa onun bu tür kaygıları olmayıp, yolda izde bulunurken bütün dikkatini çevreye verebilmesi için huzurlu olması gerekirdi. Hem şimdi onu görmeğe kalkacak olsa bu da ayrı bir meseleydi. Kararsızlık içinde, nasıl edeceğini düşünürken, birden aklına yaverin söyledikleri ve bu meyanda babası Arıkbuğa'nın kırılan bacağı geliyordu. Bu ise ziyaret için doğal bir gerekçe olabilirdi. Bu sırada Yaver Temir Ağa, atının terkisine yüklediği bir takım erzakla, Arıkbuğa'nın malikanesine doğru ilerliyordu. Umulmadık bir anda oluşan bu imkan için heyecanla doldururken, ani bir kararla atını çevirip, onun arkasından sürmüştü. Az sonra yetişerek;

- Temir Ağa, hele dur beraber gidelim. Buraya kadar gelmişken, Noyan Arıkbuğa'ya uğrayıp, geçmiş olsun demeden ayrılmak olmaz. Diyordu.

Akkartal'ın hatır sayıp, efendisini görmeğe gelmek isteği uzun burunlu, seyrek dişli, çipil gözlü, Yaveri çok memnun edip, ona gülümseyerek:

- Tabii, çok iyi olur bu yiğidim. Moral verir Noyanımıza bu ziyaretin, buyur gidelim. Diyordu.

Yol çok uzun değildi, lakin o gene de, konağa varıncaya kadar bilmek istediği mühim şeyleri Temir Ağa'dan öğrenebiliyordu. Uygun bir sorma bahanesiyle konuyu açınca, Yaver kısaca şöyle diyordu; bu güne kadar Tangülü ile izdivaca niyetli, her bakımdan varlık ve mevki sahibi kişiler çıktı, lakin o bu talepleri, sebep bile belirtmeden, hep redediyor. Gölgele nihayet batı yönünde uzanırken, onlar mamur caddelerden geçerek, büyük bir meyve bahçesinin içinde kurulu, kısmen ahşaptan yapılmış, geniş ve muntazam konağa varmışlardı. Etrafı çit ve bodur ağaçlarla çevrili konağın yüksek bahçe kapısı önünde pusatlı iki çeri nöbet tutmaktaydılar. Geldiklerini görünce hemen kanatlı kapıyı açıp ve içeri yol vermişlerdi. Karşıdaki konağa götüren yol kenarı süs bitkileri ve çiçeklerle donatılmıştı. Konağa iyice yaklaştıklarında Arıkbuğa'yı ahşap verandada, iki direk arasına gerili bir hamakta yatar bulmuşlardı. Sol bacağı ayak bileğinden dizine kadar kısıp alınmıştı. Onları fark edip, yattığı yerden doğrulmuş ve hemen yanında duran koltuk değneğine yaslanarak ayağa kalkmıştı. Sapı kakmalı, uzun hançeri belinden sarkıyordu. Arıkbuğa, kına kırmızısı gür bıyıkları, kalın kaşları altındaki yeşil tonlu gözleri ve muntazam çehresiyle namına layık, güçlü bir komutandı. Yaşı ortayı geçkin olsa da, sakalı, bıyığı kırışmamış, saçı uzun ve rengi koyu kahverengiydi.

Nitekim gür sesiyle onlara hitaben:

- Temir ağa, o yanındaki yiğit sakın şu bizim ünlü Çopendoz Akkartal olmasın?

- Evet Noyanım, ta kendisi. Ahvalinizi duyunca görmeden edemedi.

- Hoş geldi, safalar getirdi. Zaten canım da sıkılıp duruyordu.

Arıkbuğa konuşurken, Akkartal henüz atından inmemişti. Sonra inerek onu yavere teslim edip, kendisi diz kırıp, baş eğerek Noyanı selamlayıp, sonra da:

- Geçmiş olsun Noyanım! Umarım tez günde nekahet bulur, eğerinize sıhhatle oturursunuz gene! Diye temenni ediyordu.

Arıkbuğa hoşnutlukla:

- Çok sağ olasin Yiğidim. Ben de öyle umarım. Buyur, ister içeri geçelim, istersen şöyle oturup, bir çamçak kımız içeriz, ne dersin?

- Siz bilirsiniz Noyanım, lakin hava müsait, burada oturabiliriz bence.

Derken, arkasında bir pencere bulunan üzeri yumuşak minderle döşeli bir ahşap peykeye yan yana oturmuşlardı. Yaverin, misafir hatırlatmasından biraz sonra, elinde bakır tepsi üzerinde kırmızı toprak testiyle, üç gümüş bardak olduğu halde, güzeller güzeli Tangülü çıkagelmişti. Akkartal'ı karşısında göreceğini hiç beklemiyor olmalıydı ki, onu görünce bir an durmuş, adeta gözlerine inanamamıştı. Helecandan titremeğe başladığı fark ediliyordu. Az kalsın elinden düşecek olan tepsiyi, zamanında davranıp, babasıyla Akkartal arasında kalan boş yere bırakmış, önce babasına, sonra Akkartal'a dönerek:

- Demek tanışıyordunuz, bize hoş geldiniz Akkartal Beğ! Demişti. Akkartal tebessüm ederek:

- Hoş bulduk Tangülü Hanım. Elbette tanışıyorduk Noyanımızla.

Bunun üzerine salınarak tekrar içeri giren Tangülü, gözden kaybolunca, önce sinesinde güçlükle bastırmış olduğu büyük heyecanı 'huuuh!' diye boşaltıp, sonra önünde oturulan odaya geçiyordu. Penceredeki mor Çin ipeğinden perdenin önünde bulunan makata oturmuş, burada başlı duran gergefini işlemeye koyulmuştu.

Az sonra yanına üç yaş küçük olan erkek kardeşi Sungur gelerek, alçak sesle:

- Bakıyorum da, Abla Hanım çok telaşlı görünüyor. Yoksa gelen konuklardan ötürü mü? Diye soruyordu.

Tangülü yalan söyler gibi gülümseyerek:

- Kim bilir, belki de?

Sungur ön yargısından emin:

- Yok canım sende, hiç sanmam. Seni ondan, yani Akkartal'dan başka birinin böyle heyecanlandıracağına inanmam!

Tangülü bundan memnun, rahat bir ifadeyle:

- İyi ya işte, dışarıdaki misafir de ondan başkası değil zaten.

Bu açıklama Sungur'u adeta şoke etmiş, helecandan sesi kısılarak:

- Do, doğru mu söylüyorsun Abla?

- Tabii, gerçek diyorum.

Sungur gene de inanmayarak:

- Bu, bu olamaz, beni takazaya alıyor olmalısın?

Tangülü elini iki dudağı arasına götürerek, ona önce sessiz olmasını işaret ederken, fısıltıyla:

- İnanmıyorsan git gözünle gör, bak babamla oturan kimmiş? Hem, yakından görmüş müydün sen onu?

- Yoo, hiç görmedim, ama o kadar çok tarifettin ki, onu bir alay içinde görsem tanırdım her hal. Dur bakayım, eğer yalansa bozuşuruz bak!

Derken dışarı çıkan Sungur, yanlarına gelince. Onları tanış eden Arıkbuğa, oğlu Sungur'a:

- Bu konuğumuz ünlü Akkartal, oğlum!

Sungur içinden "Vay anasını, ablam doğru söylemiş, meğer bu gerçekten o imiş" diye geçirdikten sonra Akkartal'a:

- Hoş geldiniz Ağa Beğ, adım Sungur, sizi yakından görüp tanıdığımı çok sevindim, hep merak ederdim çünkü.

Akkartal gülerek:

- Ben de öyle Sungur!

Az sonra tekrar içeri, ablasının yanına gelen Sungur, ona kısaca:

- Abla hanım, gerçekten haklıymışsın! Der ve manidar bir şekilde yüzüne bakar. Sonra orada bulunan, nisbeten alçak bir masayı kucaklayıp, dışarı götürür. Tekrar dönüp, iki iskemle daha alarak, birine kendisi oturur. Biraz sonra, büyük giriş kapısından iki hanım içeri girerler. Bunlardan biri, Akkartal'ın saray koridorunda gördüğü Tangülü'nün halası Aytolun iken, diğerini henüz tanıımıyordu. O sırada komşu ziyaretinden dönüyorlardı. Aytolun hatun, beş

basamakla çıkılan verandaya iki adım kala fark etmişti Akkartal'ı ve heyecanla Çiçek hatuna yaklaşıarak:

- Yenge bak kim gelmiş? Hayret, Akkartal bu, Tangülü nerede acep? Diye fısıldamıştı. Onları gören Arıkbuğa Akkartal'a:

- Bunlar da bizim ev sahibi Çiçek Hatun ile kız kardeşim Aytolun'dur. Diyordu.

Bu konuşmaları işiten Tangülü hemen dışarı çıkarken, siyah desenli bindallısı üzerine, kırmızı motifli bir yelek giymiş, bukleli kumral saçları beline kadar sarkıyordu. Başındaki el işi gümüş tacın süsleri arasından bir tutam perçem, sağ kaşının üzerinde yana sarkık, bir an eşikte görünüp, geri çekiliyordu. Tangülü bu haliyle bir başka güzeldi. Kadınlar Akkartal'a kısaca hoş geldin diyerek, doğruca eve giriyorlardı.

Bu sırada konağın arka tarafında bulunan tavlada işini bitiren Temir Ağa, gerekli talimatı seyis ve uşaklara vererek yanlarına geliyordu. Arıkbuğa'nın şu an yaylakta yüz altmış kadar cins atı ve bunlara ek olarak da, beş yüz koyun ve yüz sığırı bulunuyordu. Bütün bunların yönetimiyle yaver Temir Ağa ilgilenmekteydi. İşlerini çok iyi yürüten Temir Ağa, Noyan nezdinde önemliydi. O nedenle, Arıkbuğa onu yanlarına davet edip, oğlu Sungur'a onun için de kırmızı doldurmasını söylüyordu. Neredeyse öğlen vakti geldiğinden, kadınlar içerde yemek hazırlarken, bu arada Tangülü'den olan biteni sormaktalardı.

Biraz önce yenen leziz yemekten sonra Arıkbuğa sözü sefer konusuna getirmiş ve buna katılamayışına nasıl üzüldüğünü anlatıyordu. Boş bulunduğu bir anda atının hendekten atlamasıyla dengesini yitirmiş, yere düşerken de ayak bileğinin kaval kemiği bir taşa çarparak kırılmıştı. Ama artık neredeyse kaynamış olan kemiğin kısıkaçtan çıkarılma vakti erişmiş sayılırdı. Bu arada Akkartal da orduya nerede yetiştiğini ve Kağan Moyen Çor'la geçen görüşmesine anlatıyordu.

Arıkbuğa söze girerek:

- Ya, demek öyle. Hatta bazı Boylar onlarla güç birliği dahi yapmaktalar, öyle mi? Diye hayret ediyordu.

Akkartal:

- Evet, sanırım her boy kendisine dış müttefikler bulmaya başlamış. Şayet Kağan'ın bu seferi muvaffak olursa, ki bu muhtemel görünüyor, Budun için belki o zaman bir derlenip, toparlanma fırsatı doğabilir.

- Peki, ya ulu Kamlar ne demekteler bu konuda? Çünkü malum, halkın meselelere bakışı, genel olarak onların bakışına benzer.

- Bu, haliyle umumi bir kaygıya yol açmış durumdadır. Bu meyanda bendenize bir görev verilmiş olup, dergahın açıklaması gereken sorulara tez elden cevap bulmak için yoldayım. Gerekirse bunun için çok uzak diyarlara kadar gitmem de söz konusu.

- Anlıyorum yiğidim. İşin hiç kolay gibi görünmüyor, hatta bu belki bir orduyu yönetmekten bile zordur. Ama biz senin başaracağına kaniyiz.

Derken, ayağa kalkan Akkartal, yola çıkmak için izin istiyordu. Fakat Sungur, rica ederek, birlikte bir at gezintisi yapmak istiyordu. Onu kıramayan Akkartal, az sonra getirilen atına binerek, hemen arkada yer alan orman yoluna sürmüşlerdi. Onlar gözden henüz kaybolmuşlardı ki, beyaz kısırağın binen Tangülü de arkalarından gidiyordu.

Ayrılırken babasına seslenerek;

- Onlara bir sürpriz yapacağım ! Diyordu.

Sungur ve Akkartal orman içinden geçen düz yolda rahvan yürüyüşle yol alırken, arkadan dörtnala gelen atlıdan henüz habersizlerdi. Sungur babasına çok benziyor ve muhtemelen genç Arıkbuğa'nın tam bir kopyasıydı. At binişteki yatkınlığı, onun iyi bir Çopendoz olacağına işaret ediyordu. Bol virajlı, serin orman yolunda süratli giden bir binici, şayet dikkat etmezse atından aşağı yuvarlanmakla kalmaz, ağır yararlanabilirdi. Çünkü yer yer karşılına, her iki yanda yükselen çam ağaçlarından yola sarkan kalın dallar çıkıyordu. Biraz ileride bir su çağıltısı duymağa başlamışlardı. Derken buldukları yolun sol tarafı birden yamaçla haline gelip, ağaç dalları arasından, karşı kayalıktan düşen küçük bir şelale görünmeğe başlamıştı.

Burada yol da çatallaşıyordu. Onlar sola giden yolu izleyerek, şelalenin başına geleceklerdi. Lakin o sırada sık ormandan sağ yola inen bir ceylan görmüşler di. Sungur hemen davranarak, terkisinde takılı duran yay ve sadağından bir ok çekip, atını o tarafa doğru topuklarken, bu arada dönerek sadece;

- Ben şimdi geliyorum Ağa Beğ! Diye sesleniyordu. Akkartal Sunkur'un bu av tutkusunu tebessümle karşılayarak, arkasından:

- Haydi rast gele! Diyordu.

Mahmuzlanan at ok gibi ileri fırlarken, nal sesleriyle ürken ceylan zıplayarak, son hızla yol buyu koşmağa başlıyordu. Çok sürmeden her ikisi de gözden kaybolmuşlardı. Akkartal sola sapacak şekilde hareket etmişti ki, arkadan gelen bir atının nal sesleri iyice yakına gelip, az sonra ağaçlar arasından beyaz kırsakıyla güzel Tangülü düş gibi çıkıvermişti ortaya.

Durmaksızın sol yola sürerken ise:

- Atına güvenen varsa arkamdan gelsin, yarışalım! Diyerek meydan okumayı da ihmal etmiyordu.

Yanlarından yel gibi geçen beyaz kırsak ve güzel Tangülü, Akkartal kadar Karaşimşeği de heyecanlandırmış, hemen ardından gemi azıya almışçasına kopmuştu. Bu yol, arkadan dolanarak, şelalenin yanı başına ulaştığından, hayli uzundu. O nedenle, Karaşimşek önden gidenleri çayın düzlükte iri kayaların arasından geçtiği çimenlik kısmında ancak yakalayabiliyordu. Akan su az ileride hızla aşağılara dökülürken uğultular çıkarıyordu. Nihayet arkadan yetişen Akkartal, atının üzerinde iken kızı kavıyor ve az sonra yere, çimenlerin üzerine bırakıyordu. Nitekim kendisi de aşağı atlıyordu. Ama Tangülü yerinde duracağına, biraz önce kaçan ceylan gibi sekip, etraftaki seyrek ağaçlar ve çalılar arasında kayboluyordu.

Akkartal önce duraksamış, belki geri gelir diye bekliyordu, ama nafile. Sonra çaresiz onu aramaya çıkmış, kuş seslerinin su sesine karıştığı çalılar arasında iz sürmeğe başlamıştı. Bu arada Karaşimşek ve beyaz kırsak kişneyerek yan yana gelmiş, çimenler üzerinde koklaşıyorlardı. Hava güneşlik ve esasen sıcaktı. Fakat ormanın serinletici etkisi bu sığağı hoş bir ılımanlığa çeviriyordu. İlk denemede başarısız olan Akkartal, geri dönüp, atların bulunduğu çimenliğe gelmişti. Bu arada dikkatini, kırsakın eğerinin karın altına kaymış olduğu çekmişti. Bu durum, her halde binicisini üzerinden çekerken husule gelmiş olmalıydı. Hemen atın yanına giderek, kolanı çözüp, eyeri bir kenara koymuştu.

Tam bu sırada suyun aşağıya düştüğü yerden, bir kadın çığlığı yankılanarak yükseliyordu. Akkartal hemen kara şimşeğin yanına koşup, terkide takılı yay ve sadağı kaparak, sesin geldiği tarafa atılıyordu. Çığlıklar ve imdat çağrısı halen devam ediyordu. Az sonra kayaların üstüne ulaşıp, aşağı bakınca, şelalenin göllendiği yerde, kara bir panterin kükreyerek suyun ortasında duran Tangülü'ne tehlikeli bir şekilde yaklaştığını görmüştü. Yerinden uğramış gibi açılan gözlerini kara panterin beyaz iri dişlerine odaklamış, çığlıklar atan Tangülü, yukarıdan yankılanarak gelen Akkartal'ın tiz sesini duyamıyordu.

Akkartal tekrar ederek:

- Tangülü! Korkma buradayım!

Derken, demir temrenli bir oku, tam karşısına düşen panterin iki gözünün arasına nişanlayarak yayını geriyordu. Tangülü ile panterin arası yarım kulaç var, yoktu. Sırtını kamburlaştıran panter, avına atılmak üzere gerilmişti. Son anda salınan ok isabet ediyor, acıyla ayaklanan panter, bu kez ikinci oku sağ böğründen yerken kıvrınarak yana, kenarına yıkılıyordu. Akkartal hemen yana atlayarak, orada bulunan müsait bir yamaçtan aşağıya kayıyordu. Bu sırada göğsüne kadar suya dalmış olan Tangülü, kıyıya çıkmağa çabalıyordu. Akkartal oraya indiğinde, o da iç çamaşırları sırlıklam, dışarı çıkmış, dehşetten titrerken, ona güçlükle tutunabiliyordu.

Akkartal onun güzel başını şefkatle göğsüne yaslayarak:

- Geçti, tamam geçti artık. Korkma güzelim, haydi toparlan yukarı çıkalım! Diyordu.

Sonra onu kollarına alıp, sağ yandaki iniş yolundan yukarı doğru yürümeğe başlıyordu. Fakat

az sonra kendini toparlayan Tangülü ileriye göstererek:

- Şu çalının ardında başlığım ve sair giysilerim kaldı, lütfen dur onları alalım! Diyordu. Akkartal, onu yere indirip, tarifiedilen çalılarının arkasına gitmiş ve orada bulunan bindallı, taç, yaşmak ve yeleğini alarak geri gelmişti. Sonra el ele tutuşarak yukarı, iri bir çam ağacının altına kadar tırmanmışlardı. Orada yaban otları ve çiçekler arasına yan yana, bir süre hiç konuşmadan, ara sıra bakışarak oturmuş, yerde solmaya yüz tutan yaban orkidelerini, kuzukulaklarını, menekşeleri ve eğrelti otları arasında koşuşturan karıncaları seyretmişlerdi. Böylece artık iyice sakinleşen Tangülü, nihayet konuşma inisiyatifi ele alarak:

- Aman Tanrım, bir an nasıl korktum bir bilsen? Sen olmasan şimdi o pantere yem olmuş olacaktım. Çok teşekkür ederim!

Akkartal gülerken:

- Teşekkürü gerek mi var Tangülü? Ben olmasam, sen de burada olmazdın, en azından bu gün. Öyle değil mi? Şu halde ne mutlu ki, görevimi yapabildim.

Güzel dişlerini açığa çıkaracak şekilde gülen Tangülü:

- Haklısın sanırım, ama gene de sağ ol !

- Peki, sen de gör!

Akkartal, bir an yerdeki otları karıştırırken, düşünüyordu. Sonra aklına gelen bir fikri dile dökmek için;

- Görüyorsun, hiç beklenmedik şekilde ve bir anda neler oluyor hayatta, değil mi? Diyordu. Bu sorunun tam mahiyetini anlamayan Tangülü, bunu belli ederek, güzel gözlerini ona dikmiş, daha açık bir ifade için bekliyordu.

Nitekim Akkartal;

- Anlamadın, çünkü düşüncelerimin başlangıcını bilmiyorsun.

- Evet ama, anlatırsan çok sevinirdim?

Akkartal, o an aklına gelen, önceki bir kararından ötürü gene gülümsüyordu. Çünkü içinden, az kalsın tuzağa düşüyordum, diyordu. Fakat karşısındaki menekşe gözler her halinin hesabını soruyor, ne düşündüğünü anında bilmek, lafzen duymakta ısrarlıydılar. Bu nedenle, artık konuştuğu her kelimeye dikkat etmesi gerektiğini yeniden kaydediyordu. Demin aklına gelen mahut karar; kadınlarla ve bilhassa Tangülü ile mümkün olduğu kadar az konuşmak ya da hiç konuşmamaktı çünkü. Yarenlik fazla uzarsa, gene zor duruma düşeceğinden çekiniyordu. Bunu şimdi ona açıklasa mı açıklamasa mı, diye düşünürken, karşısındaki buğulu gözler sanki; konuş, ne olur konuş, diye yalvarıyordu.

Nihayet Akkartal:

- Geçen seferi, yani ilk tanışmamız ve konuştuklarımızı, hatırladın mı? İşte o anı hatırladığım için güldüm. Diye açıklıyordu.

Fakat, bu açıklama nazenin muhatabını teskin etmek şöyle dursun, onu daha bir gücendirmiş gibiydi.

- Tabii hatırladım, hem de bütün detayı ile, fakat bunda gülünecek ne vardı, onu anlayamadım.

Derken, Tangülü her geçen saniye deruni bir kırgınlığa gömülüyor, bunun emareleri yüzünde belirirken, gözlerindeki mutluluk pırıltısı sönüp, güzel dudakları çarpılıyor, pembe yanakları soluyordu.

Onu bu halde görmeğe dayanamayan Akkartal, hemen atılarak;

- Yoo, yanlış yorumlama hemen güzelim, çünkü bu gülüşün sebebi ne alay etmekten ötürü, ne de seninle ilgiliydi. Aksine, tamamen ve sadece kendimle alakalı olan bir husustan ötürü güldüm, inan. Diye düzeltmek istemişti.

Fakat Tangülü hala kırgın :

- Aman sen de, insanı meraktan öldürürsün yani, söylemezsen var söyleme! Diye üsteleyince :

- Tamam, tamam söyleyeceğim; doğrusu, bunun sebebi, buraya, yani size ve seni görmeye gelip gelmeyeceğimle ilgiliydi. Yani, kararsızdım bunun için. Ama ne var ki, gene son kararı hislerimin güdüsü verdi. Oysa mantığıma göre, yani önceki kararına uyacak olsam bunu

yapmayacak, gene sonraya erteleyecektim. Fakat şu merak duygusu yok mu, buna engel olamadım ve sonunda geldim işte. Nasıl, umarım rahatlamışsındır artık?

Tangülü, ilk tavizi koparmış olmasına rağmen, bundan ötürü duyduğu keyfi dışa asla vurmuyor, bunu içine hapsedip, duyduklarından tatmin olamamış gibi bakıyordu. Bundan kastı elbette onu mümkün olduğu kadar çok konuşturabilmektir.

Nitekim sunî bir esefle yine soruyordu:

- Şimdi buna pişman mı oldun yani?

Akkartal gülerken:

- Ah sen yok musun sen, sakın sorularınla beni ne duruma düşürmek istediğini bilmiyorum sanma!

Tangülü bu defa kendini tutamayarak, Akkartal'ın tahminini doğrularcasına:

- Hah hah hah haaa! Diye şuh bir kahkaha atıyordu. Sonra da bilmiyormuş gibilerden gelerek:

- Ne hale getirmek istiyor muşum seni, anlayamadım. İstersen şimdi biraz da ben konuşayım, sen dinle, olmaz mı?

- İyi, konuş, konuş ama ağzından çıkana da lütfen dikkat et, tamam mı?

Tangülü muzipçe gülerken:

-Tamam, tamam! Dedikten sonra sözlerine devamla: Her şeye rağmen, beni görmeğe gelmene çok sevindiğimi bilmelisin. Çünkü ben de seni görmek istiyordum, hem sandığından çok daha fazla. Hatta yerini bilmiş olsam, daha önce ben gelirdim, bundan emin ol.

Akkartal birden atılarak:

- Aman ha, sakın öyle bir şey yapayım deme. Zamanı gelince, işte böyle gene gelirim. Sana bir şey daha söylememi ister misin?

- Tabii ki, bu sorulur mu hiç, lütfen, haydi söyle!

- O gece ki konuşmamızı hatırlarsın, seni tekrar görmek isteyişim ve buna cesaret edişimin sebebini biliyor musun?

- Bilmem, ne idi?

- Ayrılırken söylediğin son sözlerin ve tutumundu buna sebep. Aksi tavır içinde olup, yani metin olup, feragat ve tevekkül edemeyen biri olsaydın, buna bir daha cesaret edemezdim kolay kolay. O gün bana sanki, çok elastik, hatta sonsuzmuş hissi veren, uzun ve sağlam bir bağla bağlanmışız gibi bir his vermiştin. Lütfen bağışla. Fakat, bunun senin için o an ne anlama gelip, nasıl bir külfet oluşturduğunu takdir ve tahminden korkarım ki şu an bile acizimdir.

- Bunun benim açımdan bakışla ne anlama geldiğini elbette biliyorum. Açıklamak istemediğim bir sebebi var hem bunun. Kim bilir, belki ileride bir gün bu da olur, tabii eğer unutmaz ve bunu bana tekrar sormak lütfunda bulunursan.

Akkartal ne soracağını düşüne dursun. Tangülü'nün aklından geçebilecekler malumdu. Çünkü kendisine meyil ve hayranlığını açıkladığı kişiden, açık bir teminat, ümit veren bir söz bile alamadan ayrılmak zorunda kalan her genç kıza ağır gelebilecek bir durumdu bu.

Nitekim Akkartal samimi bir çehreyle:

- Dilerim. Bunu unutmamayı gerçekten dilerim. Diyordu.

Fakat o an Tangülü'nü gayr-i ihtiyari bir hüznün dalgası sarıyordu. Bunun nedeni muhtemelen, gene aklından geçen bazı düşüncelerdi. Sonra tekrar konuşmağa başlayarak:

- Biliyorum, bu gün, belki biraz sonra kalkıp, gene gideceksin. Tanrı bilir, hangi uzak diyarlara. Onun için diyorum ki; ayrılıp, gitmeden önce, eğer başkaca bir şey söylemek istersen, kulağım sende!

Akkartal onun esasen haklı olduğunu bildiği için, bu tarz konuşmasından ister istemez etkilenmişti.

Nitekim cevaben:

- Tangülü, eğer aramızdaki o bağı katılaştırmak ve bir an hepten kopacak duruma gelmesinden korkmamış olsam, sana daha neler neler söylemek isterdim, bir bilsen. Çok, çok hassas bir konu bu, biliyorsun. Umarım şu an aklıma gelmeyen, ama daha sonra şuur altımda

bir hicran, bir ukde olabilecek, sana iletmek isteyeceğim başkaca bir şey yoktur.

- Sahi yok mudur? Bir düşün bakalım. Eğer gerçekten yoksa?

Bunları telaffuz eden, Tangülü'nün sesinde beliren bir melankolik yankı, muhatabının gönül sarayını bu ana değin koruyan surları yıkıp, bütün zırhlarını delmiş, koyduğu bütün kuralları lağvederek, içinde önlenmez bir ozlaşma yaratarak;

- Peki, peki var! Dinle bak ne diyeceğim şimdi sana? Demesine yol açıp, sonra da onun, insanı büyüleyen güzel yüzüne bakarak, vurguyla, tane tane söylemeğe başlamıştı: Uyusaydım bir saati, düşümde seni görerek.

Bir buse kondururdum gül yanağına, içim titreyerek.

Ellerim dokunurdu şirin ellerine, kalbini hisleyerek.

Gözlerim daldı sevda denizlerine gözlerinde, boğulmayı özleyerek.

Yeterdi bana, seni düşümde görmek...

Bu dizeler, bir katı savaşçı yüreğinin de ozlaşıp, bunu böyle ortaya koyabileceğini göstermiş, Tangülü'nü onun umulmayan bir yönüyle tanıştırmıştı. Bunları terennüm eden tutkulu ses tonu, maşukun rikkatli gönlünü okşayıp, onu sermest ederek, muhayyel düş alemlerinde dolaştırmağa yetiyordu. Bu şiir serenadından dakikalar sonra, realiteye geri dönen Tangülü, sanki gerçek bir düşten uyanmışçasına, buğulu güzel gözlerini kırıştıtırırken, adeta fısıltıyla:

- Bu harikulade idi. Çok, çok teşekkür ederim. Diyordu.

Akkartal bir yandan onun böyle memnun oluşuna sevinirken, lakin diğer yandan, sözünü ettiği o bağın elastikiyetini artık yitirip, lokmaları her an kalınlaşan bir demir zincire dönüşmeğe başlamasına da esef ediyordu. Bu sırada aklından geçenleri okumuş olan Tangülü'nün hazin bakışlarına dayanamayan Akkartal, onu omuzlarından kendine çekerek, pürüzsüz alnına yumuşak bir tesellî busesi ko ndurmadan edemiyordu. Sonra kuru giysilerini işaret ederek:

- İstersen giyin de, atların yanına dönelim artık. Hem neredeyse Sungur da çıkagelir.

Derken, yerinden doğrularak çimenliğe doğru yavaş adımlarla yürümeye başlıyordu. Bu arada halen nemli giysileri üzerine kuru olanları da giymekte olan Tangülü:

- Sahi Sungur nereye gitmişti ki? Diye sesleniyordu.

Akkartal yarım dönüşle ona cevaben:

- Hani bana rastladığın yol ayrımı yok mu, işte orada gördüğün bir ceylanın ardından gitmişti. Sanırım daha sonra burada buluşacaktık.

Böylece atların keyifle yayılmakta oldukları çimenliğe gelmişlerdi. Az sonra gerçekten, Sungur da çıkagelmiş, ardından gittiği ceylan terkisinde asılı duruyordu. Akkartal'ın yanında ablasını da görünce, bir an şaşırmış, sonra gevrek gevrek gülerek:

- Abla hanım, dayanamayıp ardımızdan geleceğini tahmin etmedim sanma. Diyordu.

Sonra avını gururla göstererek;

- Siz ne yaptınız? Her halde böyle aylak aylak gezelemediniz buralarda?

Ona cevaben Tangülü;

-Şelalenin oraya git, bak görürsün ne yaptığımızı! Diye öneriyordu. Bunun üzerine, henüz attan inmemiş olan Sungur atını oraya sürmüştü. Az sonra geri geldiğinde hayretini açığa vurarak:

- Vay canına, yoksa o kara panteri siz mi hakladınız?

- Akkartal Beğ vurdu onu, hayatımı kurtarmak için. Düşünebiliyor musun, zamanında yetişmese, şimdi Ablan, o vahşi panterin midesinde olacaktı.

- Yok be! Vay anasını! Akkartal Ağa Beğ, çok teşekkür ederim, sana ebedi minnet borçluyuz.

-Yok canım, daha da neler! O kadar abartma koçum, biz sadece gerekeni yaptık, o kadar!

- Bunu Noyan babam duyunca çok memnun olacaktır. Haydin, binin de hemen dönelim, olmaz mı? Daha sonra ben onu alır, postunu yüzüp, içini doldurur, senin hatıran olarak kuruturum.

Derken, kara panteri kast ediyordu. Nitekim atlarına binip, üçü birlikte geri dönmüşlerdi.

Akkartal attan inmeden yola koyulmak istiyordu. Ama Noyan Arıkbuğa ısrar etmiş, bunu yarına erteletmeyi başarmıştı. Akkartal o geceyi Arıkbuğa'nın malikanesinde geçireceğini hiç düşünmemişti oysa. Lakin, gerek Tangülü'nün bakışları, gerekse Sungur ve babasının ısrarları sonuç vermiş, güzel döşenmiş bir odada günün yorgunluğunu atmak için, peykede serili yumuşak bir yün yatağa uzanıyordu.

Nitekim saatler gece yarısını geçip, o da herkes gibi çoktan derin uykulara dalmıştı. Fakat gözünü henüz uyku tutmamış biri vardı yatağında. Bu, duyduğu o dizelerin ve yaşadıklarının etkisinden henüz kurtulamamış olan Tangülü'den başkası değildi. Bir ara, yatağında doğrulup, ayağa kalkmış, bir uyurgezer gibi koridora yönelmişti. Onu uyurken görmek, yanı başında oturup, onu izlemek arzusuna karşı koyamamıştı. Nitekim, geniş holde bir kedi sessizliği ile yürüyüp, Sunkur'un odasının önüne gelmişti. Onun tam karşısında bulunan odanın kapısını yavaşça aralarken, kalbi helecanlı, yerinden uğrayacak gibi çarpıyordu. Nitekim, bir gölge gibi yavaş ve tereddütsüz süzülürmüştü kapıdan. Bir an durup, heyecanı yatıştır gibi olmuştu. Sonra yumuşak adımlarla onun baş ucuna yürümüşü. Pencereden içeri sızan şua huzmesinin kaynağı gökteki dolunaydı. Ne şanslı ki, perde aralığından giren ışık onun yastıktaki yüzünü aydınlatıyordu. O an başlayan heyecanla, kalbi delice vuruyor, göğüs kafesi sanki patlayacakmış gibi inip kalkıyor, nefeslerine hakim olamıyordu. Nitekim daha ayakta duramayarak, yatağın boş kenarına oturarak, onu izlemeye koyuluyordu. Güçlü kolları başının altında çapraz uyurken, adaleli geniş göğsü muntazam aralarla inip kalkıyor, rahat ve uzun aralı nefesler alıyordu. Öylece durup, özlemleriyle bakışlarla onu uzun uzun seyretmiş, ayrılma vakti için karar veremiyordu bir türlü. Vakit çok ilerleyip, nihayet ayrılma kararı alabilmişti. Lakin daha önce, neye mal olursa olsun, ondan bir veda öpücüğü alacaktı. Nitekim, kalbi helecanla feveran ederek, üzerine eğilip, ateşin dudakları temas etmişti. Bu tutkulu aşka sadece, ezeli yörüngesinden bakmakta olan ay dede şahitlik ediyordu. Nitekim tekrar kendi yatağına uzandığında horozlar ötüyor, sabah oluyordu.

Tanrı Dağlı Akkartal 3. Bölüm

Kam Bilge Ata/Bizans yolunda/Kırgızlar Ötüken tahtını alıp Göktürk Devleti yıkılıyor

Hüsrev Özel

Yorgo: - Ben şahsen aileden bir Ortodoks'um. Ama dostum Arpad bir istisna adeta, çünkü ülkesinde atalarının din ve töresi çoktan terk edildiği halde, o bir " Son Hunlu "dur. Akkartal bu "Son Hunlu" nitelemesi üzerinde durarak Yorgo'ya: - Yani şimdi Arpad dostumuz "Hun" aslından mı gelmektedir?

BİLGE ATA

Akkartal Batı istikametinde yol alırken, Ötüken'den ayrılalı günler olmuştu. Dört ünlü Kamdan üçüncüsü Bilge Ata ile muhakkak görüşmek istiyordu. Ulutolga bunu bilhassa önermişti. Bilge Ata, Yedisu civarında, Zengibar dağında bir mağarada münzevî hayatı sürmekteydi. Oraya varmak için, Altaylar ve Tarbagatay dağlarından aşması gerekiyordu. Tengri Dağı'nın kuzeyinden aşıp, Türgişler diyarına ulaşmıştı. Buradan yola devamla, Balasagun ve Fergana üzerinden geçerek, Semerkant ve Buharaya kadar gidecekti. Aslında, ünlü kamlardan dördüncüsü olan Kırış Ata'yı da görmek istemiş, lakin onun Kaşgar civarında bulunuşu, bunu daha sonraya ertelemesini gerektirmişti. Hem nasıl olsa Kam Kül Erkin ona uğramış, ülke ahvali ve gidişatından haberler vermiştir, diyordu.

Nihayet Yedisu'ya ulaştığında gölgeler doğuya doğru uzanıyor, gün akşam oluyordu. Ufukta yükselen Zengibar Dağı, uzaktan sisler ve dumanlar arasında bir silüet gibi görünüyordu. Biraz önce dinmiş olan yağmur yerleri ıslatmış, çamurdan kaçınmak isteyen Akkartal, yoldan kenara çıkarak, atını otlu bozkırdan sürüyor, karanlık basmadan varmak istiyordu oraya. Bozkırın ortasında yükselen bu dağ, esasen çok yüksek sayılmazdı, etrafta başka tepelerin

olmayışı, burayı olduğundan çok daha yüksekmiş gibi gösteriyordu. İlk anda koyu yeşil görünen etekler, yaklaşıldıkça değişik ton ve nüanslara bürünüyor, mor ve turuncu kesimler, o yöredeki yaban kavaklarının hazanı yaşadığını işaret ediyordu. Küçük patikadan tırmanarak ulaştığı bir düzlüğün tam ortasında, sarp ve kayalık bir tepe daha yükseliyordu. Sıradan atların kolay kolay çıkamayacağı bu yokuş, Karaşimşek için pek bir sorun teşkil etmiyordu. Dağ keçileri gibi mahirane tırmanan çevik at, nihayet zirveyi oluşturan devasa kayanın dibine gelip, durmuştu. Bilge Ata'nın barınağı olan mağara işte bu yalçın kayanın böğründe bir yerde olmalıydı.

Bu sırada üç kartal, bu ulu kayanın semasında biteviye daireler çizmekte di. Akkartal atından inip, onu, yerleri dolduran uzun yapraklı otların, mayhoş kuzu kulaklarının tadına bakmak üzere serbest bırakıyordu. Kendisi daha yukarıda bulunan mağara girişine tırmanmağa hazırlanıyordu. Terkisinden, Kam için özel olarak getirdiği bazı eşyanın bulunduğu küçük deri torbayı alarak, yukarı doğru tırmanmağa başlamıştı. Bir süre yokuş tırmandıktan sonra, sola dönünce mağara girişi nihayet görünüyordu. Aynı anda, yan yana duran iki boz kurdun arasında, orta boylu ak sakallı, nur yüzlü bir adam beliriyordu. Kurtlar hırlayarak atılmak istiyor, lakin emir bekliyormuş gibi, yerlerinden kıpırdamıyorlardı. Bu adam Bilge Ata'dan başkası olamazdı. Gelen olduğunu bir şekilde haber almış, mağarasında yanan ateş başından kalkıp, bakmak için dışarı çıkmıştı. Ulutolga'nın bu isimde bir öğrencisi olduğunu elbette ki o da işitmiş, lakin henüz şahsen tanışmıyorlardı. Buraya öyle, her aklına esenin gelemeyeceğini bildiğinden, bu gelenin ancak bir tanıdık tavassutuyla burada olacağını kestiren Kam, aşağı doğru seslenerek:

- Hey, savaşçı kimsin, burada kimi ararsın?

- Adım Akkartal, size hocam Ulutolga'nın selamını getirdim. Destur olursa yukarı gelmek isterim.

Ulutolga'nın adını duyan münzevi Kamın gözlerinde bir sevinç pırıltısı uçuşmuş, sonra eliyle hemen yukarı gelmesini işaret ederek, içeri girmişti. Bu sırada, irikıyım boz kurtlar da bir biri ardından aşağı doğru koşmuş, kuyruk sallayarak Akkartal'ın yanına gelmişlerdi. Sonra adeta hoş geldin eder gibi, ayaklanarak, şakacıktan onun elini kolunu ısırmağa başlamışlardı. Nitekim Akkartal'ı bırakıp, sanki etrafı kolaçan etmeye memur edilmişler gibi, oradan ayrılmışlardı. Akkartal yukarı çıktığında, mağaranın kaya çıkıntılarına tünemiş bir kaç kartal daha görmüştü. Çok dikkatini çeken bir şey, Bilge Ata'nın bir bakıma Ulutolga'ya benzemesiydi. Akkartal bu benzerliğe şaşırarak, bir ara onların ikiz kardeş olabileceklerin i bile düşünmüştü. Bu sırada misafiri için mağarada yanan ateş başında külbastı yapmakla meşgul olan Kam, onun içeri girdiğini fark edince doğrulmuş ve şefkatli bir ses tonuyla onu buyur ederek :

- Hoş geldin oğul! Hele geç otur, önce bir güzel karnını doyur, sonra konuşuruz!

- Hoş bulduk Bilge Atam! Sağ olasın, cidden hayli acıkmıştım.

Derken, ateş başında serili bir ayı postunun üstüne bağdaş kurup oturmuştu. Bu sırada korlaşmış ateşte cızırdayarak pişmekte olan etlerden yayılan nefis koku iştah kamçılıyordu. Pişerek, artık yenecek duruma gelmiş olan etlerden iri bir parçayı, maşasıyla kavrayan Kam, bunu hemen ona uzatmıştı. Geyik eti olan bu külbastılar kadar lezzetini başka hiç bir yerde yemediğini teslim ederek, karnını doyuran Akkartal, merakından:

- Bu ne etiydi, Bilge Atam, çok lezzetli eline sağlık?

- Geyik etidir oğul. Yoksa şimdi de bunları, bu yaşta nasıl avladığımı mı soracaktın?

- E, şey... Diye tereddüt eden Akkartal, gerçekten bunu düşünmüştü.

- Tamam, tamam anladım. Ama bu işleri kendim yapmam, av etmek yardımcılarımın işidir çünkü oğul!

- Demek başka yardımcılarınız da vardı?

Onu, yalnız yaşıyor diye sandığından, bu ifade karşısında hayli şaşırıyordu.

Fakat, Bilge Ata'nın gülerek;

- E, tabii, insan yapa yalnız da yaşayamaz ki bu dağ başında oğul. Yardımcılarım, işte o gördüklerin, yani kurtlar ve kartallardır.

Derken, bu cevap, Akkartal'ın şaşkınlığını hayrete çeviriyordu.

Nitekim:

- Demek bu kurt ve kartallar öyle mi?

- Evet. Onlar benim can dostlarım ve yegane yardımcılarımdır, hem uzun yıllardan beri böyledir bu oğul!

Bilge Ata bunu derken kıvançla gülümsüyordu. Akkartal'ın hayreti onun hoşuna gidip, gururunu okşamış olacaktı. Çünkü bir insan oğlu olarak, kurt ve kartal gibi böyle vahşi ve asil hayvanlara söz dinletip, hatta onlarla dost olabilmek her baba yiğidin harcı olamazdı. Bunu başarabilen bir kişide bulunması gereken iradi güç ve ruh derinliğini ölçmek imkansızdı her halde.

- Koca Tolga nasıldır, ne haldedir oğul? Bırak bunları da biraz da aziz dostumdan bahset şimdi bana! Çünkü yıllar geçti görüşemedik halen bir türlü. Diyerek, konuyu değiştiren Bilge Ata'ya cevaben Akkartal:

-Hocam, şükrolsun Göktanrı'ya ki, sıhhat ve afiyet üredirler Bilge Atam. Tedrisata devam etmektedir el'an dergahta. Çıkacağım yolculuktan önce size muhakkak uğrayıp, fikir danışmamı salık veren de kendisi olmuştu zaten.

Akkartal'ın yolculuktan bahsetmesiyle hemen ilgilenen Kam:

- Ha, sahi yolculuk ne tarafaydı, yoksa güney-batıya doğru mu uzanmak niyetindeydin oğul? Çünkü Tolga, olsa olsa bu nedenle beni salık vermiştir, zira bilir ki, biz de bundan hayli zaman önce, senin gibi at sırtından inmez, dünya kazan biz kepçe, acunu diyar diyar gezer, dolaşır idik.

-Benimkisi, gezip görme merakının yanında, biraz da zorunluluktan kaynaklanıyor Bilge Atam. İcap eden bir araştırma ve keşif gezisi diyebiliriz buna.

- Ya, demek öyle, ne hakkında bu peki?

- Törelere, yörelere ve dinlere hakkında. Budunun yoğun ilgi ve dikkatini çeken Musevilik, İsevilik ve Müslümanlık dinleri hakkında. Öncelikle eski bir gezgin olarak, sizin bu konudaki malumatınızı öğrenmek isterim. Tabii, lutfederseniz Bilge Atam?

- Bundan yıllar önce bir seyahatimde, bu konularla bir Hintli ve bir Arap Bedevî'si aracılığıyla tanışıp, onlardan dinlemiştim. Tanrı tarafından gönderildiğine inanılan Yalvaçlardan (Resul) öğrenildiği iddia edilen dinlere semavî dinler denip, bunlar, demin saydıklarındı. Anladığıma göre bu dinler, kaynak ve usulde bir, sadece pratikte bazı değişikliklerle ayrılıyorlarmış. Mevcut ve yaşayan sair töre ve dinlere ise, tabii dinler, yerel inanışlar diyorlar. Durum şimdi nicedir? Zaman içinde değişmeler olmuşsa, bunlar nedir, bizzat görmek, sanırım en iyisi olur oğul. Vaktin olursa bir ara gene bana uğrar, gözlemlerini anlatırsın. Ama hiç değilse, yolda yararı olacak bazı somut şeyler verebilirim sana.

Onlar böyle konuşurken, biraz sonra batmaya başlayan güneş, doğu semalarını eflatuna boyamış, cephesi güneydoğuya bakan mağara, giderek karanlığa gömülmekteydi. Bilge Ata, yanmakta olan ateşte tutuşturduğu meşaleyi, yukarda bir oyduğu sokmuş, içerisi olabildiğince aydınlanmıştı. Bu arada Akkartal mağara çıkışına gitmiş, oradan dışarı bakmaktaydı.

Bunu gören Bilge Ata:

- Ne o, atını mı merak edersin yoksa oğul? Öyle ise buna hiç gerek yok. Çünkü gördüğün o kartal ve kurtların korkusundan yaklaşan olmaz buralara. İçin rahat olsun. Diyerek onu temin etmekte geç kalmamıştı.

Derken tekrar ateş başına oturmuşlardı. Bu arada Bilge Ata, iri bakır bir bakraçtan, topraktan yapılma çaydanlığa su aktarmış, bunu ateşe koymuştu. Onlar sohbet ederken, su da kaynamıştı.

Bilge Ata:

- Sana, buraya özgü bir çay demliyorum şimdi oğul. Çünkü kırmızı pek bulunmaz buralarda. Hem bunun yeri gene de çok başkadır ya. Buna Zengibar çayı derler. Her bakımdan yararlı

olan bu nimet için ulu Tanrıya ne kadar şükredilse yeridir.

Ağaçtan oyma bir kavanozdan aldığı yarım avuç çayı, kaynamış suya boca etmiş, sonra onu ateşe yakın bir kenara, dem almak üzere koymuştu. Akkartal bu övülen çayı bir an önce denemek için sabırsızlanıyordu. Nitekim hazır olan çay, maun oyma çamçaklara konulup, içilmeğe hazır hale gelmişti.

İlk yudumdan sonra, çayla ilgili izahatına devamla Bilge Ata :

- Bundan sana da vereceğim oğul. Yolculukta işine yarayacaktır. Şöyle ki, bu çaydan bir kaç yudum alan, açlık ve yorgunluk nedir bilmeyeceği gibi, iyi bir tasnif ve tahayyül yetisine erişerek, uzun yollar boyunca bile yalnızlık çekmeyecektir. Diyordu.

Buna memnun olan Akkartal, merakı daha da artarak;

- Bu tam benim aradığım şeymiş meğer Bilge Atam. Aynı etkileri hissedebilirsem ne ala!

- Bundan hiç kuşkun olmasın oğul.

Nitekim, ilk defa denediği bu çaydan ard arda bir kaç yudum alan Akkartal, biraz sonra beyninde değişik bir kıpırdanma hissedip, zihninde daha önce hiç duymadığı oluşumlar duymağa başlamıştı. Aldığı bir kaç yudumdan sonra yerinden kalkma ihtiyacı duyarak:

- Hissettiğim ilginç bir etki var Bilge Atam. Şimdi biraz dışarıya, mehtaba bakacağım. Demişti.

Bunu beklediği anlaşılan Kam, tebessümle:

- Tabii oğul, tabii, buyur dilediğin gibi yap!

Mağara ağzına gelen Akkartal, burada dış cephe önüne oturup, geri yaslanarak, başını yukarı kaldırmıştı. Gözlerinin önüne serilen manzara muhteşemdi. Dolunay sanki başına beyaz ipekten esiri bir serpuş dolamış gibi haleli, sema viyole mavisi ve renk o denli yoğun ki, ay normalin bir kaç misli büyüklüğünde ve uzayda, kendine has bir mekana açılan sihirli, tünelimsi bir kapıyı andırıyordu. Burada yaşayıp da mistik hayallere dalmamak mümkün olamazdı. Sanki kâinat onunla yüz yüze konuşarak sırdaş olmak ve bütün gizemlerini açmak istemiş gibi yakındı. Havadaki bulutlar gelişi güzel olmayıp, adeta bir ressam fırçasından çıkan, üç boyutlu cisimleri biçimliyor, devasa filler, kartallar, leylekler, zürafalar hareket halinde, sağa sola devinip durmaktalardı. Bu denli pitoresk bir mehtabı ilk defa seyre dalmanın hazzıyla uzun süre sessiz kalan Akkartal, nihayet aklına üşüşen bir dizi soru ve açıklamayı paylaşmak için ateş başına, Bilge Ata'nın yanına dönmüştü.

- Bilge Atam, mehtabın buradan görünüşü bir harika. Buralardan ayrılamayışınızın gize mi, sanırım anlaşıyor artık.

- Haklısın, galiba bunun için seviyorum buraları oğul. Ama zaman zaman sizlerin hayatına gıpta etmiyorum değil ha.

- Size sormayı ta başından beri istediğim bir husus var, destur verirsiniz ?

- Elbette oğul, ona ne hacet, buyur sor ne soracaksan?

- Size, neden Bilge yerine, Bilge diyorlar?

Bu soru Bilge Ata'yı seslice güldürmüştü, nitekim:

- Oğul, bunun cevabını o, hocanız olacak köftehordan sorsan daha iyi olurdu. Ama ne var ki, şimdi burada değil ve bize düşüyor bu iş. Evet, doğru şekli senin dediğin gibidir. "Bilge" lakabını talebelik yıllarımızda Tolga takmıştı. Böylece sürüp bu güne geldi işte.

Bilge Ata'nın bu izahatından sonra bir süre sessiz kalmışlardı. Akkartal bu arada yarın sabahla başlayacak olan yolculuğunu ve geçeceği yerleri düşünmüştü. Nitekim sessizliği bozarak;

-Bilge Atam, görmemi bilhassa salık vereceğiniz yerler var mı, diye sorsam ne derdiniz?

- Tabii ki vardır oğul. Mesela, Batılıların Kostantinopol dedikleri bir yer vardır, orasını gidip görmeni isterdim. Doğrusu uzaktır, ama o zahmete değer. Burası aynı zamanda İsa dini, diğer adıyla Hristiyanlığın doğu merkezidir. Bir de batı merkezi Roma vardır. Mekke, Kahire, Atina şehirleri de vardır. Ama bunlar da uzaktır. Ancak, şartların elverirse git hepsini gör, derim.

Bir süre daha böylece sohbet edip, yatma vakti erişince, mevcut ayı postlarına bürünmüş,

huzur içinde uyumuş, sağ selim sabahı bulmuşlardı. Çay ve yemekten sonra vedalaşmış, Bilge Ata, ceylan derisine yapılmış bir harita ve torba dolusu Zengibar çayını eline tutuşturmuş, gene görüşmek dileği ile ayrılmışlardı. Aşağıda, kendi haline bıraktığı atını yerinde ve sapa sağlam ayakta bulunca sevinen Akkartal, onu bir insanmışçasına selamlayıp, sağrısın okşamış ve koşumlarını vurup, elindekileri heybenin bir gözüne koymuştu. Bu sırada Bilge Ata ve kurtları aynı yerlerinde durmuş, yukardan izlemekteydiler. Nihayet at binip, yukarı el sallayarak onları son bir kez daha selamlayarak, hareket etmişti.

İlk uğrağı Almaata'dan sonra Tokmak, Balasagun ve Fergana ya varmış, sonra kuzeye yönelerek, Talas yakınlarından geçmişti. Burada edindiği bilgiler, duyduklarını tasdik eder vaziyetteydi. Bir savaş olup, sağlanan Arap ittifakıyla, Çin işgali artık kaldırılmış, daha önce düşman olarak görülmelerine rağmen, bu kanı değişip, ilişkiler yumuşamaya başlamıştı. Buradan tekrar güneye yönelip, ünlü şehirlerden Taşkent, Semerkant ve Buharaya varmış. Buralarda uğradığı İlteberler, doğu Ulu Kağanlığı hakkında söylediklerinden pek memnun olmazken, kendi yönettikleri ahalinin huzursuzluğunu da izah edememişlerdi. Buradan yola devamla Merv, Nesa, Gürcan, Teberistan ve Reyden kuzeye yönelip, nihayet Tebriz'e ulaşmıştı.

Burası, Turanî illerden Azerbaycan'ın büyük ve mamur kentlerinden biriydi, lakin, siyasî yönetim Araplara geçmiş olup, Mervan isimli bir Emelî Valisi tarafında idare ediliyordu. Talas yengisinde pay sahibi olan Araplar, bunun sonucu itibar ve nüfuz sahibi olmuş, ahalinin sosyal hayatına doğrudan etki ediyorlardı. Bu etkiyi en barizinden, çarşı-pazarda dolaşan kadınların giyimlerinde görmek mümkündü. Kimi kadınlar, gözleri hariç, tüm bedeni örten, çarşaf ve peçelere bürünürlerken, kimisi sadece yüzü ve ellerini açıkta bırakacak şekilde örtünmüşlerdi. Etrafta belli yerlere, Mescit adı verilen yeni mabetler kurulmuş, mimari görkemi haiz bu binalar, toplu ibadet için açılmışlardı. Buralara bilhassa erkeklerin gidip geldikleri görülmekteydi. Ancak ahalden çoğu henüz din değiştirmemişti. İslamlık'ta bu bakımdan zor kullanmak yok, fakat daha ziyade milli-siyasî amaçlar gözetken Vali Mervan, bu kuralı keyfince uyguluyor, yerine göre uymak işine gelirken, yerine göre uymamayı yeğliyordu. Nitekim zorla Müslüman ettiği eski yönetici ve nüfuz sahi bireyler vasıta ile fiili idareyi ele geçirip, sair halka hoş görünür duruma gelebilmişti. Alicenaplık için, onları din değiştirmeğe zorlamamak bile yetebiliyordu artık. Buna maruz kalanların her türlü angarya işin yapımına razı olacağı belliydi. Böyle bir durumda İslam'ı kabul etmiş olan kimi Beylerin, takiyye yaparak, durumlarını düzelterip, kendilerini baskıdan kurtardıktan sonra, gene eski inançlarına döndüklerine bile rastlanıyordu.

Nallarından biri düşüp, diğerleri kısmen eskimiş olan atı yedeğinde, yürüyen Akkartal, onu nallatmak için Tebriz sokaklarında dolaşırken, bu arada usta bir nalbant arıyordu. Nitekim, çevresinde haşarı çocukların oynadığı, devasa şemsiyeyi andıran ulu bir çınarın altında, gördüğü üç kurnasından akan suların doldurduğu havuzlarından atına su içirmek istiyordu. Küçük kurun (havuz) bunun için yapılmış olup, atını doğruca onun başına çekmişti. Berrak suya eğilen at içmeğe başlarken, Akkartal ısığa çalmağa başlamıştı. Bu ısıklı atı içişe teşvik ederken, kuyruk ve kulak hareketleri atın duyduğu hazzı gösteriyordu. Etrafta oynayan çocukların dikkatlerini çeken, her haliyle farklı görünen bu atlı, oyunlarını kesip, ona yaklaşmalarına sebep olmuştu. Çocukların meraklı bakışlarına gülümseyerek karşılık veren Akkartal, su içmekte olan atına ısıklı çalmaya devam ediyordu. Bu hareket, on-on iki yaşlarında çakır gözlü bir oğlanın dikkatini bilhassa çekmiş olacak ki, yanındakilere hitaben, hayretle:

- Gördün mü Yaman, bu yabancı tıpkı bizim gibi yapıyor? Demesine yol açmıştı.

Akkartal'ın ısılıkla çaldığı "su içiren ezgi" dalga dalga sürüp giderken, Karaşimşek daha bir keyifle içmeye devam ediyordu. Nitekim ısıklı kesilince, at da dudaklarını şapırdatarak, başını sudan kaldırıp, sağa sola sallıyordu. Her molada olduğu gibi, gene atının başını, gür yelesini, gelişkin kaslarını şefkatle okşamış, onu tekrar yedeğine alarak, uzaklaşmaya başlamıştı. Az sonra arkasından seslenen biri:

- Beğim, nalbant ararsan şu ilerden sağa sapınca, hemen karşına çıkar! Diyordu.

Bu çakır gözlü çocuktan başkası değildi. Çocuklar önce çeşmenin başında dururken, şimdi ona yaklaşmağa başlamışlardı.

Nitekim Akkartal :

- Nalbant aradığımı nereden bildin?

Bunun üzerine çocuk gülererek:

- Elbette ki atın yürümesinden anladım. Bizim atımız da var beğim. Demin çaldığın ıslık, ne Arap ne Fârisî olmayıp, bizim budundan biri olacağını düşündürüyor, ama?

- Ya, demek öyle? Peki, sizlere ne denir, kimlerdensiniz?

- Mene Çandar derler, şu karındaşım İlkut, bu da taydaşım Yaman. Hepimiz Oğuz-Bozok boyundanız. Ağam ya sen?

- Men de Oğuzdanım!

Bu yanıt hepsini gülümsetmişti.

Sonra Akkartal çakır gözlü çocuğa:

- Haydin, şimdi o nalandın yerini gösterin ki, size birer ödül verem, tamam mı?

Bu öneriyi sevinçle kabul eden çocuklar hemen koşturup, öne geçmiş, nitekim az sonra nalbant dükkanına gelmişlerdi. Kemerinde takılı keseden bir avuç gümüş çıkaran Akkarta l, bunları çocuklara dağıtmış, sevinçle oradan ayrılmışlardı. Çocuklarla konuşmasını izlemiş olan Nalbant, onu kapıda karşılayarak, saygıyla buyur etmiş, at için gerekenleri özenle yapmıştı. Bunu beğenen Akkartal, Usta'nın emeğini ziyadesiyle karşılamış, memnuniyetle ayrılmışlardı. Taş döşeli şehir caddelerinde bir süre daha dolaşan Akkartal, nihayet tavsiye edilen hanın kapısında durmuştu. Atını orada hazır bekleyen han seyislerine teslim ederek, içerdeki aşhaneye girmiş, yemek için boş bir masaya oturmuştu. Burası hayli büyük ve işlekti. İlk iş, ısmarladığı etli pilav, salata ve revani tatlısından oluşan bir yemek yemiş, sıra etrafa göz gezdirmeye gelmişti. Çevrede yirmiden fazla masa vardı. Bunların etrafı türlü meslekten adamla çevriliydi. Kimi yiyor, kimi içiyor, kimi sohbet ediyordu. Nitekim içeri giren bir adam, Akkartal'ın gözüne takılıp, ilk anda onu tanış birine benzetmişti. Ama kime? Başında açık kahverengi sarık ve belinde hançeriyle onu, talihsiz yolculuk arkadaşlarından merhum Mirza'ya benzetmiş olmalıydı. İşin garibi bu adam, çevre masalarda boş yer bulunmasına rağmen, doğruca onun masasına yönelmiş, az sonra da yanına gelince:

- Bir mahsuru yoksa oturabilir miydim beğim?

- Hayır. Elbette, buyurunuz.

Masaya oturan adam aşçı yamağını beklerken konuşuyordu:

- Buranın yemekleri iyi olur. Ben Tebriz'e her gelmemde burada konaklarım. Sizi ilk defa görüyorum.

Akkartal cevaben:

- Bu zaten ilk gelişimdir.

- Gün doğusundan geldiğiniz belli, sanırım bir gezgin olmalısınız, belki de bir elçi, yoksa yanılıyor muyum?

Adamın tahminleri Akkartal'ı şaşırtacak denli isabetliydi. Nitekim, hafifyadırgılı bir tebessümle, cevaben:

- Tahminleriniz yerinde. Siz de bir tacir olmalısınız.

Adam yadırganmaya aldırışı etmiyordu. Aynı tarz konuşmayla cevap veriyordu.

- Evet, doğru! Peki ama nasıl anladınız bunu?

- Bir rastlantı her halde.

- Nasıl yani?

- Bana birini hatırlattınız, sanırım ondan ötürü.

- Kimi, nasıl birini?

- İsfahanlı bir taciri.

Bunu duyan adamın merakı birden artarak:

- Demek öyle. O da Fârisî miydi yoksa?

- Evet. Hem, ne rastlantıysa, dış görünüş bakımından size benziyordu.

Bu sözler adamı iyice heyecanlandırmıştı;

- Adı neydi onun peki?

- Mirza. Evet Mirza'ydı talihsiz dostumun adı. Neden sordunuz?

- Talihsiz mi dediniz, ona ne oldu ki? Böyle diyorsunuz.

Derken, adam endişelenmeğe, hatta üzülmeye başlamıştı. Sakın onun bir yakını olmasındı?

Akkartal bu sanısını gidermek için:

- Onu tanıyor muydunuz yoksa? Oysa tarifbile etmedim henüz.

Adam son derece kaygılı bir sesle;

- Korkarım evet. Ama gene de inşallah korktuğum gibi değildir, diyorum. Sözünü ettiğiniz kişinin başına kötü bir şey gelmişe benziyor. "talihsiz dostum" demeniz buna işaret ediyor.

Hayli zamandır haber alınamayan kardeşimin adı Mirza olup, o da benim gibi doğuya, batıya seyahatler eden bir tacirdir.

Akkartal, adamın bu sözlerinden sonra aksi tesadüfı iyice anlamış, onun adına üzülmüş, sonra olan biteni kısaca nakletmişti.

Nitekim duyduklarına çok üzülen adam:

- Vah zavallı kardeşim vah! Demek öyle oldu ha?

- Evet maalesef.

- Her şeye rağmen, kaybolan zavallı kardeşime dair akıbeti öğrenmeme vesile olduğunuz için size teşekkür ederim. Çünkü devamlı merakta kalarak, kaygıyla yaşamak daha elem vericiydi bizler için.

Aralarında böylece başlayan konuşma, konular değişerek, uzunca bir süre devam etmiş ve nitekim Mirza'nın büyük kardeşi olduğu anlaşılan Cihangir:

- Demek Bizans'a gitmek istiyordunuz, o halde size bir dostumu tanıtırayım, çünkü kendisi büyük bir kervanla oraya gitmek üzere yola çıkacaklardı. İsterseniz birlikte gidersiniz. Bir hafta sonra bizim kervan da yola çıkacak.

- Ya, öyle mi? Fazla vaktim yok, o nedenle, ben bugün yola devam edeceğim.

- O halde şimdi buyurun yanlarına gidelim. Şehrin batı kapısındaki büyük kervansaraydan neredeyse yola çıkmak üzeredir onlar da.

Böylece masadan kalkıp, kendilerini saygıyla yolculayan hancıya bir miktar bahşış veren Akkartal ve Cihangir, atlarını alıp doğruca kervanın bulunduğu yere varmışlardı. Kum taşından yapılmış olan kervansarayın yüksek ve geniş cümle kapısı, çok sayıda oymalı penceresi, yirmi kubbe ve on tonozlu büyük bir damı vardı. Öndeki geniş alanda, takriben yetmişe yakın kişi ve bir sürü deve, at ve katırla karşılaşmışlardı. Etrafı akasya, ceviz, çınar ve servi ağaçlarıyla çevrili bulunan meydanlıkta toplanmış olan kervan, yüklenerek, harekete hazır hale getiriliyordu. Çevreye yığılmış olan ticaret malları, rule yapılmış halılar, ipek topları, baharat torbaları, misk-i amber kutuları ve sair eşya, develere yüklenirken, ağaçların altına kurulu sayvanlarda oturmuş, yemek yiyen, sohbet eden bir sürü kadın-erkek, çoluk çocuk vardı. İnsanlar bir sayfiye havası içindeydiler. Cihangir, ileri gelen zevata Akkartal'ı takdim edip, ayrılmışlardı. Az sonra da, gelmesi beklenen kervan muhafızları sökün edip, hep birlikte hareket edilmişti.

6.Bölüm

BİZANS YOLUNDA MOLA SOHBETLERİ

Akşama kadar durmaksızın yol alınarak, henüz güneş batmadan etekleri düz ve geniş bir otlakta biten yeşil bir korunun eteğinde ilk molayı vermişlerdi. Burası onların daimi mola yerlerinden biriydi. Yöre her bakımdan elverişli olup, kervancılar etrafı gayet iyi tanımaktalardı. Yükler hemen indirilip, hayvanlar otlağa salınırken, çevredeki uygun yerlere çadırlar kurulup, önlerine ateşler yakılmaktaydı. Muhafızlar çevreyi kolaçan ederken, kervan

cariyeleri gayretkeş, türlü yemekler hazırlamağa girişmişlerdi.

Cihangir'in dostu Câbir zengin bir tüccardı. Kervanda malı bulunan iki arkadaşı daha vardı. Bunlardan biri Ermeni asıllı Agop, diğeri Musevi Salamon'du. Çabucak kurulmuş olan süslü sayvanda, yerlere serilen halı ve kilimler üzerine atılan minderlere oturup, ortaya konan büyük bakır bir sininin etrafını çevirmişlerdi. Bir yandan zarif fincanlarda cariyelerce sunulan yemen kahveleri içilirken, bir yandan latife ve nükte dolu sohbetler başlıyordu. Akkartal şayet kervandan ayrı ve yalnız gidecek olsa, şimdi en az dört misli fazla yol kat etmiş, olacaktı. Lakin, o ülke coğrafyalarını gezmekten ziyade, insanlarla görüşüp, tanışarak belli başlı konular üzerinde gözlem yapmak istiyordu. Bu bakımdan böyle bir ortam onun için biçilmiş bir kaftan sayılırdı. Buna, bir bakıma merhum yol arkadaşı Mirza ve sonra onun biraderi vesile olmuş, dolayısıyla onu minnetle anıyordu.

Câbir ve tüccar arkadaşları orta yaşlarını hayli aşmış, olgun, gün görmüş ve neşeli insanlardı. Akkartal onları ismen tanımış, bunun deve yürüyüşüyle alınan bu uzun yola değecek bir müşavereye yol açacağına şimdiden kani olmuştu.

Nitekim Câbir, aniden aklına gelmiş gibi:

- Akkartal Beğ, Cihangir Bizans'a gitmek istediğinizi söylemişti, lakin, sebep neydi buna diye sorsak?

Akkartal, karşısında bağdaş kurmuş olduğu halde oturan Câbir'e cevaben, anlayışla:

- Câbir Efendi, Oraya, fikrine bilhassa değer verdiğim birinin tavsiyesi üzerine, gezip görmek ve aynı zamanda Ulu Kağan Moyen Çor'a fahri elçi olarak, Bizans İmparatoru ile görüşmek üzere gidiyorum.

- Ya, öylemi, çok ilginç!

Sözüne devam eden Akkartal;

- Bunun dışında başka bir arzum da buralara has inanç ve töreleri araştırmaktır. Diyerek, asıl maksadını açıklamıştı.

Bu cümlesine neşeyle ilk karşılık, Câbir'den geliyordu;

- Ya, ne kadar ilginç! Dahası tam yerine rastladı dostumuz, öyle değil mi arkadaşlar? Diyerek ötekilere bakmıştı.

Bunun üzerine kır saçlı, Salamon:

- Ben de uzun yol boyunca ne eder, molalarda neler konuşuruz, diye düşünüyordum. Desenize ki, sohbet konusu bol olacak!

Ermeni asıllı Agop neşeyle gülerek:

- Bre, al benden de o kadar!

- Akkartal Dostumuz belki bilmez, biz üçümüz ayrı ayrı dinlere mensup, çok da iyi arkadaşlarız. Derken kıvançla gülümsüyor, ötekilere bakıyordu.

Akkartal;

- Takdire şayan bir olay. O halde bu konular, sohbetlerinizde geçiyor olmalı ?

- Elbette, bizde herkes fikrini açıklamakta hürdür. Kimse kimsenin dinine karışmaz, yermez. Ama aramızda latife eksik olmaz, takılırız bir birimize dostça. Diye cevap veren Câbir idi. İnsana, din ve töresinden zorla bahsettirilemezdi. Akkartal bu konuda konuşacak gönüllüler arıyordu. Burada umduğundan iyi bir kaynağa rastlamış gibiydi.

Nitekim Salamon kendini tanıtarak:

- Akkartal Efendi, arkadaşlarımdan bildiği gibi, ben çok sofu bir Musevi değilim, ama gene de dinime bağlıyım evvel Yehva (Yahova), ne de olsa en eski, dolayısıyla en hakiki olanıdır bizimkisi bu dinlerin. Diyerek, sunî bir kurum ve azametle etrafındakileri süzmüş ve sözlerine devamla; umarım buna kimsenin bir itirazı olamaz! Diye eklemişti.

Salamon'un bu sözlerini tebessümle karşılayan Akkartal, diğerlerinin tepkilerini okumak için onlara bakıyordu. Nitekim buna ilk itiraz İsevî (Hıristiyan) olan Ermeni Agop'tan geliyordu:

- Yo, Yoo! Salamon efendi, bak işte burada haksızsın. Niye dersin, çünkü dininizin daha eskiye dayanıyor olması onun aynı zamanda en doğru olduğunu hiç göstermez. Hem o en hakiki diye nitelediğiniz din, eğer cidden doğru olmuş olsaydı, Rabbın Oğlu İsa'yı çarmıha

gerer miydiniz. Değil mi ya?

Salamon sathî bir kırgınlıkla:

- Amma yaptın bre Agop, İsa'yı çarmıha geren bizimkiler olduğunu sana kim demiş? Onu biz değil, Romalılar öldürmüştür bir kere! Dedikten sonra muzipçe gülerek;

- Hem o yalancının tekiymiş canım; yok Rabbin oğluymuş, yok babasız dünyaya gelmiş imiş, bu konuda bir yığın safsata uydurulmuş. Şimdi niye kimse babasız doğmuyor muş peki ama?

- Salamon Efendi, Salamon Efendi, sözlerini tart biraz da öyle konuş, tamam mı. Çünkü o, kendisi "Ben Rabbin oğluyum" diye hiç dememiştir her halde. Onu çekemeyip, mahkum ettirmek isteyen sizinkiler öyle uydurmuş olmalılar bunu. Bir de bazı fanatik cahiller. Çünkü onun ortaya koyduğu müthiş mucizelere başka türlü bir mânâ verememiş olacaktı. Hem ölüleri bile diriltebilene sen olsan ne derdin onların yerinde ki? Diyen Agop, onun cevap vermesini beklemeden sözlerine hemen devamla: Her halde Yehva'nın ta kendisi derdin, değil mi?

Salamon umursamaz bir tavırla:

- Aman, bre Agop Efendi, sen bunları cidden olmuş şeylerden mi sayarsın? Hiç demez misin, ölüleri dahi diriltebilen hiç öldürülebilir mi, buna kimin gücü yeter, diye?

Agop vakur bir eda takınarak:

- Bu, bir itikat meselesidir Salamon Efendi. Kaldı ki, sizinkiler zaten onu öldürememişlerdi, çünkü o, daha sonra gene dirildi ve Rab Baba tarafından göklere çıkarıldı, ta ki zamanı gelip, tekrar yer yüzüne dönünceye kadar.

Salamon gülerek:

- Ya, ne zaman gelecekmiş peki o zaman?

Agop:

- Dedik ya işte, kıyamet güne yaklaşma vakti geldiğinde. Gelme tarihini de biz değil, Rab bilir gene.

Salamon yüzündeki umarsızlık ifadesiyle:

- Gerçi, ne onun ne de o zamanın geleceği falan yok ya, ama diyelim ki bir gün çıkıp, hayır, inip geldi gökten. Peki ama, o zaman onun İsa olduğunu nasıl anlayacaksınız Agop Efendi?

Agop bu defa tevekkül ederek:

- Hele o bir gelsin de, anlarız her halde bir şekilde gelenin kim olduğunu.

Burada Câbir söze girerek:

- Hayret, Müslümanlar olarak oysa biz, İsa Aleyhisselamın yerine, ona benzeyen bir haydudun çarmıhta öldüğüne inanırız. Sizin ifadeleriniz neden böyle anlayamadım.

Derken, teessüfediyordu. Bu konu aralarında ilk kez açılmış olmalıydı ki, kimse diğerinin bu konuda nasıl inandığını bilmiyordu.

Salamon, Câbir'in bu sözleriyle Agop'u desteklemiş olmasına tepkiyle:

- Câbir Efendi, mademki ona katılıyordun, o halde az önceki sorulara neden cevap vermedin, anlayamadım.

Câbir:

- Hangi soruları kast ediyorsun?

Salamon:

- Bunları yeniden mi tekrarlamalı. Sizin kitabınız ya da Peygamberiniz, İsa'dan bahsederken, ona Allahın oğlu ve yeniden gelecek mi, diyor?

Buna cevaben Câbir:

- Esasen, sizlerin bu konulardaki şahsi tartışmalarınıza katılmak istemezdim, ama bu mevzulara dair bizim kitabımız, her halükarda sizin kitaplarınızda geçenlerden daha farklı ifadeler içerir. Kur'an'a göre Allah üç türlü yaratma örneği vermiş; Ademi ana ve babasız, İsa'yı sadece babasız, bizim Peygamberimiz Hz. Muhammed ve diğer insanları ise hem analı hem babalı yaratmıştır.

Agop:

- Şimdi Salamon Efendi, acaba pek beyendikleri Mose'lerinin (Musa) aslında adam öldüren

bir katil olmasına ne diyecekler bakalım?

Salamon:

- Musa Efendimizin birini öldürmüş olduğu doğrudur, fakat onun bunu neden yaptığını bilmeyen cahiller işte böyle, sanki o, sıradan bir katil olup, durduk yerde cana kıyan bir cani imiş gibi konuşurlar. Oysa ki o, haksız yere ve savunmasız bir kadını öldüren Mısırlı bir Firavun askerini öldürmüştür. Var mıydı sizin İsa'nızın da böyle bir yiğitliği, söyle bakalım?

Agop alayla gülererek:

- Bizim İsa'mızın işi öldürmek değil, aksine insanları, hastalarsa sağaltmak ve hatta ölmüşlerse diriltmekti. Bu yiğitlik değil ise, o halde nedir, söyler misin?

Bu soru karşısında bir an susmak zorunda kalan Salamon, yeni bir çıkış yapabilmek için sür'atle zihnini araştırırken, Akkartal:

- Yaptığınız bu konuşmalar cidden dikkate değerdi dostlar. Yalnız, henüz anlaşılmayan bazı hususlar var. Bunların başında; hem hepimiz ayrı dinlere mensubuz demeniz, ve hem de din kitaplarınızın bazı ortak konuları ele almış olmalarına ek olarak, hatta aynı kişilerden bile bahsetmiş olduklarına dair zannım geliyor. Bu doğru mu? Aynı kişilerden, ki siz bunlara Peygamber diyorsunuz, bahsediliyor mu gerçekten bu üç kitapta da?

- Evet Akkartal Beğ, burada üç kitap söz konusudur. Gerçi bir de Zebur adı verilen ve Davut Peygamber'e gelen kitap var. Diye başlayan Câbir, sözlerine devamla: Bunlar, bizim lisanımızla Tevrat , İncil ve son kitap olan Kur'an'a-ı Kerimdir. Bu üç kutsal kitabın ele aldıkları konular, mahreçleri, ortaya çıktıkları topraklar aynı, ama ismi geçen peygamberler biraz farklıdır. Onların kitaplarında bizim peygamberin adı pek geçmez, lakin, onların ismi Kur'an'da sık zikrolunur. Bu farkın bence en mühim sebebi; bizim kitabımızın en son kitap olmasıdır. Ayrıca bizim kitabımız en son olmakla kalmaz, en yeni, tahrif edilmemiş ve en sahih olanıdır bu kitapların.

Derken, gülererek arkadaşlarına bakan Câbir, sözlerine devamla:

- Diğerleri, yani bunların kitapları, bizim kanımızca, asıl nüshaları kaybolup, değişikliğe uğramış, bu nedenle, artık hükümleri kaldırılıp, geçerliği kaybolan kitaplardır. Bir başka kayda değer husus ise; bizim peygamberimiz Hazret-i Muhamme'in Arap Milleti aslından olmasına rağmen, o bütün insanlara, hatta cinlere, meleklerle ve tüm kainata Peygamber olarak gelmiş olduğu halde, ondan öncekilerin, İsrail oğulları halkından olarak, sadece onlar için gönderilmiş olmalarıdır.

Bu izahat karşısında Akkartal:

- Muhterem Câbir Efendi, bu dedikleriniz bence henüz belirsiz ve karışık ifadeler olup, anlaşılmak için bazı ek sorulara ihtiyaç vardır. Bana cevap verebilir miydiniz, rica etsem?

- Tabi, tabii Akkartal Beğ, anlayamadığınız ne varsa, buyurun sorun. Bildiğimiz kadarıyla cevap vermeğe hazırız.

Câbir böyle derken diğerlerine bakmış, onlar da buna başarıyla onay vermişlerdi.

Akkartal baştan başlayarak:

- Önce isterseniz ben, bu ifadelerden şahsen ne anladığımı açıklayayım. Derken, bir an durup, sonra bilhassa Câbir'i muhatap alarak sözlerine devamla: Yani siz diyorsunuz ki, bizim, el'an dahi geçerli olan kitabımız Kur'an'da yazılı bulunan ilâhî ifadeler, onların kitaplarında geçenleri de kapsar ve bunlar onların daha sahih, veciz ve doğru olanlarıdır, öyle mi?

Agop ve Salamon Akkartal'ın Câbir'e yönelik sözleri karşısında afallamış, şaşkınlık içinde kah ona, kah birbirlerine bakmaktalardı.

Nitekim Câbir:

- Evet, öyledir.

Akkartal:

- Sonra, diyorsunuz ki, Tevrat ve İncil gelmiş oldukları zamanda doğru ve sahih olmalarına karşın, daha sonra, yeniden yazılışları esnasında, ilk içerdikleri kısmen olsun değiştirilip, asıllarından tahrif ve tağşiş (sahteleştirme) edilmişlerdir, öyle mi?

Akkartal'ın kısa ve kesin tanımlamaları karşısına Agop ve Salamon şaşkınlıkla başlarını

bükerken, Câbir sadece:

- Evet, öyledir! Diyordu.

Sonra tahlile devam eden Akkartal:

- Şimdi gelelim bu kitaplarda geçen kelamı oluşturan cümleleri ilk telaffuz eden ağız sahipleri olan kişilere, yani Peygamberlere dair sorulara: Diyordunuz ki, Tevrat'ı ilk vaz eden Peygamber Musa'dır, o ve İncil'in vaz edeni olan Peygamber İsa, yani her ikisi de İsrail Oğulları'ndan türemiş kişilerdi, öyle mi?

Câbir:

- Evet, öyle.

Akkartal:

- Buna karşın sizin, bizim Peygamberimiz, dediğiniz, yani Arap Milliyetinden türemiş olan ve Kur'an'a'nın ilk vaz edeni olan Peygamber, yani Muhammed Bin Abdullah isimli Zat, bütün kâinata hitap etmiştir, öyle mi?

Câbir:

- Evet.

Akkartal:

- Şimdi gelelim, tereddütle karşılamakta olduğumuz sorulara: Bir kere, Araplarla İsrail Oğulları aynı topraklar üzerinde yaşamış ve halen dahi oralarda yaşamalarına rağmen, nasıl olup ta şu nisbeten ufak olan yarımada tamamen gayrı, yani başka soylardan türemişlerdir, ya da bu doğru değil midir yoksa?

Bu soruya cevap Salamon'dan gelmişti:

- Bu doğru değildir, çünkü Araplar ve İsrail oğulları esasen aynı soydan gelip, birbirlerine amcazade olurlar, çünkü daha öncesinde hepsinin ortak adı aynı ve buna Sami kavimleri denirdi.

Akkartal:

- Ya, demek öyleymiş. Dedikten sonra, Câbir'den bir tepki beklemişti, ama o sükut ediyordu.

- O halde Câbir Efendi, demin ki, "Bizim Peygamberimiz Arap Milletindendir, ama o İsrail Peygamberleri gibi sadece kendi kavmi için gelmeyip, aksine bütün insanlığa ve hatta top yekûn Kainata peygamber olarak gönderilmiştir" şeklindeki, açık bir iddia demek olan ifadeleriniz kısmen hasara uğramaktadır, öyle değil mi?

Câbir'den gene cevap gelmeyince sözlerine devam eden Akkartal:

- Biz, yalnız ve sadece arı gerçeği araştırmak adına, öncelikle, bir kitabın bütün kainata ve top yekun insanlık alemine hitap edebilmesinin şekil ve şartını; "o kitabın hem mânâ, hem de yazılı ifadesinde kullanılan dil ve alfabe itibarı ile bütün insanlar tarafından doğrudan okunabilir ve anlaşılabilir durumda olmasıdır", diye tanımladıktan sonra, gene soruyoruz ki; adı geçen diğer iki kitaptan farklı olarak, nasıl oluyor da sizin kitabınız bütün insanlığa, diğerleri ise sadece o peygamberlerin bizzat içinde yaşamış oldukları kavimlere hitap etmiş oluyorlardı? Bu, sizin kitabın içeriğindeki hitap şeklinden ötürü mü, yoksa yazıldığı dil ve bunda kullanılan alfabeden ötürü müydü? Siz eğer, yazıldığı dil ve yazı türünden ötürüdür, dersiniz; o zaman dünyadaki bütün insanların, ilk yaratılıştan beri Arapça okur olması, ve de hepsinin Arap neslinden türemiş olması icap etmez miydi? Bu gerçekten böyle midir şimdi? Yok, eğer bu iddiaya temel, o kitabın içeriğindeki hitaptan ötürüdür, ise, böyle bir iddiaya temel teşkil edebilmesi için bir kitabın, gerçekten evrensel bir dil ve onun yazılı ifadesiyle yazılmış olması icap ederdi. Oysa ki, böyle bir dil henüz mevcut bile değildir.

Nitekim sözü bağlamak için Akkartal:

- Netice olarak bana, yukarıdaki "Bizim kitabın müstesna özellikleridir" başlığı altında öne sürdüğünüz iddialar, fasit ve dayanaktan yoksun ifadeler gibi geliyor. Yoksa yanılıyor muyum?

Böylece irdelemesini bitiren Akkartal, Agop ve Salamon'u hayret ve şaşkınlığa, Câbir'i derin düşüncelere sevk ediyordu.

İlk toparlanan Agop:

- Akkartal Beğ, müsaadenizle bir hususa açıklık getirmek istiyorum. O da, bizim davranışlarımıza yön veren dini kaidelerimizin yazılı bulunduğu kitap, Câbir dostumuzun dediği gibi, aslında sahteleştirilmeyip, bilakis, sadece vukuf ehli kişilerden oluşan bir heyet tarafından, değişen çağın gereklerine uygun hale getirilmeğe çalışılmıştır, ki bizce bunun bir mahsuru da yoktur. Nihayet o kuralları, tüm fayda ve zararıyla pratikte yaşayacak olan da gene bizleriz.

Bunu duyan Salamon da, Câbir'in demin ki aleyhte bulduğu sözlerine cevap vermek istiyordu. Bu meyanda olarak da:

- Bizim kitabımızın öncelikle kendi kavmimize hitap ettiğini inkar etmeğe hiç gerek ve sebep olmadığı gibi, bence bundan tabii bir şey de yoktur. Bunu öncelikle vurguladıktan sonra, şimdi gelelim bir kitabın herkese hitap eden, cihanşümül şümül olma özelliğine; bizim dilimizi bilen, ya da salt dinimizi merak ederek, tetkik ile öğrenmek isteyen herkes, eğer isterse, bunu pekala yapabilir. Zira, isteyen bunu kendi diline çevirip, nüshalarını sayısızca çoğaltabilir. Hal böyle iken, daha nasıl olur da bu özellik sadece Câbir dostumuzun kitabı olan Kur'an'a inhisar edilebilir ve böyle bir iddianın aslı, esası olur mu?

Câbir bu arada yeniden toparlanarak:

- Bu sözlerimde esasen, bizim kitabın tüm kâinat ve insanlık alemine gönderilmiş olması özelliğini açıklarken, onun kapsadığı anlam itibarıyla, demek istiyordum. Ayrıca, demin de dediğim gibi, bizim kitap Kur'an'da, onların kitaplarda geçen bütün peygamberler ve bunların hayatlarına dair hikaye ve ibret veren öykülere yer verilmişken, onların kitaplarında bu yoktur, onun için.

Akkartal:

- Câbir efendi, eğer "Bütün insanlık alemi" derken, yekun dünya nüfusu yanında sadece devede kulaktan ibaret kalan bir İsrail Oğulları'nı kast etmiyorsanız, zira sözlerinizin anlamı budur, o halde nerede bunun delili? Yoksa başka milletlerden yüce yaratan hiç mi Resul göndermemiştiniz?

Câbir:

- Akkartal Beğ, Aslen bir İranlı olarak, bu konuda ben de tereddüt ediyorum, ama gene de, madem Kur'an'da böyle deniyor, zahir bu doğrudur diyorum. Son sorunuza ilişkin ise, Kur'an'da adı geçen yirmi beş tane Peygamber vardır, lakin Yaratan'ın her millete muhakkak bir çok peygamberler gönderdiği de zikrolunur, ama ne var ki, açık isimlerine yer verilmemiştir bunların.

Akkartal:

- O halde kitabınızın gerçekten ve her bakımdan cihanşümül olmayışı kendiliğinden ortaya çıkıyor denebilir. Bunu geçerek, bir soru da, Agop efendinin "O öldükten sonra tekrar Baba Rab tarafından diriltilip, göklere çıkarıldı, vakti gelince İsa tekrar gelecek" şeklindeki iddiası üzerine hasıl olmuştu. Hem bunda, açıkça söylediği gibi, Salamon efendinin de kuşkusu varmış. Bu durumda siz şahsen, ve "son kitap" denen Kur'an'a ne diyor?

Bu soru karşısında her üçü de dikkat kesilmişlerdi. Agop gene Câbir'den bir destek umarken, Salamon merakla onun ne diyeceğini bekliyordu:

Câbir:

- Doğrusu bu konuda kitabımız Kuranın açık bir beyanına ben rastlamadım, var diyeni de duymadım. Ama sorsan çoğu Müslüman İsa'nın bir gün geleceğini söylerdi.

Akkartal:

- Fakat nasıl olur? Bu kadar önemli ve daha mühimi, insan ve İslam'ın geleceği ile çok alakalı görünen bu konuda, eğer bu gerçekten bir gün vuku bulacaksa, bir tek cümle olsun nasıl yer almazdı kitabınız Kur'an'a'da. Yoksa bu var da siz mi bilmiyorsunuz?

Câbir:

- Emin değilim bundan. Ama bana kalırsa, ben de böyle bir izahın olması gerektiğine inanıyorum. Kur'an'a ayetleri pek çok yerde İsa Mesih'ten bahsederken, onun tekrar dünyaya geleceğinden neden hiç bahsetmemiş olsunlardı ki? Doğrusu, bu konuyu daha önce hiç böyle

düşünmemiştim.

Akkartal:

- Sizin sözünü ettiğiniz bu kitapların hem aynı konuları içerip, hem de bazen çok mühim iddialar içeren konularda birbirini tutmamaları çok ilginç. Bu durumda, hangisinin arı gerçeği içerdiğini ortaya çıkarmak da imkansızlaşıyor. O nedenle, biz gene insanların pratik hayattaki bireysel davranışlarına göre hüküm vermekte devam edeceğiz demektir.

Bu sözlerinden hemen sonra, Akkartal'ın aklına merhum yoldaşı Mirza gelip, onunla olan hatıraları muhayyilesinde yeniden canlanmıştı. Sonra deminki tahlilleri ve en sonki sözleriyle bağlantılı olarak, Câbir'in ilgisini çekebileceğini düşündüğü bir konuya değinmek istiyordu. Mirza'dan bahsedecekti. İnançlarında kararlı, davranışlarında mutedil, uyumlu ve güvenilir bir arkadaşı çünkü Mirza. Onun anısına hürmeten, Câbir'i de el'an bulunduğu muğlaklık halinden arındırmak ümidiyle:

- Muhterem Dostlar, şimdi arzu ederseniz size, bundan çok önceleri gene bir yolculukta geçen bir hatıramdan bahsetmek isterim. Diye genel bir soruyla başlamıştı. Az öncesine kadar sürmüş olan sükut ortamından giderek sıkılmaya başladıklarından, böyle bir öneriyi hepsi memnuniyetle karşılayıp, içtenlikle "Hay hay!" demişlerdi.

Bunun üzerine Akkartal:

- Uzakdoğu'da bir gemiyle deniz yolculuğunda tanışmıştım onlarla. Hepsi on sekiz kişiydik ve daha yolculuk başlar başlamaz bin bir türlü tehlikeden geçerek, ölümlerden dönmüş, nihayet Tanrının yardımları, bizlerin yeti ve metanetleriyle kurtulduktan sonra, işte böyle müzakereler yapıp, din ve töreleri konu edebileceğimiz uygun ortamlara kavuşmuştuk. Orada da, buradakine benzer bir çoğul inanç zümresi oluşturmştuk. Aramızda bir Mirza, bir Tao -Li, bir de Kaptan Huan vardı. Hemen hepimiz ayrı diyarlardan gelmiş, ayrı din ve törelere sahiptik. Çoğunluk orta ve uzak Asyalıydık ya, bize göre Batı olan bu diyarın din ve inanışlarına, o zamana kadar aşına olamayıp, aksine çok yabancıydık. Bu nedenle, merhum dostumuz Mirzanın da mensup olduğu İslam Dini'ni ve buna dair ameli yaklaşımlarını, kendi dinince yasak sayılan belli bir konudaki tavrını, oradakilerin yadırgayıp, karşı çıkmalarına rağmen, nasıl ısrarla savunduğunu hiç unutmam. Diyen Akkartal, bir an, hem nefes tazelemek, hem de muhataplarının, bilhassa da Câbir'in ilgisini yoklamak için duralamıştı. Tahminde yanılmamıştı, zira Câbir merak içinde ve devam etmesini bekliyordu.

Nitekim Akkartal sözlerini sürdürerek:

- Konu, keyif veren bir otun kullanılmasıyla başlamış, sonra şarap içilme keyfiyetine gelmiş ti. Herkes "olur veya neden olmasın" düşüncesinde iken, merhum dostum Mirza: "Ben, şahsen bu dahil, dinimizce yasak olan, keyif verici şeyleri kullanmak istemem". Diyordu. Buna karşın bizim Kaptan ona: "Fakat bir Din, insana keyif ve hoşnutluk veren şeyler i neden yasaklar, anlamak zor Mirza Beğ! Bunu, mümkünse açıklayabilir miydiniz" Diye soruyor, Mirza ise cevaben: "Evet, sanırım. Bunun adı doğrudan zikredilmiş olmasa da, şarap gibi içkiler dinimizin kitabı olan Kur'an'a'da açıkça yasak olan içecekler arasında sayıldığından, bir Müslüman bunları kullanmaktan neden, niçin demeksizin, kaçınır. Çünkü biz o kitabı Allah kelamı olarak bilir, onda yazılan her şeye istisnasız iman ederiz" diyordu. İşte bu ifadelerde yer alan itikat ve teslimiyet, dikkatimi bilhassa çeken nokta-i nazar olmuştu. Kaldı ki çoğu toplumlarda bir kişiye, o kişinin mensubu olduğu dinde "yasak" diye sözü edilen şeylere karşı nefsin engelleyebilmesine ve bunun karşısında gösterebildiği feragate bakılarak güven duyulur. Bu, her ne kadar, güven yaratmanın asgari tarzı olsa da, duyulan güvene haklılık kazandıran somut bir delil olarak takdir edilir. Malumdur ki, insanların yek diğerinden olan en mühim beklentisi, karşılıklı güven ve bunun bir şekilde temin (garanti) edilmesidir.

Sözlerini böylece bitiren Akkartal, meselenin tarihi açılım ve kökenlerinin mantıkla irdelenmesi bir yana, pratikte yaşanan ve müspet izlenim bırakan bir olayın kendi dindaşı tarafından ortaya konulmuş olmasını duymak ve hakkının teslim edilmiş olması karşısında, Câbir hakikaten memnun olmuştu. Nitekim yüzünde belirgin bu ifadeyle Akkartal'a:

- Siz Uygurlar meğer gerçekten uygar, kelim ve kemal sahibi insanlarmışsınız. Bunu gerçi duyardık, ama tanık olmak bu güne nasipmiş. Sizi içtenlikle tebrik ederim Akkartal Beğ. Milletiniz sizinle övünebilir.

- Bre al bizden de o kadar! Diye hemen ekleyen Agop ve Salamon, Câbir'e rekabet etmekten geri kalmıyorlardı. Nitekim hazır olan yemekler, kurulu sofraya tabak tabak dizilip, yemek faslı başlayınca, sohbet şimdilik burada noktalanıyordu. Fakat bunun ilerdeki günlerde, hatta saatlerde devam edeceği de kesindi. Çünkü tarafların yekdiğerine açmak istedikleri daha bir çok konunun bulunuşu bir yana, Akkartal'ı kendi dinleri için kazanmayı bile umuyorlardı. Derken gün akşam yaklaşmış, neredeyse karanlık çökmek üzereydi. Etrafta otlayan hayvanları bir yere toplayan kervan hizmetçileri onları birbirlerine bağlayıp, sonra yaktıkları ateşlerin başına üşüşmüşlerdi. Kervanla gelen köpeklerin varlığı, karanlığın basmasıyla ürümeğe başlamaları sonucu daha bir belirgin hale gelmişti. Etrafta otuzu aşkın çadır kurulmuştu. Üstlerinde duran koyu bulut kütleleri ile altından uçuşan kırlangıçlar bir arada olunca, bu kervancıların hayat defterinde, yağmayı bekleyen yağmur demekti. Fakat altından altından esen yel yok muydu, damlalar düşemiyordu yere bir türlü. Keşke esmeğe devam eden yel şu kara bulutu yerinden alıp, karşı yatan kara dağın ardına atsa, diyenler bile vardı. Zira yağacak olan yağmur, kervancıların en az istedikleri şeydi. Onları kısmen ıslatıp üşütmesi bir yana, yolları da çamur bataklık içinde bırakacaktı çünkü. Fakat ne umulan, ne de korkulan olup, kısa süren bir sağanakla başlayan yağmur, adeta şaka yaparken, dinmeyen rüzgarın üstünde kayan bulutlar, yıldızların bile görünmeğe başladığı lacivert bir gök yüzü bırakıvermişti geride. Yağmur başladığında çadırlara doluşan kervan halkı, az sonra dinen sağanağın ardından gene dışarı dökülürken, sönmeğe yüz tutan ateşlere odunlar atılmağa, içeri alınan halı, kilim yerlere serilmeğe, üzerleri yeniden minder ve yumuşak tüylü postlarla döşenmeğe başlamıştı. Zaman zaman hayatlara mal olan yol kesen haramiler de olmasa, şu kervancılar kadar güzel yaşayan kimse yok denebilirdi bu dünyada. Sürsüz kurt, dikensiz gül bahçesi olur muydu hiç. Bu bakımdan, hayatın bir başka adı da arena olsa yeri idi. Varoluş'un bir şartı mıydı ne; her şeyin ve herkesin muhakkak bir karşıtı bir rakibi bunuyordu. Hem de kıyasıya düşmancıl, bitiresiye hışımla dolu. Uzağa gitmeğe ne hacet, işte size buna dair bir örnek: Biraz önce kulaklarını kırpmış, uzun bacakları ve ince beliyle rüzgar gibi hızlı koşan bir Afgani tazi ve onun ardından ılgar eden iki atlı, bir havar tutturmuş gidiyorlardı ki, sormayın nasıl. Bunun nedeni meğer, elli adım ilerde bir bostan ve burada otlanan uzun kulak bir tavşanın görülmesiymiş. Lakin şimdi tavşancık, cansız ceresiz haliyle, o tazinin sivri dişleri arasından sarkıyordu. Kim derdi ki, o da az önce harikulade bir canlıydı ve koşup oynayıyordu gönlünce. Hem bunu düşünen kimdi? Av yakalayan tazi başarısından memnun, tazi sahibi kıvançta, ötekilerse bundan gıptalıydılar. Sanki tavşana acıyıp, taziye suç yükleyen mi vardı. Kör mü kaçıp, kurtulmayı becerseydi o da. Hayatın özü böyleydi işte; büyük balık küçüğü, hızlı tazi yavaş tavşanı yakalardı. Sanki biri tutmak, diğeri tutulmak için yaratılmışlardı. Yaşamı daha müşfik, her canlı için yaşanılır kılmak için gelmiş olan Yalvağların onca çaba ve çilesi beyhude gibiydi. Onun için, tabiatın haşin kucağında doğup, boz kurtlarla büyüyen ünlü kamlar Kül Erkin, Bilge Ata boş yere demiyorlardı ki; "Ey can Bahadırlarım, Çağanlarım, siz siz olun, her bakımdan Bilge ve güçlü olun ki, içinizde bulunan en yüce haslet, sevgi ve acıma daima baki kalsın, aksi durumda ne bu mümkün olur, ne de hayatı yaşayabilmek."

Akkartal önüne oturduğu ateşe bakarken düşüncelere dalıp, çevreden uzaklaşmıştı bir an. Nitekim, saçlarına aklar düşmüş olduğu halde, tacirlerin en genci olan Salamon ona seslenerek:

- Bre Akkartal efendi bakarım da çok derinlere dalmış gibisin. Ne oldu, yoksa sevdalın mı düştü aklına?

Derken, başını kaldıran Akkartal, Câbir ve Agop'un kendisine baktıklarını görüp, gülümseyerek:

- Evet, biraz tefekküre dalmıştım. Belki Salamon efendi haklıdır sanısında.

Derken, Salamon hemen atılarak:

- Bre, bilmez miyim ben bu yaşların adamını, hele bir de böylesine yahşi, yaman biri olursa dalanmadan durabilir mi kadın milleti, imkanı yok rahat bırakmazlar adamı!

Agop ise bu konuya başka bir açıdan bakarak:

- Akkartal efendi gibilerin böyle kadın, kız gibi konulara vakit ayıracağını pek sanmam.

Derken, Salamon'a zıt gidiyordu gene.

Fakat Salamon:

- Agop Efendi, sen galiba bu akla, Akkartal dostumuzun taşıdığı o görkemli kılıçtan ötürü hükmediyorsun. Fakat unutma ki, gönül ferman dinlemez.

Onlar böyle havadan sudan konuşurken gün savuşup, gene bir akşam karanlığı kavuşmuş, ateşin yükselen alevlerinden saçılan ışık, etrafta dolaşan pervaneleri oraya çağırıyordu.

Bunlardan kimi yanmakta olan kuru odunların üzerine konmağa çalışırken, anında kavruluyor, kimisi ışık ekseninde divaneler gibi biteviye daireler çiziyordu. Az önce tazının tavşan kovalayıp, şimdi bir baykuşun öttüğü düzlük giderek aydınlanıyordu. Çünkü hemen arkalarında yer alan orman, doğmakta olan ayın yansıttığı şuaları kesip, bulundukları yeri kesif karanlıkta bırakıyordu. Ayın bu hareketi, istenirse kervanın yola devam edebileceğini gösteriyordu. Nitekim Câbir'in önerisi kabul görüp, az sonra toparlanan kervan yeniden yola diziliyordu. Gecenin serinliğinde yol alıp, gündüzün muhtemel sıcaklığında mola vermek, onların zaten devamlı uyguladıkları bir tarzıdı.

Kervanı bu minval üzere bırakıp, şimdi de Kostantinopol şehrine kısaca bir göz atalım: Büyük Anatolya yarım adasının boğazla kesilerek, bittiği yerin karşı yakasında, haliçle boğaz arasında kalan sahada (Altın boynuz) görkemli, yüksek surların içinde kurulmuş olan ünlü şar (şehir) Kostantinopol o an terletici bir sıcaklığı yaşamaktaydı. İmparator Heraklis'in palikaryaları (asker) talim edip, sokaklarda devriye gezerken, surların dibinde kurulan pazar yerinde toplanan halk, açılan sergilere alışveriş için hücum ediyor, yabancı menşeli mallar adeta kapışılıyordu. Çin, Hint, İranlı ve Turanlı tacirlerin uzun ipek yolunu üşenmeden izleyerek, ta buralara kadar gelmelerinin sebebi bu olmalıydı...

Sabaha kadar olaysız devam eden yolculuk, yeşil bir vadide mola verilmesi ile bir kez daha noktalanıp, yorulan kervanın dinlenme vakti gelmişti. Yine hayvanlar çayırılığa salınıp, çadırlar kurulmağa başlıyordu.

Henüz atından inmiş olan Akkartal, yanındaki Câbir'e:

- Gerçi sizlerle yolculuk çok hoş, fakat bu şekilde Bizans'a kırk günde zor varırız gibime geliyor. Oysa benim bu kadar zamanım yok, ne yazık ki. O nedenle, biraz moladan sonra, şayet gücenmez iseniz, yola yalnız devam etmek niyetindeyim. Diyordu.

Câbir az da olsa şaşırarak:

- Size hak vermiyorum değilim Akkartal Beğ, sizinle yolculuk etmekten biz çok memnunduk, lakin karar sizindir elbette ve istediğiniz an bizden ayrılabilirsiniz. Biz üç hafta, yahut aksilik olmazsa bir ayda oraya vasıl oluruz diye umarız. Şayet biz gelinceye kadar orada kalırsanız, yine görüşürüz. Yok, biz gelmeden ayrılırsanız bu da bahtımıza. Şimdi buyurun bizimkilerin yanına gidelim. Bakın, oturmuş gene sizi bekliyorlar.

Akkartal atı kara şimşegi yaklaşan bir kervan hizmetlisine teslim ederken, kendisi az ileride Agop ve Salamon'un oturdukları çadırın önündeki çimenliğe yönelmişti. Ondan önce gitmiş olan Câbir, durumu anlatmış olmalıydı ki, neşeleri birden kaçmış gibiydi.

Nitekim Salamon esefle:

- Bre Akkartal Efendi, yapılır mıydı bu yani şimdi bize. Refakatinize çok alışmıştık çünkü. Akkartal onu yatıştırmak için;

- Hemen şimdi yola çıkacağız demedik Salamon Ağa, neden böyle keyfiniz kaçır ki. Hem inanın, ben de sizlere çok alışmıştım, ama ne yaparsınız ki yolum çok uzun, zamanım ise azdır.

Bu izahtan sonra, karşı tarafın nisbeten yatışmasıyla tekrar karşılıklı oturulmuş, Akkartal'a yönelik ilk soru Agop'tan geliyordu :

- Akkartal Efendi, şahsen ben ve dostlarımla çok merak ettikleri bir şey var, o da sizin dininiz ile bizimkiler arasındaki fark. Sahi sizde nasıl ve neye göre inanılır? Sizin de bir kitap ve peygamberiniz var mıydı?

Bu soru üzerine Akkartal şöyle kısaca bir düşündükten sonra:

- Bizim dinimiz temel ve esası bakımından sanırım sizinkilere göre biraz farklılık gösterir. Bu meyanda, birleştiğimiz bir çok noktadan en mühimi "Tek İlah"a inanıyor olmamızdır. Geriye kalan detayları anlatmak uzun sürer. Sormak istediğiniz varsa, en iyisi siz sorun ben izah edeyim, nasıl?

Salamon hemen başlayarak:

- Size de bir veya daha çok Peygamber gelip, kutsal kitaplar getirmiş midir? Başka bir deyişle; Din ya da törenizi neye göre yaşarsınız desem?

- Bizde, sizdeki anlamda bir peygamber adı geçmez, lakin, kuşkusuz, bilge kişiler on binlerce yıldan beri gelip geçerken aramızdan, elbette bunlar hayat, insan ve kainata hakkında kitaplar da yazmışlardır. Ayrıca, derin düşünceli ulu kişiler, gerek tabiatı doğrudan okuyarak ve gerekse ilham yoluyla ilâhî gerçek ve nihaî gayeyi keşfedip, bunlar kuşaktan kuşağa, dilden dile nakil ile bu güne gelmişlerdir. O nedenle, bizde, sizlerde görüldüğü gibi, atalara tapınmaya varan ifrati tavırlar olmaz, kitaplar okunur, mânâ ve yorumları şiirlere yazılıp, türkülerle söylenir. Ayrıca bizde "sabit ve asla değişmez" gözüyle sadece Göktenrı'ya bakılır. Yani, geri kalan hemen her şey zaman ve mekan şartlarına göre değişir hayatımızda.

- Sizde sabit değer hiç mi bulunmaz yani?

Bu sorunun sahibi Câbir idi. Buna cevaben Akkartal:

- Böyle sorulunca, buna öncelikle; bizde sabit olmayan değer hiç yoktur, diyebiliriz. Lakin, her şeyin zaman ve mekana bağlı bulunması kaçınılamayacak bir gerçek olduğuna göre, ve bunu değiştirmek her zaman kendi irademizde olamayacağı için, elbette ki değişen değerler de olur. Fakat gene de, bunların sonsuza kadar böyle kalacağı iddia edilmez. Zira, zaman içinde hayatta, ihtiyaçlara daha iyi cevap veren yeni çözümler gerekebilir pekala.

Salamon:

- Mesela şimdi hangi değer yargıları sabittir, diye sorsak?

Akkartal:

- Bu meyanda; masum olduğu halde adam öldürülemez, rızası dışında kimsenin malına, ırz ve namusuna dokunulamaz, yalan söylenmez, kan içilmez gibi kuralları hemen sayabiliriz.

Agop:

- Kadın ve erkek arasında fark gözetilir mi peki sizde?

Akkartal:

- Kadın ve erkek, biri diğerini ikame edemeyen iki asal yaşam unsuru olarak, kuram ve kuralda eşit sayılır. Fakat bazı hususiyetlerini mukayese edersek, aralarında belli durumlarda ister istemez fark oluşur. Mesela, bir zorunluluk olmadıkça kadınlar hükümdar seçilmez, ama yardımcı idareci her zaman bir kadın olabilir. Evlilikte ihanet olmaz, olursa bu birlik bozulacağından, eşler ayrılır. Bir kadın aynı zamanda iki erkekle yaşayamaz, fakat kadın onaylayacak olursa, erkeğe istisna yapılabilir.

Câbir:

- Şimdiye kadar söyledikleriniz bizdekilerin aynı olmasa bile, çok zıt da değiller idi, fakat domuz eti yer misiniz?

- Bizde domuz beslenmeyip, eti de yenmez, ancak her şeyde olduğu gibi, bunun istisnası da olabilir.

Câbir:

- Peki ama istisnalar kaideyi bozmaz mı?

- Hayır, aksine, istisna kuralı tasdik ve teyit eder. Çünkü, istisna olmadan kural da olmaz.

Kuralın oluşması ancak bir istisna ile mümkün olur.

- Bu nasıl olur Akkartal Beğ, bunu biraz daha açıkla mısınız lütfen?

- Örneğin bu, bir kez müsaade edilip, sonra kesin yasaklama şeklinde olabilir. Zira ancak bu

şekilde kural koyucunun otoritesi belli edilmiş olur. Buna, bir defalık olmak üzere, affetmek bile denebilir, tabii söz konusu bir suç olursa.

Başka soru gelmeyince Akkartal:

- Şimdi isterseniz ben bir kaç soru sorayım, siz cevap verin? Diye önermiş ve onlardan müspet cevap gelmesi üzerine:

- Sizce, insan nasıl yaratılmıştır, desem?

Câbir:

- Sanırım bu konuda verilecek cevap her üçümüzce de aynı içerikte olacaktır. İsterseniz ben söyleyeyim?

Derken önce ötekilerin yüzüne bakmış, onay gelmesi üzerine de:

- Bizim kitaplarda geçenlere göre insan, ilk insan ve aynı zamanda er kişi Hz. Adem ve onun bir parçasından yaratılmış, ilk kadın olan Havva'dan türemiştir.

Akkartal:

- Yani tek ruh ve tek bedenden mi çoğalıyor, demek istiyorsunuz insan?

- Evet, öyle anlaşılıyor kitaplardan.

- Yani bu durumda insanlar ruh olarak bir tek kaynaktan geliyor, o tamam, fakat irsi olarak da aynı soydan mı türemiş oluyorlar?

- Evet, öyle.

- Oysa ki bizim törenin izahı daha farklı ve ona göre; insan ruhu yer yüzüne indiği yere göre, hars ve hamur bakımından özelliklerinde farklı olur. Bu ise, yer yüzünde farklı ırklar bulunmasının sebebidir. Siz bunu nasıl izah ediyorsunuz peki?

Câbir:

- Allahın işi ve hikmeti olsa gerek.

Akkartal:

- Yani, daha tabii bir izahınız yok mu buna ilişkin?

- Bu bize yetiyor iman için.

Akkartal:

- Fakat biz, insan aklına daha uygun somut bir izahı benimseyerek, böylece beyaz, sarı ve siyah ırk nasıl olur, sorularına da cevap veriyoruz. Oysa siz, ırk farkını izah edemeyip, insanların aynı ebeveynden türemiş oldukları halde, nasıl olup da farklı renklerde olduklarına ancak hayret ediyorsunuz. Öyle değil mi?

Salamon söze karışarak:

- Evet, yaratanın işi diyoruz. Bizim kitaplar böyle diyor, biz de böyle kabul ediyoruz. Hem bir an, farklı ırkta bir nesil türeyebilmesi için, belki de aynı ana, farklı renkte baba söz konusu olmuştur, diye aklıma geliyor.

Salamon:

- Bizim inandığımız şeklin bir zararı yok insanlığa. İnsanları kardeş ilan edip, birleştirmeye yönelik bir sav bu nihayet.

Akkartal:

- Faydası nerede peki bunun? Yapılmış ve halen yapılagelen bunca savaş ve dökülen kanları olmamış sayıp, görmezden, duymazdan mı gelelim yani?

Salamon:

- Bu bir bakıma, ne yazık ki doğru, yani bunun zararı yoksa bile, faydası da pek yok gibi.

Akkartal:

- O halde, bir takım tutarsız iddialar içeren kitaplara inanmış olmuyor musunuz böylece?

Salamon:

- Burada, yani bizim kitaplarda geçenler, esasen bir nasihat, bir temenniden ibaret şeylerdir, iddia değil bence. O nedenle doğruluklarının kanıtlanması da beklenmemeli.

Akkartal:

- Fakat burada ister istemez bir kıyaslama yapıyor ve daha açıkçası, bizim töreden gelen verilerle, sizin dinlerinize dair vecibeleri mukayese ederek, doğru olanı bulmaya çalışıyoruz.

Öyle değil miydi yoksa?

Salamon:

- Öyle, fakat sizce daha makul bir izahı var mıydı peki bunun ?

Akkartal:

- Bizim inancımız daha tabii ve fayda bakımından daha işlevsel. Şöyle ki; bize göre her ırkın, farklı hars ve hamurundan ötürü olan kendine has üstün özellikleri vardır. Bunu kesin doğru olarak alır ve her ırka, toprak ananın çocukları olan insanlık ailesi içinde, onun en iyi yapacağı görev verilirse, karmaşa ve anlaşmazlıklar önlenabilir, diyoruz. Olamaz mı?

Salamon:

- Bu izah makul görünüyor, ama hangi ırkın üstün özelliğinin ne olduğunu nasıl tespit edeceğiz?

Akkartal:

- Tabii ki bunu, milletlerin tarih içinde gösterdikleri idari, yönetsel ve sanatsal yeteneklerine ve bunun sonuçlarına bakarak tespit edebiliriz.

Salamon:

- Akkartal efendi, dediklerin makul görünüyor, ama biz bunları yapmak için çok geç kalmışız. Çünkü bunun için insanlığın yeni bir eğitim-öğretim ile buna imkan sağlayan bir nizama sahip olması icap ederdi. Bir takım yanlış koşullanmalar, ki bunlar şimdi her toplumda ayyuka çıkmış durumda, daha başlangıçta oluşmasını.

Akkartal:

- Yani, yanlışlar devam edecek, insanlar hayvanlardan ve vahşi tabiat yasasından ayrılıp, gerçek anlamda insan olamayacak ve ayakta kalabilmenin tek imkan ve şartı güçlü olmaktan geçecek, öyle mi?

Salamon:

- Evet, ne çare ki.

Akkartal:

- Sizin dediğiniz gibi sürüp gidecek belki bu yanlış düzen, ama gene de, insan olarak, umutsuz ve çaresiz seyretmek yerine yanlışları, gerek dilimizle, gerekse elimizle düzeltmeğe ömrümüz oldukça devam etmeliyiz bence, öyle değil mi?

Diyerek sözlerini bitiren Akkartal'a hepsi katılmışlardı. Nitekim onun ayrılma vakti gelip, getirilen atına binerek hareket ederken, kendisini yolculamak için toplanmış olanlara hitaben son olarak:

- Dostlarım, haydi esenlikle kalın, belki dönüşte gene rastlaşırız bu yollarda! Her şey için çok teşekkür ederim!

Onlar gene hep bir ağızdan:

- Yolun açık olsun Akkartal, Güle güle!

4.bölüm

AKKARTAL BİZANS'TA

Günler süren yolculuktan sonra nihayet bir kuşluk vakti, boğazın beri yakasında bir tepede durmuş, mavi gök yüzünde, arkasından yavaş yavaş yükselen pırıltılı bir güneşin eşliğinde, nefes kesen güzelliğiyle Bizans'ın kurulu bulunduğu efsanevî şehri seyre dalmıştı. Bulunduğu yerden uzun bir müddet şehri seyreden Akkartal, nitekim atını, boğazın öte yakasına geçiş sağlanan bir kıyısına sürmüştü. Buradan karşıya adam ve yük geçiren irili ufaklı bir çok gemi vardı. Atını yükleme yapılan büyük bir geminin yanaşmış bulunduğu iskeleye sürmüş, hem kürek, hem de yelkenle hareket eden gemi, çok sürmeden karşı kıyıya ulaşmıştı.

Yüksek surların önündeki büyük kapıdan giren, çıkan çoktu. Bunların içinde iki tekerlekli zahire, meyve ve şarap fıçısı yüklü kağnılarıyla ve dört tekerlekli at arabalarıyla gelmiş olan köylüler ve süvariler vardı. Büyük kapının önünde duran muhafızlar, gözüne kestirdiklerini hemen durdurup, ancak sorguladıktan sonra içeri bırakıyorlardı. Onun yaklaştığını gören,

elinde kargısı, başında uzun tüylü miğferi, kısa etekli, deri saçaklı, yelekten oluşan üniformasıyla bir nöbetçi seslenerek:

- Hey atlı, dur bakalım. Kimsin, ne maksatla girmek istersin Bizans'a?

- Turan diyarından, Bizans İmparatoru Heraklis ile ulu kağan Moyen Çor adına görüşmek için gelen bir elçiyim. Her halde bana refakat eder, imparatorluk sarayına yol gösterirsiniz?!

Bu sözler karşısında bir an bocalayan asker:

- Olabilir, fakat buna dair bir kimlik kanıtlayıcı belgeniz var mı, yoksa giremezsiniz içeri. Akkartal:

- Elbette! Dedikten sonra, bir zamanlar Kağanın vermiş olduğu, ceylan derisi üzerine altın yaldızla işlenip, damgalanmış olan berat ve buyrultuyu, koynundaki mahfazasından çıkarıp, göstermişti. Bunu gören nöbetçi, içeriğini okuyup anlayamamış olmasına rağmen, gördüğü şeyin resmi nitelik taşıyan bir evrak olduğuna kanaat etmiş ve durumu diğer arkadaşlarıyla danışıp, içlerinden birisi ona refakatle görevlendirilmişti.

İmparatorun sarayı iç hisar dahilinde kalıyor ve olsa olsa iki yüz adımlık bir mesafedeydi. Oraya doğru atlarıyla yönelirken, şehir çok hareketli ve kalabalıktı. Saray muhafızlarının bulunduğu yüksek giriş kapısının önünde durulup, vaziyet açıklanınca, haftada bir elçi kabulü yaptığını ve bununsa yarına tekabül ettiğini öğrenebilmişlerdi. Fakat buna rağmen, içeri alınan Akkartal, saray misafirhanesine kabul edilip, teşrifatla ağırlandı. Yarına kadar çok zamanı olup, çıkıp biraz dolaşmak istemiş, bunun için yanına hemen bir mihmandar verilmişti. Mihmandar Vasili misafirine karşı çok kibar davranan, İmparatorun özel hafiyelerinden biriydi. Akkartal isterse, biraz sonra hipodromda yapılacak olan karşılaşmaları dahi izleyebileceklerini söylemişti. Burada İmparatorun özel muhafızlarından seçilmiş olan cilasunlara karşı dövüşen esirler, ya da gönüllü savaşçılar, kıran kırana kapışıyorlarmış. Akkartal bu teklifi kabul etmiş ve kalabalığın arasından geçerek tribünlerden birinde, halkın arasında yer almışlardı. Paralı girişe tabi olan bu karşılaşmalar, çoğunlukla kanlı bittiğinden çok ilgi görüyorlardı. Bu nedenle tribünlerde adeta bir izdiham olup, hiç boş yer kalmamıştı. Bu karşılaşmalar sonucu elde edilen hasılatın bir bölümü de kazanan savaşçılara veriliyormuş. Buna daha çok esir savaşçılar ilgi gösterip, esaretten kurtulma vaadi dolayısıyla iştirak etmekteymiş. Ancak, kazananlar genellikle imparatorun adamları olurmuş. Nadiren de olsa kazanan bazı esirler olmuyor değilmiş. İşte bu gün dövüşmesi beklenen Arpad da halkın favorisi olan Macar asıllı bir esirmiş. Denildiğine göre şimdiye kadar yaptığı döğüşlerde İmparatorun üç adamını yenerek, öldürmeyi başarmış imiş. Fakat bu gün nisbeten daha çetin rakiplerle işi varmış. Şayet bunları da yener ve karşısına başkaca rakip de çıkmazsa, özgürlüğünü hak kazanabilecekti.

Hükümdar Locası Akkartal'ın da bulunduğu tribünün tam karşısında yüksek sütunlar üzerinde kurulmuştu. Yarışların başlangıç ve bitişini onun vereceği işaretler belirliyordu.

Nihayet yüksek sütunlu görkemli revak üzerinde maiyetiyle azamet içinde oturan İmparator, elindeki mor mendili hızla aşağı indirmişti. Bunu izleyen saniiyelerde arenanın her iki yanından karşılıklı açılan kapılardan, aynı anda iki iri yapılı, eli kılıçlı savaşçı, izleyenlerin coşkun şamataları arasında görünmüş ve ağır ağır meydana doğru yürümüşlerdi.

Arpad adlı Macar savaşçısının, seyirci kitlelerini yukarı kaldırmış olduğu elleriyle selamladıkça, lehine yapılan tezahürat etrafı çınlatıyordu. Bu arada onun son durumunu görmek için sabırsızlıkla bekleyen bahisçiler de hemen paralarını yatırmaya başlamışlardı. Bir aksilik olmadıkça, onun yine kazanacağına inanılıyordu.

Kahverengi uzun saçlı, konveks burunlu, uzun çeneli, geniş alınlı Macar savaşçı, aynı zamanda uzun boylu ve geniş omuzluydu. Kaslarının uzaktan dahi seçilir olması, onun çok idmanlı ve güçlü bir yapıya sahip olduğunu gösteriyordu. Karşısındaki rakip de ondan aşağı olmayıp, sakallı yüzü ve iri hatlarıyla daha kaba ve gorilimsi bir yapıya sahipti. Her ikisinin de belden üstü çıplaktı. Üstlerinde sadece kalın kemerli kısa birer deri şort ve kısa konçlu deri çizmeler vardı. Bu kıyafet orada dövüşen bütün savaşçılarda tek tipti.

Derken iyice yaklaşan savaşçılar, yekdiğerini tartan bakışlarla bir an duraladıktan sonra,

Bizans tipi birer uzun meçle saldırıya geçmişlerdi. İlk etapta Macar'ın daha atik olmasına karşın, Slav asıllı diğer savaşçının daha sert darbeler indirdiği fark ediliyordu. Fakat atik olana hamle isabet ettirmek çok daha zordu. Bu yüzden karşı tarafın çoğu hamlesi boşa gidiyor, geçen zamanla ataklar hızını kaybediyordu. Seyirci kitlesi nefesini tutmuş döğüşü izliyordu. Bir ara Akkartal, yanındaki mihmandar Vasili'ye dönerek:

- Sizce kim yenecek?
- Elbette ki ayı İgor!
- Neden buna hükmediyorsunuz peki?
- Ondan çekinmeyen gladyatör yok da onun için.
- Öyle mi, bakalım göreceğiz biraz sonra.
- Sizin favoriniz öteki anlaşılan.
- Yalnız benim mi, baksanıza, sizden başka herkesin.
- Olsun, bence gene de ayı İgor kazanır.

Mihmandar gerçi lafzen böyle diyordu, ama gerçekte o da bundan pek emin değildi artık. Çünkü ilerleyen dakikalarda ayı İgor'un hayli yavaşladığı gözden kaçmıyor, buna kaşın Macar dövüşçünün hızı artıyor, her hamlesi rakibini biraz daha yalayıp geçiyordu. Bu gidişle isabet ettirmesi an meselesiydi. Nitekim beklenen olmuş, İgor'un ağır aksak bir hamlesini eskivle atlatan Macar, onu göğsünün tam ortasından şişleyivermişti. Gövdesine saplanan kılıcın geri çekilmesiyle bir feryat koparan İgor, anında yüz üstü yer kapaklanmıştı. Bunu izleyen tribünlerin çıkardığı şamata yeri göğü inletir olmuştu. Kazandığını belirten bir jestle kılıcını yukarı kaldıran Arpad, seyircilerin çığlık ve ısıklıklarının dinmesinden sonra, yönünü İmparatorun oturmakta olduğu tarafa dönerek yüksek sesle:

-İmparator hazretleri durumu gözleriyle gördüler! Ya karşıma başka birisi çıksın, yahut destur verin hemen serbest bırakılayım artık! Demişti. Bir adamının daha yenilmiş olması İmparatorun keyfini kaçırmış, bir işaretle hemen başka birinin gönderilmesini buyurmuştu. Bunun üzerine ölen savaşçının çıkmış olduğu kapı tekrar açılmış ve oradan bu defa eli baltalı, beli kılıçlı bir insan azmanı olan Bizanslı Kosta çıkmıştı. Macar dövüşçü bu adamı hemen tanımıştı. Sol gözü, aldığı bir kılıç yarısından ötürü az çok sakatlanmış olduğundan, ona lakap olarak "Kör Kosta" diyorlardı. Kör Kosta kurala aykırı davranarak arenaya iki silahla birden çıkmıştı. Bir ara elindeki baltayı işaret parmağı gibi kullanarak rakibine " Şimdi sana gösteririm " diyordu. Kara kıvrıcık saçları, geniş avutları, çökük burnu, geniş alnı ve kalın beliyle ürkütücü bir görünüşü vardı. Macar savaşçısının işi bu defa daha zor gibiydi. Ama başka seçeneği de yoktu. Ya bu adamı da yenip muhtemelen serbest kalacak, ya da ölüp, bu esaretten artık o şekilde kurtulacaktı.

Nitekim karşı karşıya geldiklerinde, Kör Kosta iğrenç bir şekilde gülmüştü. Hemen ardından da rakibinin boynunu uçurmaya yönelik ilk hamlesini yapmıştı. Fakat atik davranan Macar bundan son anda geri sıçrayarak kurtulmayı bilmişti. Ancak Kosta çok hızlı olarak, haklı bir üne sahipti. Darbelerinin ardı arkası kesilmiyor, rakibine bir hamle fırsatı bile vermiyor, onu hep geri sürüyordu. Az sonra kenardaki duvarın dibine varılacak ve orada daha zor duruma düşeceği içi, Macar bir anda geri çekilme yönünü değiştirmişti. Fakat Kosta hiç ara vermeden saldırıyordu. Elindeki iri savaş baltası kalın pazulu kollarında bir oyuncak kadar hafif ve hızlı ölüm kavisleri çiziyordu. Bir anda durup, tasdik değiştirmeğe ve daha ağır hareket etmeğe karar veren Macar, rakibini böylece bir tuzağa düşürecekti. Aralarındaki mesafe bir adım kadarken, onu ortadan ikiye biçmeye yönelik bir hamleye kalkışan Kosta'yı kötü bir akıbet beklemekteydi. Çünkü bu gidişle tuzağa düşmesi an meselesiydi. Biraz önce, artık yakalanacakmış gibi yavaşlayıp, yerinde sabit duran Macar, son salisede kenara çekilmiş ve o anda öne sert bir dürtüş yaparak, onu tam çene altından yakalamıştı. Neye uğradığını anlayamayan Kör Kosta, höykürüp, boğuk sesler çıkarırken ve bir anda boğazından fışkıran kızıl kana boyanmıştı. Geri çekilen ucu kanlı kılıca ve onun sahibine bir an durup inanamayan gözlerle bakmış, sonra dengesini kaybedip, sırt üstü yere yuvarlanmış, orada bir iki debelendikten sonra öylece kalmıştı.

Bu durum İmparatoru hepten kızdırırken, izleyenleri daha bir coşturmuş, kan görmekten adeta zevk alan bu kitleyi çılgına çevirmişti. İmparatorun onu serbest bırakmak, ya da okçu müfrezesine oklatmaktan başka seçeneği kalmamıştı. Gereksiz tepki çekmek istemediğinden, öfkesini dizginleyip, onun hemen serbest bırakılmasını emretmişti. Tribünlerdeki kalabalığın attığı sloganlar, Macar savaşçısının hemen serbest bırakılmasını dayatıyordu. Bu sırada Akkartal ve Vasili dışarıya yönelmişlerdi. Yan taraftan dışarıya açılan başka bir kapıdan da Macar savaşçı çıkarılmıştı. İmparator özel çıkış kapısını kullanarak oradan daha önce ayrılmıştı.

Akkartal ve yanındaki mihmandar nihayet dışarı çıktıklarında, on adım ötelinde Arpad'ı görmüşlerdi. Koşarak kendisini kucaklayan genç bir adama:

- Gözlerime ve yaşadıklarına inanamıyorum Yorgo, senin gibi, nihayet ben de özgür oldum galiba! Diyen Arpad, dostu olduğu anlaşılan bu genç adamı halen bırakmamıştı.

Nitekim ayrıldıklarında:

- Buna çok çok sevindim Arpad. Tribünde çok dua ettim. Şükür ki kazanmayı bildin sonunda. Haydi hemen gidelim buradan.

Böylece onlar önden giderlerken, Akkartal ve mihmandar Vasili on adım arkalarından takip eder gibi yürüyorlardı.

Vasili bir ara Akkartal'a:

- Çok affedersiniz, fakat acilen bir yere uğramam gerektiği şimdi geldi aklıma. Hem sara ya yalnız da dönebilirsiniz, ben de işimi görüp birazdan tekrar gelirim. Olmaz mı?

- Tabi, tabii buyurun işinize bakın siz. Beni merak etmenize de gerek yok.

Derken oradan ayrılan Vasili, seri adımlarla yandaki dar bir sokağa dalmıştı. Bu durumu çaktırmadan izlemiş olduğu anlaşılan Yorgo, hemen Arpad'a dönerek:

- Dostum hadi davran, bana kalırsa hava bozmağa başlıyor. Hemen buradan kaybolsak daha iyi olacak. Çünkü korkarım başımız yeniden derde girecek! Demiş ve hemen ardından hızla bir yan sokağa sapmışlardı. Onları izleyen Akkartal da durumun farkına varmıştı. Yanından alelacele ayrılan mihmandarın bu tavrını zaten pek hayra yormayıp, konuşulanları da işitince kuşkusu kesinleşmişti. Anlaşılan oydu ki; İmparatorun adamları ortalık sakinleşip, seyirci kitlesi dağılınca Macar'ı tekrar yakalamak istiyorlardı.

Macar ve dostunun girmiş oldukları kuytu sokağa sapan Akkartal, o an için pek ummadığı bir durumla karşılaşmıştı. Eski tutsakların artık kaçıp, izlerini kaybettirmiş olacaklarını sanıyordu çünkü o. Fakat girdikleri sokağın sonunda bir alanda, etrafları pusatlı bir palikarya mangasıyla sarılmış, başlarının yeniden dertte olduğunu görmüştü. Yanlarında silah olarak sadece Yorgo'nun getirmiş olduğu iki kamayı fora ederek, sırt sırta dayanmış, kendilerini zo rla bile olsa teslim almak isteyen askerlere karşı direnmeye hazırlanıyorlardı. Her nasıl haber almışlarsa, gelerek etraflarını sarmış olan askerlere karşı pek şansları yok gibiydi. Akkartal da seri adımlarla oraya yönelirken, askerlerin komutanı onlara hitapla:

- Silahlarınızı atıp, hemen teslim olun, yoksa güç kullanmak zorunda kalacağım!

Bu sırada oraya ulaşmış olan Akkartal hemen müdahale ederek, sert bir tonla:

- Hey siz! Ayıp değil mi bu yaptığınız. İmparator hazretlerinin alenen serbest bıraktırdığı, bunu çok da hak etmiş olan bir adamı ne hakla yeniden tutuklamaya kalkışıyorsunuz?!

- Sen de kim oluyorsun be adam, var git işine, canına mı susadın yoksa?!

Bu sözler üzerine, elini kabzaya atıp, sorunu artık kılıcın çözeceğine karar veren Akkartal, hayli zamandır iş tutmamış olan Alpogut'u yeniden sıyırmadan, son bir defa:

- Bu adamları rahat bırakın, haksızlık etmeyin diyorum! Diyerek, ihtar etmişti. Ama onların cevabı kılıç ve kargılarla üzerine yürümek olmuştu. Bu andan itibaren işlemeye başlayan savaş makinesi, bir anda korkunç bir fırtınaya dönüşmüş, havalardan kılıç ve kargı parçaları yağmaya başlamıştı. Bir anda neye uğradıklarını anlayamayan Bizanslı askerler, aldıkları yaralarla canlarından olmamak için kaçışmaya başlamış, çok geçmeden ara sokaklarda kaybolmuşlardı. Bütün bunları hayretle izlemekte olan Arpad ve Yorgo derhal onun yanına gelerek:

Yorgo:

- Çok sağ ol savaşçı, bizim için başını derde sokmuş oldun. İstersen birlikte gidelim. Çünkü çok sürmez daha kalabalık gelirler.

- Merak etmeyin, çünkü az sonra beni hiç aramayacakları bir yerde olacağım. Siz gidebilirsiniz.

Macar Arpad:

- Bari ayrılmadan adını bağışlayıp, sonra tekrar görüşeceğimiz bir yer söyle savaşçı. Çünkü bu iyiliğin altında kalmak istemem.

- Turan diyarından gelen bir gezginim, adım Akkartal. Saraydan başka bir yer adı da bilmem. Belki tesadüfen karşılaşırız gene.

- Tamam, ilk fırsatta gene görüşeceğiz.

Bu kısa konuşmadan sonra hemen oradan ayrılmış, dar sokaklarda kaybolmuşlardı. Akkartal saraya gelmiş, kendisi için ayrılan misafirhanede istirahat ederken, neredeyse biraz sonra çıkagelmişti Vasili de. Ama yüzündeki ifade, kafasının hayli karışık olduğunu gösteriyordu. Ondan ayrıldıktan sonra, ihbarda bulunmak için gittiği garnizondan ayrılmayıp, sonucu beklemişti. Zira o gelmeden biraz önce diğer hafiyelerin vermiş olduğu habere göre hemen harekete geçmiş olan askeri birlik, hezimete uğramanın perişanlığı ile geri dönmüş, yaşadıklarına dair abuk sabuk şeyler söylüyorlardı. Kimisi on gladyatörün ani saldırısına uğramış olduklarını, kimi üç kişiyle başa çıkamadıklarını anlatıyordu.

Nitekim Akkartal Vasili'ye:

- Sayın mihmandarımı düşündüren bir konu mu vardı yoksa?

- E, şey, bu gün acayip bir iş oldu, daha doğrusu olmuş. Ama ne olduğunu tam olarak bilen yok, ben de henüz anlamış değilim.

- Öyle mi, neyle ilgiliydi bu iş ki?

- Hani bu gün arenada dövüşerek galip gelen o adam vardı, işte onunla alakalı.

- Ha, öyle mi?

-Evet, o adam esasen bir Macar komutanıydı ve bize çok pahalıya mal olduktan sonra, güç bela esir alınabilmişti. İmparator hazretleri aslında bu nedenle onu serbest bırakmak istemiyordu. O, ya arenada ölmeli, veyahut yaşlanıncaya kadar zindanda yaşamalıydı.

- E, eh sonra ne oldu? Tekrar tutuklandı mı bari?

- Hayır, bizi düşündüren de bu işte. Adam her nasılsa kaçıp, kayıplara karışmış. İmparator bunu duyarsa mahvolduk demektir.

- Hımm. Ama gerçekten iyi bir savaşçıymış bu Macar. Sıradan askerlerin elinden kurtulmasında şaşılacak bir şey yok bence.

- Fakat askerler, ona dışardan yardım geldiğini söylemekteler. Kendilerini engelleyenler, kimine göre üç, kimine göre on-onbeş kişilermiş. Bu doğruysa mesele daha ciddi bir boyut kazanıyor demektir. İmparator bunu öğrenirse gerçekten halimiz harap demektir.

Derken Vasili ona bir arzusu olup olmadığını sorup, iyi akşamlar dileyerek ayrılmıştı.

Bu sırada, saraya uzak olmayan, تنها bir han odasında Arpad ile dostu Yorgo baş başa vermiş, olan biteni konuşuyorlardı.

- Görüyor musun alçakların ettiğini Yorgo, o Turanlı savaşçı yetişmese, belki şimdi yine kodeste olacaktım.

- Doğrusu, onu Teo (Tanrı) göndermiş olmalı, seni onlara teslim etmemek için ölümü dahi göze almıştım çünkü ben de. Adam da dövüşüyordu hani, böylesini daha önce hiç görmemişim şahsen. Sahi adı neydi onun?

- Akkartal. Gerçekten haklısın dostum. İmparatorun adamları aralarına yıldırım düşmüş gibi bir anda darmaduman oldular. Şimdi sarayda olup, sorumluların ne hale düştüklerini görmek isterdim. Hem anladığıma göre, Akkartal şu an sarayda olmalı. Umarım bir aksilik olup, onu tanıyan kimse çıkmamıştır karşısına.

- Bu Akkartal da tam bir muamma yani. Hem tutup hiç tanımadığı kişiler için başını belaya sokuyor, hem de işine engel olduğu adamların sarayında kalıyor. Sakın yanlış anlamış

olmayalım.

Arpad:

-Yok canım, eminim "Burada saraydan başka yer bilmem" demişti. Fakat orada ne sıfatla ve ne zamandan beri bulunuyor bu meçhul. Bunu nasıl öğrenebiliriz acep?

- Bilmem. Fakat Turanlı olduğuna göre, her halde ya bir elçi, ya da İmparatorun hizmetinde bir danışman, belki de bir savaş öğretmenidir. Kim bilir?

- Ha, dur hele, belki bunu öğrenecek birini bulabiliriz. Bizim Eleni'nin kardeşi sarayda önemli bir makamdaydı, ama hangisinde olduğunu şu an bilemiyorum. Ondan yardım isteyelim.

Böylece dışarı çıkan Yorgo, biraz sonra gülererek tekrar içeri gelmişti.

- Aziz dostum, hiç merak etmeye gerek yok artık. Çünkü az sonra bizzat Eleni saraya gidecek ve ne mümkünse yapacak. Kardeşi Yuhannis meğer orada Başpiskopos imiş.

- Ya demek öyle, ben de duymuştum bu adamın adını.

Aradan çok geçmemişti ki, Akkartal'ın kaldığı odanın kapısı yavaşça çalınıp, yanında genç bir bayan ile uzun boylu bir adam içeri girmişlerdi. Kıyafeti sıradışı olan bu adamın, boynunda, gümüşten, iri bir haç asılıyordu. Akkartal onları ayakta karşılayıp, oturmaları için yandaki masayı göstermiş, sonra da nezaketle:

- Buyurunuz, sizin için ne yapabilirim?

Adam tane tane konuşarak:

- Efendim, rahatsız ettikse lütfen mazur görünüz. Adım Yuhannis, Sarayın Başpiskoposuyum, bu da kız kardeşim Eleni. Diyerek, kendilerini takdim etmişti.

Bunun üzerine Akkartal:

- Bendeniz de Turanlı Ulu Kağan Moyen Çor'un fahri elçisi Akkartal. Tanıştığımıza çok memnun oldum, ziyaret sebebinizi neye borçluyum?

Bu kez konuşan, uzun boylu, sarışın bir bayan olan Eleni idi.

- Bu gün siz de arenadaydınız değil mi?

- Evet?

- Arpad, adını hatırladınız sanırım?

- Hımm, sanırım anlıyorum .

-Arpad ve Yorgo dostlarımızdır, sizi görüp, daha sonra kendilerine haber vermeye söz verdik. Çok merak ediyorlar çünkü sizi.

- Evet anlıyorum, kendilerine selam söyleyin lütfen. Fakat bu vesileyle ben sayın Başpiskopostan, mümkünse yarın için özel bir randevu rica edecektim?

Yuhannis:

- Tabi, tabii efendim, ne zaman isterseniz memnuniyetle görüşebiliriz.

Derken, Yuhannis böyle bir talebi hiç beklemiyor olmalıydı ki, hayli şaşırmıştı. Bunu fark eden Akkartal, maksadını kısaca belirtmiş olmak için:

- Bendenizin ikinci ve hatta daha mühim bir görevi de, dünyadaki din ve töreler hakkında araştırma yapmaktır. Hazır tanışmışken, bu konular üzerine sizinle de konuşmak isterdim.

- Hay hay, çok memnun olurum Akkartal Beğ. Dediğim gibi, nasıl ve ne zaman arzu ederseniz. Mihmandarınızın haber vermesi yeter. İsterseniz burada, isterseniz mabedimiz Ayasofya'da konuşabiliriz.

Böylece vedalaşıp, hemen ayrılmışlardı. Kendilerine bu kısa görüşmeye ilişkin haber ulaştığında, Arpad ve Yorgo son derece sevinmiş, Akkartal'ı yakından tanımak için sabırsızlanmağa başlamışlardı.

Hıristiyan Ortodoksluğunun merkezi olan Bizans, bir monarşi olmasının yanında, aynı zamanda teokratik bir yönetim şekline sahipti. Ruhanî-dînî misyonları dolayısıyla, halk nezdinde azizlerden sayılan Bizans imparatorları, devletin hem siyasî, hem de dinsel önderi sıfatını taşıyorlardı. Bundan ötürü, İmparator Heraklis din adamlarına itibar eder, Başpiskopos dilediği zaman onunla görüşebilirdi. Bu bakımdan bir Başpiskopos, İmparatordan sonra Bizans'ın ikinci yüksek makamına sahipti.

Devresi gün ilk görüşmeyi onunla yapmak istediğini söyleyince, mihmandar Vasili bunda

tereddüt etmiş, lakin Akkartal ısrar edince, buna ilişkin haber muhterem pedere iletilmişti. Yuhannis'in bunu derhal kabul etmesi Vasili'yi ayrıca şaşırtmıştı. Akkartal bu görüşmeyi Yuhannis'in makamında yapmayı uygun görmüş, kalkıp oraya gitmişti. Kendisine kapıya kadar refakat eden Vasili, Başpiskoposun emrindeki papazlar tarafından içeri alınmayınca bozuma uğramıştı. Fakat buna karşı yapabileceği bir şey bulunmuyordu. Akkartal, kendisine yol gösteren papazla Yuhannis'in makamına giderken, başka bir papaz da Vasili'ye onun bilmediği mühim şeyleri izah etmekteydi. Dediğine göre bu Turanlı, aynı zamanda Hristiyanlığın Asya içlerindeki yapılanmasında çok mühim bir rol oynayacak ve Bizans'ın bu meyandaki menfaatlerini gözetecekti. Anlaşılan oydu ki, Başpiskopos bu görüşmeler için gereken kılıfı çok iyi hazırlamış, şüpheye mahal bırakmak istememişti.

Onu kapı önüne kadar getiren papaz, çalarak içeri girmiş ve beklenen konuğun gelmiş olduğunu haber verip, hemen geri dönmüştü. İnce işlenmiş büyük abanoz kapıdan içeri giren Akkartal, kendisini ayakta bekleyen Yuhannis tarafından karşılanmış ve antika bir koltuğa buyur edilmişti. Bulunulan mekanın iç döşemine göz atan Akkartal, burada özgün bir mistik hava keşfetmişti. Etrafta, duvarlarda görülen dinsel önemi haiz ikonalar, fresk ve tablolar ilk etapta dikkatini çekmiş olan nesnelerdi. Yağlı boya tablolardan biri İsa'nın çarmıha gerilişinin alegorik temsilini yansıtıyordu. Diğer tablolarda bazı azizlerin portreleri ve Meryem ile kucağında çocuğunun temsili resimleri bulunuyordu.

Akkartal'ın bunlarla alakadar olması, her halde pek ummamıştı ki, Başpiskopos Yuhannis'i hayli şaşırtmışa benziyordu.

Nitekim mütebessim:

- Sayın Akkartal, yanılmıyorsam sanatla yakından ilgilisiniz.
- Biraz aziz Peder. Çünkü biz bu dahil, bütün sanatları önem atfederiz. Mabetlerimizin ibadet mahallerinde pek resim bulunmaz. tablolar genelde koridorlara asılır. Şahsen yetişmiş olduğum kadim dergahta sanatın bir çok dalında ders veren üstatlar bulunmaktaydı. O nedenle, kiminde bizzat işlerken, kiminde sadece nazarı malumat edinmekle yetinmişimdir. İşlediklerim arasında resim ve kelamı (retorik), sayabiliriz.

Burada birden söze giren Yuhannis:

- Akkartal Beğ, bunlar bir yana, sizin dün ortaya koymuş olduğunuz sanat, bütün Bizansı allak bullak etmiş, kimse bunu izaha muktedir olamıyor, tabii ki, sizin de bildiğiniz iki kişiden başka. Derken hayranlıkla gülümsüyordu.

Akkartal bu sözleri işitmemiş gibi gene etrafına bakınırken, Yuhannis:

- İmparator şayet bu yönünüzle tanışmış olsa, size ağırlığınızca altın ödeyip, hassa askerlerine bu sanatı öğretmenizi isterdi. Ne dersiniz, isterseniz takdim edebilirdim sizi?

Akkartal:

- Alakanıza teşekkürler aziz peder, fakat bunu sakın yapmayın, çünkü burada uzun süreli kalmamın imkanı yok ve en kısa zamanda ülkeme geri dönmem gerekiyor.

Yuhannis:

- Dünkü hadiseden ötürü, şayet bir kaygınız varsa, bunu hiç tasa etmeyiniz, İmparator bunun için sizi derhal affeder. Hem bu onun nezdinde en geçerlisinden bir referans demektir adınıza.
- Yo, onu kast etmedim aziz peder, geri dönmemin sebepleri çok daha başka. Çünkü her bakımdan beni bekleyenler var ülkemde.
- Anlıyorum, ben sadece, belki arzu edersiniz diye düşünmüştüm. Madem ki durum başka, o halde yapacak bir şey yok demektir.

Böylece başlayan sohbet, günün ileri saatlerine kadar sürmüş ve Akkartal Yuhannis'ten değerli malumatlar edinmişti. Esasen İmparatorla şahsen konuşması gereken bir husus olmadığından, huzura kabul talebini iptal ettirmişti. Aynı gün Arpad ve Yorgo ile buluşacaklardı. Yuhannis bunu da üstlenmişti. Nitekim saraydan birlikte ayrılmış ve doğruca kendi evine gitmişlerdi. Biraz sonra gizlice onlar da çıkagelmişti. Halen her yerde aranmakta olan Arpad için en emin yer Başpiskoposun eviydi. Burası gerçi gündüzleri girip çıkmaya pek uygun değildi, çünkü saraya en fazla üç yüz adımlık bir mesafedeydi ve dışarıda iken görülme

tehlikesi vardı. Bunun için en uygun saat akşamın karanlığıydı. Ama onlar Eleni'den Akkartal'ın evde olduğunu işittiklerinde, yerlerinde oturup akşam olmasını bekleyememiş, hemen bunun bir yolunu bulmuşlardı. Öyle ki, Akkartal bile ilk gördüğünde tanıyamamıştı onları. Çünkü oraya gelmeden önce görünüşlerini değiştirip, birer rahip kıyafetine girmişlerdi. Ülkesindeki iyi konumu nedeniyle, Arpad'ın şehir esnafından birçok adamı vardı. Zira kendisi Macar kralı Hunyad'ın hem yeğeni hem de en iyi komutanıydı. Şimdi Yuhannis'in, etrafı ağaçlar ve yüksek duvarlarla çevrili, iki katlı kagir konağının üst katında bulunan misafir odasında oturmuş, diledikleri gibi sohbet edebiliyorlardı. Az önce Eleni sofrayı kaldırmış, sıra, Akkartal'ın özel olarak getirdiği, ünlü Zengibar çayına gelmişti. Biraz sonra, Akkartal'ın tarifine göre yapılan çay, servise hazır. Porselen fincanlarda servis yapan Eleni, az sonra dışarı çıkmış, onları gene yalnız bırakmıştı. İlk yudumdan biraz sonra, Arpad yüzünde beliren hayretle:

- Aziz dostum, ben galiba zihnimdeki değişikliğin ilk emarelerini hissetmeğe başladım bile. Yorgo helecanla atılarak:

- Sanırım benim duyumsamaya başladığım şeyleri anlatmaya imkan yok. Çünkü daldan dala atılıyor, bir yığın şeyi bir anda düşünüyor gibiyim. Bu çok değişik bir tesir.

Arpad gülererek:

- Şimdi kalkıp at binerek, boğazı, Altınboynuz'u ve hatta daha öteleri gören tepelere doğru uzanmak geliyor içinden, değil mi? Diye sorunca, Yorgo'nun şaşkınlığı daha da artarak:

- Gerçekten öyle, ama bir farkla; bunun için ata binmek gelmemişti aklıma, oralara bir koşuda kendim varırmışım gibi geliyor çünkü bana!

Neşeyle gülerken kendi kendine hayret ediyordu.

Arpad aniden aklına gelen bir fikirle:

- Bunlar bir yana da, dostumuz Akkartal demek aynı zamanda bir araştırma yapmak için gelmiş bu taraflara, hem de din ve töreler hakkında, biliyor muydun bunu Yorgo?

- Hayır. Gerçekten mi?

Bunu Akkartal'a bakarak sorduğu için o da:

- Evet, doğrudur. Bundan amacım ne olabilir, diye sorabileceğiniz aklıma geliyor, yanılıyor muyum Yorgo?

- Bunu merak etmedim değil, ama eğer açıklamak istemiyorsanız hiç gücenmem tabi. Derken Arpad'a bakmıştı. O da başıyla Yorgo'yu tasdik ediyordu.

Buna karşılık Akkartal:

- Ortada açıklanmayacak bir sır yok. Şayet bilmek istediğiniz bir husus varsa çekinmeden sorabilirsiniz. Diyerek onları konuşmaya teşvik ediyordu.

Nitekim Yorgo:

- Sormak istediğim belli bir şey yok, ben sadece şu ana kadar edindiğiniz genel izlenimleri duymak isterdim, sayın Akkartal?

- Genel kanım o ki, bize göre, batıya özgü bu dinler, esasen aynı menşee sahip olmalarına rağmen, aralarında muhtelif farklılıklar oluşmuş ve tabii her biri kendi doğrularının en doğru olduğu kanaatini yaymak istemekteler. Buna karşılık olarak da, ötekileri tamamen köksüz, mesnetsiz ve uyduruk sayamadıklarından olacak, onları hepten veya kısmen değiştirilmiş olarak görmek eğilimindeler. Ha, bir de hazır yeri gelmişken, sizlere hangi itikat ve kanaat üzresiniz, diye sormak isterdim.

Yorgo:

- Ben şahsen aileden bir Ortodoks'um. Ama dostum Arpad bir istisna adeta, çünkü ülkesinde atalarının din ve töresi çoktan terk edildiği halde, o bir "Son Hunlu" dur.

Akkartal bu "Son Hunlu" nitelemesi üzerinde durarak Yorgo'ya:

- Yani şimdi Arpad dostumuz "Hun" aslından mı gelmektedir?

Buna cevaben Arpad:

- Evet dostum, bizim sülalenin, kimilerince "Tanrının Kırbacı" diye anılan, Batı Hun İmparatoru namı Atila'ya kadar dayandığı kabul edilir.

Akkartal:

- İşte bu çok ilginç, çünkü bizi de efsanevî Hun Tanhu'su "Mete Han" sülalesi Tuku'ya dayandırıyorlar.

Tanışmalarının bu raddesinde her ikisi de etkilenmişti. Birbirlerine, yeni tanışıyorlarmış gibi baktıktan sonra, elini Akkartal'a uzatan Arpad:

- Dostum, desene ki biz meğer soydaşmışız!

Akkartal memnuniyetle gülerek:

- Sadece soydaş değil, aynı zamanda Gardaşmışız biz meğer. Demişti.

Bütün bunları hayranlıkla izleyen Yorgo, onların duygularını ölçemese de, olabildiğince paylaşmaya hazırdı. Nitekim söz dönüp dolaşarak gene başlangıçta açılan konulara gelmişti.

Akkartal:

- Demek öyle dostum, kutsal Töre bu diyarlarda ancak ve sadece senin gibi bir kaç soylu yiğidin şahsında yaşamakta. Buna karşın kadim Budun giderek bir başka halk olmuş, dilini, geçmişini unutup gitmiştir.

- Evet, maalesef.

- Bu nasıl olmuş peki?

- Bunun sebebi, tabii ki ulu Hakan Atila'nın Batı Roma seferinden dönüşü akabinde zehirlenerek ölmesi ve yerini tutamayan oğulları İlek ve İrne'ın içinde başlayan Cermen isyanlarını bastıramayarak, devletin parçalanması ve anlaşılacağı üzere, zayıf duruma düşülmesidir.

Akkartal:

- Cemiyetlerin, dolayısıyla halkın din ve töre değiştirmesinin en mühim sebebinin devletin her bakımdan güç kaybetmesinden kaynaklandığı konusunda hemfikir olmamıza şaşırmadığım gibi, şahsi kanaatımı doğruladığı için buna sevindim sanki. Ancak bu hal şimdi de köklü Budunumuzun doğu kanadının başındadır. Gerçi bu çözülmeye sebep, doğuda Cermenler gibi bir yabancı tebaanın isyanı olmayıp, bilakis Ulu kağanlığın özde ki unsurlarının serkeşlikleri, beylerin başına buyruk ve küçük hesaplara dayanan hodbince davranışlarıdır. Anlaşılan o ki, netice kaçınılmaz gibi görünüyor. Tabii bu meyanda bize düşen, araştırarak muhtemel oluşumları önceden tespit etmek ve buna ilişkin gelecekteki nihaî çareye dair tabii tohumları ekmeye devam etmektir.

Arpad:

- Aziz dostum, "nihaî çareye dair tabii tohum" derken, sanırım bununla kast edilen; sonradan ithal edilmeyip, kutsal töreden yaratılışımızla beraber gelen değer yargılarıdır, öyle değil mi?

Akkartal bunu başıyla da onaylarken;

- Evet dostum, bunu demek istemiştin.

Arpad kendi kafasında bazı çözümlemeler yaparak:

- Yani, nasıl olsa zamanla bazı kilitlenmeler, bağlanmalar kaçınılmaz bir mukadderat olarak karşımıza çıkacak. O halde bunu açabilecek anahtarları da şimdiden tespit etmek ve uygun mahallerde muhafaza altına almak gerekmektedir, diyorsunuz?

Akkartal:

- Çok iyi bir tanımdı bu aziz dostum. Çünkü yapmak istediğimiz şey de ilke olarak aynen böyledir. Tek farkı, tıpkı bizden önceki ecdadımızın yapmış olduğu gibi, bu bilimsel tohumları, ulu Tengri'de kurulu Koca Tuğrul Dergahı'nda bulunan, sayıca az ama nitelik bakımından özlü ve dinamik olan yetenekli hafızalara belleterek sağlamak istiyoruz .

-Anlıyorum, böyle bir olanak varsa bu çok iyi bir tedbir olurdu kuşkusuz. Ne yazık ki batıya göçen bizler, her türlü güce sahip olmamıza rağmen, bir gün gelip ulusumuzun var oluş ve beka mücadelesinde işe yarayabilecek böyle bir teşkilatlanmayı zamanında yapamamış, o nedenle bu gün böyle meydanlarda tek tük kalmışız işte.

7.Bölüm

TURAN DİYARINDA YENİ OLAYLAR

Akkartal geri dönmek üzere yola çıktığında, aradan bir hafta geçmiş, orada kaldığı sürece Arpad'la her konuda sohbet etmişlerdi. Arpad ilk fırsatta ülkesine dönecek ve gecikmeli de olsa, benzeri bir kurumu tesis ve teşekkül ettirmek için ön ayak olacaktı.

Akkartal'ı dönüş yolunda bırakıp, bu arada Turan diyarı ve Çin'de neler olup bittiğine bir bakalım...

Bu sırada Çinde önemli bir siyasî buhran patlak verip, tam bir karışıklık başlamıştı. Oluşan şartları lehte kullanmasını bilen, anası Uygur askeri bir vali ve komutan olan Gan-Lu-Şan, bir ayaklanmaya önderlik yaparak, emrindeki kuvvetlerle hükümet merkezlerinden Lo -Yang ve Çang-An'ı ele geçirip, kendisini Fağfur (Çin imparatoru) ilan etmişti.

Yaşlı İmparator bu durumda tacını, tahtını bırakıp, canını kurtarmak için güneye kaçmıştı.

Onun yerine oğlu, ikinci İmparator sıfatıyla Çin tahtına oturmuş, fakat asillerle başa çıkabilecek güçte olmadığı için, ananevi Çinli itiyadıyla Uygur Kağanından yardım istemeğe karar vermişti. Moyen Çor'un Çin'e akın ettiğine dair çıkan haberin aslı buydu.

Gan-Lu-Şan bunu haber alınca, bir yandan ordu kurarken, bir yandan öte taraftaki dayılarına ve bağlı bulunan boylara haber salıyordu;

- Çin kısmen elimize geçmiş olup, çok sürmez tamamını almış oluruz. Bize tez elden yardım gönderiniz...

Bunun bir hedefi de Kağanı caydırmaktı. Fakat bu çağrı, muhalif Kırgızların eline geçmek suretiyle, ya yerini bulmamış veya çok geç ulaşmıştı menziline.

Kağana karşı çıkmak üzere bir ordu kurulması gerekiyor, lakin bu hiç kolay görünmüyordu. Zira, Talas yenilgisinden beri fazla zaman geçmemiş olup, yaşanan hezimetin acısı henüz silinmemişti. O nedenle Çinliler buna hiç hazır ve istekli değillerdi. Nitekim, kendine bağlı güçlerden oluşturduğu zoraki bir ordu ile yola çıkan Gan - Lu-Şan, Moyen Çor'u Lo-Yang şehri yakınlarında karşılamış, fakat daha ilk çarpışmada vurulup, atından düşünce ordusu dağılmıştı. Böylece, nisbeten kolay bir zafer kazanan Kağan, eski Fağfuru tahtına çıkarıp, buna karşılık ondan yirmibin top ipek ile Fağfurun kızı Prenses Huşe'yi kendisine eş olarak alarak, bu akından yüksek bir moral ve ganimetlerle Ötüken'e dönmüştü.

Bu başarı kağana, son zamanlarda bozulmaya yüz tutan saygınlığını yeniden kazandırmış, ama bir Çinli Prensesle evlenmiş olmanın aleyhte kullanılmasından kurtulamamıştı. Çünkü siyasî muhalifleri, onu yıpratmak için türlü fesat ve fitne çıkarmaktan geri durmuyor, bu meyanda onun Budistliğe geçtiğini dahi yayıyorlardı. Nitekim çok geçmeden, bir sabah yatağında ölü bulunmuştu. Ölüm sebebi tam anlaşılamayıp, kimi kalp sektesinden, kimi zehirlenerek öldüğünü söylüyordu.

Köşe, bu her yana ulaşan bu kara haber, Budun'u top yekun üzüntüye gark edip, yas davulları çalınmağa başlıyor, kopuzuna sarılan bütün ozanlar ağıt yakarken, Altaylı Yağız Ozan şöyle diyordu:

KAĞAN ÖLÜNCE

Dağda kurtlar uludu,

Gölde sular kurudu

Kağan Moyen Çor öldü,

Şimdi düşman sevinir.

Dor at yemeden durdu

Katun saçların yoldu

Moyen Çor Kağan uçtu

Artık Budun dağılır.

Göz ağladı kan doldu,

Kalp ağladı burkuldu,

Kağan Moyen Çor öldü,

Düşman kimse gönenir.

Ozan çalar kopuzu,

Yiğit salar topuzu,

Gayrı Moyen Çor öldü,

Tahta kurulur Böğü.

Nitekim Yağız Ozanın dediği çıkıp, Böğü Şad kağanlık tahtına kurulmuştu. Kağanın ölümü açıklanamayınca, bu belirsizliği kullanmak isteyen muhalifler, ki bunlara bir de Gan-Lu-Şan'ın ana tarafından olan akrabaları dahildi, kasıtlı yorumlar yapıp, Böğü Şad'ı zan altına sürmek istiyorlardı.

Denildiğine göre; Kağan Çin prensesiyle evlenince, bunu kabul etmeyen oğluyla arası açılmıştı. Nitekim, başka kardeşi olmadığı için, babasını zehirleten oğul, onun yerine "İltutmuş Böğü Kağan" unvanıyla tahta geçmişti.

Ülkenin her bakımdan güçlenmesi gereken böylesi bir zamanda, kağanın ölmesi bir yana, daha nitelikli birinin başa geçmemesi Budun için ciddi bir talihsizlikti. Oysa ki, Böğü Şad kişilik olarak kağanlık tahtına oturacak olgunluğa bile henüz sahip değildi. Düşmanların şüpheyi onun üzerine çekmek istemeleri başlı başına bir hataydı. Çünkü buna kendilerinden başka kimseyi inandırmayı başaramamışlardı.

Diğer Yandan Böğü, bedensel özellikleri bakımından baba tarafına pek çekmeyip, her bakımdan vasata yakın kalmıştı. Zorunlu gelenekten olmasa, silah bile taşımayacaktı. Açık kestane rengi saçları, aynı renk seyrek bıyıkları, giderek genişleyen konkav burnu, açık renk gözleri, köşesiz çenesi, dolgun yanakları ve genişçe bir alnı vardı. Devrin gözde becerileri sayılan savaş sanatlarında, akranları arasında son sıralara yakındı yeri. Ne var ki, nefesli sazlarda hayli kabiliyet ve marifet sahibiydi Böğü. Bunun yanında bir çok da el becerisi vardı. Az bir süre için Koca Tuğrul Dergahı'nda eğitim bile görmüş, lakin burada musiki ve sofistike konular hariç, başka konularla alakadar olmamıştı. Zeka yönünden geri olduğu söylenemezdi, lakin sahip olduğu zeka, tür bakımından yapacağı işle pek uyumlu değildi. Nitekim Kağan olunca, önce kendi mizacına uygun bulduğu kişileri etrafına toplamak istemiş, fakat bunlar gerektiğinde idari, askeri kararlar alıp, bunların plan ve uygulamasını sağlayacak dirayette adamlar değillerdi. Nitekim yakın çevresinden gelen yoğun tenkitler, onu vazgeçirip, babası zamanında verilmiş olan makam ve mansıplar eski sahiplerinde kalmıştı. Çok kez olduğu gibi, bu tarz belki başarılı olur, ast kademelerde yer alan, bilgi sahibi, cesur komutanlar, istisnalar bir yana, baştakilerin her türlü eksikliğini örtmeğe kafi gelirdi.

Kağan'ın zamansız ölmesi, ülke yeniden toparlanma sürecine girerken, gidişatı olumsuz etkiliyor, yurt geneline yayılan yönetimdeki istikrarsızlık, halkı güven bunalımına sürüklüyor, siyasî, içtimai çalkantılar kapıda bekliyordu.

Çin'de durum bundan farklı sayılmazdı. Zira karışıklık ve isyan yer yer devam ediyor, Gan-Lu Şan öldürülmüş olsa bile, asiler onun yerine geçen oğlu Tanlung'un etrafında toplanıyor, gün geçtikçe sayıları artıyordu.

Buna, fırsatı ganimet bilerek, Çine karşı saldırıya geçen Tibetliler eklenince, vaziyet daha vahim bir hal alıyordu. Bu durumdan en az zararla kurtulmak isteyen Çin sarayı, bu defa Kağan Böğü'den yardım istiyorlardı. Bu durum tabii ki, konumunu güçlendirmek, Çin gibi büyük bir pazarı elden çıkarmak istemeyen Böğü Kağan için bulunmaz bir fırsat oluyordu. Nitekim Tümenbaşları Kutluk Bilge, Noyan Arıkbuğa ve Tung Baka Tarkan'ı karar için toplayan Böğü, bu yardım talebini kabul edip, orduyla Çin'e yöneliyordu.

Bu sırada, isyancıların toplandıkları Çang-an yakınlarındaki eski bir kalede asilerin lideri Tanlung, elebaşları ile konuşmaktaydılar. Tanlung üst dudağından başlayıp, yanlardan aşağı sarkan uzun kara bıyıklarını sıvazlayarak:

- Moyen Çor'un işi tamam, şimdi sıra oğlu olacak o sünepeye geldi. Şayet hazırladığımız plan tutarsa yaptıklarını ödeyecekler.

Derken, elebaşılardan biri sırtarak:

- Dur, önce Tibetlilerle kapışsınlar, her iki taraf da bu arada hırpalanır, böylece dişimize uygun lokma kalır her biri. Sonra çıkarız karşlarına.

Bir diğeri dikkatli;

- Fakat gene de her bakımdan uyanık olmalıyız.

-Doğru! Demişti bir başkası ve devamla; öteki kuvvetlerimiz bir araya gelmeyip, devamlı hareket halinde bulunsunlar.

Derken, müdahale eden Tanlung ilk konuşana;

- Ajanlarımızdan ne haber Konfu? Diye sormuş, saç başında topuz edilmiş, uzun yüzlü, omzunda kılıcıyla konuşan adam:

- Karşı taraftan gelen son haber, Böğü kuvvetlerinin sınırlardan girmiş olduğunu bildirmekte. Bu arada Tibet ordusuyla İmparatorun ordusu temas için henüz uzaklar. Henüz kesin olmayan bir karara göre; Tang ve Böğü kuvvetleri daha önce bir yerde birleşecekler. Bu da olsa olsa Seçuan yakınlarında bir yer olabilir.

Tanlung;

- Hımm, demek öyle yapacaklar.

Derken bu tahmin gerçekten doğru çıkıyordu. Nitekim iki güç anılan yerde bir araya gelmiş, Tibet ordusuyla karşılaşılacak mevki kesinleşmişti. Burası Seçuan yakınlarında büyük bir vadiydi. Batıdan gelen Tibet ordusu, doğuya, Çin içlerine hareket etmek istiyorsa ya buradan geçmesi çok muhtemeldi çünkü. O halde bu vadi, yakında bulunanlarca bir tuzak gibi etkili bir karşılaşma yeri haline dönüştürülebilirdi. Nitekim öyle olup, burayı geçmek isteyen Tibetliler, karşılarında her bakımdan üstün bir güç bulmuş ve başlayan savaşa çok sürmeden bozguna uğramışlardı. Dönüp kaçarken canlarını kurtaranlar, geride bir çok Budist rahip ve savaşçıyı, ölü ve yaralı esir bırakmışlardı. Bu arada asilerin savaştan bekledikleri sonuç çıkmamış, güçlü ittifak ordusunca tek tek yakalanıp, çoğu idam edilmişlerdi.

Nitekim Kağan Böğü, İmparator Tang'la birlikte Lo-Yang'a gelmiş, onun özel konuğu olarak son derece itibarla ağırlandırken, maiyetiyle kendisine tahsis edilen bir sarayda dilediği kadar kalabilecekti. Fakat o biraz dinlendikten ve Çin'de maruf, sofistikonuları araştırıp, önde gelenleriyle ile görüşmekte sonra, ülkesine dönmek istiyordu.

Burada kaldığı sürece hemen her gün etrafı gezen Böğü, daha ziyade sanat evleri ve manastırlara dikkat etmiş, buralarda tanışmış olduğu kişileri davet edip, onlarla sohbetler etmekteydi. İşte gene öyle bir akşamda üç kişiden oluşan bir rahip grubunu konuk ediyordu. Bunlardan ikisi İmparator Tang'ın adamıydı.

Rahiplerden biri söz alarak:

- Ulu Kağan, esirleriniz arasında Mazda isimli çok ilginç bir kişi var. Bizler ona ancak çırac olabilirdik. Emir ve müsaade ederseniz kendisini huzura çağırırsınız, bir de siz yakından görünüz. Çünkü bize soracaklarınıza en yetkin cevapları o bilir.

Böğü Kağan meraklanarak:

- Ya, demek öyle. Bu çok iyi!

Nitekim Mazda isimli adamı bulup getirmişlerdi. Fakat konukların ağırlandığı salona girmeden önce, üzerindeki pejmürde kılık değiştirilip, yıkanarak, bedenini saran kir, pastan da arındırılmıştı. Böğü Kağan kırk yaşlarındaki bu adamla ilk konuşmasından sonra çok etkilenir. Mazda, eskiden beri bilinen, İsevilik, Budizm, Brahmanizm, Zerdüştlük, gibi dinleri nasılsa bağdaştırmış, kendine has bir sentez oluşturmuş, bunu savunuyor ve buna da "Manilik" diyordu.

Mazda'ya göre; üzerinde barındırdıklarıyla Dünya, değişik iklimlere sahip olarak, daima değişen yapılara bürünen cennetin ta kendisiydi. Bunda hayat ebediydi. Onu bozan ve yok eden, cehenneme çeviren sadece insan oğluydu. Onun için kişiler ruh ve beden terbiyesine çok önem vermeliydiler.

Bunun yolu ona göre, ilk etapta et yememekten geçiyordu. Ne olursa olsun insan asla öldürmemeliydi; ne hayvan, ne de insan hiç bir zaman katledilmemeliydi. Nefsi veya meşru müdafaa bile yoktu. Bunu ilk etapta et yemeyerek yapacaktı. İnsan saldırmaz, cana kıymazdı. Böğü'ye göre bu adamın dini, insan ve toplum için güzel prensipleri içeriyordu, o halde yayılması gerekirdi, hatta kendi ülkesinde bile. Böylece geri dönmeye karar verirken, bu maksada uygun olarak dört Mani rahibini birlikte Ötüken'e getiriyordu. Ancak bu karar komutanları Tung Baka Tarkan ve Kutluk Bilge tarafından benimsenmediği gibi, ülkede

tepkilere yol açıp, başarısı dahi sayılmıyordu. Budun'un önde gelenlerine göre doğru olan da zaten buydu. Çünkü aksi hal, Kam Kül Erkin'i haklı çıkaracak gibiydi.

Akkartal bu olayları Fergana Şarı'nda duymuştu. Buradan tekrar kuzeye yönelerek, Yedisu ve dolayısıyla Zengibar dağına mekan tutmuş olan Kam Bilge Ata'ya uğramıştı. Artık Sonbahar gerilerde kalmış, Zengibar dağında kış başlamıştı. Havalar kararsızdı. Öyle ki; bazen çok soğuk olup, Karakışa dönüşürken, bazen günlük güneşlik olup, Yaza öykünüyordu ayam. Mağara girişini bir ayı postuyla kapatmış olan Bilge Ata, harla yanan ocak başında otururken, sabah erken oradan ayrılmış olan Kül Erkin'in anlattıklarını düşünüyordu. Derken bir ara dışarıdan gelen belli belirsiz sesler işitip, ne olduğuna bakmak için dışarı çıkmıştı gene.

Aşağıda tam o sırada atından inen de Akkartal'dı. Bunu gören Bilge Ata, yaşından umulmayacak bir çeviklikle hemen kayalardan aşağı inmiş ve onu içtenlikle kucaklayarak:

- Hoş geldin oğul, safalar getirdin. Dönmüş olmana pek sevindim!

- Hoş bulduk Bilge Atam. Ben de öyle. Derken hemen yukarı çıkmış, serin havada ocak başında oturmuşlardı. Önce o, Bizans seyahatine ilişkin izlenimlerini, sonra Bilge Ata bu arada ulaşan yerel havadisleri nakletmişlerdi.

Bu meyanda olarak Bilge Ata:

- Ya, işte böyle oğul, kim derdi bir gün gelip, Aşına soyundan bir Kağan, kutsal Töre'ye, bir başka inancı tercih edecek. Ama yazık ki böyle imiş. Diyerek yakınıyordu. Buna karşın

Akkartal:

- Bilge Atam, Kağan Böğü Şad'ı tanıyorduk. Yani, fitrat olarak ondan bu tür bir sapma beklenmez değildi. Çünkü bedensel yetileri bakımından iktidarı yeterli değildi. Bu da, malum ki, henüz yetişme çağındaki bir gençte önemli ruhi arazılara yol açardı. Böyle birinin Kağan olmasının sonuçları meçhul değildi. En azından mizacı kara Budun'a sirayet edip, halkı, kaçınması gereken, olumsuz akıbetlere doğru yönlendirebilir. Bilmem ne dersiniz, şahsen onun Aşına soyundan gelmiş olacağını sanmıyorum.

- Bu bizce de öyle görünüyor oğul. Sanırım ki, bu hal onunla kalmayacak. Muhtemel ki, ileride başka Hanlar gelip, yabancı budunlarda ihdas edilmiş din ve törelere itibar edip, kendi kimliklerinden sapacaklardır. Bu bir kez başlamaya görsün, gayrı ardı alınamaz.

- Bilge Atam, bu konuda elimizden geleni henüz tam yapamadık, bu nedenle yolcu yolunda gerek. Sonrasını Tanrı bilir.

- Bence, bu bir mukadderattır oğul. Budunumuz, bu yanılsın bedelini zaman içinde acı ile ödeyecek, ve sonra özüne dönecektir. Olacakları önlemek artık çok zor.

- Haklısın Bilge Atam, ancak gene de kutsal töre ve Budun adına bir yerlerde direnmeler olmalı.

Bilge Ata kendi kendine gülerek:

-İşte baksana,yıllardır nasıl direnmekteyiz şurada oğul!

- Dünya değişse bile asil olan değişmez, senin gibi Bilge Atam. Kut değerlerimiz uğruna bedel ödeyeceğiz, bu ister istediğimiz için olsun, ister kaçınılmazlığından.

Nitekim vedalaşarak ayrılırlar. At binen Akkartal, kutlu belde Tengri'ye gitmek için güneye doğru sürer. Gidildikçe yumuşamaya başlayan iklim, at sırtında yolculuğa el veriyordu.

Nalında çamur tutmayan Karaşimşek, uzakları yakın edip, dergaha ulaşmışlardı.Orada duydukları işkillenmesine yetmişti. Kağanlıktan gelen emir üzerine, Ulutolga ve diğer Dergah Pirleri atlanıp, üç gün önce payitaht Ötüken'e yola çıkmışlardı. Akkartal, Böğü Kağan'a itimat etmiyor, her ihtimali olası sayıyordu. Dergahta fazla kalmayıp, tekrar yola koyulmuştu. Bizzat seçtiği yirmi kılıç öğrencisini yanına almıştı. Yol boyunca uğradıkları yerlerde kendilerine katılmak isteyenler olup, ileride gerek duyulması halinde haber verileceği vaat edilmişti.

Nitekim bir akşam üstü Ötüken'e vardıklarında, Arıkbuğa Noyan'ın malikanesine gitmişlerdi.

Kendisi orada değildi, fakat Yaver ve Sungur Noyan'ın muhafız kışlasına buyur edilmişlerdi.

İletilen habere icabeten kışlamaya gelen Arıkbuğa, görüşmekten memnun olmuştu. Akkartal, buraya gelişlerindeki maksada değinerek, kam Ulutolga ve diğer pirlerin akıbetlerini sorunca, bir an yüzü gölgelenen Arıkbuğa:

- Kendileri sağlıklı ulaşmış olup, sarayda konukturlar. Kaygılı gibisin Akkartal Beg, niye ki? Akkartal:

o Kağan Çinde başka bir dine geçmiş. Dergaha yaptığı bu daveti bu nedenle manidar bulduk.Sizce öyle değil mi Noyanım?

Arıkbuğa hal diliyle onu doğrulayan bir baş hareketi yaptıktan sonra:

- Bak Yiğidim, gerçeği saklayacak değilim. Belki de haklısınız. İşin kötüsü, halkın çoğu bu nedenle,biz dahil bütün idarecilere kem gözle bakmaktalar. Oysa bizim bir kusurumuz varsa, o da asker olmaktır. Kaygı konusu mevzu, Kam Ulutolga ve diğer hocaların kurultay salonuna çağrılarak, taraftar kitle önünde, Çin'den gelen rahiplerle tartışmaya icbar edilmeleri ve Kağan'ın bu yabancıları destekler bir tavır içinde olmasıdır.

- Tahmin ettiğim gibi. Sanırım gayeleri; bir şekilde bizi aciz kılarak, halk nezdinde itibarımızı yıkıp, kendi, sözde yeni reçetelerini tek mutluluk sır ve yöntemi diye satmak. Böyle bir karşılaşma hiç oldu mu ki?

-Evet, ilk oturum dün öğleden sonra yapıldı. Gerçi Mani rahipleri Ulutolga ve maiyetine karşı bir varlık gösteremediler, ama Kağan'ın desteklemesi, izleyen topluluğu lehte etkilemiş olabilir.

- Başka oturum söz konusu mu peki?

- Evet, yarın aynı vakitlerde.

Bu kısa görüşmeden sonra Arıkbuğa kendi hanesine gitmiş ve akşam Sungur da gelip, Akkartal'ı eve davet etmişti. Verandayı geçip, kapı önüne ulaştıklarında, kapıyı Tangülü açmış, elini uzatarak ona hoş geldin, demişti. Çizmelerini hayatta çıkarıp, sonra yan odada eş ve yaveri ile oturan Arıkbuğa'nın yanına girmişlerdi. Herkes yeniden hoş geldin demiş ve yanmakta olan ocağın karşısında, peykeye oturmuşlardı. Bir süre sohbetten sonra, gelen ani haberle acele kalkıp, doğruca saraya gitmişlerdi. Geldikleri haberini alan Kağan, Akkartal'ı görmek istiyordu. Büyük kurultay salonunda, çift kanatlı kapının karşısında Kağan'ın tahtı vardı. Tartışanlar tahtın önünde kurulmuş, bir kürsüde, postlar üzerinde karşılıklı olarak yer alıyorlardı. Onların etrafında kalan halı döşeli, geniş saha, saflar halinde zemine oturacak olan izleyenler için ayrılıyordu.

Akkartal ve Arıkbuğa saraya birlikte gelmiş, ancak kararlaştırdıkları gibi, içerde ayrılmışlardı. Buna göre, Arıkbuğa Kağan'ın şahsi dairesine geçerken, Akkartal hocaların bulundukları mihmanhaneye geçmişti. Bu sırada içerde oturmuş, olan biteni gözden geçiren Dergah zevatı; hocalar hocası Ulutolga, Pir Gökbörü, Pir Boran, Pir Dağhan ve Tirendazlar Piri Tarhan, Akkartal'ı karşılarında görünce, sevinçle kucaklayıp, yanlarında yer vermişlerdi. İlk konuşan Ulutolga:

- Buraya gelişimiz hakkında bir malumatın var mı oğul? Derken, pek memnun olmadıkları belliydi.

Akkartal metanetini koruyarak:

-Evet hocam, olan bitenden haberliyiz. Belki bizzat Kağan hazretleri (!) ile teşerrüf ederiz. Her şeye rağmen, sizleri esen görmekten çok memnun olduk.

Onun sözlerine hepsi aynıyla mukabele etmişlerdi. Burası mütevazı döşenmiş nisbeten büyük bir odaydı. Her birinin yatabileceği beş yatak sağ taraftaki büyük bir peykeye yan yana hazırlanmışlardı. Sol tarafta,geniş kemerli, içinde odunlar yanan bir ocak ve ahşap dolaplar vardı.

Az sonra kapı çalınıp, gezgin Kam Kül Erkin ile daimi öğrencileri Salur ve Ögeday içeri girmişlerdi. Onların çağrıldıklarını duyunca hemen yola düşüp, Ötüken'e gelmişlerdi.

Ulutolga Kül Erkin'e:

- Aziz dostum, demek sizler de geldiniz.

- Buraya davet edildiğinizi duyunca şöyle bir uğramadan edemedik. Bu arada olan bitenden habersiz değildik. Diye izah etmişti.

O anda kapıya gelen bir refakatçi onları kurultay salonuna çağırırmaktaydı. Vardıklarında salon dolmuştu. Kağan tahtında otururken, Arıkbuğa ve diğer Tümen başılar onun sağ ve solunda

yer almışlardı. Çoğunluk kara budundan bir kalabalık, hemen önlerinde tek basamakla çıkılan kürsünün sol yanında konuşan Mani rahiplerini izlemekteydi. Kanatlı kapının birden açılması ve heybeti büyük savaşçılar Gökbörü, Tarhan, Boran, Dağhan, Akkartal, Ögeday ve Salur'un içeri girip, ürkererek kenarlara kaçılan kalabalık arasından Kamlara yol açmaları, o ana değin hüküm süren Manilik atmosferini berhava edip, bütün erkani kendi aslına tebdil eylemişti. Önden yürümekte olan haşmetli savaşçıların etrafa saçtıkları çelikten soğuk ciddiyet, Kağan dahil, herkesi yerinden uğratıp, Kamların önünde top yekun ayağa kaldırmıştı. Sonra, Töre buyruğu icabı, elleri kılıç kabzalarında diz kırıp, selam veren savaşçıları, Kamlar izlemişlerdi. Derin bir oh, çekerek, tekrar yerine oturan Böğü Kağan, konuşmadan önce, eliyle, ayakta şaşkın bakan Mani rahiplerine tekrar oturabileceklerini, başıyla ise Kamlara, kürsüdeki hazır yerlerine buyurmalarını işaret etmişti. Dörde karşı iki olmak üzere, rakipler karşılıklı oturmuş, güya söze dün kalınan yerden devam edilecekti.

Savaşçılar, hocalarının hemen arkasında ayakta saftutmuş, açılışı Kağanın yapması bekleniyordu.

Nitekim Böğü Kağan;

-Bu münakaşanın alenen yapılması ve Budun'un muhteviyat üzerine bilgilenip, aydınlanması bizim için çok mühimdir. Bundan ötürüdür ki, gerek ta Çin diyarından buralara kadar zahmet etmiş olan değerli konuklarıma ve gerekse Koca Tuğrul Dergahı'nın saygın Kam ve Pirlerine tekrar teşekkür etmek istiyorum! Dedikten sonra bir an nefes tazelerken, sözlerinin etkisini görmek ister gibi, etrafına göz gezdiriyordu.

Sonra devamla:

- Hatiplerden kim önce başlamak isterse bunda serbesttir. Demişti.

Bunun üzerine, bilhassa deneyimli Kam Kül Erkin hemen söze başlayarak:

-Çinli, sayın konuklarımız, tespitimize göre, her nereden estiyse demeyeceğim, çünkü bu pekala, şu ana kadar içinde yaşamış oldukları kendi cemiyet, ya da toplumlarınca duyulan bazı ihtiyaçlardan kaynaklanmış olabilir, yeni bir din ve anlayış düsturu ihdas ederek, bunu yegane kurtuluş yoluymuş gibi, mümkünse bütün aleme yaymak istemekteler. Onları dinleyip, varsa yeni görüşlerini tanımakta elbette bir beis yok, ancak, bu anlayış ve yaşam düsturuna bizi ram ederek, bunu kabul ettirmek niyetindeler ise, işlerinin hiç kolay olmayacağını bilmeliler. Çünkü din ve töre değiştirmek, hırka değiştirmek gibi basit ve sıradan bir husus olmayıp, aksine bu, insan ya da bir topluma ruh ve benlik değiştirmek anlamına gelir. Buna ise olsa olsa, ancak kökleri yüzeyde bulunup, mazi derinliği sığ, ya da hiç olmayan uluslar ihtiyaç duyabilirdi Bu da zaten öylelerine yakışırdı, bize değil.

Burada duraklayıp, etrafı süzen Kül Erkin, sözlerinin yarattığı etkiden memnun, devamla: Bu nedenle, bu müşaverenin nezdimizdeki yeri sıradan bir sohbetten öte olmayacaktır. Zira Budunumuzun kadim insanlık tarihindeki müstesna yeri bir hakikattir. Hal böyle iken, ne ilahiyat, ne de hayatiyeti başkalarından öğrenmek ihtiyacımız yoktur. Buna rağmen, bir Budun kendi geçmişi, din ve töresini değiştirmeye zorlanamaz. Zorlanırsa asl ve asaletini yitirirse, o ulus bitmiş sayılıp, bunu ise başta Kağan olmak üzere, kimse isteyemez. Fazla uzatmadan, bu sohbele iştirak etmemize vesile olabilmek için uzak diyarlardan gelmiş olan yabancı konuklarımıza teşekkür ediyorum. Demişti.

Kül Erkin'in sözlerini tahlil edebilen herkes gibi, Mani rahipleri de hilafına söyleyecek söz bulamayıp, gülünç duruma düşeceklerini sezinleyerek, susmuşlardı. Böylece tartışma bir monolog olarak kalıp, ister istemez bitmişti. İzleyici kitlesi dağılmaya başlamıştı. Kağan, belli etmese de, sonuçtan memnun olmamıştı. Çünkü dün yaptığını bu gün yapamamış, Kül Erkin buna hiç mahal vermemişti. Nitekim tahtından kalkmış ve arkaya açılan kapıdan keyifsizce çıkıp, gitmişti. Olanlardan sonra kamların sarayda kalıp kalmamakta bir an tereddüde düşüklerini gören Arıkbuğa, gerekirse onları memnuniyetle misafir edebileceğini söylüyordu. Lakin bunun göreneklere ters düşeceğini de biliyordu. Çünkü misafir bir yere konar ve orada akşam olursa, anane gereği, gene orada gecelerdi. Buna bir de konuk evinin hususi ehemmiyeti eklenince, o zaman bu bir zorunluluk olurdu. Aksi halde o tavır hem konuk, hem

onu kabul eden tarafından önceki mekan sahibine karşı hakaret sayılırdı. Gerçi Kağan buna müstahaktı, fakat ona uyan da onunla eşit sayılacağı düşüncesinde olan Kamlar, Arıkbuğa'nın teklifini geri çevirmişlerdi.

Akkartal ve Arıkbuğa onlarla vedalaşıp, döndüklerinde, evdekiler merakla onları bekliyordu. Olan biteni özetleyen Arıkbuğa, yarın erken kalkmak için yatmağa gitmiş, az sonra da Çiçek Hatun ayrılmıştı. Ocak başı sohbetinde şimdi sadece Tangülü, Sungur, Aytolun ve Akkartal kalmışlardı.

Sungur gülerek:

- Demek Kağan Böğü fena bozuldu Ağabey. Umarım aklından bir kötülük geçmese.

Akkartal kararlılıkla:

- Pek sanmam, çünkü bu hükümdarlığını sona erdirmekle kalmaz, akıbeti çok daha kötü olur.

Tangülü kaygıyla:

- Umarım kötü bir şey olmaz.

Aytolun kuşkuyla:

- Kağanın şahsen bir kötülük yapmayacağını, ama başkalarının bu işe karışacağından korkarım.

Akkartal meraklanarak:

- Nasıl yani, yoksa bir bildiğin mi var Abla Hanım?

Aytolun mütereddit:

- Emin değilim, ama bu konuda kulağıma daha önceden bir şeyler gelmişti.

Akkartal aynı tavır üzere:

- Ne gibi şeyler Abla, daha açık konuşamaz mısın lütfen?

Aytolun belleğini düzenleyerek:

- Merhum Kağan Moyen Çor'un ölümünden bir kaç gün sonraydı. Sarayda yüzlerini göremediğim iki kişinin konuşmalarına rastgelip, kulak kabarmıştım. Bunlar fısıltıyla "Şimdi herkes Böğü Şad'dan kuşkulananacak, bu da ilerde çok işimize yarar."diyorlardı.

Akkartal öfkelenerek:

- Ya, demek öyle. Kağan bir suikasta kurban gitmiş desene?

Aytolun mahzun ve kaygıyla:

- Sanırım evet. O kişiler hala sarayda ise, bunların yine bir kötülük yapacağından korkuyorum.

Akkartal:

-Anlaşılan sarayda bir takım karanlık emel kişiler varmış. Bunlardan kimseye daha önce bahsetmiş miydin Abla Hanım?

- Hayır, çünkü kim olduklarını görememiştim. Aralık duran bir kapının ardında ve kısık sesle konuşuyorlardı.

Onlar böyle konuşurlarken, tam bu sırada loş saray koridorunda on silahlı adam, yalın kılıç mihman odalarının bulunduğu tarafa doğru sessizce ilerliyordu. Vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Nitekim, Kül Erkin ve maiyetinin konuk bulundukları odanın kapısında durup, beşer kişilik iki sıra oluşturmuşlardı. Aynı koridorun devamı beş adım ilerden sağa dönüyor ve buradan hemen sola açılan bir kapıdan Ulutolga ve diğer pirlerin bulundukları mekana girile biliyordu. Silahlı adamlardan öndekiler kapıyı yavaşça aralayıp, seri hareketlerle içeri dalarken, biri dışarıda kalmıştı. Karanlık odada, yeri belli yataklara kılıç üşürdüklerinde, çok geçmeden afallamışlardı. Çünkü serili yataklarda kimse yoktu. Aynı baskını öteki mihman odasına da yapmış ve gene boş yataklarla karşılaşmışlardı. Elebaşları nihayet öfkeyle konuşarak:

- Bu bir tuzakmış meğer, hemen bulup, gebertin şu mel'unları!

Diye emir vermişti. Adamlar koridordan cümle kapısına doğru hareket etmiş, hızla ilerliyorlardı. Kapıya ulaştıklarında geniş holde, dört yanda, aniden beliren ışıklarla gözleri kamaşıp, kılıç tutan elleri gözlerinde, şaşkınlıkla etrafı seçmeğe çalışıyorlardı. Bir anda vınlayan okları, canhıraş feryatlar izlemiş ve on avcı, ava giderken avlanıvermişlerdi.

Avlayanlar ellerindeki meşalelerle, yukarı kata götüren halı döşeli taş merdivene yönelmiş ve bir araya geldiklerinde bunların beş kişilik bir kemankeş (okçu) ekibi oldukları görülmüştü. Sonra onlar yukarki koridorda bir odaya girerken, aşağıda harekete geçen kalabalık bir başka grup, dış kapı önlerine serilmiş olan cesetleri toplamaya, yerlerdeki kanları silmeye başlamışlardı.

Bu sırada Arıkbuğa'nın nöbetçilerinden biri gelerek, evin kapısını hızla çalmıştı. Bakmak için hemen kapıya koşan Sungur, az sonra helecanla geri gelerek Akkartal'a:

- Ağabeğ hele koş, sarayda işler karışmış, bir takım adamlar Kağandan sonra Kamları ve diğerlerini öldürmek istemişler. Gerçi bunu başaramayıp, kendi canlarından olmuşlar, ama şimdi yolda bulunan Kamlar tehlikede sayılmış.

Derken kışlada hemen alarm verilmiş, savaşçılar hemen at binip, dörtlü Ötügen'i terk etmişlerdi. Başlarında Akkartal ve Sungur olmak üzere, Dergahtan gelen yirmi genç savaşçı, olası bir tuzağa düşmeden Kamlara yetişmek için kıyasıya kamçılıyorlardı atlarını.

KAMLARIN ÖLÜMÜ

Uzaktan izlendiklerinden habersiz, ılıman bir havada yavaşta uçuşarak düşen iri kar taneleriyle bürk ve yamçılar beyazlaşmıştı. İki Kam ve beş savaşçı, rahvan yürüyen atlarla suları coşkun bir çay kenarı boyunca yol alıyordu. Şafak çoktan söküp, tan ağarmıştı. Çay yatağı giderek derinleşiyor, çevresi küçük bir vadiye dönüşüyordu. Suları bulanık Çay biraz ileride, çukurda kalan küçük bir göle dökülüyordu. İzledikleri yol gölün yarı çevresini dolaşıp, güneybatıya doğru yöneliyordu. Henüz göle varmadan, sağ yanda çıplak bir tepe ve bunun önünde küçük bir koruluk vardı. Yol bu koruluğun hemen dibinden geçerken, alt kısım bayırlaşp, göle inen ağaçlık ve meyilli bir yamaç halini alıyordu. Koruluğa iki yüz adım yaklaştıklarında ağaçlar arasında bir takım kıpırdanmalar görölüyordu. Koruluğun hemen arkasında, kayalık tepenin üst noktasında duran bir adam el, kol işaretleri yaparken fark ettiklerinde duruma dair netameyi anlamağa başlamışlardı. Bu bir tuzak olmalıydı. Arkadan ve önden olmak üzere, iki atlı takımının üzerlerine hızla gelmekte olduğı görölüyordu. Bizimkiler yavaş yavaş pusatlarına el atarken, sağ tarafta yükselen bozlak yamaçtan aşağı bir sürü atlının daha geldiğı görölüyordu. Bütün bunların ne manaya geldiğı kesinleşince, Kılıç piri Gökbörü diğerlerine hitaben:

-Arkadaşlar, üç yönden üstümüze at sürenlerin iyi niyet taşıdıklarını sanmıyorum. O halde en yakındakilere varıp soralım.

Demiş ve ilk olarak ağaçlar arasında kaynaşan atlı gurubuna hışım gibi saldırmışlardı. Er meydanında her kalkıp inişte bir can alan kılıç, kargı ve gürzleriyle Gökbörü, Boran, Tarhan ve Dağhan naralar atarak ilerliyor, ortalarına kimseyi yaklaştırmıyorlardı. Onlar vuruşurken, elinde ok ve yayı, etrafta atıyla dört dönen kemankeşler piri Tarhan, yardım gereken herkese, attığı oklar hedefi anında delerek yetiştir, düşmana ölüm yağdırıyordu. Fakat düşman sayısı kırmakla tükenmiyor, aksine çoğalıyordu. Bu arada arkadan ve yandan gelenler de yetişip, vuruşma daha bir şiddetlenmişti. Biraz sonra kızıla boyanan küçük derecikler aşağıdaki çaya karışıyordu.

Şafakla başlayan vuruşma kuşluk vakti yaklaştığı halde devam ediyor, düşman kırmakla bitmiyordu. Bu zorlu uğraşta bütün yiğitler yara almış olmalarına rağmen, her hareketleri hala bir cana mal oluyordu. Kılıç piri Gökbörü bir ok, iki de kılıç yarası almıştı. Kargı piri Boran'ın sırtına üç ok isabet etmişti. Gürz piri Dağhan'a bir kargı, bir de ok değmişti.

Kemankeşler piri Tarhan'ın sadağında artık ok kalmayıp, elde kılıç yakın döğüşe girdiğinden, o da türlü yaralar almış, lakin hala düşmemişti. Kamlara gelince; henüz yara almamış, ellerinde kılıçları, etraftaki güçlü yiğitlerden oluşan sipere rağmen, ulaşan atakları savmaya çalışıyorlardı. Aldığı ağır yaraların neşelerini bozamadığı yiğitler, bir yandan vuruşurken, diğer yandan şakalaşmaya devam ediyorlardı. Gökbörü cenkdaşı Dağhan'a takılarak:

-Dostum, o sırtına saplı duran uzun diken canını yakacağa benzer, yanıma yaklaş bari sapını

budayı vereyim şunun!

Böyle derken, arkadaşının sırtına saplanmış olan kargıyı kast ediyordu. O ise buna karşılık:

- Gam etme dostum, bizim sırtımızdaki deri iki kat manda gönü zırhtan bile kalındır. Lakin bu ahmaklar bilmez bunu. Dur hele, bak arkanda tamuya yolculanmak isteyen biri daha var. Bari şu garibe de bir iyilik edelim, sonra gene konuşuruz. Onları gören Boran ve Tarhan da hemen rakiplerini atlarından uçurarak, yan yana gelmiş ve kalkanlarını toka yapar gibi tokuşturarak:

- Yaşsa bre! Vur şu kazırgan (mezar-cehennem) kaçkınlarına ki onmasınlar yiğidim!

Bu sırada Akkartal ve savaşçıları karda at izlerini sürerek hızla gelmekteydi. Nitekim er meydanına ulaşır, ilk dar beyi arkadan saldıranlara indirmiş, ablukada aslanlar gibi vuruşan koç yiğitlere yardıma yetişmişlerdi. Birden ne olduklarını anlayamayan bu çakal ve sırtlan sürüsü, arkadan yetişen boz kurtların can alıcı vuruşlarıyla çiftler çiftler eğerlerinden yuvarlanmaya başlamışlardı. Bunu ilk fark eden, sırtından ve göğsünden birer ok isabet etmiş olan Ulutolga olmuştu. Etraflarında vuruşurken ağır yaralar alıp, artık yorulmaya başlayan Salur ve Ögeday'a seslenerek de:

- Dayanın bahadırlarım, işte deli kartal ve diğer koç yiğitlerim de yetişmiş, bakın işte şurada, kırıp geçirmekteler azgın yağyı!

Onu seslenişini diğer yiğitler de duymuş, bu sözlerle bir kat daha coşarak önlerindeki düşmanı mısır sapları gibi doğruyor, ortaya doğru ilerliyor, daralan ölüm çemberini yarıyorlardı.

Arkadan bindiren bu taze kuvvete artık dayanamayan kalaba düşman, hissedilir bir şekilde erimeye başlamış, fırsat bulanlar kaçıyor, kaçamayanlar leşini bırakıyordu kanlı meydana. Dakikalar geçiyor, ablukadaki yiğitler mecallerinin son demlerinde bile ölüm saçmaya devam ediyorlardı. Nihayet yekun düşman bertaraf edilip, bir araya toplanmışlardı. Aldıkları yaraları tımar için koşan genç savaşçılar, gördükleri manzara karşısında şaşırıp kalmışlardı. Çünkü, atlarından düşmemiş olan bu Alp erenlerin hemen hepsi çoktan uçmağa varmış, sadece Kamalar son demlerini yaşamaktaydılar. Hemen atılarak onlara yardım ve yaralarını tımar için atlarından indirmek istemişlerdi. Lakin onlar kesinlikle yere inmek istemiyordu. Nitekim güçlkle konuşan Ulutolga:

- Bizi kendi halimize bırakın yiğitlerim ve sakın ola ardımızdan üzülp, yas da tutmayın. Tam bize göre bir terk-i dünya çünkü bu. Müeyesser eylediği için yüceler yücesi ilahımız Göktanrı'ya hamd ve senalar olsun. Bundan sonrasını sizlere bırakıyoruz. Başkaca öç almayın sakın. At ve pusatlarımızla bizi böylece bırakıp, dergadaki vazifelerinize dönün. Dileriz Tanrı'dan ki, Budunumuz adı ve töresiyle dünya durdukça yaşayıp, payidar olur. Ulutolga'nın bu sözlerini puslu gözlerle dinleyen yiğitler, önce onun sonra Kül Erkin'in göğüslerine düşen başlarını görüp, onların artık asumana göçmüş olduklarını anlayarak, hep bir ağızdan:

- Aziz ruhlarınız şad, Türk Töresi var olsun!

Bu sözlerden sonra atı önden giden Ulutolga'yı izleyen bu Alp erenler kafiləsi kuzeyin sonsuz bozkırlarında meçhul bir yere doğru yola dizilmişlerdi. İhtimal ki, bu asil atlar onları, atalarının geldiği, sır alemleri Ergenekon'a geri götürüyorlardı. Onları puslu gözlerle izleyen savaşçılar, şimdi buradan ayrılacak, ama sonra mutlaka gene gelip, bu kızıl hatırayı, adlarına balballar dikerek ebedileştireceklerdi. Onlar oradan henüz ayrılmışlardı ki, çevreden gelen birileri, etrafı dolduran onlarca cesedi hemen toplayıp, gölde kaynaşan pirana sürülerine atıyorlardı.

Aniden patlak veren bu inanılmaz olaylar zinciri dönüş yolundaki Akkartal'ı bütün bunların sebep, sâik ve müsebbipleri üzerinde düşündürmekte idi. Bunu araştırmak için ötekileri Dergaha gönderip, Ötüken'e tek başına dönmek istiyordu. İçlerinden yaş ve kıdemce en büyükleri olan Tardu'ya:

- Burada ayrılıp, dergaha dönecek ve benden haber almadan belli işlerden başkasına el atmayacaksınız. Ben dönünceye kadar vekilim sen olacaksın. Tamam mı Tardu?!

- Ama hocam, siz olmadan yolda izde soranlara biz bunları nasıl izah ederiz ve dahası, dergaha ne deriz ? Ne olur birlikte gelseniz. Diyordu.

Akkartal:

- Bunlara dair cevabı benim bizzat vereceğimi söylersiniz. Ben de çok sürmez dönerim zaten. Merak etmeyin.

Çaresiz ikna olan Tardu:

- Baş üstüne Hocam, siz de merak etmeyin!

- Haydi, yolunuz açık olsun öyleyse!

KIRGIZLAR TAHTIELE GEÇİRİYOR

Böylece veda edip ayrılmışlardı. O gece zuhur eden zincirleme olaylar başkentin siyasi çehresini tamamen değiştirip, ülke idaresi sabaha el değiştirmişti. Tung Baka Tarkan kağan ilan ediliyordu.

Olaylar şöyle gelişmişti: Kırgızların taht ve idareyi ele almak istedikleri öteden beri biliniyor ve onlar bu işlerde, intikam peşinde olan, Tanlung'un yerli akrabalarını kullanmışlardı. Fakat, bu adamlar plandan ayrılarak, Kamlardan önce Kağan Böğü'yü öldürürler.

Bu düzeni başlangıçtan beri, gizlice izleyen Tung Baka ve müttefikleri Arıkbuğa ve Kutluk Bilge'ye bağlı adamlar, tutumunu sevmedikleri Böğü'yü gözden çıkardıkları halde, bir bahane ile Kamları yola çıkarıp, sonra, kağana suikast yaptıkları gerekçesiyle, Tanlung'un yakınlarını idam ederler. Bu arada, olan biteni uzaktan izleyen Kırgızlar, esasen, kullandıkları bu Gan-Lu Şan'ın ana tarafından akrabalarını, sonra yok etmeği kurduklarından, gece saraydan ayrılanları onlar sanıp, yolda mahut tuzağı kurmuşlardı. Çünkü onlara kalsa, güya Kamları öldürttüğü için, suç Böğü'ye yüklenecek ve onlar da bu bahane ile onu öldürtmüş olacak ve böylece kendi iktidarları için halk desteği sağlanmış olacaktır.

Akkartal Ötüken'e vard ığında bütün bunlar olup bitmiş, dönen dolapları ancak Arıkbuğa'nın evinde öğrenebilmişti. Nitekim, Kam ve hocaların hayatlarına mal olan bu hadiseden ötürü onlara çok gücenen Akkartal, zamanında uyanmadığı için sitem etmişti. Lakin Arıkbuğa, işin bu raddeye tam bilmese de, her şeye rağmen kamların güvenliği için onları kendi evine davet ettiğini, buna uyulmuş olsa, o elim hadisenin hiç vuku bulmayacağını öne sürüyordu.

Arıkbuğa bütün bu izah ve özürlerine rağmen Akkartal'ı yeni Kağan'a biate razı edemiyor, sonunda dargın ayrılıyorlardı. Bu durum Sungur ile Tangülü'nü bilhassa üzüyor, ilk fırsatta onun yanına, Tengri Dağı'ndaki dergaha kaçmayı kuruyorlardı. Buna ilişkin konuşmalarını işiten anne Çiçek Hatun, bunu kocasına haber verince, onların göz hapsine alınmasına yol açmış, Arıkbuğa bilahare, bir taliplisi çıkarsa Tangülü'nü evlendirmeye karar veriyordu. Bir talipli esasen dünden hazırды, fakat, Akkartal'ın yavuklusuna göz koymak kolay yutulur bir lokma değildi. O nedenle bunu asla dışarı vuramayan bu talipli, Arıkbuğa'nın özel birliklerinin komutanı, binbaşı Kıyandan başkası değildi.

Akkartal sonunda dergaha dönmüş, hocalığı ele alıp, tedrisata başlayalı aylar geçmişti. Tangülü'nü buna rağmen unutamamıştı, lakin Ötüken'le araları soğumuş olduğundan, kimse kimseye gidip gelmiyor, olan bitenden haber dahi alamıyordu artık. Orada bulundukları sırada, bunu öğrenmiş olan baş yaver Tardu, onu dalgın ve düşünceli görüp, üzüyor, buna bir çare bulmak istiyordu. Fakat Akkartal'ın onur meselesi yaparak, Tangülü gibi, her bakımdan üstün nitelikli bir güzeli unutmasının kolay olmayacağını da bildiğinden, bunu ilk fırsatta kendisiyle konuşmak istiyordu. Nitekim bir gün yalnız kaldıklarında, sözü döndürüp dolaştırıp, o konuya getirerek:

- Hocam, belki bana kızacaksınız ama, sizi bazen derin düşünceler içinde, mahzun görüyorum. Acep, buna sebep Arıkbuğa'nın kızı Tangülü Hatun mu ola?

Akkartal uzun zamandır bu ismi bir başkasının ağzından duymadığı için, bir an şaşırarak ona bakmış ve sonra kaşları çatılarak:

- Demek bu kadar kesin gözlemler yapabiliyordunuz kahin Beğ?

- Hayır Hocam, bunun kahinlikle bir alakası yok, nerede bende o kabiliyet. Bunu, hem orada bulunduğumuz sırada kendim hissetmiş, hem de Sungur buna dair bir şeyler çıtlatmıştı. Onun için. Şimdi kaç zamandır, kim bilir o bahtsız da ne elemeler içinde yanmaktadır Hocam?

- E, eh. Ne yapalım yani bunun için? Her halde onu kaçırıp, buraya getirelim diyecek

değilsin?

- Neden olmasın Hocam?

- Haydaa! Bize yakışır mı bu Tardu, deli olma?

- Yakışmayacak nesi kaldı Hocam? Bu sevdayı duyup bilmeyen mi kaldı bu ülkede.

Babasının onayı mümkün değilse, biz de gider kaçırsanız olur, biter.

- Sahi mi bu dediğin Tardu, yani bunu başka bilenler de mi vardı?

- Hocam, galiba ağır işitir oldunuz, ülkede bilmeyen kalmadı d iyorum. Hem kimse yakıştıramıyor size böyle biçare, sevdiğinden ayrı ve özlem içinde yaşamayı. İnanın bana. Bir emir verin bu yeter.

Tardu'nun bu sözleri karşısında bir an içini çeken Akkartal, sonra kısaca:

- Tamam Tardu. Şimdi beni yalnız bırak da bir düşüneyim.

Bu sırada Arıkbuğa Ötüken'de, geçen bunca zaman içinde bu seveda unutulmuştur sanarak, göz hapsini kaldırıp, serbest bırakmıştı artık Tangülü'nü. Fakat çok yanılmıştı. Zira, biraz av etmek bahanesiyle, sabah erken at binen Sungur ile Tangülü, akşam olduğu halde geri dönmemişlerdi halen. Nitekim bu durumdan kuşkulanan Arıkbuğa, onları bulup, hemen getirmeleri emriyle, Kıyan komutasında bir süvari birliği gönderiyordu arkalarından. Tangülü ile Sungur oysa bu sırada, Altaylara doğru doludizgin at sü rüyor, takip eden olursa, yönlerini hemen bulamasınlar diye de, önce güneye, sonra Batıya ve daha sonra güney-batıya dönüyorlardı. Niyetleri Tengri dağında bulunduğunu öğrendikleri o meşhur dergaha gidip, Akkartal'ı bulmaktı. Bu menzile erişmek için izlenecek olan güzergahı daha önce kısmen de olsa öğrenmiş olan Sungur, yollarının ilk etapta Urumçı, Turfan ve Karaşar'dan geçeceğini de biliyordu. Bunları, aklında tutması için Tangülü'ne de söylüyordu. Yollarda, yönlerini kaybedecek olurlarsa, rastladıkları yolcu veya çobanlardan soracaklardı.

Sunkur artık iyice yetişmiş, tam bir avcı olmuştu. Bunun yanı sıra babasından kılıç dersleri de almış, ananevi ölçülere göre, savaşçılıkta kayda değer ilerlemeler göstermişti. Tangülü'nün iddialı olduğu dallar okçuluk ve at biniciliği idi. Yanında daima taşıdığı sadak dolusu demir temrenli okları, iyi bir yayı ve sivri uçlu keskin bir bıçağı vardı. Başındaki beyaz kuzu postundan börkü, uzun saçları, mevzun beden ölçüleriyle, beyaz kırsığı üzerinde tanrıça Ayzıt kadar albenili görünüyordu. Fakat uzaktan onu gören, gerçek bir avcı sanabilirdi kendisini.

Gene Bahar gelmiş, boz kırın her yanı taze ot ve çiçeklerle bazenmiş, yüksek dağlarda eriyen karlar, yazın kuruyacak olan bir çok derecikler meydana getirmişti. Tangülü Akkartal'ı görmeyeli iki kış geçmiş, onu pek çok özlemişti. At üstünde, bitmez tükenmez gibi görünen yollar ona hiç öyle görünmüyor, sanki her dağ eteğini dönüp, her tepeyi aşınca ona rastlayacakmış gibi heyecan nöbetleri geçiriyordu. Fakat bu gerçek olmayıp, küçük hayal kırıklıkları yaşasa bile ye'se düşmüyor, ümit ve sevincini kaybetmeden yol alabiliyordu.

Sungur çok daha neşeliydi. Kah önü sıra uçmakta olan kuşları yakalamak için at sürüyor, kah ılgarla giden atın eğerinde dikiliyor, bazen da yere eğilerek, kopardığı bir kır çiçeğini ablasına ikram ediyordu. Gerçi heybelerinde daima olduğu gibi, gene azık olarak kuru et, tuz ve çavdar ekmeği bulunuyordu. Ama onlara daha ziyade, avlanmanın mümkün olmadığı yerlerde ve belki bir pınar başında müracaat ediyor, yoksa daha çok taze kızartılmış av etleriyle karın doyuruyorlardı. Dolu dizgin takipçiler, kimi zaman sorarak, kimi zaman iz sürerek peşlerinden gelirken, aralarındaki mesafe giderek azalıyordu. Zira, Ötüken'den çıkışta denemiş oldukları şaşırtma taktiğine rağmen, asıl hedefleri takipçilerce tahmin edilmiş olduğundan, zaman kaybından başka bir işe yaramamış gibiydi.

Bu esnada, nihayet karar vermiş olan Akkartal Ötüken'e gitmek için yola çıkmıştı. Tardu'nun bütün ısrarlarına rağmen, yanına kimseyi almak istememişti. Karaşımşek ve Akkartal iki yıldan beri uzun yolculuklar yapmayıp, bu tür serüvenleri de hayli özlemişlerdi hani. Ötüken yollarını neredeyse ezber bilen Karaşımşek, mevsimin de coşkusuyla adeta rüzgardan kanatları varmışçasına süratliydi. Nihayet bir gün sonra Karaşar'a vardığında, daha önceleri de konaklamış olduğu Kızılhan'da mola vermişti. Burada durmasının bir nedeni de, epeydir uzaklaştığı ülke hayatındaki gidişata dair sondalamalar yaparak, halktan olup bitenler

hakkında taze malumat almaktı.

Hanın önünde yer alan kameriyede, güzel havadan istifade etmek isteyen başka yolcular ve bir kaç da müdavim oturmuş, alçak masalarda hem sohbet ediyor, hem yemek yiyorlardı. Müdavimlerden biri, kamışlı kapıdan az önce giren Akkartal'ı hemen tanır ve yanındaki yolculara usulca:

- Gelenin kim olduğunu bildiniz değil mi?

Derken, yanıtı kendisi vererek; Koca Tuğrul Dergahı'nın yeni Hocası Akkartal. Açıklamasını yapıyordu.

Yanındaki üç kişiden biri:

- Bilgiçlik taslamaya ne hacet, Akkartal'ı tanımayan mı var sanki. Ama epeydir ortalığa çıkmayıp, kendini dergah işlerine verdiği söyleniyordu.

Derken, bir diğeri:

- Payitahtın Kağan değiştirmesi esnasında olanlardan ötürü, Ötüken'le arası soğukmuş. Diyordu.

Onlar böyle kendi aralarında konuşa dursunlar, bu sırada yan masada, oturduğu yerden kalkan, uzunca boylu, omzunda kılıç kabzası görünen, vakur bakışlı başka biri yavaşça ona yaklaşıyor:

- Adım Tuğçe, Külüg Bilge Noyan'ın Binbaşısıyım, sizi tekrar gördüğüme çok sevindim Akkartal Beğ! Derken, elini uzatmıştı.

Akkartal kendisini tanıyıp, adıyla hitap eden bu adama nezaketle davranıp, oturması için masasına buyur etmiş, sonra da:

- Payitahtta durumlar ne alemde Binbaşı, her halde siz bizden daha ilgilisinizdir orasıyla? Binbaşı bu karşılığa tam inanmamış gibi bir eda ile bakarken, cevaben;

- Durumlar idare eder sanırım, fakat gönül isterdi ki daha iyi olsun. Ha, Noyanımız Külüg Bilge, bilhassa bir tavrınızdan ötürü, sizden övgüyle bahseder, bilmem tahmin edebiliyor musunuz bunun nedenini.

- Olabilir. Fakat izin verirsiniz, benim sizden sormak istediğim başka bir şey daha var?

- Tabii ki, buyurun!

- Noyan Arıkbuğa, hali keyfi nasıldır, halen sağ ve esen midir, diye soracaktım.

Bu soru üzerine bıyık altından gülen Binbaşı, sonra özür dileyerek:

- İlâhî Akkartal Beğ, buna daha açıkça; görüşmeyeli beri Tangülü hanım nasıldır, deseydiniz ya?

Bu kez de hicapla gülümseyen Akkartal olmuştu. Sonra gene Binbaşı:

- Haklarında kulağımıza ulaşan kötü bir şey olmadı, o halde sağ ve esen olmalılar, ama .... Evet, bir de aması varmış bunun. Sanırım anlıyorsunuzdur artık.

- Sanırım anlıyorum, teşekkür ederim.

- Yo, bu yetmez beyim, bana teşekkür edeceğinize, gidip o ama'ya bir çare bulunuz, hem mümkünse daha fazla gecikmeden.

Böylece öğreneceğini öğrenmiş olan Akkartal, akabinde Binbaşıya veda ederek, Turfan ve Beşbalık istikametine giden yola düşmüştü.

Bu sırada Sungur ve Tangülü amansız takipçilerinden habersiz ilerliyorlardı. Kıyan'ın komutasında bulunan birlik, beşi izci olmak üzere, onbeş kişiden müteşekkil idi. Neredeyse gece gündüz demeden yol alıyor olduklarından, aralarında artık bir kaç saatlik mesafe kalmıştı. Sungur ve Tangülü bu sırada Altayları geçmiş, Urungu'ya doğru gidiyorlardı. Akşam olmuş, güneş batmak üzereydi. Atlar da artık iyice yorulmuştu. Bu bölgelerde Şato Türkleri meskûn olup, çoğunluk göçebe olarak yaşıyorlardı. Altay Dağları'nın yeşil etekleri koyun sürüleri, at yıkları ve yak öküzlerinin otlaqlarıydı. Atlı çobanlar yanlarından geçen iki atlıya dikkat etmemiş, nereden gelip, nereye gittiklerini sormamışlardı bile. Onların kuzeyinde Kırgız Türkleri'nin yurdu vardı. Onlar da geniş steplerde çoklukla hayvan yetiştirip, avcılık yaparak geçinirlerdi. Hava serin ve giderek soğuyordu. Çünkü esen yeller yüksek tepelerde bulunan kar örtüsünü yalayıp geçerken, bu arada soğuyor ve bu aşağılara taşınıyordu. İyi ki

yanlarına kürk almayı ihmal etmemişlerdi. Yoksa halleri yamandı. At sırtında iyi uyunamayacağına göre, geceleme için dulda bir yer bulmaları gerekiyordu. Bunun için yöne kulak asmadan, ileride gördükleri kuytu bir ağaç ve kayalık bir yere sürmüşlerdi atları. Nitekim gün battığında küçük bir dere kenarında, yaşlı büyük ağaçlar ve yüksek kayaların arasında gizli bir oyuk bulmuş, atlardan inip, etrafı kolaçan ederek, orada konaklamayı düşünüyorlardı. Arkalarından gelen takipçiler, rastladıkları çobanlara alaca karanlıkta onları sormuş, lakin belirsiz ve yek diğerini tutmayan cevaplar almış, sonra en makul istikamet olarak gördükleri, güneye doğru devam etmişlerdi. Çünkü Tengri dağı yöresine gitmek isteyen bir yolcunun her halde burayı izleyeceğini var saymışlardı. Fakat bizimkiler az kuzeyde buldukları dulda kayalıkta mola vermiş, orada istirahatata geçmişlerdi.

Bu sırada Akkartal, Karaşar-Urumçi arasında kalan yoldaydı. Son anda yön değiştirip, Beşbalık'a uğramadan kuzeydeki Urumçi şehrine yönelmişti. Bu araziler, Turfan dahil çok verimli ve bitek topraklardı. Etrafbağlık bahçelik, çok geniş bir vadi görünümünde ve sulaktı. Nüfusun daha yoğun olması ve yolların işlekliği, yol boyunca bir çok han kurulmasına sebep olmuştu. Akkartal üçüncü defa geceleme için bu hanlardan tanıdığı Beşpınar hanını tercih etmişti. Fakat buraya ulaşmak için biraz daha ilerlemek icap ediyordu.

Nitekim sabahın ilk ışıkları ve kuş sesleriyle uyanan Sungur, ayı postundan tabaklanarak, yapılmış olan kürküne sarınmış olarak halen uyuyan ablasına sevgiyle baktıktan sonra, kahvaltı hazırlamaya girişmişti. Aradan çok geçmemişti ki, Tangülü'de esneyip, gerinerek uyanmış, mahmur gözlerini ovuşturuyordu. Bu sırada dere kenarına inmiş olan Sungur'u göremeyince bir an tereddüt ederek, ona seslenmiş ve cevap alınca rahatlamış, az sonra da kalkıp yanına gelmişti. O anda balık avıyla meşgul olan Sungur ablasına fısıltıyla:

- Ablacığım günaydın, şurada saklanana da avlarsam, az sonra güzel bir sofraya donatırız.

Derken, eli gerili yayda tetikte, gözleri ise durgun suya nüfuz etmekteydi.

Tangülü sessizce yanına yaklaştığında, onun üç tane iri balık avlamış olduğunu görmüştü.

Gerçi derenin bu kesiminde balık boldu, ancak çoğunluk açıkta dolaşanlar dahaca küçüktüler. Derken Sunkur'un oku saldıgı görüldü ve akabinde suya dikey girmiş olan okun, hedefe isabetiyle su yüzeyine yükselmesi ve yana yatması ardından, iri bir aynalı sazanın su üstündeki son çırpınışları izlenmişti. Hemen suya eğilen Sungur, onu okla beraber dışarı almış ve:

-Bu iş tamam, haydi hemen ateşi yakalım şimdi.

Tangülü:

- Sen ateşi yakmaya bak, ben bu arada balıkları temizce ayıklayıp, geleyim, olmaz mı?

Demişti.

Sunkur bunu memnuniyetle onaylamış ve etraftan çalı çırpı toplamaya başlamıştı. Bu sırada ağaçların arasında serbest duran atların yanına gelince, onların da boş durmayıp, çevrelerinde ot yaprak ne buldularsa, bunlarla karın doyurmaya çalıştıklarını görmüştü. Nitekim çok sürmeden doymuş olarak, tekrar atlara binmiş ve güneye doğru yola revan olmuşlardı.

Bu sırada Kıyan ve adamları gece yarısına kadar at sürmüş olduklarından, artık önlerine geçmiş bulunuyorlardı. Nitekim onlar da buldukları doğal bir mekanda gecelemiş ve sabah erken uyanarak, etrafı araştırmaya başlamışlardı. Ama nihaî hedefleri belli olduğundan fazla vakit kaybetmeyip, tekrar ileri, Urumçi istikametine yollanmışlardı. O sırada çoktan yola çıkmış olan Akkartal, bir günlük mesafede, aynı güzergah üzerinde ve tam karşılarından gelmekteydi. Bu durumda iki tarafın, her hangi bir nedenle yol değiştirmemeleri halinde, karşılaşmaları kaçınılmazdı. Fakat aradaki mesafe az olmayıp, her şey olası sayılırdı.

Sunkur ve Tangülü rahvan yürüyen atlarıyla aynı güzergah üzerinde yol alırken, arkalarından gelmekte olan doludizgin atlıyı fark edince kenara çekilmişlerdi. Fakat gelen atlı onları hemen tanıyıp, hızını kesmiş, yanlarına gelince durarak:

-Sungur Beğ ve Tangülü Hatun, siz ha!? Diye sesleniyordu.

Sunkur onu tanıyınca gülerek, Tangülü'ye:

- Bu, gezgin Okyaran'dır Abla. Ötüken'de tanımayan yoktur onu. Akkartal'a yoldaşlık yaptığı

bile söyleniyor.

Bunları dinlerken bir an yüzü kızaran Okyaran, sonra gülerek:

- Kıyan ve adamları henüz size rastlamamışlar demek. Belki bunu bilmiyordunuz bile, ama şu sırada her yerde sizi aramaktalar, haberiniz olsun. Hem sahi, siz nereye gitmektesiniz böyle?

Bu soru üzerine muhataplarının tereddüt ettiklerini görünce:

- Bana kalırsa Tengri dağına, Akkartal'ın yanına, değil mi? Diye tahmin yürüten Okyaran'a cevaben Sungur:

- Diyelim ki öyledir, ama bu seni neden alakadar ediyor, onu anlayamadık Okyaran Beğ?

- Bu da sorulur mu Sungur Beğ. Değil mi ki biz Akkartal'ın can dostu ve her şeyden haberliyiz, belki bir yararımız olur, diye kalkıp, rast geliriz ümidiyle yola revan olmuş ve şükür, işte böyle bulmuşuz sonunda sizleri de.

Sunkur duyduklarından memnun gülerek:

- Öyle ise çok sağ ol, ama bilmem ki sana ne işimiz düşerdi Okyaran Beğ?

Okyaran gülümseyerek:

- Hiç kuşkunuz olmasın bundan Sungur Beğ, bu uzun ve zorlu yolları bizden iyi bilen az olur çünkü. En kestirme yollardan oraya ulaşmanızı sağlamak için ben hazırım.

Sunkur onaylar anlamda Tangülü'ne baktıktan sonra:

- Pekala, haydi gidelim o halde!

Derken, yeniden hızlanarak, Okyaran'ın ardına düşmüşlerdi. Okyaran bu hüsnü kabulden ötürü kendini talihli sayıp, hayatının en önemli görevini üstlenmekten ötürü çok mutluydu. Çünkü böylece, Akkartal adlı o efsane kahramanı ile tanışma ümidi güçleniyor, hatta bu fırsat nihayet yakında çıkacak gibi görünüyordu. Oymağından ansızın yola çıkıp, at sırtında uzun yollar kat etmesinin sebebi zaten başkası değildi. Akkartal'ı ilk defa Sançar'dan dinlemiş ve ona hayran olmuştu. Sonra merakını yenemeyip, onu bulmak ve mutlaka tanışmak için yollara düşmüştü. Lakin aylar geçmesine rağmen aramaları sonuç vermeyip, ona rast gelememişti bir türlü. Nitekim buna dair ümidi artık ye'se dönüşmeğe başlıyordu ki bu fırsat çıkmıştı karşısına. Olurdu ya, şayet bu arzusu gerçek olup, sonra bir gün tekrar oymağına dönünce, Sançar dahil, köyün bütün gençleri ona kim bilir ne kadar gıpta ederlerdi. Bunların hayali bile ona yetip, o an duyduğu mutluluk içine sığmıyordu.

Aradan saatler geçmiş, günün ikinci vakti yaklaşmıştı ki, Kıyan ve adamları karşı yönden tozu dumana katarak gelmekte olan bir atlı görmüşlerdi. Aralarındaki mesafe yüz adıma inince bu gelenin Akkartal olabileceğine dair tahmin yürütenler çıkarken, elli adıma gelince, onu tanımayan kimse kalmıyordu. Bu sırada o da onları tanımış ve on adımda gem kasmış, Karaşimşek şahlanarak dururken;

- Bu ne hal, nereden gelip, nereye gidersiniz Kıyan Beğ? Demişti.

Kıyan cevap vermekte önce tereddüt etmiş, lakin sonra:

- Noyanımızın buyruğu ile Urumçi ye gideriz. İlteber Baytu'ya Kağan'ın bir emrini tebliğ etmekle görevliyiz. Ya siz ne yana Akkartal Beğ?

Akkartal cevaben:

- Kesin belli değil, belki Ötüken'e gider, vaktim olursa Noyan Arıkbuğa'ya da uğrarım.

- Ya, demek öyle. Fakat Noyan Arıkboğa'nın sizinle görüşeceği bir husus bulunduğunu pek sanmam. Diyen Kıyan, ona bundan vazgeçmesini ima ediyordu.

Fakat Akkartal:

- Olabilir, ama bu hiç fark etmez, Ötüken'de muhatabım tek o değildir çünkü.

Kıyan dudak bükerek:

- Kağanla aranızın iyi olmadığını da duymuştuk.

- Her duyduğuna inanıp, alakadar etmeyen konulara karışacağına, sabrımı taşırmadan yoldan çekilsen çok iyi edersin. Hadi davranın şimdi!

Akkartal'ın tavrı ve bu kat-î emri karşısında birden ürperen takipçiler, ister istemez yolun kenarına çekilmişlerdi. Adamlarının ürkmesi karşısında yalnız kalan Kıyan, bu kez alttan alarak:

- beyim, bizden haber vermesi, gene de siz bilirsiniz ! Diyordu.

Yerinde duramayıp, şaha kalkan atına tekrar yol veren Akkartal, arkasında bir toz bulutu bırakarak ileri atılmıştı. Onun arkasından gizli bir kinle bakan Kıyan, yanında o an kimse bulunmamış olsa, sadağından hemen bir ok çekip, onu arkadan vurmağa kalkışabilirdi. O nedenle, yanında bulunanlara için için kızılıyordu. Oysa onlar, Kıyan'ın bu düşüncelerinden habersiz, görevlerinin ise Akkartal'a sataşmak olmayıp, kaybolan gençleri bulmak olduğunu biliyorlardı. Kıyan bu sırada durmadan düşünüyor, bu meseleye bir hal çaresi bulmak istiyordu. Tangülü'nün onu istemeyişi bir yana, hesabına göre, sorunun çözümü Akkartal'ın ortadan kalkmasına bağlıydı. Ama bu hiç de kolay görünmüyordu. Bir an, bir bahane uydurup, tek başına geri dönerek, şansını denemeyi düşündüyse de, bundan tez vazgeçiyordu. Zira istese de artık Karaşımşek gibi, koşuda eşsiz bir ata yetişmesi mümkün olmazdı. Nitekim, belki Tangülü ve Sungur'u ileride tesadüf ederiz, diyerek, atını tekrar mahmuzluyordu.

Öte yandan, Akkartal hızla yol alırken, Kıyan'ın tavrını düşünüyor, bu taraflarda bulunmaları konusunda yaptığı açıklama inandırıcı gelmiyordu. Başka bir amaçları olduğunu sezse de, bu, aklına en son gelecek ihtimal, olacağından, ne olduğunu bilemiyordu. Bir süre böylece yol almıştı ki, karşıdan gelmekte olan üç atlı görünmüştü. Çok sürmeden karşılaştıklarında, bunların kara çarşafa benzer, kukuletalı giysileri içinde üç Keşiş (rahip) olduklarını görmüş, gem kasarak yanlarında durmuştu. Keşişler karşılarında heybeti yürek oynatan silahlı cengaveri gördüklerinde, kendilerine bir kötülük yapacağı zannıyla korkmağa başlamışlardı. Daha ilerilerde gene böyle birine rast gelip, buna bin pişman olmuşlardı. Çünkü o; "Demek Budun'u yoldan çıkarıp, töreden soğutanlar sizlersiniz" diye, sorgusuz itham ederken, elindeki kamçı sırt ve başlarında patlamış, canlarını fena yakmıştı. Fakat bunun kem gözle bakması şöyle dursun, kendilerini selamlayıp, hal hatır etmesini cana minnet saymışlardı. Sonra içlerinden en yaşlı olanı:

- Yiğidim, seni görünce çok korktuğumuz için kusura kalma. Çünkü daha önce yolda birine çattık ve sırtlarımızda halen onun kamçı izlerini taşımaktayız. Diye yakınmıştı.

Akkartal buna inanamayıp, gayr-i ihtiyari gülüşünü tutarak:

- Öyle mi, buna sebep neydi peki?

- Yiğidim, onun yurttaşlarının yoldan çıkıp, kendi törelerinden soğumasına sebep güya bizlermişiz. Halbuki bizim bunda ne suçumuz olabilir. Hem öyle bir kastımız da hiç olmadı inan ki.

- Ya, demek öyle. Nerede rastlamıştınız peki ona?

- İlk olarak dün, Altayları geçerken rastlamıştık. Aksi tesadüf bu ya, biraz önce gene çıkmaz mı karşımıza. Ama bu kez yalnız değil, yanında görkemli bir bayan ve gençten bir de avcı vardı. Bizi gördüğünde gene kızarak, yanında bulunanlara hitaben ne yazık ki; " Sungur Beğ, şu mel'un keşişleri görüyor musunuz, kökünü kazımalı bunların" diyordu.

Akkartal:

- Hımm, demek öyle diyordu. Halt etmiş. Neyse, sonra hangi yoldan gittiler demiştiniz Keşiş baba?

- Biraz geriden güney-batıya yol ayrılıyor, işte oradan. Yani bu hesapla şimdi, şu karşıda görünen tepenin öte yanında bir yerde olmalılar, tabii eğer sonra başka yöne sapmadılarsa.

- Sağ olun, ben o densize rast gelirsem size yaptıklarının hesabını sorarım, siz hiç merak etmeyin keşiş baba!

Derken onlardan ayrılan Akkartal, yoldan hemen saparak, atını işaret edilen tepeye doğru sürüyordu. Bir an önce onları bulmak ve merakını gidermek istiyordu. Ad ada benzerdi lakin, yanlarında bir de bayan bulunması ve o an hatırladığı Tangülü'nün bazı sözleri ile Kıyan ve adamlarının yolda görülmesi, onu kuşkulandıрмаğa başlıyordu. Nitekim tarif edilen tepenin arka yüzünden giden yola ulaşan Akkartal, az sonra ilerlemekte olan üç atlıyı görececek duruma geliyordu. Bizimkiler, arkalarından dolu dizgin gelmekte olan atlıyı fark ettiklerinde, güneş batmak üzereydi. Alaca karanlıkta, alçaktan uçan bir kara kartal gibi koşan kara şımşegi

taniyabilecek göz zor çıkardı. Derken yaklaşan atlıya yol vermek için kenara çekilip, durmuşlardı. Bu gelenin Akkartal olacağı akıllarının ucundan geçmediğinden olacak, onu elli adım mesafeye geldiği halde bile henüz tanıyamamışlardı. Fakat az sonra Sungur ve Tangülü aynı anda çığlık atarak:

- Tanrım, meğer bu gelen Akkartal'mış! Diyorlardı.

Nitekim yanlarına varınca gemi kasılan at şahlanarak durmuş, hemen yere atlayan Akkartal onları tanımıştı lakin, hala gördüklerine inanmayarak:

- Hey kimleri görüyorum karşımda. Tangülü, Sungur, siz ha? Tanrım, inanılır gibi değil.

Demek, en ufak ihtimaller bile bazen gerçek olabilirmiş. O Keşişlere rastlamasam, kim bilir şimdi nerelerde olurdum.

O an Okyaran, ilk kez yakından gördüğü Akkartal'ı hayranlıkla süzerken, keşişler sözünü işitince, birden;

- Keşişler mi? Diye soruyordu.

Bu sırada Akkartal ona dikkat edip, keşişlerin bahsettiği o zorbanın şu karşısında duran irikiyım genç olduğunu anlıyordu.

Nitekim memnun gülerek:

- Evet dostum, anlaşılan, sen ve o keşişler, bilmeden buluşmamıza yardım ettiniz. Çok sağ olun.

Derken tekrar hareket edilip, olayın gerisini yolda konuşarak gülmüşlerdi. Takip ettikleri yo l daha kestirme, lakin, sarp ve kayalık yerlerden geçiyordu. Nihayet giderek yükselen dağı aşp, bir düzlüğe ve tekrar inişe geçtiklerinde gün batmış, yavaş yavaş akşam karanlığı basıyordu. Burada ay doğarken tekrar güneye yönelip, Urumçiye şafak sökerken varmışlardı. Orada verilen kısa bir moladan sonra yola devamlı, Kızılhan'a ancak gün batarken vasıl oluyorlardı. Tangülü ve Sungur yemek yiyip, istirahat etmek için yukarıdaki bir odaya çıkarken, Akkartal ve Okyaran geldiklerini duyarak, hemen oraya gelen Binbaşı Tuğçe'nin yanında kalıp, onunla biraz daha konuşmak istiyorlardı.

Binbaşı neşeyle konuşurken:

- Bilmem bundan haberiniz var mıydı, ama Noyan Arıkbuğa'nın adamları da buralarda ve sanırım şu an Aslanlı hanında konaklamışlar. Onlar da sizinkilerin peşindelermiş. Bu durumda ne yapmalı dersiniz Akkartal Beğ?

- Demek öyle. Buralara kadar gelmişler. Sanırım bizim dergaha kadar gitmek niyetindeler.

Çünkü beni şu sırada Ötüken yolunda,Sungur ve Tangülü'nü ise dergaha gidiyor sanmaktalar. Binbaşı:

- Bunu nereden bilecekler, yolda mı rastlaştınız yoksa onlarla?

- Evet, Urumçi yakınlarında karşılaştık. Ama, nereye gittiklerine dair soruma cevapları başkaydı.

Binbaşı gülerek:

- E, tabii ki öyle yapacaklardı, değil mi ya?

Şimdi de Akkartal gülerek:

- Haklısınız galiba Binbaşım. Artık onlarla sabah görüşürüz.

- Evet, siz yorgun olmalısınız, isterseniz buyurun istirahat edin, sabah olunca bir ara onlarla görüşür, bir haber anlatıp, geri postalarız, olur biter.

Bu fikirde mutabık kalıp, ayrılmışlardı. Sabah erken kalktıklarında Binbaşı Tuğçe oradaydı. Akkartal ve Okyaran aynı mahalde istirahat etmiş, birlikte aşağı inmişlerdi.

Binbaşı iyi haberle gelmişti:

- Noyanın adamlarına haber salıp, Sungur Beğ ve Tangülü Hatun'un sizinle birlikte, konuğumuz olduklarını, bu durumda en iyisi hemen geri dönerek, Noyan Arıkbuğa'ya bizden selam götürmelerini tembihlemiştim. Az önce at binip, döndükleri haberi geldi. Nasıl, umarım bunda bir yanlışlık olmamıştır?

- Bilakis, yerinde davranmışsınız, teşekkürler Binbaşım!

-Evet, artık teşekkürünüzü kıvançla kabul edebilirim Akkartal Beğ. Durun şimdi de ben sizi

tebrik edeyim. Ama bu henüz işin başlangıcıdır. Bilahare yapacağımız Toy-düğün her şeye bedel olup, bütün kıtada duyulmalıdır.

Nitekim esenlik içinde dergaha ulaşır, gerekli hazırlıklardan sonra, yedi Budundan gelen davetliler eşliğinde, dillere destan bir düğün yapıp, Kam Ulutolga'nın da dilemiş olduğu gibi, kutsal Töre ve bu topraklara sahip çıkacak erler yetiştirmek üzere, Akkartal ile dünyalar güzeli yavuklusu Tangülü mutluluğun şahikasında evlenerek, dünya evine girmişlerdi...

Tanrı Dağlı Akkartal 4. Bölüm

Karahanlılar Dönemi, Türkler Müslüman mı oluyor?Akkartal'ın Oğlu Türk Şad

Hüsrev Özel

- Bilim düsturu bizde iki türdür. İlki, kendini tanımak, ikincisi diğerlerini tanımadır. Kendini tanımağa merak saranların rotası uzaklardır. Tanidikça herkes ve her şeyden uzaklaşır, sonunda salt yalnızlığa varmak isterler, ki bu hal ölüm değilse bile, insana hapislik gibidir. Onun için, yaşarken, genelde ılımlı bir tarz içinde olunur. Bu sağlanıp, orta yol tutulunca, umumi hayat ve bunun yaşanmasına dair ilkeler öğrenilir...

KARAHANLILAR

Sultanların ihtilaf içinde olduğu Asya kıtasında, zümrüt yeşili yaylalar ve bütün ufuklara hakim Tanrı Dağı Dergahı'nda, hayat sürüyor, dergahın Kuzeydoğu cephesine yapılan kagir evinde, Akkartal, eşi Tangülü ve iki çocuğu ile mutluydu. Gülenay adını küçük kızına hemen vermiş, ondan altı yaş daha büyük olan oğul ise, töre icabı, ismini kendi kazanmak zorundaydı.

Dergahtan her mevsim yola çıkan kolaçan ekipleri yurdu dolaşırken, gidişata dair her türlü haber ile yanlarında yeni öğrencilerle dönüyorlardı. Koca Tuğrul Dergahı'nın üçüncü piri olarak, kut mihrabı postunu devralan Akkartal, etrafını çevreleyen Dergah Kurultayı ile danışıp, geleceğe yönelik tedbirler alınıyordu.

Ötüken ile aralarında uzun zamandır ilişki yoktu. Bilinenler sadece, ailesini ara sıra ziyarette giden Sunkur'un söylediklerinden ibaret idi. Son gidişinden beri üç yıl geçen Sungur, bu kez dönmeyip, orada evlenerek, babasının işlerini devralmıştı. Yaşlı Arıkbuğa işleri ona devretmiş, kendi zamanlarını Ötüken sarayında, kurultay üyesi olarak geçiriyor, sabah çıkıp, akşam evine dönüyordu.

Payitaht Ötüken'de, Kırgız Kağanı Tunk Baka, kendisine biat etmeyip, güneyde devlet Kur'an'a Kül Bilge'ye içerlese de, halinden memnun görünüyordu. Anası Uygur kökenli olduğu için, Kırgız kağanı Tunk Baka Tarkan'a karşı, kendisini Uygur devletinin asli varisi sayan Karluk Başbuğu Kül Bilge, Yağma ve Argu beylerinin desteği ile yeni bir devlet kurmuş ve buna " Karahanlılar", adı verilmişti. Bir süre Sır Derya ve Çu nehirleri arasında kalan Talas ırmağı boyunca yaşamış, sonra güneye, Yedisu bölgesinde payitaht kurulmuştu. (Yıl MS.840)

Akkartal, Kül Bilge Han'a biat ediyordu. Töresel önemi dolayısı ile Koca Tuğrul Dergahına çok değer veren Kara Han, Hükümdarlığının ilanı için yapılan kutlama şenliklerine onları davet etmiş, Akkartal yirmi yetişkin talebesi ile giderken, yardımcısı Tardu ve Okyaran, yekunu 350 kişi olan Dergahın idare ve güvenliğini üstlenmişlerdi.

Payitaht Kara-Ordu (Kara Çadır) yüzlerce çadırdan oluşuyordu. Gidişata göre, kalıcı yerleşime başlanacaktı. Keçe ve keçi kılından, renkli nakışlarla bezeli büyük otağ, çam, ardıc ve köknarlardan oluşan ağaç örtüsünün sarmaladığı, sol yanında yükselen sarp kayalıktan bir şelalenin döküldüğü, yüksek tepenin hemen eteğinde, çimenli bir düzlükte kurulmuştu.

Etrafında gece gündüz nöbetçiler dolaşır, tirendazlar semada izinsiz kuş uçurtmazlardı.

Oradan bakınca, hafif bir meyille aşağıdaki büyük düzlükte akan çay kenarına kadar

engebesiz yayılan arazi, yeşil, mor bir örtüyle kaplıydı. Çayın suyu bol, karşı tarafa geçişi bir

asma köprü sağlıyordu. Köprü ayaklarının iki tarafında kurulu çadırların önünde, köpekler ve çocuklar oynayıyordu. Karşı tarafta yükselip, alçalarak, uzayıp giden ufuk çizgisi, başı dumanlı sıradağa ulaşıyordu. Sonsuz gibi geniş çayırlarda at yıkları, inek, koyun ve keçi sürüleri yayılıyordu.

Akkartal ve öğrencileri, ulu Tengri Dağı'nın dolambaçlı yollarını inerken yavaş, düzlüğe varınca dörtmala kaldırmışlardı atlarını. Karaşımşek, yaşı ilerlemiş olmasına rağmen idmanlı oluşu sayesinde, hala güçlü ve çevikti. Arkasından gelen atlar ona ayak uydurmakta zorlanıyordu. Menzile varıldığında akşam karanlığı çökmek üzere idi. Onları görüp, haber veren nöbetçiler, karşılanmaları için bir sipahi birliği çıkarılmıştı. Han Otağı önünde, dokuz tuğlu sancağın altında attan inip, ayakta onları bekleyen Karahan'ın huzuruna yürümüşlerdi. Diz kırıp, baş eğerek selam veren konuklarını, iri cüssesi, başında tulgası ile gülerek karşılayan heybetli Karahan, ayakta duruyordu.

- Hoş gelip, sefalar getirdiniz Koca Akkartal ve siz Yiğitler, otağımıza onur verdiniz. Şöyle buyurup, sizleri bekleyen sofralara oturunuz.

Akkartal:

-Bu onur bize ait ulu Kağan, hoş bulup, sefa gördük. Sizleri yakından görmek ne saadet!

- Sağ ol Akkartal Beğ. Yolculuk nasıl geçti?

Kağan bunu derken, rengarenk halılarla döşeli büyük otağın sağ köşesinde, tahtının çevresinde kurulu sedirler ve yuvarlak masalar etrafına serili yumuşak tüylü postları işaret ediyordu. Yemekle beraber uzun sohbet edilip, danışmalar yapılacaktı. Samanîlerin yurt sınırlarına yaptıkları baskı ve tecavüzler, sorun haline gelmişti. Bu duruma ilişkin istihbarata göre; Samanîler, Araplardan öğrendikleri yeni din, Müslümanlığı yaymağı bahane ederek, ezeli rakipleri, Turan illerinde nüfuz sahibi olmak ve sonra tümünü kendilerine bağlamak istiyorlardı. Bu girişimlere Bağdat, Abbasi sultanı ve İslam halifesi destek veriyordu. Oysa, Türk Budun'u daima özgür ve bu bütün hayatı boyunca böyle sürmeliydi. Buna karşın, görgü tanıkları; etrafları ansızın Samani askerlerince çevrilen oba halkları ve çobanların esir edilip, Müslüman olma şartına tabi tutularak, bu öneriyi kabul ve rededişlerine göre muameleye tabi tutulduklarını söylemişlerdi. Şikayetlerin çoğalması, tedbir alınmasını ivedi kılıp, pek yakında sınır boylarına asker göndermek gerekiyordu. Buna dair karar alınmış, sonra şenliklere geçilmişti.

Akkartal ok meydanında başlamış olan yarışçılara doğru yürürken, Tanrı Dağlı tirendazlar oklarını salıp, hedefi halka ortasından vurduklarında, etrafı saran seyircilerin coşkun nidaları duyulmuştu. Bu hedefe artık kim cesaret ederdi ok salmaya derken, vınlayarak uçan bir okun, hedefte saplı okların tam ortasına saplandığı görülüyordu. Bu duruma çok hayret eden seyircilerin:

-O, oooo! Sesleri yükselip:

- Yaşasın okçular öncüsü Sançar! Diye, tezahürat yaptıkları görülüyordu.

Az sonra gelen Akkartal, Sançar'ı bu başarısından ötürü tebrik etmek için yaklaşıp:

- Yiğidim, bir ok ancak böyle isabet ettirilirdi, helal olsun sana!

Demişti. Bunun üzerine Sançar gözleri yaşarak:

- Sayın Hocam, bendenizi tanıyamadınız galiba. Bundan yıllar önce, bir kez daha karşılaşmıştık.

Akkartal bir an duraksamış, hatırlamaya çalışırken, Sançar sözlerini şöyle tamamlamıştı:

- Bir dere kenarında balık yemiştik. Ben işte oyum, çoban Sançar...

- Vay canına, demek sendin o? Gel seni kucaklayayım Sançar. İnanılır gibi değil. Çok sevindim seni tekrar gördüğüme Sançar...

Akkartal memnun olmuştu bu buluşmadan. Zaten onu hiç unutmamıştı. Bir gün sonra yarışlar bitmiş, Kağan yeni savaşçıları arasında Sançar'ı da katmak istediği halde, Akkartal rica ederek, onu istisna yapmasını sağlamıştı. Onu dergaha götürmek istiyordu. Durumu öğrenen Sançar, çok seviniyor, bu yaşadıklarının bir düş olmaması için dualar ediyor;

" Tanrım, bu mutluluğu verdiğin için sana sonsuz şükürler olsun" Diyordu.

Devresi gün birlikte geri dönüyorlardı. Akkartal ona hitaben:

- Biliyor musun Sançar, Kara Han'ı senin gibi bir okçudan edişimizi bedava sanmayasın. İlk seferde yanında savaşmaya söz verdik. Anlayacağın; elini çabuk tutup, diğer silahlarda da ustalaşman gerekecek.

- Bu dert değil hocam. Yanınızda olduktan sonra, gerekirse ölüme bile severek giderim.

- Biz ölmeni değil, hayatta kalmanı isteriz. Bunun için seni sert bir hazırlık dönemi bekliyor, haberin olsun...

- Ben her an hazırım hocam.

- O halde vedalaşıp, hemen yola çıkalım.

Böylece kağan ve oradakilere veda edip, geri dönmek üzere hareket etmişlerdi. Ayam açık, kır çiçeklerinden yayılan ıtırılı havayı teneffüs ederek ilerliyorlardı. Dere boylarından, ova ve yaylalardan yol alıyor, kestirmeden gidiyorlardı. Akkartal bu yöreleri bir yerci (Kılavuz) kadar iyi tanıyordu. Düzlüklerde ılgar ederken, engebeli yollarda yavaşlıyor, konuşarak yol alıyorlardı. Kağan Sançar'a güzel bir kıratı hediye olarak vermişti. Karaşımşek ile yol gitmekten hiç şikayetçi görünmüyordu. İlk molayı orman eteğinde, küçük gölün kenarında verdiklerinde, kuzeydoğu ufkunda yükselen, başı bulutlu Tengri dağına zar zor seçe biliyorlardı. Akkartal bunu Sançar'a söylediğinde çok sevinmiş, gözlerinin içi gülmüştü. Atlardan inmiş, onları su içip, biraz otlanmaları için serbest bırakmışlardı.

Kendileri ise, terkilerinde ki heybelerden azıkları indirmiş, kurutulmuş etleri yiyor, tulumlarından kımız içip, dinleniyorlardı. Bu sırada duyulan nal seslerinden sonra, yakından geçen bir atının dizgin kasıp, durduğunu görmüşlerdi.

Atlı onlara sesleniyordu:

- Hey! beyler! Adım Mengüçük, Fergana şarından gelir, Koca Tuğrul Dergahını ararım. Bana yolu gösterebilir miydiniz acep?

Bunu duyan Sançar gülümseyerek Akkartal'a bakmıştı.

Akkartal yolcuya dönerek:

- Biliriz. Biliriz de, oraya gitmedeki maksadın nedir ey yolcu?

- Başbuğum Kül Çor'un danışma isteği var. Onu ileteceğim!

- Ya? Ne hakkında danışmak istiyormuş peki Başbuğunuz Kül Çor Beğ?

- Beğim, bırakın beni sorgulamayı, şu yolu tarifeder misiniz lütfen? İşim ivedi çünkü.

- Diyelim ki orayı gösterdik, gittin. Peki ama, orda kiminle danışacağını biliyor musun, ey Mengüçük?

- Elbette, Koca Tuğrul Dergahının ünlü piri Akkartal ile!

- Pekala öyle ise, atından inip, yanımıza gelebilirsin artık. Çünkü aradığın kişi karşındadır.

- Sakın eğlenmeyin benimle beyim.

Ona cevap bu kez Sançar'dan geliyordu:

- Hiç kuşkun olmasın bre Mengüçük. Karşında gördüğün namılı Akkartal'ın ta kendisidir!

Athlı duyduklarına sevinmekle beraber, halen kuşkulu, yere atlamış, atını yularından çekerek yaklaşıyordu. İki adıma gelip, Akkartal'ı yakından görmeden atını serbest bırakmamıştı.

Nitekim Akkartal onu ayakta karşılamış, sonra birlikte yeşil çimene oturmuşlardı.

- Açlığın varsa buyur, yoksa ne sormak istiyorsan, onu sor Mengüçük.

- Sağ ol beyim, açlığımı az önce gidermiştim. Soruma, daha doğrusu beyimiz Kül Çor 'un bilmek istediği konuya gelince, bu İslam.

- Ya, demek öyle? Peki ama bunun nesiyle ilgileniyor, ne bilmek istiyor ki böyle?

- Bu din bize yaraşır mı, diye soruyor, beyim.

- Bu soruya cevap vardır, lakin, bu neden icap etti, önce onu bilelim.

- beyim, beyliğimize komşu Samani ve Araplardan sıkça çağrılar gelir. Ya onlara uygun cevap, veya her an savaşa hazır olmamız söz konusudur. Lakin, onlara karşı koymamız hayli zor görünüyor.

- Bu durumu Kağanlığa bildirdiniz mi peki?

- Evet ama halen bir cevap gelmiş değil Karahandan.
- İyi, o halde bilesin ki, Kağan'ın bu konuya verdiği önemi gözle görüp, kulakla bizzat işittik. Sizi bu sıkıntıdan kurtaracak adımlar atılmak üzeredir. O, din konusundaki tavsiyemize gelince; törenizi terk etmemeniz önereceğiz, zira nasılsa zor durumda olduğunuzu bilenler için, kabulünüz makbul sayılmayacaktır hem. Bilmem anlata biliyor muyum?
- Evet, anlıyorum hocam, sağ olunuz.
- Sizler, kağanları tarafından terk edilen, soyu, sopu, tarihi olmayan bir grup değilsiniz ki, zor karşısında boyun eğip, başkalarınca dayatılan bir şeyi kabul edenlerden olarsınız.
- Doğrudur bu hocam, ama, karşımızdakiler zengin, kalaba ve iyi donatılmış orduları var. Bütün bunlara sahip olabildiklerine göre, ola ki bağlı oldukları dini ilkeler de doğrudur, diye düşünenler de yok değil aramızda.
- Anlaşıldı. Lakin, bu vaziyet yakında değişir. Zira Kara Han, yer taşımaz ordusunu harekete geçirmek üzeredir şimdi. Biz dergaha gidiyoruz, dilerse birlikte gelir, birkaç gün konuğumuz olursun. Yoksa gider Kül Çor Beğ'e bizden de selam söylersin.
- Destur olursa, öyle yapacaktım hocam?
- O halde yolun açık, uğurun bol olsun Mengücük...

Dergaha vardıklarında gün batmış, alaca karanlıkta dergah önünde onları karşılayanlar içinde Adsız da vardı. Henüz onbir yaşında olmasına rağmen, çevik ve güçlüydü. Kopumu babasına benziyordu. Ayağında deri çizmeleri, başında kara börkü ile Tardu'nun yanında durmuş, atlıların yaklaşmasını izliyordu. Atlar durup, gelenler yere ayak basınca, hemen yanlarına koşup, Karaşimşeğin yularını yakalamıştı. Akkartal onu sevse de, bunu pek belli etmiyor, baş ve omzunu okşamakla yetinirken, gülerek:

- Hey, dikkat et, sakın burunlamanı seni Karaşimşek! Diyordu.
- Yok, yok, beni burunlamaz, üstüne binmeme bile ses çıkarmıyor. İsterseniz, yarın binerim, görürsünüz.

Akkartal, Tardu ve yanındakilere Sançar'ı tanıştırmış ve hep birlikte dergaha girmişlerdi. Koridorlar sessiz, öğrenciler az önce yemek haneden çıkmış, etüt için dersanelere girmişlerdi. Etrafta sadece nöbetçiler vardı. Akkartal kam Ulutolga'nın özel odasına, arada bir tozunu aldırma haricinde hiç dokundurmuyor, orayı olduğu gibi tutuyordu. Kendi makam odası hemen yanındaydı. Tardu ve Sançar'la birlikte içeri girmiş, biraz konuştuktan sonra çıkmışlardı. Akkartal ailesinin yanına dönüp, Sançar, Tardu'nun gösterdiği odaya yerleşmişti. Kapı önünde, kucığında küçük kızı ile bekleyen Tangülü'nü gören Akkartal, onlara gülümsemiş ve kızını yanağından öperek, içeri girmişlerdi. Adsız henüz dönmemişti ahırdan. Seyislerin yanında kalıp, atlar hakkında sorular soruyor, bilgi ve görgüsünü artırmak istiyordu. Akkartal yol giysilerini çıkarırken, Tangülü eşine seslenerek:

- Acıkmışsındır sanırım Beğ. Taze et suyu ve pilav var. Sen kızınla oyalan, ben sofrayı kurayım.
- Acıkmadım, yolda mola vermiştik. Ama sen hele güzelimi bana ver.
- Diyerek, yün yatak serili peykeye kızıyla birlikte uzanmışlardı. Henüz altıncı baharında olan kız çok şirindi. Uzun bukleli, kumral saçları, ela gözleri, etli dudakları, tombul yanakları vardı. Kolları narin ve teni beyazdı. Birden babasına sarılarak:
- Baba, ben seni çok özledim! Diyordu.
- Ya, niçin peki, çok olmadı ki ben gideli.
- Olsun, yine de özledim. Bizi bırakıp, artık hiç gitme emi.
- Yo, bunu isteme, yoksa seni sevmem. Bilirsin, babaların uzaklarda her zaman önemli işleri olabilir. İsteseler bile daima evlerinde oturamazlar kızım.
- Evet ama.
- Tamam, bak şimdi Ağa beyin de gelir, onunla ben yokken oynarsınız, olmaz mı?

- Olur, ama o benimle oynamıyor ki. Hep atların yanına veya öteki çocuklarla oynamaya gidiyor.

- Olsun, ben ona söylerim, seni yalnız bırakmaz.

- Söyler misin?

- Tabii ki.

Onlar böyle konuşurken Tangülü gelmiş, yanlarına uzanmıştı. Teni çok güzel kokuyordu. Başını yastığa koymuş, gözleri evin ahşap döşemesinde geziniyordu. Onun sessizliğinde bir mânâ sezinleyen Akkartal, dönüp yanağını okşayarak:

- Ne o güzelim, bu gün biraz mahzun gibisin. Bir şeye mi üzüldün yoksa?

- Bilmem neden, sanki bir haber getireceksin gibime geldi..

- Nasıl bir haber? Evet, evet Sungur'dan, baban gilden, değil mi?

- Evet, başka kimim var haber bekleyecek?

- Haklısın, ama sebebi biliyorsun. Onlara gidecek olsam, günler sürer. Böyle sabah gidip, akşam dönemezdim, bilirsin.

- Haklısın hayatım. Ötüken çok uzak.

- Ama sen yine de üzülme, yarın bir ulak salar, sana haber getirtirim oradan, olmaz mı?

- Sahi, yapar mısın bunu Beğ?

- A, aaa, o da söz mü, yaparım tabi. Çocuklar olmasaydı seni bizzat götürmek isterdim.

- Evet, çok iyi olurdu. Ama çocuklar uzun yol için henüz küçük. Sungur dayılarını da çok özlemişler. Değil mi kızım?

- Evet baba, Sungur dayım neden gelmiyor artık bize?

- Kızım, dayının işleri var. Ama gelecekmiş, sen merak etme.

Onlar böyle konuşurken Adsız da gelmiş, annesinin koyduğu yemekten yiyerek yatmıştı. Sabah erken kalkacağını söylüyordu. Çocuklar uykuya geçtikten sonra Akkartal Tangülü'ye:

- Bak güzelim, evdeşim, olur ki yakında bir haber gelir, uzun yola gitmem gerekir, sakın merak edip, üzülmeysin emi?

- Yoksa yine bir yere gitmeğe mi niyetlisin Beğ?

- Kağanın başı sıkıntılı. Bunu her an beklemek lazım. Bizi çağırabilirler.

- Savaş mı olacak yoksa?

- Olabilir.

- Fakat seninle giden savaşçılar orada kalmadı mı?

- Doğru, ama belki bize de görev düşer.

Böylece konuşarak uyumuşlardı. Sabah güneşinin ilk ışıklarıyla uyanan Akkartal, kahvaltayı dergah yemekhanesinde, diğer hocalar ve Sançar'la yapmıştı. Sonra birlikte çıkıp, sabah idmanını yönetmişti. Öğrenciler çok iyi durumdaydı. Pusatlı, pusatsız vuruşmalarda, atlı talimlerde mahir ve yorulmak nedir bilmiyorlardı. Kağandan emir gelse, şu anda iki yüz kişilik bir bölük çıkarmak mümkündü. Sançar daha ilk akşam kılıç derslerine başlamış, Tardu onun ne kadar istek ve yetenekli olduğunu anlatıyordu.

Dergahta hayat bu minval üzere yürürken, Ötüken'e, haber almak için giden ulak, dolu dizgin yoldaydı. İlk konakladığı yer Aksu, sonra Kuçay'dı. Önünde Karaşar, Beşbalık şarları ve zorlu Altay dağları vardı. Karaşarda verdiği molada yemek ve biraz dinlenmek için girdiği handa, gelen hancı yamağına yemek ısmarlarken, yan tarafta bir masada oturan dört kişi ve başlarında, ayakta duran arasında geçen bir tartışma vardı. Uzun sakallı, başı sarıklı, yaşlıca Bezirgan, hemen karşısında duran, ince bıyıklı, beli kılıçlı genç adama hitaben:

- Beğ, bu iddiaların aslı yok, kulaktan dolma, yanlış şeylerdir bunlar. Türk kağanının akrabasına iftiradan başka anlamaları da yok. Horasan diyarından şimdi geliyorum, orada bu söylediklerinizi doğrulayan bir kişi bile çıkmaz.

-Kağanımız, bazı yakınlarının Müslüman olup, Samanîler ve Arap halifesi ile ilişki içinde olduklarını zaten biliyor. İnkara mahal yoktur Bezirgan. Siz, ipek yolu tacirlerinin onlara çoktandır bilgi taşıdığınızdan haberimiz var.

- Beğ, Müslüman olmamız sizi kuşkulandırıp, bu tür iddialarda bulunmanıza dayanak

olabiliyor, ama sizi temin ederim ki, bu bizim için doğru değildir.

-Sus, sus kara Bezirgan, yoksul gençlere verdiğiniz ziyafet ve hediyelerle onları kendinize çekip, sonra kağanın akrabalarından bahsederek, onların da sizden olduğunu söylüyor, bu şekilde cahil gençlerin aklını çeliyorsunuz. Size, fazla vakit kaybetmeden ülkenize dönmenizi tavsiye ederim.

-Bu yargıya nasıl vardığınızı anlayamadım Beğ, şu üç genç bana soru sordu, ben de bildiğim kadarı ile cevap verdim, hepsi o kadar.

- Bu istisna değil kuşkusuz. Hem dedikleriniz doğru bile değil. Onlara, dininize geçerlerse bir anda zengin olacaklarmış gibi konuşuyor, bol keseden vaatlerde bulunuyordunuz.

-Bana, buralarda çalışarak sadece karınlarını doyurduklarını söyleyip, daha iyi nasıl para kazana bileceklerini sordular, ben de cevap verdim Beğ. Yanlış yaptım galiba. Ama söylediğim iş imkanı gerçektir. Bizim oralarda çalışarak, çok zengin olmasalar bile, her ay alacakları maaşla şimdiki durumlarından birkaç misli daha iyi yaşayabilecekleri kesindir.

-Bu, asker maaşı olacak değil mi? Yani, bir tür köle ücreti alacaklar.

-Bizde askerle köle aynı şey değildir beyim. Şah Hanedanı ayrı kavimden muhafızlara iş veriyor, zira, iç meseleler dolayısıyla kendi kavminden gelenlerden kuşku duyarlar. Onun için Hint'ten, Yemenden asker getirtirler. Buradan niçin giden olmasın derim?

-Güldürme insanı Bezirgan, aramızın gergin olduğu malum. Kendi milletlerine karşı savaşmak zorunda kalmayacaklarını, onları kalkan veya rehin olarak bize karşı öne sürmeyeceklerini kim temin eder?

-!?

-Hadi, şimdi kalk git. Her İlteber Kolcusu böyle davranmaz. Unutma, tacir dokunulmazlığınız bu yaptığınız suçu örtemez.

- Sağ ol Beğ, bir daha kimseyle konuşmam, söz.

-Hadi gençler, siz de işlerinizin başına. Unutmayın, nalbant çıraklığından kazanacağınız para az bile olsa, bu, yaban elde kazanacağınızdan iyidir.

Bezirgan sus pus dışarı çıkmış, avluda bekleyen adamları ve develeri ile geldikleri yöne hareket etmişlerdi. Tutumundan ötürü İlteber kolcusuna takdirle gülümseyen Küntegin, dışarı çıkıp, atına binerek Ötüken yönüne sürüyordu. Atını mahmuzlayan ulak, tozlu yollarda tokurdayan nal sesleriyle Altay eteklerine kadar mola vermeden gitmişti. Altuni çimenlerin örttüğü Altay yamaçlarından birinde dizgin kastığında, güneşin batmasına iki mızrak boyu kalmıştı. Burada, dulda bir yer bulup, koşumlarını indirdiği atını serbest bırakmış ve eğeri yastık ederek, yatmıştı. Bir süre sonra uyandığında, etrafta ay ışığı sütlimandı. Kalkıp, atının koşumlarını vurdu ve kutup yıldızına bakarak Ötüken yönüne sürdü.

KALMUKOĞLU

Bu sırada, hudutlara giden araştırma birliğine Koca Tuğrul Dergahı'nda yetişme yüzbaşı Kalmukoğlu komuta ediyordu. On kişilik birimin asıl görevi, düşman hareketlerini gözetleyip, ordu harekate başladığında kılavuzluk etmekti. Sarı Türgişler diyarında dar bir geçitte yol alıyorlardı. Taşkent yakınlarında, Sır derya boylarında karşılarına bir manga çeri çıkmıştı. Bunlar, başbuğları Sulu Çor'u öldüren, Komutan Kül Çor'a bağlıydılar. Oklarını onlara doğrultarak durdurmuşlardı. Onları, Kara Türgiş önderi Tumoça'nın adamları sanmışlardı. Kalmukoğlu ve ekibi tacir kıyafetlerine bürünmüş, yanlarında kılıç, hançer ve yay vardı. Kül Çor'un askerlerine komuta eden kara börklü, gür sesle;

-Durun! Sakın pusata davranmayın, yoksa hedefimiz olursunuz... Şimdi söyleyin bakalım, kimsiniz, buralarda işiniz nedir?

Cevap Kalmukoğlu'dan gelmişti:

-Biz taciriz Çeribaşı, yanlış anlamayın. Turfan, Karaşar diyarından gelir, Harezm civarına gideriz.

- İyi de, kervanınız yok, böyle ne alır ne satarsınız ki?

-Bizim görevimiz oralarda ne alıp, ne satabileceğimizi araştırmaktır. Kervanlarımız, oradan salacağımız haberden sonra yola çıkar.

-Konuştüğünüz duru lehçe, tacirden başka bir göreviniz olduğunu düşündürüyor. Tumoça'nın adamı olmadığınız bundan belli. Bizim için önemli olan zaten buydu.

-Bizden emin olabilirsiniz komutan. Biz Kara Han'ın tebaasıyız ve o dediğiniz kişi ile bir bağımız yok.

-Bize gelince, Arap Emevilerini Semerkant'ta yenen Başbuğ Kül Çor'un emrindeyiz. İzin verin de, sizi başka bir tehlikeye karşı uyaralım. Arapların müttefiki Samani çerilerine yakalanmanız hiç iyi olmaz!

- Bize bir şey olmaz, merak etmeyin. Yakında mıdır bunlar?

-Küçük birlikler halinde şu karşı dağların eteklerinde dolaşır, gelip geçeni sorgudan geçirmeden salmazlar.

-Ticaret erbabı olduğumuzu öğrenmelerinin bir yararı olmaz mı?

-Esasen olmalı, ama onlar keyfi davranabilir, ilk defa yakaladıklarına da iyi gözle bakmazlar, haberiniz olsun. Size önce dinlerinden bahseder, bunu kabul etmenizi isterler. Sakın, olmaz demeyesiniz, zira hakaret sayıp, her kötülüğü ederler.

-Anlaşıldı. Uyarı için sağ olun!

- Tamam, yolunuz açık olsun!

Atını karşı dağlara yönelten Kalmukoğlu, yüksek sesle haykırarak:

-Deh! Haydin yoldaşlarım, ya devlet başa, ya kuzgun leşe. Bahtımızda ne varsa onu görürüz nasıl olsa...

Böylece yola koyulmuşlardı. Neye mal olursa olsun, şanslarını deneyeceklerdi. Yolda kalabalık görünüp, yersiz dikkat çekmektense, iki birime ayrılmaya karar vermiş, birbirlerini gözden kaybetmeyecek kadar arayı açmışlardı. Karşı dağların eteklerine ulaşmak için yarım gün gerekmişti. Kalmukoğlu'nun başı çektiği birlik dağın eteğinde bir değirmenin yanında durmuştu. Sonra çerilerinden birine hitaben:

-Biz şu pınarın başında mola verirken, sen değirmende kim var, bir bak da gel Tumrul. Belki müşterimiz olacak birine rastlarsın.

- Tamam, şimdi gelirim.

Atını onların yanında bırakan Tumrul, koşar adım değirmen kapısına yönelmişti. Etrafta bol miktarda kavak ağacı bulunup, bunların yüksek dalları ötüşen kargalarla doluydu. Duvarları taş, çatısı derme çatma değirmenin geniş ve kalın ağaçtan kapısı açıktı. Arka tarafında yüksek değirmen oluştundan uğultuyla akan su, değirmenin dibek taşını döndürüyordu. İçeri adım attığında, karanlıktan kimseyi göremeyip, şaşırmıştı. Fakat az sonra karanlığa alışan gözleri, bir köşede kıl çuvallara un dolduran değirmenciye seçmiş, o da zaten yanına geliyordu.

-Buyur arkadaş, bir şey mi istemiştin?

-Selam değirmenci, ben ve dışarıdaki arkadaşlarım taciriz, buraları pek bilmeyiz, yol sormak için uğramıştım.

-Öyle mi, peki ne alır-satarsınız?

-Hemen her ihtiyaca cevap verecek mal istiflerimiz olup, buralara özgü ne olsa alırız. Lakin kervanlarımız sonra gelecek. Biz soruşturmaya geldik.

-Taşın gürültüsünden sözlerini zor işitiyorum, istersen dışarı çıkıp, öyle konuşalım.

-Hakkın var, aynı şeyi önerecektim.

Böylece üstü başı unlanmış, orta yaşlı değirmenci ile genç irisi Tumrul değirmen dışına çıkmış, orada tahta bir kanepeye oturmuşlardı.

-Nereden gelip, ne tarafa gidecektiniz?

-Şu ilerde, su başında konaklayan yoldaşlarım ile Urumçi diyarından geliriz. Ticari erzak ambarlarımız Turfan şehrinde bulunur. Babalarımız, amcalarımız büyük kervanlar koşar, acunun dört bir yanına, Çin'e, Hin'de, Yemen'e giderler.

-Anlaşıldı. Bizim buralarda kutmu, kumaş, ipek, baharat, deri eşyalar çok aranır. Bunlardan getirirseniz muhakkak satarsınız.

-Öyle mi, sağ ol.

-Değirmenci başı, istersen buyur, seni arkadaşlarıma da tanıtayım, dilersen biraz kımız içeriz

birlikte.

-Kımız dediğiniz o içeceğin hamızlı olduğunu, adamı esrittiğini duymuştum. Doğru mu?

-Doğrudur. Neden, bir sakıncası mı vardı bunun?

-Evet, biz Müslümanız, dinimiz bu tür meşrubatı içmekten men eder bizi.

-Anlıyorum. O halde azığımızdan, kurutulmuş geyik eti, çavdar ekmeği yer, soğuk su içersin. Buyur gidelim.

Buna itiraz etmeyen değirmenci ile Tumrul, ötekilerin yanına gelmiş, çimenlerin üzerine oturmuşlardı. Bu sırada açılan heybelerden çıkarılmış olan yiyecekler, bu iş için kullanılan keten bir yaygının üzerine dizilmişlerdi. Su tulumlarını taze su ile doldurmuş, isteye n su, isteyen kıımız içerek sohbet ediyorlardı.

Bu sırada, onbaşı Koray'ın yönetiminde olan öteki gurup, biraz ilerde, iki koyun çobanıyla tanışmış, benzeri bir sohbe başlamışlardı. Sürülerini dört ehil köpeğe emanet etmiş olan çobanlar, dere kıyısında konaklayan beş atının yanına gelmişlerdi.

Daha ilk görüşte, bir birlerinin Fars asıllı olmayıp, Turani olduklarını anlamışlardı. Kara Türgiş boyuna mensup olan çobanlar Samani devletine bağlı büyük bir toprak ağasının emrine girmişlerdi. Akıllı çoban köpeklerini de kendileri getirmişlerdi. Uzun zamandır ağızlarına koymadıkları kıımız özlemişlerdi. Onbaşı Koray, adı Seçegen olan uzun boylu çobana:

-Buralarda durum nedir, Samaniler sizin gibilere nasıl davranır Seçegen?

-Bize karışan olmaz. Bizim sahip çok nüfuzlu bir adam. İşimizi iyi yaptığımızı bildiği için kimseyi dokundurtmaz bize.

-Müslüman olmanız konusunda sizi serbest mi bıraktılar yani?

-Teklif ettiler, ama hemen kabul etmemiz yönünde ısrarlı olmadılar. Değil mi Sergüder yoldaş?

-Doğru, bu konuda kararı bize bıraktılar. Her adımda bizi gözetleyecek halleri yoktur zaten. Ama şehirlerde yaşayan soydaşlarımızın durumu farklı. Onları takip etmeleri mümkün. Çoğu sanatkar, esnaf ve ticaretle uğraşır. Müslüman olmayanlardan çok vergi alınır. Sahi, sizleri bu taraflara getiren sebep nedir, yoksa iş mi aramaktasınız kendinize?

-Öyle sayılır, bu tarafın beyleri bize de iyi iş verirlerse çalışırız, ama asıl görevimiz ticaret kervanlarımıza pazar bulup, haber iletmektir geriye.

-İşittiğimize göre, Turan Kağanı, Kara Han, Samani şahına diş biler imiş. Belki savaş çıkar bu yakınlarda, ha?

-Bilgimiz yok bu hususta, ama olmaz olmaz. Bu haber size nasıl ulaştı ki?

-Bizim sahibin konağında çalındı kulağıma. Hatırlı bir kişidir ya, şahın adamları sık uğrar konağa, ondan ne kadar asker vereceğini soruyorlardı.

-Şahın yeterli askeri yok muydu ki?

-Vardır zahir, ama tam sayısını bilemiyorum. Belki yetmez, diye düşünür. Karahan'dan çekindikleri belli. Olabildiğince çok asker toplamak istiyor olmalılar.

-Bunların ordu merkezleri nerede, çok uzak mıdır buralara?

-Eh, üç-beş günlük yol. Çok yakın sayılmaz at üstünde, değil mi? Merv, Horasan, Kirman dolayında olduklarını duymuştum.

Bu sırada öteki birlik kalkmış, değirmenciye veda ederek, atlara binmişlerdi. Onları gören Koray ve adamları da çoban ırkdaşlarıyla, tekrar görüşmek ümidiyle ayrılmışlardı. Onlar biraz arayı açınca, yalnız kalan çobanlar aralarında şöyle konuşuyordu:

-Sergüder yoldaş, bana kalırsa bunlar birer cengaver ve Kara Han'ın askerleridir. Bak, gör dün mü, beş yüz adım ilerde de atlılar var. Hepsisi aynı amaç için dolaşmaktalar. Haksız mıyım?

-Bence de öyle görünüyor. Bizimkiler bu işleri iyi bilir. Önce bir kolaçan edip, etrafı gözden geçirir, yerleri tanırlar ve sonra da cenk için ordular gelir.

-Aman ağzını sıkı tut ve kimseye bahsetme sakın yoldaş.

-İkaza ne hacet? Biz çağan değiliz her hal. Aksini yapacak ve etrafa daha çok kulak asacağım. Olur ya, bakarsın yine karşılaşırsınız onlarla.

-Haklısın, kusura kalma, ben de öyle düşünüyorum.

Bu sırada bizimkiler atlarını mahmuzlamış ve bir orman eteğinde öndekilere yetişmişlerdi. Atlar yan yana giderken, Koray ve Kalmukoğlu konuşuyordu:

-İrkdaşımız çobanların dediğine göre, Şah'ın Ordusu toplanmakta olup, karargahları Merv veya Horasan civarındaymış. Orayı kolaçan etmeğe ne dersin?

- Evet, bu görevi senin takıma veriyorum. Oraya ulaşıp, topladığınız bilgileri Başbuğ Bazıarslan'a ulaştırır ve Tanrı diler de Demirkapı'ya dönerseniz, yeniden bir araya geliriz.

- Tamam Kalmukoğlu. Haydi yoldaşlar, topuklayın atları, önümüzde en az üç günlük yolumuz var!

- Güle güle koçlarım, kutunuz bol olsun!

- Sağ ol Yüzbaşım, sizin de!

Böylece uzlaşıp, ayrılmışlardı. Onlar güneybatıya, Kalmukoğlu ve yanındakiler Taşkent'e doğru yönelmişlerdi. Kente yarım günlük yolda karşılarına çıkan bir kervandan, orada olan bitenler hakkında aldıkları bilgiye göre; Başbuğ Kül Çor'un hakimiyetindeydi bu kent.

Düşmanı olan Tumoça yanlılarına karşı mücadele ediyordu. Kalmukoğlu ve adamları gelerek bir hana yerleşmişlerdi. Taşkent büyük ve mamur bir şardı. Bütün binalar taştan yapılmıştı. Yüzbaşı daha ziyade handa kalıp, yeni gelenlere dikkat ederken, ötekiler teker teker handan çıkıyor, akşama değin kentte dolaşıyor, akşam olup, handa buluştuklarında herkes izlenimlerini aktarıyordu. Toplanan bilgilere göre; halkın büyük çoğunluğu zuhur eden bu durumdan rahatsızdı. Kente gelen bezirganların faaliyetleri gençler arasında ayrılmaya yol açıyordu. Bu durum bir süre daha devam eder, müdahale olmazsa, Müslümanlık yolu ile Samani egemenliğine girmeleri beklenirdi.

Bir gün hana giren bir manga çeri, içerde yakaladıkları bir Persliyi alıp, götürmüşlerdi. Bu kişi Kara Türgişler hesabına haber taşıyan bir Samani tüccarıydı. Onları izleyen Kalmukoğlu Başbuğ Kül Çor'un malikanesine ulaşmış ve kendisini tanıtarak, huzuruna çıkmıştı. Konuşacaklarının mahremiyetini sebep gösterip, Başbuğla yalnız görüşüyordu. Kara yağız, yanağında derince bir kılıç yarası göze çarpan, keskin bakışlı, geniş omuzlu bir yiğit olan Kül Çor:

-Bu adamlar bizim için büyük tehlike. İkazlarımızı hiçe sayıp dini propaganda yapmaları yetmiyormuş gibi, bir de düşmanlarımıza haber taşıyorlar Yüzbaşım. Onu deşifre eden adamınıza iyi iş gördü, müteşekkirim.

- Rica ederim Başbuğum, bu gibi işler bizim asli görevimizden sayılır.

- Buralarda bulunuş gayenizi sormayacağım, ama şundan emin olunuz ki, biz her zaman ulu Kağan, Kara Han'ın yanında yer alır, bu civarda tüm olup bitenlerden ona haber uçururuz.

- Eksik olmayın Başbuğum.

Kalmukoğlu ve adamları bu görüşmeden sonra Taşkent'ten ayrılmış, Demir kapı yolunu tutmuşlardı. Üç gün sonra öteki grup gelmiş, buluşmuşlardı. Lakin aralarında bir eksik vardı. Tim komutanı Tumrul bunu şöyle açıklıyordu:

- Çerilerimizden Kutur'u her ihtimale karşı orada bıraktık. Bir tüccarın yanında çalışacak ve en uygun zamanda bize yeniden katılacaktır.

Bu tedbiri yerinde gören Yüzbaşı, onları kutlamış, bir süre dinlendikten sonra, toplanan bilgileri yerine ulaştırmak üzere Onbaşı ile Batır adlı çerisi yola çıkmışlardı. Demirkapı ile Kara Ordu arasında dolu dizgin at koşturup, Narin ırmağına ulaştıklarında, bir köprü başında onları bekleyen bir tehlikeden habersizlerdi. Kara Türgişler'e bağlı bir bölük çeri, onları fark etmiş, siperde bekliyorlardı. Nihayet ok menziline girdiklerinde onları tutsak etmiş ve Başbuğları Tumoça'nın yanına götürmüşlerdi. Tumoça düşmanlarının diyarından gelişlerini kuşku ile karşılayarak kötü muamele etmek istemiş, fakat asıl görevlerini öğrendiğinde özür dileyip, serbest bırakmakla kalmamış, kağana bağlılığının iletilmesi ricasında bulunmuştu.

Taze bilgilerin ulaşmasından sonra ordu Işık Göl yakınlarında toplanırken, kağanın büyük oğlu Bazıarslan Koca Tuğrul Dergahına bizzat gitmişti. Akkartal onu kabul etmiş, makamında görüşmüşlerdi. Başından çelik tolgasını çıkarıp, önünde ki masaya koyan Bazıarslan:

- Sayın Hocam, birliklerimiz dört bir yandan skn etmiş, ordu batıya hareket etmek için toplanıyor. Kağan babam, bir diyeceğiniz var mı, diye, sormak için beni gönderdi.

- Orduya iştirakimiz isteniyorsa, önceden vaat ettiğimiz gibi, buna her zaman hazırız Tiginim..

- Hayır, bizzat katılmanız yönünde bir talebimiz yok. Lakin, mahir talebelerinizden oluşan bir bölüğün çok yararlı olacağına da kuşkumuz yok.

Bunun zerine Tardu'yu çağıran Akkartal, gönüllülük esasına bağlı olarak, yetişkin talebelerden yüz kişilik bir bölük kuşandırıp, onun komutasında orduya katılmak için gönderiyordu. Bundan ziyadesiyle memnun olan Kağan, iki gün sonra hareket emri vermişti. Tardu ve yiğitleri kağanın hassa askerleriyle birlikte, merkezde yer alacaklardı. Kanatlardan birinde Bazırsan, diğerinde küçük oğlu Oğulcak Tümen başları olarak bulunacaklardı. Kırk bin kişiden oluşan bu muazzam orduya, yarısı kadar da yollarda katılım olacaktı.  koldan yola ıkmiş olan nc birlikler, her biri savaş deneyimi olan askerler ve biner kişiden mteşekkildiler. Geçtikleri yerlerde katılımlar oluyor, sayı giderek artıyordu. Üzerlerine gelmekte olan devasa Turan ordusunu haber alan şahı büyük bir korku sarmıştı. Bütün müttefiklerinden asker istemiş, en büyük katılımı Emevi Araplarından grmşti. Çünkü Asyada nüfuz sahibi olmak ve İslamı yaymak için Türkleri mutlaka itaat altına almak istiyorlardı.

Giderek büyüyen bir çığa dönüşen Turan ordusu önünde duracak gc yoktu. Ortalığı tutan büyük uğultu ve sarsıntı kentte deprem yaratmış gibiydi. Tamamen atlı birliklerden oluşan tmenlerin nal sesleri giderek yaklaşıyordu. Ne oluyor? Diyerek, heyecanla evlerinden boşalanların arasında, han avlusunda at binen Kalmukoğlu ve çerileri de vardı. Orduya katılmak için hemen hareket etmişlerdi.

Bu sırada şah ordusunu meydana getiren Samani askerleri Herat yakınlarında konaklamış, casus ve ulaklardan yeni istihbarat ulaşıyordu. Verilen bilgiler ürkütücüydü. Kara Han sandıklarından baskın ıkmiş, dehşetengiz bir orduyla üzerlerine ge liyordu. Bir çare bulunmazsa çarpışma kaçınılmaz olacaktı. Belki bir yarar saçlar ümidiyle, seçkin adamlarından Mansur'u çağıran şah, Kağana barış elçisi göndermek itiyordu. Bu, kırk yaşlarında, iri yarı, bilge bir adamdı. şah ona hitaben:

-Turan Kağanını, ne olursa olsun, savaşmamaya ikna etmen gerekiyor Mansur. Eğer bunu biraz ertelemeği başarırsak çok iyi olacaktır. şu an saldırı şevkini bulmuş olan düşmanın hevesi kursağında kalırsa, gelecek sefere bir şeyleri kalmayacak ve onun vaktini biz tayin edeceğiz.

-şahım, bunu başarabilesek tabii çok iyi olurdu, ama Kağanı buna ikna edebilmemiz çok zor. Hem, bunu müzakere için karşıma kimin çıkacağı bile belli değil.

- Hakkın var. Ama, biz sana güveniyoruz. Kara Hanı ikna etmek için gereken neyse onu yap. Kara Hanın huzuruna ancak bir gün sonra alınan Samani elçileri, vurgulu bir diplomat saygısıyla otağa girmişlerdi. Kara Han onları ciddi bakışlarla süzerken:

- Sizi dinliyorum. Deyin bakalım imdi, Pers şahının bizden istediği neymiş?

- Ulu Kağan, şahımız'ın samimi saygı ve salamlarını öncelikle arz etmek isteriz. Kendileri, belki sandığınız gibi, tek bir Budunun hükümdarı olmayıp, Müslüman olan bütün tebaasını aynı şekilde gözetmekte, bütün halkın şeref ve mutluluğunu sağlamak için çaba sarf etmektedir. Turan ulu Kağanı ile savaş değil, barış içinde yaşamak istediğini bildiriyorlar.

- şahınız, bunu önermek için biraz geç kalmadı mı Elçi başı? Nice zamandır beklerdik biz bu çağrıyı.

-Ulu Kağan, takdir sizindir yine, ama çarpışma olursa, yok yere, yüzlerce eri zayıatı olacaktır ordularımızın. Buna hiç lüzum yoktur. Aramızda sürmüş olan ihtilaftan ne zararınız olduysa söyleyin, karşılık deyelim. Olmaz mı?

- Hah hah, haaaaa!

- Ulu Kağanın hoşuna gitti galiba sözlerimiz?

- Evet, hem de çok Elçi başı. Bize ne zarar verebildiğinizi tam ölçebilmek için bunu kendi

ağzımızdan duymak istemeniz çok komik. Bu talebin karşılığı benim nezdimde tekdir ve bu da savaştır. Bize kim bir zarar verebilir ki, sonra tazmin de edebilsin? Bu ne mümkün Elçi başı?

- Ulu Kağan, biz size nasıl zarar vermiş olabiliriz, yok böyle bir şey elbet, lakin, buraya kadar gelmeniz, zahmetlerinize karşılık olsun isteriz, hepsi bu.

- Elçi başı, bize tabi oluşunuzun gerektirdiği haracın tutarını önce siz teklif edecek, sonra bizden onay bekleyeceksiniz. Bunda anlaşılamaz veya anlaşır, sonra teslimde kusur ederseniz elimden kurtuluşunuz yok, bilesiniz!

- Tamam, kabulümüzdür ulu kağan, çok sağ olunuz, siz çok iyi bir Kağansınız...

ANTLAŞMAĞ

Bunun üzerine Samanilerden yıllık vergi olarak, her yıl 400 deve, 10 bin sığır, 500 at , 300bin altın, ipek, kumaş almak kaydıyla barış anlaşması yapıp, ordu geri çekilmişti. Kağan ve Budun arasındaki ganimet üleşmesi adil olmuş, öncesine kıyasla herkesin durumu düzelmişti. Bu vaziyet ve sağlanan istikrar birkaç yıl böyle sürmüş, fakat talihsiz bir olay sonucu, süre avında atından düşen Kağan hayatını kaybetmiş, ülke derin bir üzüntü ve yasa bürünmüştü. Kara Hanın ölümü üzerinden çok geçmeden, Doğunun ve aynı zamanda bütün ülkenin Hakanı sanı ile tahta Bazırsanlar geçmiş, kardeşi Oğulcak Han, ortak kağan sıfatını taşımakla beraber, hükmü sadece batıda geçecekti. Önce kabul gören bu paylaşım, çok sürmeden kardeşler arasında gizli bir rekabeti doğuracaktı. Çünkü, batı hükümdarı olan Oğulcak Han, doğu Hakanlığına bağımlı kalmak istemiyordu.

Bu sırada, Samanîler arasında da taht kavgası başlamış, onlardan alınan vergiler bu nedenle sekteye uğruyordu. Bu arada çıkan ihtilaftan dolayı zor duruma düşen, Şahın torunlarından Prens Şirzat, eşi ve iki çocuğu ile Oğulcak'a sığınmışlardı.

Oğulcak Han, hemen bütün siyasî, idari konularla olduğu gibi, onlarla ilgilenme görevini de yetenekli yeğen Satuk Buğra'ya vermişti. Şah varislerinden gelen vergileri de yöneten Satuk Buğra, bunun çoğunu kendi hazinelerine aktarıyor, az bir miktarını doğu Hakanlığına gönderiyordu. Prens Şirzat, ülkesindeki kavgadan galip çıkmak için çareler düşünüyor, benzeri bir ihtirasını sezinlediği Satuk Buğra ile anlaşabileceğini düşünüyordu. Bir birlerinden yararlanma durumunda olduklarını fark eden bu iki prens, sıkça buluşup, türlü planlar yapıyorlardı. Günlerden bir gün, Satuk Buğra ve Şirzat, Oğulcak Han tarafından Talas ırmağı kenarına yaptırılmış olan görkemli sarayın verandasında oturmuş, hem güzel manzarayı seyrediyor, hem konuşuyorlardı:

-Aziz dostum, senin durumun bana nazaran çok iyi. Arkanda, erkek evladı olmayan bir Han dayın var. Bir gün gelip, tahtın sana nasip olması işten bile değil. Ama, ne zaman ve nasıl, sorularına da cevap bulmak gerek, sanırım.

-Doğru dersin, ama, sanki senin bir bildiğin var?

-Yanlıı anlama dostum, bir bildiğim olsa saklar mıyım. Bizim için yaptıklarınıza ne kadar minnettar olduğumu biliyorsun.

- İyi ama, bir düşün, kendini yerime koy. Malum, bir olayı dışardan görmek daha kolaydır. Belki ben de senin için aynı şeyi yapabilirim. Hadi, bir dene bakalım.

Bu davet üzerine biran düşünen Şirzat:

-Dostum, bana kalırsa Oğulcak Han yetkilerinin sınırlı olmasından hiç hoşnut değil. Ama Töre gereği diye, büyük kardeşine karşı gelmekten imtina etmektedir. Fakat sen istersen bu değişebilir, diye düşünüyorum.

- Nasıl yani?

- Diyelim ki sen bizim de dinimiz olan, İslam'a geçip, Müslüman oldun?

- Nasıl yani, o zaman bütün benliğim değişmiş olmayacak mı?

- Hem evet, hem hayır. Menfi yönde hayır, değişmen söz konusu değil. Ama görünüşte kazanacağın yeni statü, halk nezdinde seni farklı gösterecektir. Bunu ister bir tür kılıfa, istersen zırha çevirebilirsin sonra...

- Tam anlayamadım, şunu az daha açar mısın dostum?

- Bak arkadaşım, siz Turanlılar ne yazık ki, pek ince zekalı değilsiniz. Bütün işlerin salt güç ve kuvvetle halledileceğini sanırsınız. Lakin, bu yapacağımız taştan saray veya köprü değil, çok başka bir binadır oysa...
  - Aşk olsun bre dostum, halen bana bilmece anlatıyor gibisin. Biraz açık konuşamaz mısın sen birader?
  - Darılma hemen, ona da geleceğiz, lakin billah ki, bir kez anlatacağım.
  - Tamam, kulağım sende.
  - Güzel, dinle öyleyse: İster cidden, ister siyaset icabı olsun, Müslümanlığı kabul etmiş olduğunu var sayalım.
  - Yok, bence, gerçekten Müslümanlık çok ilginç bir din.
  - Neyse, sözümü lütfen kesme, sonunda kararı kendin vereceksin. Müslüman olduğunu önce gizlemen daha iyi olur. Bunu derken, gizli yayman demek istiyorum, anlarsın tabii ki. Sonra bunu, bütün dostlarına söyleyecek ve onları da sana katılmağa teşvik edeceksin. Bu durumu, başta Bağdat İslam Halifesi olmak üzere, bütün rakip ülke yöneticilerine bildirecek ve onlardan destek sağlayacaksın. Bu arada ben de sana her türlü yardıma hazır olacağım.
  - İyi ama, bakalım Oğulcak Han buna ne der?
  - Onu bilemem tabii.
  - Ama, benimseyip, uygulayacağımız yaklaşım tarzı hakkında fikrin vardır elbet?
  - Evet. Bu durumda, Balasagun'da oturan Hakan Bazıraslan ile aralarını iyice bozmak gerek. Bunun için görevlendireceğimiz hafiyeler, arada bir karşı tarafa gidip, Oğulcak Han'ın ulu Hakandan gizli ne işler tuttuğunu vs. aktaracaklar, ama o casusları bizim görevlendirmiş olduğumuzu, kendileri dahil, hiç kimse bilmeyecek.
  - Yok dostum, bu çok tehlikeli görünüyor. Bana kalırsa ben önce dayımla şahsen konuşur, ağzını yoklayarak, genel durumdan memnun olup olmadığına ve niyetine bakarım. Sonra müsait ise, kendi görüşümü açıklarım.
- Nitekim bu tahmin doğru çıkar. Oğulcak Han bütün tasarruflarında yeğenini serbest bırakıp, her ihtimale karşı da Kaşgar'a taşınarak, orayı başkent yapar. Talas'dan Samanilere ulaşan bu haber, onların her türlü desteği ile karşılık görür. Satuk Buğra, giderek zenginleşir. Zamanla, Müslümanlardan oluşan bir ordu kurup, nüfuz sahibi olur.
- ### AKKARTAL'IN OĞLU TÜRK ŞAD
- Bu sırada Akkartal'ın Adsız olarak 17. yaşına erişen oğlu, Dergahta ki yaşıtları ve daha büyüklere karşı koyabilecek kadar mahir bir savaşçı olmuştu. Bütün yarışlarda önde gelişine rağmen, adsızlığı arkadaşlarının alay konusu olur. Bu nedenle, herkes gibi ona bir ad koymadığı için babasına için için gücenir. Nitekim bir gün, ad kazanmadan geri dönmek üzere, kimseye haber etmeden dergahtan ayrılmaya karar verir. Bir sabah erken, atı Bozdoğan'a binip, evden ayrıldığında güneş henüz doğmamıştı. Herkes onu avlanmaya veya gezintiye çıktı sanırken, o Ötüken yolundadır. Atı, Karaşımşeğin bir sürgünü olup, mahmuza, kamçılama gerektirmez, ha diyince uçmaktadır adeta. İlk mola verdiği yer Karaşar civarında bir handır. Hancı Yamtar, bu gencin görkemli pusatlarına değil, duruşuna, bakışına hayret eder, bir tanıdığa benzetip, sorar:
- Nerden gelir, nere gidersin oğul?
  - Sorma be hancı baba, yokluktan gelir, hiçliğe giderim.
  - Bu nasıl cevap oğul, bir şey anladıysam Arap olayım.
  - Arap dediğin ne ola hancı baba?
  - Kara tenli adamlara denir oğul, hiç duymadın mıydı yoksa?
  - Arap adını duydum da, kara tenli olduklarını ilk senden işitiyorum.
  - Hımm... Sen kolay konuşmayacak gibisin. Bari boyunu, soyunu babanın adını de be yiğidim, haydi naz etme!
  - Babam mı, bana bir ad veremeyecek kadar zayıf ve düşkün adamın biri işte. Bilirsin öylelerini. Adını sanını boş ver. Kara budundan biri olmam yetmez mi?
  - Tamam oğul, kızma. Usuldendir diye sorayım dedim.

- İyi, şimdi bana biraz yemek, atıma da yem istiyorum.

- Emrin olur yiğidim.

- Peki, o halde hazırda ne varsa getir, atıma da arpa karışık saman ver, yolum uzun, fazla da vaktim yok eylenecek.

Nitekim hancıdan Ötüken yolunu sorup, handan ayrılan Adsız'ı Göklerde görünüp, kaybolan ay ışığında yol alıyordu. Bozdoğan yolları biliyormuş gibi, tökezlemeden ilerliyordu. Bir müddet böyle gittikten sonra küçük bir köyden geçerken, köpekler ürüyüp, sakinlerin dikkatini çekmişlerdi. Bu sırada ağıldan gelen yaşlı bir adam onu görüp, seslenmişti;

- Bu vakit nerden gelir, nere gidersin oğul, bir şey mi aramaktasın yoksa?

-Evet, bir şey aramaktayım Eçi, lakin kaybetmediğim bir şey.

-Çok hoşsun oğul. Ama bu karanlıkta devam edersen, yolunu kaybedeceğin kesin. . İstersen gel konuğumuz ol. Evimiz, yerimiz var, işte şuracıktadır. Biraz sohbet ederiz, yemek yer, dinlenir, geceleme istemezsen yoluna gidersin.

- Sağ ol Eçi, senden hoşlandım, önerini kabul ediyorum.

- Çok iyi, buyur oğul, gidelim.

Atından inen Adsız, onu yularından çekerek ahıra götüren yaşlı adamı izliyordu. Sonra birlikte evin kapısını çalmışlardı. İçerde, köşede yanmakta olan bir yağ lambasından yayılan ışık, evi aydınlatıyordu. Evde, kapıyı açan genç ve güzel kızdan başka, ocak başında yemek pişiren yaşlıca bir de hatun vardı. Ev sahibi yaşlı adam onlara hitaben:

-Bakın, Tanrı bize bir konuk gönderdi hatun. Buyur, sen de şöyle ocak başına geç oğul. Hava serinledi, ateş başının tam zamanıdır şimdi.

Adsız orada hazır bir tahta iskemleye otururken, ihtiyar adamın karısı, gözünü Adsızdan ayıramayan kızına sesleniyordu:

- Gülbahar, kızım ne bakıp durursun, şuradan kımız getir, et hazırla, közleme yapalım konuğumuza. Yoldan gelir, açlığı vardır zahir.

- Sağ ol hatun ana. Karnım acıkmış değil. Ama kımız varsa içerdim.

- Olsun, olsun oğul. Kızım sen dediğimi yap. Yol adamı acıktırır. Hem kımızın, hem etin alası bulunur bizde oğul.

Gülbahar evin iki odasından birinin açık kapısından içeri girerken, ihtiyar adam bir iskemle alıp, Adsız'ın karşısına oturdu. Karısı hemen onun yanında, kalın tüylü bir post üzerine oturmuş, ağrıyan baldırlarını ovalıyordu. Adam eşine bakarak başını sallamış, sonra:

- Sana, artık bağa, bostana gitme derim hatun, ama söz dinlemezsün ki.

- Hamlamış olmalıyım bre Karakoç. Hemen başıma kakınç etme, bir şeyim yok, gelir geçer nasılsa.

- İyi, iyi haydi öyle olsun bakalım.

- E, eh, haydi sen de kendini tanıtabakalım oğul. Benim adımı duydun, Karakoç.

- Benim ki de Adsız!

- Ya? Demek adın Adsız.

- Evet. Aradığım şeyi de böylece öğrenmiş oldunuz Karakoç Eçi.

- Evet, anladım oğul. Bu eski bir adettir. Dilerim tez zamanda kendine yakışan ada nail olursun.

-Demek bunun bir töre icabı olduğunu biliyordunuz siz de?

-Elbette. Ama bu adet artık terk edilip, oğlanlar hazır adlara konmaktalar oğul.

-Böylesi kötü mü olmuş yani Eçi Beğ?

-Kötü değilse bile, iyi tarafı da yok bunun oğul. Bu adetin önemli bir nedeni olmasa atalarımız böyle yapmazlardı her halde.

Onlar böyle konuşurken Gülbahar kımız getirmiş, çamçaklar içinde sunuyordu. Adsız kımızı alırken ilk defa kızın yüzüne bakmış ve içine tatlı bir sıcaklık o an doluvermişti. Böyle bir duyguyla ilk kez tanışıyordu. Gözleri kızın güzel gözlerine yönelince, yüreğinde hiç tanımadığı çarpıntılar hissediyordu. Zorlukla gözlerini ateşten yana çevirirken, içinden: " sakın sevda dedikleri bu olmasın?" Diyordu.

Aynı duygular ve benzeri sorular Gülbahar'ın aklından geçiyordu. Ona doğru karşı konulmaz bir şekilde çekildiğini hissediyordu. Henüz onbeşinde idi. Taze goncalar kadar, latif ve albeni sahibiydi. Kızları ve bir sahan içindeki etleri önlerine koyarak, annesinin yanına oturmuştu. Karakoç olgun adamdı. Göz ucuyla gençlerin halini görüp, için için gülüyordu. Bindığı attan, konuşma ve davranış tarzından onun soylu bir aileden geldiğini düşünüyordu. Ama hiç bir şey söylemek istemiyor gibiydi o buna dair. Bir süre havadan, sudan konuşarak vakit geçirdikten sonra Karakoç'un daveti üzerine orada gecelemeğe karar vermişti.

Yan taraftaki odaya serilen yün yatakta gözleri kapalı, lakin düşünüyor, gözüne uyku girmiyordu. Tündükten (pencere) zaman zaman yansıyan ay ışığı odayı aydınlatıp, gözlerini açınca, bir an Gülbahar'ın silüetini görür gibi oluyordu. Evin hayatında Karakoç ve eşi, diğer odada ise Gülbahar yatıyorlardı. Gülbahar iki kez dışarı çıkıp, içeri girmiş, istediği halde onun yanına gidememişti. Sabah olup, yatağından kalktığında baba ve annesi çoktan ahıra gitmiş, koyun, keçileri ve inekleri sağıyorlardı. Karakoç çevresinde tanınan bir adamdı. Gençliğinde kağanların emrinde çalışmış eski bir askerdi. Gösterdiği yararlıkların karşılığında hatırı sayılır bir konum edinmişti. İki oğlu bir kızı olmuştu. Oğulları Kağan Bazıraslan'ın subayları arasındaydı. Yetiştirdikleri hayvanlar arasında birkaç da cins at vardı. Bunlar kağan ulaklarının ihtiyaçlarına cevap vermek için beslenir ve daima iki at hazır tutulurdu. Evinin biraz ötesinde oturan üç çocuklu bir seyyis ailesi ona yardım ediyorlardı. Adsız yataktan kalkıp, hayata çıktığında süt pişiren Gülbahar'ı görüp, gülüşmüşlerdi. Sonra dışarı çıkan Adsız, ağılın yanında bağlı duran atını ve onu hayranlıkla izleyen iki delikanlıyı rastlamıştı. Şapo adlı büyük kardeş Adsız'a hitaben:

-Bu küheylanın sahibi sen olmalısın ağa. Böyle bir ata binmek için, gerçi biraz toy görünüyorsun ya...

-Ne yani, gençler böyle atlara binemez mi, demek istedin yoksa ağa?

-Yok ağam, onu demedik elbet, sadece umduğumuzdan daha genç olduğunu görüp, şaşırдық. Her halde hünerli biri olmalısın.

-Ya sizler, kim ve ne iş yaparsınız ağalar, ola ki Karakoç beyin bahsettiği seyyislersiniz?

-Evet, biz onun emrinde çalışan, kağanlığın seyyisleriyiz.

Bu sırada Karakoç ve karısı da ahırdan çıkmış, geliyorlardı. Onları görünce Karakoç gülerek:

-Şapo, nasıl, ömrünüzde hiç böyle bir at görmüş müydünüz?

-Yok Ağam, böylesine rastlamak hiç kolay değil. Bu yiğit kimdir, Han sülalesinden mi yoksa?

-Asilzade olduğu belli de, kimlerden olduğunu hiç söylemedi.

-Varsın o söylemesin, biraz sonra büyük seyyis Hızlıkurt gelince nasılsa bilir.

Adsız bu adı duymuştu. Karşılaşma olasılığına heyecanlanmıştı.

-Hızlıkurt mu, dediniz?

-Evet, kendisi babamız olur ağam. Adını duymuşluğunuz olabilir.

-Evet, namını duymuştum, ama nerede ve kimden, bunu şu an hatırlayamadım.

-Onu tanımayan ve onun tanımadığı yiğit yoktur ağam. Meraklanma, şimdi nerdeyse gelir.

Az sonra karşı kulübeden çıkan uzun boylu, zayıfyüzlü, yaşına rağmen heybetli bir adam onlara yaklaşıyordu. Yanlarına gelince önce Bozdoğan'ı incelemiş ve sonra:

-Karakoç Beğ, bu hayvan bana Karaşimşek adlı bir aygırı hatırlattı. Yoksa değil, kesin onun bir sürgünü olmalı. Demişti.

Hızlıkurt'un bu tahmini herkeste bir şaşkınlık yaratırken, Karakoç hayretle soruyordu:

-Deme ya, hangi Karaşimşek'den bahsediyorsun sen, yoksa?

-Hangisi olacak, Tanrıdağlı Akkartal'ın atı Karaşimşek. Hele şunun başındaki asalet, bileklerinin inceliği ve belinin kıvraklığına bir baksana Karakoç ağa.

O bunları konuşurken, Adsız hayretten dilini yutacak gibi bakıyordu. Sonra ona dönen Hızlıkurt, kahkahayla gülerek:

-Bu sürgün de Akkartal'ın kendisinden olmalı. Yanlış mıyım yoksa oğul?

-Ha, hayır, ama, bütün bunları nasıl, nereden biliyorsunuz Eçi?

-Bizim işimiz emareden anlamak ve neye rastladığımızı bilmektir oğul. Uzun sürer

açıklaması. Şunu bil ki, baban olacak o haylazı gayet iyi tanırım. Yaşıtım ve bütün yarışlarda en çetin rakibimiz olmuştur.

-Ayakta kalmayalım Hızlıkurt, buyur şöyle hayata geçin, sütlü çorba içerek konuşuruz.

- Hayhay ağam. Önden buyurun.

Çok sürmeden tekrar dışarı çıktıklarında, Şapo'nun beyaz bir kırıatı çekerek getirdiğini görmüşlerdi. Niyeti onu denemektir. Bakalım babasının bahsettiği kadar var mıydı bu at ve tabii onun binicisi. Bunu anlayan Adsız, hazır bekleyen atına bir sıçrayışta binmişti.

-Haydi bakalım Ağa, ilk çıkış hakkına sahipsin.

- Derken itiraz etmeyip, atını mahmuzlayan Şapo, ardında ufak bir toz bulutu bırakarak ileri fırlamıştı. Hedef, dere boyunca giden yolu izleyerek karşıda görünen kara tepenin etrafını dolaşarak gelmekti. Onu Bozdoğan izlemiş ve tepenin eteğine vardığında arkadan Şapo'ya yetişmişti. Bir süre yan yana gitmişler ve tepeyi dönünce Bozdoğan arayı açmağa başlamıştı. Evin önüne vardığında, ilk çıkış süresi kadar bir zaman sonra da Şapo gelmişti. Olan biteni uzaktan izleyen Gülbahar'ın içi içene sığmıyor, Adsızla bir yolunu bulup, yalnız konuşmak istiyordu. Ötekiler az sonra işlerinin başına dönmüş, babası ile Adsız evin yanında duran elma ağacının dibinde oturuyorlardı. Tam sırasıdır diyerek babasına yaklaşan Gülbahar, konukla yarışmak istediğini söylemişti. Karakoç kızının iyi bir binici olduğunu biliyor, ama konuğun ne söyleyeceğini bilmediği için ona bakmıştı. Adsız gülererek:

-Bence bir mahsuru yok, buyur, çek atını da görelim nasıl bir binici olduğunu Gülbahar!

- Kendine çok güveniyorsun, ama unutma ki el elden üstündür Adsız Beğ!

- Kabul, haydi bakalım öyleyse.

Derken atlara binmiş ve topuklamışlardı. Adsız bir at boyu arkadan izliyor, onu geçmiyordu. Karatepe'nin eteğine vardıklarında, atını topuklayıp, yetişerek onun dizginlerine asılmıştı. Bir anda frenleyen atlardan ikisi de az kalsın yere uçuyorlardı. Adsız ilerde ki büklüğü işaret ederek:

- Bırakalım yarışı da, istersen gel şurada iki lafedelim. Atım biraz otlansın, çünkü yola devam etmek niyetindeyim.

- Olur mu, hemen niçin gitmek istiyorsun ki?

- İn de gel, anlatırım.

Böyle diyerek atından atlamış ve gemi çıkarıp, onu salıvermişti. Gülbahar yanına geldiğinde, birlikte bir ardıcın yanına oturmuş, yayılan atları izlerken, konuşmadan düşünüyorlardı. Bir süre böylece oturmuş, iç geçirerek bir birlerini incelemişlerdi. Sonra ilk konuşan Gülbahar:

- Sahi, nereye gitmek istiyorsun. Amacın nedir bu yolculuktan?

-Dedim ya, adımı bulup, onu hak etmek için arayıştayım. Ötüken'e gitmek ve orada ki dayım ve dedemi görmek, onların nasihatini almak istiyorum.

- Yani bu gün gerçekten gidecek misin?

Böyle derken ona dönmüş ve yüzünde tarifsiz bir acı olduğu görülmüştü. Adsız gülümseyerek onun yanağını okşarken:

- Gam etme, dönüşte yine uğrarım.

-Olsun, ama hemen gitme ne olur. Derken biçimli, zarif elleriyle onunkilere sarılmıştı. Adsız kenetli ellerini kaldırıp, yanağına götürmüş, dudaklarını üzerinde gezdiriyordu. Duyduğu yoğun heyecan ve sevinç, genç kızın yanaklarını al al etmişti. Sonra göğsünü zorlarmışçasına kısık bir tonla:

- Senden çok hoşlandığım ve bunu saklayamadığım için kusura bakma!

- Ben de seni çok sevdim. Ama önce yapacağımız işler var. Hem nasılsa henüz çok genciz.

- Olsun, ben senden ayrı kalmak istemiyorum. Gidersen beni unutur, bir daha dönmezsin diye korkuyorum hem.

Onun güzel başını göğsüne yaslayan Adsız, uzun siyah saçlarını okşarken:

- Merak etme güzelim, seni unutmam. Seni gördüğümünden beri hissettiğim duyguyu başka hiçbir kıza karşı duymadım.

- Ben de öyle.

Onlar böyle konuşurken, yanlarından boyunları çingiraklı bir koyun sürüsü ve çobanlar geçiyordu. Bir süre hiç konuşmadan böyle sarmaş dolaş oturmuş ve bir birlerinin ruhlarını dinlemiş, kokularını içlerine çekmişlerdi. Otlakta başlarını kaldıran atlar, artık doyduklarını işaret eder gibiydiler. Nitekim kalkmış ve binerek evin yolunu tutmuşlardı. Karakoç'un avuluna vardıklarında geldikleri fark edilmemiş gibiydi. Karısı Dudu ana yalnızdı. Kızını mutlu görünce o da sevinmiş, ama yine de bir şeylerden korkar gibiydi. Çünkü henüz çok genç ve evlenecek yaşta olmadıklarını düşünüyordu. Bu öyle gösteriyordu ki, çok sevdiği biricik kızı uzun zaman sevdalık çekecek, üzülecekti. Adsız, Hızlıkurt Eçi ve diğerlerinin yanına gidince, Gülbahar başını annesini dizine koymuş, gözlerinden yaşlar akıyordu. Bir süre oturup dertleştiler. Görmüş geçirmiş Dudu ana böyle şeylerle nasıl başa çıkılacağını az çok biliyordu ki, kızını teselli etmiş, yeniden güldürmüştü. Bu sırada Adsız Hızlıkurt ile sohbet ediyordu. Yaşlı kurt çocuğun niyetini anlayınca, onu bir denemeden geçirmenin yerinde olacağını düşünmüştü.

-Evlad, bak senin aradığın şeyin aslı yiğitlik ve kahramanlıktır. Adın gizemli bir yerde yazmıyor ki, gidip onu bulup, alasın. Ona ulaşmanın yolu, kimsenin yapamadığı iş veya işleri başarmaktan geçer. Bildin mi?

-İyi ama, hiç kimsenin yapamadığı ne ve nerededir ki, gidip kendimi deneseydim?

-Kendini buna hazır hissediyorsan mesele yok. Ben sana bir sürü ödev verebilirim ki, emin ol, bunların yarısını yapabilsen, başaramayacağın uğraş olmaz.

- İyi, o halde seni dinliyorum. Buyur bakalım Eçi. Beni çok merak ettirdin.

- Hah hah haaaa!

-Önce pusatsız olarak savaşmaya hazır olduğumu görmeliyim. Ellerin, ayakların, kafan, dizin, dirseğin her biri bir pusatmış gibi işe yaramalı oğul.

- Evet, haklısın. Ama belki sandığın kadar idmansız olmadığımı görünce şaşacaksın Eçi. Sakın alınmayasın sonra?

-Vay, vay vay! Neler de bilirmişsin sen bre yumurcak. Pekala, şu karşıdaki çit sırığını görüyorsun, değil mi?

-Evet.

-Gidip onu ya bir ayak, ya da bir el darbesi ile kır da gücünü görelim!

- Emrin olur Eçim.

İçinde hayvan bulunmayan ağılın etrafını çeviren ayak bileği kalınlığındaki sırığın yanarı varan Adsız. Birkaç saniye sonra bir nara atarak, havaya zıplamasıyla sağlam sırığı indirdiği bir el kesmesi ile ikiye biçivermişti. Bunu gören Hızlıkurt sevinç kahkahaları atarak:

-Yaşsa bre Adsız! Boş yere babanın oğlu olmadığını pek güzel göstermekteisin.

Hızlıkurt, Adsız'a benzeri bir kaç deneme daha yaptırmış ve her birini zorlanmadan geçmişti.

Son olarak onu suda denemiş ve iyi yüzmesinin yanında, su altında, uzun süre nefessiz kalabildiğini de görünce tam not vermişti. Sıra kılıç, ok ve yay kullanmağa gelince, bu dallardaki mahareti Hızlıkurt'u cidden hayrete sevk etmiş, bu kadarı da olmaz dedirtmişti. Hem yorulmak nedir bilmiyor, hem de çok hızlıydı yaramaz. Taşıdığı pusatlar gerçek usta elinden çıkmış, dengeleri mükemmeldi. Buna bir de gerçek ustalara has blok ve dürtüş tekniklerini ekleyince, yenilmez bir bahadır gibi duruyordu. Kendi oğullarının ikisi birden karşısına dikilmiş ve göz açıp kapayıncaya kadar kılıçlarından olmuşlardı. Ok kullanmada hakeza hünerliydi. Denemelerin sonucunu Karakoç'a anlattığında, o bile duyduklarına inanamamıştı.

-Bu oğlana ad vermeyen baba olamaz. Oğul şimdi sana tarifedeceğim yere ulaşır, ulu bir dağın doruğunda bir mağarada yaşayan o pire bizden selam söyler, meramını nakledersen. O sana münasip adı verecektir.

Sonra da bahsi geçen yere nasıl ulaşacağını tarif etmişti. Bu durum Adsız'ın sırtından büyük bir yükün kalkmasını sağlamış, artık daha mutlu ve huzurluydu. Gülbahar ve ailesine veda edip, yola çıkmış, önce Ötüken'e ulaşmıştı. Sungur yeğenini sevgiyle kucaklamış ve onu kendi çocuklarına tanıtmıştı. Dedesi Arıkbuğa iyice yaşlanmış, pir ihtiyar, torununu

görmekten pek memnundu. Gerekçesini açıkladığında, hemen yola çıkmak istemesi normal karşılanmıştı. Bir sabah geldiği yöne doğru yola çıkarken, arkasından ona seslenen dayısı:

-Yeni adını öğrenir öğrenmez bize bildirmeği sakın unutma oğul! Diyordu.

Bir akşam üstü Karakoç'un avuluna tekrar geldiğinde, Gülbahar gözlerine inanmamış, hemen yanına koşmuştu. Atından inen Adsız:

- Çok kalamayacağım Gülbahar, uğrayıp, seni görmeden edemedim.

-Ne yani, hiç mi kalmayacaksın yoksa?

- Darılma hemen güzelim, biraz mola verip, sonra gedeceğim.

- İyi, o halde atını şuraya bağla, içeri gidelim. Babamlar bir toyda davetliler. Seyisler şimdi gelip atınla ilgilenirler.

- Dediğin gibi olsun, ama fazla kalamayacağımı söyledim.

Bir iki saat mola vermeği düşündüğü halde, ancak yarın sabah hareket edebilmişti Adsız.

Genç sevgilisi onu bırakmamış, sevdanın has bahçelerini dolaştırıp, sınırı geçmeğe ramak kalmıştı. Delikanlıydı, arzuları sınır tanımıyordu, ama bildiği, kutsal saydığı bir töre vardı ve buna göre: Bir delikanlı, istediği ve kendisini isteyen kız ile dilediğince oynar, ama bir sınırdan öteye geçemezdi. Çünkü bu hak sadece evlenenlere ait idi. Aksini yapmak büyük suç ve isbatı halinde cezası ağır olurdu. Arzularına hükmedemeyip, birleşenlerin günahı, ki bu genellikle gebe kalınca anlaşılırdı, kolay kolay affedilmezdi.

Devresi gün yola çıkan Adsız, üç gün sonra tarifiedilen yere varmıştı. Burası yedi göller yöresi ve görüşmek istediği kişi, babasının dostu Kam Bilge Ata'dan başkası değildi. Bir süre, ısrarı üzerine, Karahan Kül Bilge ile kalmış, onun ölümünden sonra kalabalıktan sıkılıp, eski mekan ve gerçek dostları arasına dönmüştü. Yoldaşı kartalların haber etmesi üzerine mağaradan dışarı çıktığında, at üstündeki genç savaşçıyı bir gece önce düşünde gördüğünü hatırlamıştı. beyhude değildi bu hayata katlanması. O büyük mutlululuğu zerresine kadar hissediyordu. Sonra aşığı seslendi:

- Hey, Bahadırım! Kimsin, kimin nesisin, burada ne ararsın?

Dağın doruğundan gelen, bu kurt ulumasına benzeyen sesle bir an irkilen Adsız, başını yukarıya kaldırmıştı. Gördükleri inanılmazdı; iki yanında birer iri yapılı boz kurt, omuzlarında iki kara doğan ve hemen başının üstünde, semada daireler çizen birden çok kara kartal olan ak sakallı bir adam. Düş görüyorum, sanmıştı bir an. Hızlıkurt gerçi bir ak sakallı Pir'den bahsetmişti, ama ya ötekiler? Fazla gecikmeden cevaben:

- Ey pirim, kılavuzu Hızlıkurt, atası Akkartal olan bir Adsız'ım ben!

- Anlaşıldı, anlaşıldı, atından in ve yukarıya gel oğul!

Bir lahza sonra, iki boz kurdun beklediği mağaranın girişindeydi. Bilge Ata onların yanında bekliyordu. Yanına varınca, ona hitaben:

- Gel civanım, gel Akkartalım'ın oğlu, yeğenim, çekinme gel!

Bu çağrı üzerine elini kılıç kabzasından indiren Adsız, ulu Kam Bilge Ata huzurunda yere diz vurmuş ve sonra onu takiben mağaraya girmişti. Bilge Ata'nın sönmeyen ateşi yine yanıyordu. Ocak başına oturup, hazır Zengibar çayından içerek, söylediler. Sıra sadede gelmiş ve onun sormasına fırsat bile vermeyen Ulu Kam:

- Adın Türk Şad olsun oğul, bu sana Göktanrı'dan bir armağandır. Bu ada layık olarak yaşamayı dilerim.

Günler sonra Dergaha dönen Adsız'ı tam bir sürpriz bekliyordu. Babası ve dergah erkanı Kurultay salonunda onun için toplanmışlardı. Babası onu yeni adıyla çağırarak:

-Türk Şad, oğul adın kutlu ve uğurlu olsun! Diyince, orada bulunanların hepsinden ziyade Türk Şad şaşırılmıştı.

- ?!

- Hah hah haaa! Ne o, şaşırdın galiba evlat?

- Evet, çünkü bunu henüz benden başka kimse bilmiyor sanıyordum burada baba.

- Ne demiş atalarımız, Yerin kulağı vardır; oğul.

- Haklısın baba, başka türlü nasıl olurdu çünkü bu . .

- E, eh, anlat bakalım yolculuğun nasıl geçti, kimlerle tanıştın, neler yaptın?

Yolda izde yaşadıklarını kısaca özetleyen Türk Şad, çok özlediği annesi ve kız kardeşini görmek için izin isteyip, eve gitmişti. Gelişini pencereden görmüş olan Gülenay, onu kapıda karşılamış ve boynuna atılmıştı.

- O, Tanrım, biricik kardeşim gelmiş. Hoş geldin, sefa getirdin ağa Beğ!

- Hoş bulduk güzelim, kız sen ne çok büyümüşsün böyle?

Bu sırada annesi gelmiş, oğlunu bağrına basmış, o da elini öpüp, yanına oturmuştu. Sonra ortadan kaybolmasının sırrını, yaşadıklarını anlatıp, sözü Gülbahar'a getirmişti. Annesi gülerek:

- Desene ki yakında bir gelin sahibi ve kaynana olacağım oğul.

- Evet anne, onu çok seveceksiniz.

- Eminim oğul, sen bu kadar sevdikten sonra

O gün Koca Tuğrul Dergahı'nda karar alınıp, bir hafta sürecektir kutlama toyu yapılacaktı. Karakoç ve Baş Seyis Hızlıkurt, aileleri ile bu toya çağrılacak, bu görevi bizzat Türk Şad yerine getirecekti. Dört bir yandan seçkin konukları çağırarak için ulaklar yola çıkarken, gelecek konukları en güzel şekilde ağırlamak üzere hazırlıklara girişilmişti. Kendisine verilen görevi ifa etmek için yola çıkan Türk Şad, Karaşar dolaylarında bulunuyordu. Önce Gülbahar ve ailesine, sonra Ötüken'de ondan haber bekleyen Sungur'a haberi verecekti. Karakoç avlusuna bir günlük yolda, yorulan atını dinlendirmek için mola vermiş, Yüksek bir yayla üzerinde bulunan yalçın kayanın dibinde yükselen yaşlı bir ardıç ağacının altına uzanmıştı. Atının eğerini yastık, minderini kendine döşek yapmıştı. Bozdoğan yeşil yoncalarla karnını doyururken, o, yattığı yerin bahsettiği büyük huzur ile derin uyku ve uzunca bir düşe dalmıştı.

Uçuyordu atıyla dört nal gün doğusuna. Bir bahçeden çıkan kız el sallıyordu ona. Acep kimdir bu güzel, kimin nesidir, derken, meğer bu Gülbahar imiş, bakıp ona gülerken, şöyle demişti:

Sendin demek güzelim,

Düşlerimin Ayzıt'ı,

Özleyip seni geldim,

Çalmak için kapını.

Gülbahar ona şöyle karşılık veriyordu:

Uzaktan gördüm seni

Düşlerimin Ülgen'i,,

Ne güzel edip, geldin,

Çalsana kapımızı.

Birden uyanan Türk Şad, atını yanı başında bulmuş ve hemen binerek yola revan olmuştu. Bir an önce Karakoç avuluna varıp, Gülbahar'ı görmek istiyordu. Bu sırada acun dönüyor, cadı kazanları fokurduyor, Talas ırmağı kıyısındaki sarayda şunlar konuşuluyordu:

- Bilmem duydun mu dostum, Koca Tuğrul Dergahı'nda büyük toy olacaktı?

- Evet, haberim vardı bundan. Koca Akkartal, ne yazık ki bizi davet etmemiş. Oğlunun ad verilisi kutlanıp, yavuklusu ile nişanı yapılacaktı.

- İcabet etmeyeceğini düşünüyor olmalı.

-Muhtemelen öyledir. Lakin, böyle bir zamanda orada temsil edilememenin aleyhimize olacağı da bir başka gerçek.

-Haklısın. O Dergah ve Erkanı'nın bütün Turan Ülkesi için ne anlam taşıdığından haberim vardır dostum. Ama yine de, eğer çok istersen, bir yolunu bulur, seni orada temsil ettirebilirdik dostum?

-Gerçi kolay değil, ama bunu başarsak bile, bu durumda orada umduğumuz tesiri yaratacağımızı hiç sanmıyorum.

-Ben de öyle. Ama durum öyle gösteriyor ki, emeline ulaşmana en büyük engel de orasıdır. Bir yolunu bulup, orayı ele geçirmelisin dostum.

-İşte bu, ne yazık ki imkan harici bir şey. Oraya saldırmak, bütün Ulus nezdinde senelerdir

yaratma çabasında olduğumuz itibarımızı bir anda sıfıra indirir. Kaldı ki, alabileceğimiz de çok kuşku. Bence, Çine savaş açmak daha az tehlikelidir.

- Peki ama bu dergah hangi kaynaktan beslenir, geçimlerini ne ile ve nasıl sağlarlar dostum?

-İşte işin o yanını ne ben, ne de başka kimse biliyor. Onları böyle güvenli ve herkesten bağımsız kılan da bu yanları olmalı. Oraya nüfuz etmek, sızmak hiç mümkün değil. Zira genelde veriyor, yardım almıyorlar kağandan bile. Ne zaman ve neye ihtiyaç duyarlar, bilinmez.

- Bu tören dolayısıyla bir çok hediyeler gideceği kesindir.

-Kuşkusuz, ama onlar beylerden alır, yarışta kazananlara ve yoksul halka dağıtır, kimseli, kimsesiz çocukları alır, yıllar süren eğitim verirler. Hiç değilse orada yetişen birkaç subayımız olsaydı.

- Evet, bitmez, tükenmez bir kaynak, bir hazine orası.

- Aynen öyledir dostum.

- Şaştım bu işe vallahi.

Bu sırada ulu Tengri Dağı'nın böğründeki yeşil yaylalara sayısız çadırlar kurulmuş, ülkenin her yanından gelen konuklar yavaş yavaş toplanıyordu. Türk Şad dönmüş, Gülbahar ve ailesi, Hızlıkurt, Sungur ve iki oğlu birlikte gelmişlerdi. Arıkbuğa bu uzun yolculuğa dayanacak kadar genç ve zinde olmadığı için gelememiş, ama değerli armağanlar göndermişti. Şölenin en önemli konuğu, Doğu Hakanı Bazırarslan olup, Ulu Tolga'nın özel mekanına kondurulmuştu. Yanında getirdiği muhafız alayı ve bir kolordu, koca dağı ablukaya almış, yollarda ve tepelerde gece gündüz nöbet tutuluyordu.

Nihayet bütün konuklar gelmiş, şölenler başlamıştı. Develer, sığırlar, koyun ve geyikler kesilmiş, kazanlar dolusu pilavlar yapılmıştı. Kızlar içiliyor, yemekler yeniliyor, türlü dallarda yarışan gençler gönüllerince eğleniliyordu Bir akşam, Kağan ve en yakın adamları toplanmış, Akkartal ve Dünürü Karakoç ile Hızlıkurt onlara katılmışlardı. Türk Şad ile Gülbahar'ın nişanları takılıp, konuklara tanıştırdıktan sonra gitmişlerdi.

Ulutolga'nın maun makam masasında vakarla oturan Hakan Bazırarslan, yanlarında ve karşısında yer almış olanlara hitaben:

-Değerli dostlarım, Türk Budununun yiğit savaşçı ve bilgeleri, sizlere son zamanlarda ülkemizde görülen bir takım gizli-açık rahatsızlardan söz edecek ve görüşlerinizi dinleyeceğim.

Diyerek, söze başlamış, bir an ara verdikten sonra şöyle devam etmişti:

- Bir kardeşimiz olduğunu bilirsiniz. Oğulcak Beğ, hakkında kötü haberler ulaşp, yanıt istediğimizde, verdiği cevaplar bizi tatminden uzak, ama acizlik içerdikleri için düzelmesi şartıyla hep mühlet veririz. Bu hayli zamandır böyle sürüp gitmektedir.

-Ulu Kağan, bu konuda bize ulaşan bilgiler de var ve bunlar size ulaşanlarla aynı yönde olmakla beraber, biraz daha detay içerir. Destur verilirse açıklamak isteriz?

Bu sözler Akkartal'a ait idi. Kağanın başıyla işaret etmesinden sonra sözlerine devamla:

-Öğrendik ki, Oğulcak Han'ın Talas şehrinde olan sarayını yeğeni Satuk Buğra'ya terk edip, Kaşgar'a geçmiş. Oysa bu daha önce tamamen keyfi bir seçim olarak duyurulmuştu. Şimdi anlaşılıyor ki, orada olan bitenden sorumlu tutulacağını düşünüyor. Kendisi yok ama, orada neler olduğunu bilmeyen yok artık. Zira, ahalinin çoğu Müslüman olmuş, çünkü Satuk Bugra Beğ, sadece Müslümanlardan oluşan ordusunu düzenli maaşa bağlamış, bunlar arasında bütün uluslardan asker varmış.

-Doğrudur Akkartal Hocam, bunun gerekçesini sordurduğumuzda bize verilen cevap: Samanîler iç savaşa girdiklerinden, ülke artık kimsenin hakimiyet ve sorumluluk alanı sayılmıyor. Bizimle yapılan anlaşmayı uygulamakla yükümlü kişiler, bu arada yönetme erkini kaybettikleri için, bunu yeniden kazanmak çabasındalar. Biz de, bunca zamandır onlara yardım ederek, bu sorumluluklarını bir an önce yerine getirmelerini sağlamak istiyoruz, diyorlar. Bu ifadeleri Oğulcak Beğ de aynen onaylıyor.

-Ulu Hakan, görünüşe bakılırsa, orada her şey çok iyi ayarlanıp, dışardan müdahaleye fırsat

verilmeyen bir oyuna dönüştürülmüş. Bir de, halkın yığınla Müslüman olmasına ne diyorlar? Onca parayı nereden buluyorlar? Kendisinin Müslüman olup olmadığı da belli değil.

-Beni asıl kuşkulandıran da işte bu. Aralarında bulunan, sözde bize bağlı adamlar, kanımca ikili oynuyor ve bu bize yarardan ziyade, zarar veriyor.

-Sanırım düşündüğünüz gibidir ulu Kağan. Doğru bilgi edinme gereği ortada ve bu uğurda bize düşeni yapmaya hazırız.

-Bir yolunu bulup, aralarına güvenilir birkaç adam sokmalıyız. Aksi halde hakikati açığa çıkarmamız mümkün olmayacak.

-Bu konuda yardımcı olmak için gereken neyse yaparız ulu kağan, yeter ki siz destur verin.

-Destur verilmiştir. Ne gerekiyorsa yapılınsın, ne lazımsa devlet hazinesinden alınsın.

-Elimizde yeterince adam ve imkan mevcuttur bu işler için, o yanını bize bırakabilirsiniz ulu Hakan.

-Sağ olunuz Akkartal Beğ, bu konuda çok değerli yardımlarınızı umuyor ve Size, bu kutlu Dergahın gelmiş geçmiş bütün ahfadı adına, her zaman olduğu gibi, yine minnet duyacağımızı belirtmek istiyorum.

-Siz var olunuz ulu Kağan, bu görev bizlere, Budunumuz adına, onur vesilesi olacaktır.

Aradan bir hafta geçip, şölen bitmiş, konuklar ayrılmışlardı. Bütün hocalara talimat veren Akkartal, kağana verilen sözün gereğini yerine getirecek elamanları seçmek için bir yoklama sınavı yaptırmıştı. İki yüz kişi arasında yapılan ön seçimde üstün başarı gösterenler on kişi idi. Bunlar bir hafta süren özel bir kursa tabi tutulup, tekrar eleme yapılmış ve sayı üçe kadar indirilmişti. Bu birim Pulatoğlu, Karakuş ve Türk Şad'dan oluşuyordu.

Onlara Akkartal tarafından ve üç gün süren son bir tamamlama kursu verilmiş, bu esnada Müslümanlığın temel ilkeleri ve bazı detaylarına dair konular belletilmişti. Nitekim göreve hazır hale geldiğine kanaat getirilen özel birim, Akkartal beraber olmak üzere, bir sabah erkenden yola çıkmıştı. Akkartal, Balasagun-Talas yol ayrımına kadar birlikte gitmiş, orada vedalaşarak ayrılmışlardı. O, kağana bilgi vermek için Balasagun'a gidecek, birlik Talas'a ulaşp, bir yolunu bularak saraya girmeğe çalışacaktı. Üç kafadar, kendi atlarını Dergah ahırlarında bırakmış, sıradan birer atla yola çıkmışlardı. Her ne kadar Türk Şad onlara buyruk vermiyorsa da, onu önderleri sayıyor, şakalarında aşırıya gitmiyorlardı. Talas'a vardıklarında doğruca, çarşıya uzak olmayan bir hana gitmiş, atlarını ahıra teslim ederek, karınlarını doyurduktan sonra, çıkmışlardı. Yanlarında, herkeste olduğu gibi, birer kılıç ve hançerden başka silah bulunmuyordu.

Bir birlerini uzaktan izleyerek, şehri dolaşacaklardı. Şehir çarşısı, uzun dört ana caddenin ortasında yer alan büyük bir meydanda oluşmuştu. Bu meydanın kenarlarını saran kagir, ikişer üçer katlı binaların çoğu beyaz kireç badanalı veya tamamen ahşaptı. Bina giriş katları iş yerleri, dükkanlar, aş ve barhanelere ayrılmış, üst katlar meskendi. Sokaklar nisbeten kalabalıktı. Çarşının güney yönüne giden cadde, iki yüz adım ilerisinde kurulu bir ahşap köprü ile Talas ırmağının iki yakasını bir birine bağlıyordu. Bu caddede şehrin ileri gelenleri oturmaktaydı. Köprüden karşıya geçmek, gece gündüz yanı başında nöbet bekleyen nöbetçilerin iznine bağlıydı. Çünkü karşı yakada, yüksek çınar, ceviz ve servi ağaçlar arasında muazzam duvar, revakları ve çatısı görünen Satuk Buğra Beğ'in sarayı vardı. O yüzden bu caddeye Saray yolu adı veriliyordu. Dükkanlar alış veriş yapan insanlarla doluydu. Seyyar satıcılar her türlü yiyecek, giyecek ve silah malzemelerini satmak için yüksek sesle müşteri çağırıyorlardı. Çocuklar ve finolar bir oyana bir buyana koşuşturuyor, çarşı meydanının ortasında yükselen devasa çınarın dalları saksığan ve alakargaların sesleriyle cınlıyordu. Geçen atlıların ahenkli nal seslerinin yükseldiği caddeler taş döşeli, meydan çimenle kaplıydı. Etrafa göz atan serdengeçti hafiyeler, şehri çok beyenmişlerdi. Çevrede dolaşırken, bir birlerini kolluyor, onlara dikkat eden var mı, diye bakıyorlardı. Türk Şad, uzun ve gür kumral saçlarını örten tilki postu bir börk taşıyor, sırtında geyik derisinden yapılmış bir yelek, belinde manda gönü bir kılıç kemeri ve zıvga adını verdikleri deri ve yün karışımı pantolonu diz kapağına ulaşan uzun konçlu deri çizmelerinin içinde bitiyordu. Karakuş'un kuzguni renkli

saçları tepesinde topuz, iki dudağının üstünden yanlara sarkan ince bıyıkları, deri yeleğinin kemerinden hançeri asılıydı. Pulatoğlu'nun giysileri de ona benzemekle beraber, bıyıkları daha gür ve başındaki örülü bir tutam saç, arkasından sırtına doğru sarkıyordu. İlk etapta bunu arzu etmiyorlardı gerçi, ama, ister istemez dikkat çekiyorlardı. Onlara ilk dikkat edenler, etrafta ki evlerin tündükleri arkasından bakan, evlenme çağına gelmiş genç kızlar ve sokaklarda oynayan haşarı çocuklardı. Yanlarına sokulup, kılıç ya da hançerlerine ellemek istiyorlardı. Böyle bir anda, çocuklardan en gelişkin olana seslenen Türk Şad:

- Yanıma gel, bak sana ne diyeceğim!
- İşte geldim, ne var?
- Şu orta yerdeki çınar ağacına tırmana bilersen sana bir gümüşüm var.
- Tırmanırım, ama sözünü tutacaksın, tamam mı?
- Tamam.

Derken meydanın ortasında bulunan dev çınarın yanına gelmişlerdi. Onları gören diğer çocuklar da aynı yere yürümüşlerdi. Çınar çok kalın ve tutunacak budaklar çok yukarıdaydı. Çocuk etrafında dolaşp, ulaşabileceği bir budak arandı, ama yoktu.

- Ben buna tırmanamam.
- Neden kabul ettin peki iddiayı, sen er kişi değil misin?
- Er kişiyim elbet, ama baksana hiç budağı yok.
- Ben anlamam arkadaş, ne edersen et, tırman, yoksa sözünde durmamış olacaksın.
- Yapma ya ağa Beğ, sen büyük ve de akıllısın, hoş gör, bırak yakamı gid eyim.
- Bir şartla bırakırım.
- Neymiş o, sakın yine böyle imkansız bir şey olmasın?
- Yok, bu olası bir şey.
- İyi, söyle bakalım neymiş?
- Şu karşıdaki köprü yok mu?
- E, eh, ne olmuş o köprüye?
- Oradan geçeceksin, tamam mı?
- Tamam, ama askerler beni döver.
- Dayak yemekten de mi korkuyorsun?
- Yok, dayaktan korkmam, ama karşıya geçemeyebilirim.
- Denemekten ne çıkar?
- Tamam, deneyeceğim.

Böylece, önde iddiacı, arkasında Türk Şad ve diğer çocuk sürüsü köprüye doğru yürümeğe başlamışlardı. Elllerinde kargılar, bellerinde kılıçlar, başları miğferli esmer tenli nöbetçiler gelenleri görünce, afallamışlardı. Nöbetçilerin yanına varan iddiacı çocuk:

- Sizden bir isteğim var nöbetçi ağa beyler!
- Öyle mi, peki neymiş o?
- Şu köprüden karşıya geçip, sonra hemen geri dönmek istiyorum.
- Olmaz, bu yasaktır.
- Ama mecburum buna, onurum söz konusu çünkü.
- Onurun mu? Deme ya, onun bununla ne alakası olabilir ki?
- Var, şu ağa beye söz verdim, iddiaya girdim.
- Senin gibi bir sabi ile iddiaya giren o densiz de kim imiş?
- İddianın aslı bu değil, meydandaki şu ulu çınara tırmanmak idi, ama onu başaramayınca, çıkar yol olarak bunu önerdi. Yoksa beraat ettirmeyecek beni. Hadi, ne olur bırakın geçip, geleyim.
- Hımm. Anlaşıldı, ama olmaz.

Nöbetçi başı inatçı, ya da üstlerinden azar işitmekten korkuyor, izin vermiyordu bir türlü. Ama çocuğun haline de acıyordu. Türk Şad'ı kast ederek:

- Hey sen, utanmıyor musun şu bacak kadar çocukla iddialaşmağa?
- Ne o, yoksa sen mi buna talipsin?

- Beni iddiaya mı davet ediyorsun yoksa?
- Neden olmasın? Örneğin bilek güreşine var mısın?
- Varım tabi, ama bu öyle bedava olmaz.
- Tamam, karşılık bedelini sen biç!
- O belinden sarkan kılıcı bırakırsın!
- Evet, bileğimi yıkabilirsen? Sen kaybedersen ama ben isteğimde serbestim, tamam mı?
- Tamam, gel de boyunun ölçüsünü al bakalım. Bu ders olur sana.

Derken Türk Şad gelmiş ve bilek güreşi için müsait görünen bir taşın iki yanına çömelmişlerdi. Asker en azından yirminci baharında olmalı ve yapılıydı. Rakibini gözü hiç görmüyordu. Fakat daha tutar tutmaz bileğinin taşa çat diye indiğini görünce mosmor olmuştu. İtiraz ederek:

- Olmaz, hile yaptın, ben tutmadan bastırdın, yeniden deneyeceğiz!
- Tamam, tamam, hemen kızma bakalım.

Tekrar tuttuklarında Türk Şad işi biraz daha ağırdan almayı yeğledi. Bir an onun yüklenmesini bekledikten sonra, yavaş yavaş bastırmağa başlamış ve nöbetçinin yüzü aldan mora, renkten renge girerek, bileği taş yüzeyine yeniden yapışmıştı. Güreşi seyreden üç arkadaşına mahcup düştüğü yetmiyormuş gibi, bir de çocuk sürüsü önünde rezil olmuştu. Suratını limon yemiş gibi ekşiterek:

- Sen ne istiyorsan söyle ve bas git hemen.
- Ben karşıya geçmek istiyorum.
- Neden, ne yapmak istiyorsun orada?
- beyinize benim gibi muhafızlar yaraşır, senin gibi içi geçmiş, halsizler değil.
- Durup dururken tepemi attırdığın yetmiyormuş gibi, bir de bana hakaret mi ediyorsun?
- Neden hakaret olsun ki, bileğinin nasıl bir şey olduğunu gördük, halini tarifettim, hepsi bu kadar.
- Ya, demek öyle, peki sen o belinde sallanan şeyi kullanmayı bilir misin, istersen onunla ölçüşelim bu kez de.
- Olur, neden olmasın?
- Ama bunda kaybedilen kelle olur, biliyor muydun?
- Sen nasıl istersen.

Böylece kılıçlar kından çekilip, karşılıklı hamleler başlamıştı. Nöbetçi giderek kızıyordu. Esmer yüzündeki öfkeyle açılan ağızından sıkılan beyaz dişleri dikkat çekiyor, gözlerinden ateşler saçıyordu. Türk Şad birkaç eskiv ile onun hamlelerini boşa göndermiş, hiç bloke etmemiş, kılıçlar hiç çatışmamıştı. Bir an rakibinin elinde duran kılıca ters bir vuruş yapıp, onu yere düşürmüştü ve kendi kılıcını onun çene altına dayamıştı. Kılıç oyunu böylece sona ermişti. Bilekte kaybeden arkadaşlarının öfkesine gülen öteki nöbetçiler, bu kez surat asmış, ellerini kılıç kabzalarına atmışlardı. Bunu gören Türk Şad, sırtarak:

- Ne o baylar, yoksa siz de mi boy ölçüsü aldırma istersiniz?
- Şu ukalaya bak, kendini Akkartal mı sanıyor bu velet, nedir?
- Vay, demek siz Akkartal'ı da tanıyordunuz, öyle mi?
- Siz sakın karışmayın arkadaşlar, ben bu küstaha haddini bildiririm şimdi.
- Durun!

Bu emirle olaya müdahale eden uzun boylu, kaftanlı, başında ipek sarık bulunan bir saraylı idi. Meğer köprü başında durmuş ve kılıçlı karşılaşmayı izlemişti. Sonra yanlarına gelerek:

- Ne oldu, niçin kavgaya tutuştunuz?
- Hiç vezirim, durup dururken bu küstah bize sataşmak istedi.
- Ama iyi de sataştı yani. Söyle bakalım Cengaver, kimsin, karşıya neden geçmek istersin?
- Demek siz Vezirsiniz, o da ne demekse?
- Beğ yaverlerine bizde Vezir derler!
- Burası Arabistan mı ki, böyle diyorsunuz?
- Fazla uzatma, iş arıyorsan sana verecek işimiz olur.

- Bunu bir vaat olarak sayalım mı?
- Elbette, yarın sabah gelir kayıt yaptırırsın. Haydi şimdi git.
- Öyleyse sağ ol Vezirim. Kusura da bakmayınız.
- Tamam, tamam, yarın sabah erkenden gelirsin.

Böylece hana dönen Türk Şad'ı arkadaşları hayretle izlemiş, hemen arkasından gelmişlerdi. Karakuş memnuniyetle gülerek omzunu sıvazlarken:

- Helalin var be Türk Şad. Bir an kaygılanıp, kan dökülecek sandık, ama işi çok güzel bitirdin.
- Ben de kutlarım, çok iyi bir atak yaptın Türk Şad. Artık bize de bir yer ayarlarsın, değil mi?
- Olabilir. Durun bakalım hele yarın nasıl olacak.

Yemeği odalarına aldırılmış ve o akşam dışarı çıkmamışlardı. Yarın olabilecekler konusunda konuşmuş ve yatmışlardı. Sabah erken kalkan Türk Şad, kahvaltıdan sonra doğrudan köprüye gitmiş ve bu kez hiç beklemeden karşıya geçmişti. Refakat eden bir nöbetçi, sarayın çift kanatlı yüksek avlu kapısından içeri girilince, sağdaki taş yapıda kayıt işleri yapılan bölüme gitmesini sağlamıştı. Sonra bir masa başında, yanında telek kalem, mürekkep okkası ve kara ciltli bir defter bulunan adama:

- Baş vezirimizin emridir, bu arkadaşı muhafız alayına kayd edeceksin katip efendi!
- Öyle mi, peki baş üstüne.

Demiş ve çıkıp gitmişti. Kayıtlara adı yazılan Türk Şad, ilk maaşını peşin alıp, çıkmıştı. Dışarıda bekleyen başka bir adam, kendisini izlemesini istemiş ve birlikte muhafız alayı koğuşuna gitmişlerdi. Orayı tanıtan adam, o gün izinli olduğunu, isterse akşam gelip, gösterilen yatakta yatabileceğini söylemişti. Saraydan çıkan Türk Şad, hana gelmiş ve durumu anlatıp, arkadaşlarından ayrılmıştı. Mümkün olduğu kadar sarayda kalacak, bir an önce yeni dostluklar kurmağa bakacaktı. Sahip olduğu birçok yetenek sayesinde bunun çok zor olmayacağını biliyordu. İlk tanıştığı kişinin Vezir Şirzat olması bir şanstı. Onun kayıt yaptırdığını duyunca görüşmek için çağırtmıştı. Vezirin makam odası sarayın en süslü köşelerinden biriydi. İçeri girerken başıyla selam verirken, eli kılıç kabzasındaydı. Vezir askerle işi sıkı tutmak için onda hemen bir kusur bularak:

- Bizde makama girerken kılıç taşınmaz, ama madem öyle yaptın, o halde sağ elin sol göğsünde olarak selam durmalısın.

- Bağışlayın vezirim, bilmiyordum, ama artık öğrendim.

- Tamam, bu mesele değil. E, söyle bakalım, burayı nasıl buldun, çünkü uzun zaman burada yaşayacaksın artık?

- Memnuniyetle vezirim. Bu yüzden size daima minnettar kalacağım. İşsiz güçsüz bir serseri gibi dolaşmaktan bıkip, usanmıştım. Vezirim, sizden bir ricam olacak, destur olursa?

- Tabii, söyle bakalım neymiş?

- Benim gibi bir yoldaşım daha var, o da iş arıyor. İyi çeri olur, görevde kusur etmez, şayet mümkünse onu da işe alır mıydınız?

- Olabilir, ama muhafız alayında mevcut şimdilik tamamdır. Ona göre yer ve yatağımız var. Bakalım, gözüm tutarsa, başka bölümlere alabiliriz. Ona haber ver, yarın sabah müracaata gelsin. Ben haber bırakırım.

- Tamam, çok teşekkür ederim sayın vezirim. Allah sizden razı olsun.

- Allah mı dedin, yoksa sen Müslüman mıydın?

- Tam sayılmaz, ama inşallah bir gün bu da olur.

- Ya, çok güzel çok güzel. Arkadaşın nasıl, o da İslam'ı bilir mi?

- Dedim ya vezirim, o da bana benzer. İslam'ı yolda bir bezirgandan dinleyip, akla çok yatkın bulduk.

- Buna memnun oldum. Arkadaşına da görev verdireceğim. Umarım memnun olur. Tamam, şimdi git ve ona da haber ver, yarın birlikte gelirsiniz.

Türk Şad'dan yeni haberi aldıklarında Karakuş ve Pulatoğlu'nun ağızları hayretten bir karış açık kalmıştı. Devresi gün, Pulatoğlu handa kalmağa devam ederken, zira posta işini o yapacaktı. Karakuş kayıt yaptırmış ve sarayın hassa askerleri arasına girmişti. Kendini Kağan

yerinde gören Satuk Buğra'yı merak ediyor, ama iki günden beri göremiyorlardı. O ise Vezir yaptığı İranlı dostu ile kendince çok mühim stratejileri görüşüyor, ondan İslam dinini dinliyordu. Genelde oturup, özel konuştukları, nehre bakan balkondaydılar. Şirzat gülerek anlatıyordu:

- Biliyor musun dostum. Sana iki yeni muhafız tedarik ettim.
  - Ya, nasıllar, nereden geliyorlar?
  - Yabancı değil, Ala Dağ veya Altaylar civarından geliyor olmalılar.
  - Bizim lisanı çok iyi kavramışsın dostum. İnsanları artık lehçelerinden de tanıyabiliyorsun.
  - Eh, idare eder işte, az zaman geçirmedim aranızda. Asıl söylemek istediğim bu çocukların İslamiyet'e meyilli olduklarıdır.
  - Bu güzel işte. Demek, yavaş yavaş Ulu Kağanlığın ardına da dolanıyoruz.
  - Evet. Şayet çalışmalarımız başarılı olursa sonunda olacak zaten budur.
  - Bağdat'a gönderdiğimiz habere müspet karşılık geldi. Halife istediğim yardımı yapacaktı. Yola çıkan kervan yakında burada olur.
  - Umarım gelenler arasında İslamı öğretecek kişiler de bulunur. Bu yönde büyük talep olduğunu biliyorsun.
  - Umarım. Mektubumda bundan bilhassa söz etmiş, ricada bulunmuştum.
- İki gün sonra beklenen kervan gerçekten gelmişti. Değerli hediyelere ek olarak, iki erkek, iki de kadın hoca gelmişlerdi. Bunlar aynı zamanda evli eşlerdi. Müslüman olan kadınlara kadın hocalar ders verecekti.
- Akşamın belli saatlerinde isteyen askerlere İslamiyet'i tanıtıcı konuşmalar yapıyordu. Bizimkiler baş gönüllüler arasındaydı. Bu şekilde hem öteki askerlerle daha içli dışlı olabiliyor, hem de Vezirin gözüne giriyorlardı. Çok sürmeden bunun bir sonucu olarak, Türk Şad muhafız bölüğünün başkanı olmuş, Karakuş birlik komutanlığına terfi ettirilmişti. Yeni konumu Türk Şad'a saray içinde olabildiğince özgür dolaşma imkanı veriyor, herkesle görüşebiliyordu. Bir akşam Türk Şad'ı, Satuk Buğra ve Vezir Şirzat birlikte kabul etmiş, konuşuyorlardı. Niyetleri yeni komutanı gözden geçirmek ve ona yeni görevler vermektir.
- Komutan, bölük komutalığını devraldığın günden beri sahip olduğun idare ve eğitim kabiliyeti sonucu gösterdiğin başarıyı takdir etmeyen yoktur. Çeriler eskisiyle kıyaslanamayacak denli atak ve disiplinli davranıyorlar. Bütün bu sırları nerede veya kimden öğrendiğini doğrusu çok merak ettik
  - Ulu Kağan ve sayın Veziri, gerçeği saklayacak değilim. Bendeniz beceri adına bütün bildiklerimi, sekizinci baharında iken götürüldüğüm bir dergahta öğrenmiştim.
  - Deme, sakın bu Koca Tuğrul Dergahı olmasın? Diye merak ve hayretle soran Satuk Buğra'ydı. Türk şad sözlerine devam ederek:
  - Evet yüce Kağan, aynen tahmin ettiğiniz gibi.
  - E, sonra ne oldu peki?
  - Sonrası efendim, mezuniyete kadar orada kalamayıp, üç yıl sonra istemeden ayrılıp, bir daha dönemedim.
  - Peki buna sebep ne idi? Niçin ayrıldın oradan?
  - Size saçma gelecek belki ama, bendeniz Karaşar'da gördüğüm bir göçer kızına tutulmuş, onsuz yaşayamam kaygısıyla, dergaha dönmem gerekirken, guruptan ayrılıp, onların kervana katılmıştım.
  - Ya! Peki sonra? Bu soru Vezire ait idi.
  - Sonrası büyük hayal kırıklığı ve üzüntü oldu, sayın Vezirim. Çünkü kızın babası ve kardeşleri durumu öğrenince beni ret edip, kızın amcazadelerine beşik kertmesi olduğunu açıklayarak, bana yolu gösterdiler.
  - Vah vah, sonra ne oldu peki? Diye soran Satuk Buğra idi.
  - Bana başka bir kötülükleri olmadı. Atımı dağlara, boz kırlara doğru sürüp, rastladığım sürü sahiplerine karın tokluğuna bir zaman çobanlık, kervanlara muhafızlık ettim. Bu arada işte diğer arkadaşım ile tanışıp, bildiklerimi ona da öğrettim. Bu duruma erişince işte yolumuz

buralara kadar geldi.

- Meğer, çok hazin, bir o kadar da ilginç hikayen varmış Komutan.
- Sağ olunuz Kağanım, beni sabır ve anlayışla dinlediniz.
- Müslümanlıkla ilk olarak nerede ve nasıl tanıştınız peki? Soran vezirdi.
- Arkadaşımla birlikte, bütün varlığımız olan atlarımıza binip, pusatlarımızı kuşanarak, bize görev vereceğini umduğumuz beylere rastlamak için yola revan olmuştuk. Mola esnasında uğruların baskınına maruz kalan bir ticaret kervanına yardım edip, onları kovaladık. Bundan memnun olup, bizi sofralarına davet ettiler. Burada sohbetlerine katılıp, merak ettiklerimizi sorduk. İlğimizi görünce molayı üç gün uzatıp, bize Müslümanlığı anlattılar.
- Peki ikna olup, iman edebildiniz mi İslam Peygamberine?
- Buna o an için evet demek mümkün değildi, ama aralarındaki davranış tarzı, bağlılık, adalet ve hoş görüyü çok takdir etmiştik. Bütün iyi hasletlerinin müsebbibi olarak, Allah rızası ve Peygamber sevgisini zikretmeleri bizi hayli etkilemiş, bu isimleri gözümüzde daha öznel bir hale getirip, anlam kazandırmıştır.
- Sevgi değer Komutanım, bu anlattıkların değerli ve makul ifadelerdi, çok memnun olduk, bu vesile ile seni tebrik ediyor, görevinde başarılarının devamını diliyoruz. Şimdi istersen gidebilirsin.

Böylece huzurdan ayrılan Türk Şad, bütün bunları arkadaşı Karakuş'a nakletmekte gecikmemişti. Kursta öğretildiğinden, esasen bunları o da biliyordu, lakin bu sorgunun yapıldığını bilmesi, hazırlıklı olmasına sağlayacaktı. Türk Şad yanlarından ayrıldıktan sonra konuşmalarına devam eden Vezir ve Satuk Buğra arasında şunlar geçiyordu.:

- Aziz dostum, hatırlarsan, daha önceki bir konuşmamızda o dergahtan arzu ettiğin adamlardan bahsetmiştin. Gördün mü, bak işte yüce Allah bu dileğine böylece karşılık vermiş oldu.
- Gerçekten öyle. Bu dergah ki, sen bilemezsin, yüce yaratan Tanrı'nın, sizin ifadenizle Allah'ın inanılmaz lütuflarına yüz yıllar öncesinden beri nail olmaktadır. Orada eğitilmiş bir Türk cengaveri bana hazineler değerindedir.
- Bununla ne demek isteğini tam anlayamadım, biraz açıklar mısın dostum?
- Tam değilse bile, bir şeyler anladığın muhakkak, sen onları söylemeden benim yapacağım açıklama eksik olur. Sen şimdi ne anladığını söyler misin?
- Tabii, e, şey, nasıl desem bilmem ki, evet, anladığıma göre, bu dergaha yüce Yaratıcı, bizim lisanımız Fârisî ifadesiyle Huda, eğer böyle bir lütfbahşetmiş ise, ki bu inanılmaz denli sürpriz olurdu, oradan gelen bilgiler bütünü ile doğrudur, demek istiyordunuz, değil mi?
- Aynen öyle dostum, dost gibi konuştuğun için sağ ol, aksi halde hemen katlini buyuracaktım.
- Samimiyetimden hala kuşku mu duymaktasınız yoksa Kağanım?
- Şirzat, doğruyu bulmanın yegane yolu, daima kuşku duyabilecek kuvvet ve kudrete sahip olmaktır. Bunu bildiğin halde, neden sorarsın hala?
- Lütfen bağışlayın Kağanım, bir an yanıldı bu serkeş dilim!
- Ama bu son olacak vezir. Aksi halde ecelinle oynarsın.
- Tanrı, sizden razı olsun.
- Şimdi git, yarın bir karara varmış oluruz. Satuk Buğra'nın nasırına basan Şirzat, allak bullak bir suratla ayrılmıştı. Yanlış ön yargılarını, hakim olamadığı diline ifşa ettirip, akıbetini muğlak ve vahim bir vaziyete sokmuştu. Satuk Buğra onun sandığının ötesinde bir kişiliğin sahibiydi. İranlı, kendini zekaca ondan ilerde sanıp, kendisine tanınan uzatmalı misafirliğin tolerans sınırını aşmakta beis görmeyip, onun, kendisine daima ihtiyaç duyacağını sanmıştı. Oysa ki Satuk Buğra, geleceği, madde ve mananın sergilediği bütün emarelerden okuyup, neyin, nasıl olacağını göremeyecek biri olsa, kuşkusuz ki, böyle pervasız davranamazdı. Bağdat halifesiyle kurulan irtibatı bundan sonra bizzat yürütecek, bunun için başka milletten vasıta kullanmayacaktı. Bu aşamadan sonra İranlı'nın yarardan çok zarar getireceğini tahmin ediyor, yarın onu ülkesine gönderme kararı alıyordu. Devresi gün bu kararını yürürlüğe koyan

Satuk Buğra Han, onu ülkesine götürme görevini Karakuş komutasındaki birliğe veriyor ve herkesi bir kez daha şaşırtıyordu.

Sabah erken yola çıkan kabile Narin ırmağı boyunca ve güney batı yönünde ilerliyordu.

Menzilde Semerkant vardı. Önde ve arkada okçular gidiyordu. Onların arasında iki kızı ve karısı şahsi eşyalarını taşıyan develerle Şirzat vardı. Ağızlarını bıçak açmıyordu. Semerkant' ta güvende olacakları kanısındaydılar. Orada kendilerini destekleyen Şia yanlıları çoğunlukta idi. Atını bir an mahmuzlayan Şirzat, Komutan Karakuş'a yaklaşıyor:

-Sayın Komutan, içimde bir sıkıntı var, yolda bir saldırı olacakmış gibi ürperiyorum. Sizce ne kadar güvendesiniz?

- Bence çekinecek bir şey yok Şehzadem, neden kuşkulandığınızı anlayamadım.

- Sebebini kestirmek zor, ama düşmanlarımızın yolda olduğumuzu bir şekilde öğrenmiş olmaları imkansız değil. Kendimden ziyade eşim ve çocuklarım için kaygılanıyorum. Tam bu sırada öncülerden biri:

- Arkadaşlar, şuraya bakın. Karşı tepelerin üzerinde bir gözcü var, işaret veriyor kollarıyla. Diyerek ötekileri uyarmıştı. Aynı şeyi hepsi teyit edince dizgin çekip, durmuşlardı. Yanlarına gelen Karakuş:

- Ne oldu, neden durdunuz?

- Komutanım, galiba izleniyoruz. Az önce karşı tepelerde bir gözcü vardı. İşaretini verip gözden kayboldu.

- Gördünüz mü Komutan, içimde ki sıkıntı boşuna değilmiş. Haklısınız galiba, ama bir çaresini buluruz elbet. Kaygılanmayın.

O an bulunulan yer, bir yanı ormanlık, karşı yanı giderek yükselen tepelerin uzayıp gittiği derin bir vadi konumundaydı. Irmağın karşı tarafında yükselen bu tepelere siperlenmiş başka gözcüler de olmalıydı. Muhtemelen, asıl tehlike biraz daha ilerde olmalıydı. Bu bir bölük olabileceği gibi, birkaç yüz kişiden oluşan bir çapulcu sürüsü de olabilirdi. Durum tespiti yapmak için kabile durup, develer ormanın kuytusuna çekilmişti. Karakuş adamlarını beşerli dört birime ayırıp, her bir gruba ayrı görevler vermişti. Birinci gurup, üzerinde bulunulan güzergahı izlerken, diğer gruplar ikiye ayrılıp, atlarını ırmağın iki yakasından ve yamaçlardan süreceklerdi. Diğer grupsa önde gidenleri biraz geriden ve aralıklı, tek sıra halinde izleyecekti. Önce yancılar hareket etmişlerdi. Keçi gibi çevik ve dayanıklı atlarıyla ırmağı sığ yerinden geçip, karşı yakadaki engebeli, çalılıklarla kaplı yamaçlara doğru sürmüşlerdi. Diğer yancılar kenardaki ormana dalmış, nisbeten kıyıyı izleyerek harekete geçmişti. Onlardan bir müddet sonra ana güzergahta gidecek olanlar atlarını mahmuzlamışlardı. Karakuş, Şirzat'ın biri kızları ve eşinin yanında kalmıştı. Karşı yakadan harekete geçenler bir süre sonra iki gözcüyü yakalamış ama adamlar tek kelime etmiyorlardı. Israr edilince bir tanesi kendini hançerleyip, intihar etmişti. Diğerleri bunu yapamamış, ama öldürülse bile konuşmak istemiyordu. Onu yanına alan bir er, elini kolunu bağlayarak kabilenin bulunduğu yere getirmiş, bacaklarından ve omuzlarından bir çam ağacına bağlamıştı. Adamı gören Şirzat ve Karakuş hemen yanına gelmiş ve sormağa başlamışlardı.

- Kimsin, kimin adına çalışıyorsun?

-!

- Konuş yoksa dilini şu hançerle keserim! Diyen Şirzat idi. Çok heyecanlı, bir o kadar da öfkeli idi.

-!

Onlar böylece gözcüyü sorgulamağa çalışırken, güzergah öncülerinden biri atını tozu dumana kattırarak gelmiş ve böğrüne saplanan bir okun tesiri ile atından yere düşmüştü. Zorlukla konuşarak yaşadıklarını aktarmıştı. Biraz ilerde kendilerinin on misli bir grupla çatışıp, birkaç arkadaşının ağır yaralandığını ve saldıranların kim olduklarını anlamadıklarını söylemiş ve son nefesini vermişti. Biraz sonra diğerleri gelmişti. Ama sayıları yarıya inmiş, kimisi yaralıydı. Onları takip edenler vardı. Az sonra takipçilerin gürültüleri duyulmağa başlamıştı. Ormanda gizlenmiş olan kabilenin yerini keşfetmeğe çalışıyorlardı. Karakuş adamlarını attan

indirip, yaylarını kuşandırarak etrafa dağıtmıştı. Korkunç bir insan avı başlıyordu. Takip edenlerin sayısı elli civarındaydı. Yol üzerinde duran atları ile ormanda savaşılmayacakları için yere inmiş, etraftaki izleri inceliyorlardı. Üzerlerinde hafif savaş giysileri ve çoğunda Moğol işi kılıçtan başka silah yoktu. Üç okçuları vardı. Karakuş ve adamları biraz yukarda siperlenmiş, ağaçların arasından onları izliyor, yaklaşmalarını bekliyorlardı. Tam bu sırada ağzını bağlamayı unuttukları esir bağırarak yardım istemişti. Onu bir hançer darbesiyle öldüren Şirzat geç kalmıştı. Takipçiler sesin geldiği yöne hücum etmişlerdi. İlk etapta dokuzu uçuşan oklara hedef olarak yıkılmış, ama sayıları fazla olduğu için hepsini durdurmak mümkün olamamıştı. Kafileye ilk saldıranları Şirzat ve Karakuş kılıçlarıyla karşılaşmış, lakin üç kişinin aynı anda saldırısına uğrayan Şirzat omzundan yaralanmıştı. Diğerlerinin dördünü okçular, üçünü Karakuş kılıcıyla saf dışı etmiş, geriye teslim olarak canını kurtaran iki kişi kalmıştı. Şirzat, aldığı derin kılıç yarası nedeniyle çok kan kaybediyordu. Eşi ve kızları ağlayarak yanı başına gelmiş, yarasını sarmağa çalışıyorlardı. Utacılıktan anlayan erlerden biri hemen çevrede daima bulunan şifalı bitkilerden toplamış ve yaralılara yardım etmişti. Yarası sarılan Şirzat büyük tehlikeyi atlattmış, ama durumu iyi sayılmazdı. Esirleri sorgulamak isteyen Karakuş, konuşmadıklarını görünce sinirleniyordu. Erlerden birinin aklına gelmesi üzerine, üzerleri aranan esirlerden birinde kamışa sokulu bir mektup bulunmuştu. Bu Farsça yazılmış kısa bir buyrultu idi. Mektubu eline alan Karakuş, bu dili okuyamayınca, onu Şirzat'a uzatmıştı.. Bir an yazıya göz gezdiren Şirzat'ın rengi uçmuştu. Zira buyrultunun sahibi Oğulcak Han ve söz konusu kendi ölüm fermanı idi. Hitap ettiği kişi, saldıranların önderiydi. Bu durumda Karakuş esirleri serbest bırakmak gerektiğini düşünüyordu. Fakat Şehzadenin: -Bunları serbest bırakırsan durumu haber verirler ve sonra başınız benim yüzümden başka dertlere girer Komutan. Demesi üzerine.

- Galiba haklısın Şehzade. O halde onlar da bizimle gelecekler. Ölmek mi, yoksa birlikte mi gelmek istersiniz?

- Görevimizi başarmadan döndüğümüzde zaten yaşatmazlar bizi. Sizinle geliyoruz.

Bu karar üzerine yeniden toparlanan kafile günler sonra menziline varmış ve taraftarlarının gösterdiği büyük bir konağa yerleşmişlerdi. Onları göndermek istemeyen Şehzade Şirzat, önce yorgunluk ve misafirliklerini öne sürüp, bir hafta alıkoymuş, sonra asıl fikrini açıklamıştı Karakuşa.

- Size güveniyorum, daha doğrusu sizden çok güvенеbileceğim kimse yok Komutan. Lütfen bizimle kalın.

- Fakat nasıl olur Şehzadem, burada sizi sayan ve geleceğin Hükümdarı olarak kabul eden binlerce taraftarınız var?

- Görünüşe aldanma komutan, onlar durumu bilmiyor, Turan kağanlığı ile hala sıkı ilişkim var, sanıyorlar, bu itibarın asıl nedeni budur.

- Hımm, galiba anlıyorum.

Şehzade Şirzat'ın diğer muhalifleri Horasan, Harezm ve Merv şehirlerini üs tutmuş, ülke idaresini ele geçirmek için çalışıyorlardı. Gerek daha önce sahip olduğu ve gerekse Satuk Buğran'ın vezirliğini yaparken kazandığı paralar Şirzat'ın çok geçmeden hatırı sayılır bir ordu kurmasını sağlamıştı. Niyeti, Karakuş'u yetişkin kızı Mahpeyker ile evlendirmektir. Karakuş, nasılsa istediği zaman buradan ayrılacaklarını düşünerek, ona damat ve baş komutan olma teklifini kabul etmişti. Zaten Mahpeyker, kara, uzun saçları, yay kaşları altında pırıldayan kara gözleri, muntazam bedeni ile türlü bahaneler yaratarak onunla görüşüyor, ona olan alakasını göstermekten çekinmiyordu. Ancak bir sorun vardı, o da din farklılığından kaynaklanıyordu. Şirzat, nikahın Müslüman adetleri doğrultusunda yapılmasını daha uygun buluyordu.

Bu arada Talas'da, Türk Şad'ın dalgın hallerini merak edip, soran Satuk Buğra Han:

-Ne o Komutan, düşünceli bir halin var. Yoksa gizli bir derdin mi var, söyle de çare bulalım?

- Ayıptır söylemesi, lakin Han'ım, sıla ve yar özlemidir bunun sebebi. Bir yavuklum, bir de anam vardı, yoluma bakan.

- Veda etmeği mi düşünüyordun Türk Şad?

-Evet, izin verirseniz?

- Olur, lakin bir şartım var.

-Tabii, buyurunuz.

Baba ocağına varınca bizden çok selam söylemendir Akkartal'a.

-!?

- Neden şaşırıdın?

-Demek ta başından beri beni tanı mıştınız Han'ım.

- Elbette, yoksa sana ne diye Komutanlık verdik sanıyorsun? Niyetiniz neyse, onu öğrendiniz sanırım artık. Burayı, bizi nasıl tanıdıysanız, öyle anlatacağınızdan eminim.

- Bunun için benim oraya gitmeme hiç gerek yok Han'ım. Bütün bunları çoktandır biliyorlar zaten.

-Ya, demek öyle? Peki bundan nasıl haberimiz olmadı bizim?

-Size tanıştırmadığım, Karakuş'tan başka bir arkadaşımız daha vardı. Biz ona ilettik, o da Dergaha ulaştırdı ve oradan da tabii ki ulu Hakan Bazırarslan ve Oğulcak Han'a...

- Hımm, anlıyorum. Desene ki bir yerlerden hayır duaya nail olmuş ve kimi yanlışlarımızdan kendiliğimizden dönmüşüz.

- Evet Hanım, aynen öyle olmuştur.

Devresi gün Türk Şad yine yoldaydı. Aradan aylar geçmiş, bütün sevdiklerini çok özlemişti. Satuk Buğra Han'ın hediye ettiği soylu atı, onun bu sabırsızlığını içsel bir duyu ile algılamış gibi, olanca süratiyle ilerliyor, menzile bir an önce ulaşmak istiyordu. Mağaralı, kayalık bir yerden geçiyorlardı ki, kaya oyuklarında yankılanan bir sesle durmuş, dinlemeğe başlamıştı bu sesi Türk Şad.

Birinci ses:

- Kendim başta, insanoğlunu aciz ve hakir görürüm!

İkinci ses kakhaha atarak;

- Bunu, yüksek feragat ve tevazu gibi söylüyorsun ya. Başta ben, yani sen, olduktan sonra, nerede olacağımın hiç önemi yok. Bu düsturun erdemi neresinde ki yoldaş?

- Vallahi ben onu, bunu bilmem, peygamberimiz böyle buyurmuş.

- Sakın bir yanlışın olmasın?

- Ne derler peki?

- İnsan, kendisinin aciz ve küçük olduğunu düşündüğü kadar erdem kazanır, ve bununla büyür, derler, aslında. Şu halde, nereye varacağından emin olduğun için böyle diyordun, peki ya bundan emin olmasaydın ne yapacaktın?

- Bilmem. Her halde aklıma ilk geleni.

- Aklına ilk gelenin ne olacağını demediğine göre, biz buna her şey, diyebilir miyiz şimdi peki?

- Lütfen, böyle bir şey yapmayınız.

- Neden korkuyorsun ki, yoksa inancından kuşkun mu vardı? Doğru yolda ve doğru yaptığından emin olanlarda korku bulunmaz oysa.

- Doğrudur. Ama ya yanlış çıkarsa?

- Tamam, tamam, sen baştan beri kuşku kıskacında imişsin.

- Elimden gelip, gücümün yettiğince inanmağa çalıştım. Demek eksikim kalmış, ne yapabilirdim ki buna karşı...

- Hah, bütün mesele işte burada odaklanıyor; eksikini biliyor muydun da yapmadın, bilmiyor muydun da?

- Ne kadar bilsem de, benden iyi bilenler olabileceğini düşündüm.

- Peki, sence, mutlak, doğru ve hakikat yol hiç mi yok? Nasıl yaşayacaksın bu sorunun karşılığını bulamadan; hep arayacaksın bunu çünkü?

- Bilmem, belki vardır?

- Bana inanacağına, beni inandırmadan, bundan söz etmeyeceğimi belirtmiş olayım.

- Be hey yoldaş, bunu senden başkasının bilemeyeceğine inanmam, neden bu denli imkansız olsun ki, anlamıyorum?!
- Beni buna ikna etmen, hayli zor görünüyor dostum, bilesin.
- O halde yüce Yaratan aşkına rica edeyim, lütfen, bana bundan bahseder misin ey Pir-i fani?
- Beni şaşırtıyorsun. Meğer bu yetenek sende varmış. O halde dinle. Bizde insan, bir takım temel değerlerle ölçülür. Bunların başında Cürüm ve Bilgi düzeyi gelir. Beden ve Tin ile yaşayana Kişi, yani Adam denir. Cürümü büyüdükçe, buna bağlı olarak, bilgi ve tecrübesi de büyüüp, yaratı ve söyleme kudreti artar.
- Bilim düsturu bizde iki türlüdür. İlki, kendini tanımak, ikincisi diğerlerini tanımaktır. Kendini tanımağa merak saranların rotası uzaklardır. Tanıdıkça herkes ve her şeyden uzaklaşır, sonunda salt yalnızlığa varmak isterler, ki bu hal ölüm değilse bile, insana hapislik gibidir. Onun için, yaşarken, genelde ılımlı bir tarz içinde olunur. Bu sağlanıp, orta yol tutulunca, umumi hayat ve bunun yaşanmasına dair ilkeler öğrenilir...
- Konuşulanları ilgiyle izleyen Türk Şad, bu seslerin sahiplerini yakından görmek için atından inmiş, yaya ilerliyordu. Meğer bunlardan biri, meşhur Bilge Ata ile Müslüman olma eğiliminde olan biriydi. Gayesi, son bir kez de ona danışmaktı. Az sonra Türk Şad, iri bir kaya yarığından onları cismen görebilecek durumdaydı. Bir an konuşmak üzere ağzını açan Bilge Ata'yı, Türk Şadın seslenişi susturmuştu:
- Esenbolzin Ulular! Bağışlayın sözünüzü böldüğüm için. Seslenmeden durmayı evla saymayıp, konuşarak, kendimi belli ettiğimin sebebi, sizleri, sayın Bilge Atam, tanımış olduğumdandır.
- Berhudar olasin ey oğul! Buyur, yaklaş da görüşelim hele.
- Fakat tam bu sırada, gürültüyle sarsılan yer ve ard arda başlarına düşmeye başlayan kaya, toz ve topraklar... Bir an yer yarıp, üstünde bulunanları altına çekmek isterken, şimdi ortasında kurulu mermer sütunlu çeşmenin altında, çimenlere oturan Bilge Ata'yı yalnız görmüştü
- Bu neydi böyle Bilge Atam? Usum, izanım şaştı.
- Çekinme evladım, gel Ne oldu, ne gördün ki?
- Az önce yanınızda, birlikte konuştuğunuz kişi ne oldu, uçuruma mı yuvarlandı?
- Ha, şu durum o benim aynadaki yansıyan resmimdi. Ayna düştü, o da kaybolup, gitti. Ama bu seni hiç taciz etmesin evlat.
- Bilge Ata, lütfen, bana burada ikinci bir şahıs yoktu, kendi kendime konuşuyordum, demeyiniz.
- Hah hah haaa! Demek inandırmak kolay değildir seni?
- Haşa, yanlış anlamayın Bilge Atam, siz yok, diyorsanız yok demektir. Fakat, var idiyse, nasıl olduğunu açıklamayı, sizin lütuf ve kereminize bırakırız.
- Güldürme adamı behey Delikartal'ın oğlu. Biri kaybolacaktıysa, onun biz olmayışına sevinmekten başka ne yapabilir, neyi sorabiliriz ki?
- Haklısın, çok haklısın Bilge Atam.
- Pekala, madem ki ısrarlı olmadın, o halde sana olayın aslını söyleyim oğul.
- Lütfunuz olur Bilge Atam.
- Yapmadığı olaydan ötürü sorum taşımayana, nasıl yaptın? Denemez. Tanrının işi ve onun takdiri böyle imiş. Ha, o bir gerçek kişi idi. Bir adı, soyu-sopu ve bir cismi vardı.
- Hayret bir olay...?
- Tevatür olarak hayrete şayan, ama gerçek. Duygu ve akıl yönlü kararlarında sabit olmadığı için, hiç bir noktaya tutunamayıp, uçuruma yuvarlandı o garip. Ben ise, şu arkamdaki ardıç ağacına tutunmakta tereddüt etmeyince yerimde, olduğum gibi kaldım oğul. Sen ne ararsın, nerden gelir, nere gidersin böyle?
- Doğrusu, Bilge Ata, Samanîler diyarından gelip, iki seçenek arasında seçimsiz kalıp, nereye önce gideceğimi bilmiyordum. İyi ki talih seni rastlattı.
- Eeeh, sonra?

- Orada tek mil bilgileri edinerek dönmekti görevim, bu bitti, lakin, eve yalnız mı, yoksa bir gelin ile mi dönmek arasında kararsızım.

- Ah hah haaaa! Anladım oğul, anladım ki, hem nasıl. En iyisi bir gelinle dönmektir elbet. Ama bunu nasıl yaparsın, bilmem?

- O konuda müsterih olabilirsiniz Bilge Atam.

- O halde, haydi rast gelip, uğur ola ey oğul. Ocağında, atan ve soranlara selam eyle.

Böylece ayrılan Türk Şad, yola koyulmuş, bir an önce Gülbahar'a ulaşmak için atını mahmuzluyordu... Saatlerdir yol alırken, atı yorulmuş, bir dere kenarında mola vermişti. Etrafta kuş sesinden başka ses yoktu. Bir kervana ait olan deve katarı görüldüğünde, Türk Şad, tuttuğu balıkları kızartarak, az önce karın doyurmuş, şimdi gölgelikte dinleniyordu. Kervan büyük ve zengindi. Onun için de iyi korunuyordu. Tepeden tırnağa silahlı muhafızlar at oynatarak öne çıktıklarında, dere kenarında otlamakta olan cins ata dikkat etmişlerdi. İki kişi aynı anda;

- Vay anasını be! Bir at işte bu kadar güzel olur, kimin ola ki?

Dedikten sonra, atlarını ona doğru sürmüşlerdi. Yanına varmışlardı ki, ansızın vızıldayan oklara hedef olan diğer muhafızların feryatlarıyla geri döndüler. Türk Şad ayağa fırlamış, yay ve sadağına el atmıştı. Az önce yanına yaklaşan muhafızlardan birini, vurularak attan düşerken görmüş, onu vuranların kervanı talan etmek isteyen haydutlar olduğunu anlamıştı. Yüzü aşkın haydut sürüsü kervanın etrafını sarmış, muhafızlarla aralarında ölümcül bir savaş başlamıştı. Sayı bakımından haydutlar daha kalabalık, fakat muhafızlar kadar iyi savaşçı değillerdi. İlk baskın anında verdikleri zayıata karşılık gelecek sayıda adam kaybetmişlerdi. Şu anda eşit görünüyorlardı. Kılıçlar, hançerler konuşuyor, her kalkıp inişte bir feryat duyuluyor, yağız yer kızıla boyanıyordu. Türk Şad yüz adım ilerisinde sürmekte olan bu kavgayı eli tetikte izliyor, namert bulduğu sinsi saldırı sahiplerini tarafgözetmeden vuruyordu. Bunu izleyen birkaç kişiden biri de haydutların lideriydi. Dor atını ona doğru mahmuzlarken, bir eli dizginde, diğeri silahsız ve havadaydı. Türk Şad onu izliyordu. Yanına gelince gem kasmış, atı şaha kalkarak durmuştu;

- Selam sana ey mert savaşçı! Niyetim sadece tanışmaktır. Kimsin, diye merak ederim.

- Adamları can pahasına vuruşan bir önderin sohbet aşkına şaşarım. Önce işini yap, sonra konuşuruz, olmaz mı?

- Seni, bizi desteklemeğe çağırırsam ne dersin ey yabancı?

- Hımm, niyetin anlaşıldı harami başı, ama işin zor. Çünkü beni buna zorlamaktan başka çaren yok.

- Yo, sandığın gibi değil. Bu kervanın kime ait olduğunu ve bizim kim olduğumuzu bilmiyorsun çünkü henüz.

- Tez cevabını ver de bir düşünelim bunu.

- Bunlar Samanilerdir, Bağdat'a gitmekte. Bize Türkişler derler. Bu dağlar ve tüm bozkırda bizim sözümüz geçer, Han, Kağan tanımayız. Bana Ulukurt derler.

- Tamam, anlaşıldı Ulukurt, ardından geliyorum, sür atını!

Çok sürmeden savaş sona ermiş, kervan muhafızları silah bırakıp, teslim olmuşlardı. Esirlerin elleri arkalarından bağlanıp, bir zincir oluşturmuşlardı. Kervancı başını yakalayıp, ifadesi alınacaktı. Sorgu ve yargı görevi Türk Şad'a verilmişti.

- Söyle bakalım Bezirganbaşı, ağırlığınız nedir?

- Üç yüz deve yükü kumaş, baharat ve mücevherat vardır, mal olarak. Bunun yanında elli kadın ve yetmiş atlı köleden ibaretiz ey Yargıç.

- Nereli, hangi ulustansınız peki?

- Biz Filistin Musevîlerindeniz. İşimiz ticarettir sadece.

- Ve istihbarat ülkeler arasında, değil mi?

- Buna, evet demekten başkası yalan olurdu, evet, ey Yargıç.

- Pekala Bezirganbaşı, de bakalım, geldiğin diyardan, Bağdat'a götürdüğün en mühim, en değerli istihbarat ne idi?

- Bu ulus, yani Türkistan'da yaşayan sizler, öndersiz, başıbozuk zamanlarda ve zafiyet içindesiniz. Zafiyetiniz, beylerinizin bir bayrak altında toplanmamasından kaynaklanıyor. Koca bir kıtayı titreten Göktürk Ordusu parçalanıp, tek başına yetersiz bölüklere ayrılmış durumdadır. Bu özgüven eksikliği, her ulus gibi, sizi de çekingen yapacak, kendinizi koruma güdüsünün kölesi olacaksınız bu gidişle. Bunun sonu malum; başka ulusların iradelerine ram olmanızdır...

- Dediklerin yanlış değil, ama mükemmel de sayılmaz. Bağdat'ın istediği, Türklerin Müslüman olmasıdır, değil mi?

- Evet, çünkü Bağdat Halifesi ancak böyle hakim olabilir Turan diyarına. Zira bu milleti savaşta yenmek imkansızdır. O halde, Türkleri ikna için kutsal değerler üzerine kurulu Müslümanlık bu amaca en uygundur. Çünkü onurlarına düşkün olan Türkler, insan nefisini yerdiği kadar öven, erkek dini sayılan, İslamlığı kabulde pek zorlanmayacaklardır.

- Türklerin onurlarına düşkünlüğü neyse, ama, kadınları ayıran, muhalif bir din arayışı içinde olduklarını nerden çıkarıyorsun bre Bezirgan?

- Fakat Yargıç Beğ, bu teklifle karşılaşan Türkler, Müslümanlığa hayır dedikten kadın hakimiyeti altında zaten yaşamıyorlar. Ben bütün Türk illerinde, saraylarında bunu gördüm.

- Kadınlarımız, her şeye rağmen baş tacımızdır. İlahelerimiz gibi onlara değer verir, onlar için yaşar, onlar uğruna ölmekten kaçınmayız biz.

- Fakat sayın Yargıç, Türk kadınları, erkeklerine doğan güneşe bakar gibi bakar, taparcasına severken, bir başkasını görmezler.

- Bize dair gözlemlerin hayatını bağışlatıp, yaşayabileceğin kadar mal ve vasıta ile serbest bırakılmana karar verilmesine âmil oldu. Şimdi gidebilirsin.

Türk Şad'ın kararını izleyenler arasından ileri çıkan Ulukurt;

- Yargınız hemen uygulanacaktır efendi, lakin şimdi kıymetli adını söyleyip, bizleri şeref yap etmez misin?

- Evet, adım Türk Şad, Tanrıdağlı Akkartal'ın oğluyum.

- Başkası olsaydın zaten şaşardım yigidim. Babanıza bizden de selam götür...

Bu açıklamadan sonra oradan ayrılmak üzere harekete geçen Türk Şad, izleyenlerin sevinç ve methiye nidaları altında, atını alıp, tekrar yola revan olmuştu. Hava, güzeldi. Yüce bir dağ eteğinde, uçurumlarla dolu bir vadide güneş çalıyor, gök yüzü bulutsuz, nal seslerinden başka ses duyulmuyordu. Bir ara, iki devasa kayanın kapılık ettiği büyük bir mağara çekmişti dikkatini. Atını duraksatıp, sonra o tarafa sürdü. İçerden ses, seda gelmiyordu. Bir ıslık çalıp, bekledi. Karşılık veren olmayınca atından inip, mağaraya doğru yürüdü. İçeri girdi. Beş adım sonra loş mekanı aydınlatan bir ateş gördü. Biraz ilerde, korları görünüyordu. Yanı başında bağdaş kurmuş, oturan kişiyi fark ettiği an eli kılıç kabzasına gidip, iki adım mesafede durdu. Ateşin kızıl ışıkları altında deruni alemlere dalmış bu garip kişiye seslendi:

- Esen bulasın ey Derviş han!

Yerinden kıpırdayan adamın sol eli ona, hemen karşında serili pösteği üzerine oturmasını işaret ederken, gözleri halen elinde çektiği uzun tesbih tanelerinde sakindi. Türk Şad bu sükunet karşısında işaret edilen yere oturup, beklemeğe başladı. Bu arada, bu kişinin, toplumdan uzak, dağlarda yaşayan bir münzevi olduğunu düşünüyordu. Az sonra tefekkür ve zikrini tamamlamış olmalı ki, Derviş:

- Hoş geldin yigidim, sefa geldin. Kalkıp seni karşılayamadığım için kusura bakma.

- Zıyanı yok Derviş baba, asıl sen kusura bakma. Destursuz girip, belki ibadetini taciz ettim?

- Yok evladım, bilakis çok memnun ettin. Nicedir bir insan oğlu ile konuşmuşluğum yoktu.

- Sevindim öyleyse. Buyur sor, ne sormak istiyorsan Derviş baba.

- Ey oğul, kimi kimseyi tanımam. Hem bana verdiğin o adı da hiç duymadım.

- Batı illerinde, senin gibi, yalnız, Tanrı ile arkadaş olan insanlara Derviş derler.

- Hımm.

- Derviş baba, sen kendini peki ne olarak bilirdin?

- Baksı, baksı derlerdi bana bir zamanlar. Gençlikte yaşadığım toplum böyle bilirdi.

- Kimdi bu toplum?
- Bize Göktürkler, derlerdi.
- Nasıl, anlayamadım. Şimdi kaç yaşındasın peki Derviş baba?
- Bilmem ki, iki yüzden sonrasını saymadım oğul.
- Dede, sende bir sır, bir ilaç olmalı, insanı ölümsüz yapan?
- Başka türlü olmaz mı bu diyorsun yoksa oğul?
- Her halde olmaz, olur mu yani?.
- İnsanı ölümsüz yapan bir şey yok, ama ömrünü uzatan çok şeyler vardır oğul.
- Nelerdir bunlar dede?
- Birincisi, kadın dırdırından uzak, kalbini hiç yormayacaksın sinirlenerek.
- Ya? Başka ?
- İkincisi, en az bir sanat bilip, onda işlemekten büyük haz duyacaksın.
- Deme, çünkü benim bildiğim sanat kılıç sallayıp, ok atmak, adam öldürmek, dede.
- Öyle ise, en kısa zamanda bir de yaratıcılık sanatı öğrenmen gerek oğul.
- Evet, anlıyorum dede.
- İster yazı, ister çizgi veya boya, istersen musiki ile, görüp duyduklarını, idrakinde olanı, tarif ve tasvir yapamayan kişi, eksiği bulunandır oğul.
- Haklısın dede. Bana tavsiyen nedir peki?
- Bunu kendin bilip, seçmelisin.
- Evet ama, şimdi hal vaktim yok bunlar için. İşin kötüsü, ne zaman vakit bulacağımda kuşkuludur.
- Madem öyle, aklında bulunsun yeter.
- Dede, başkaca bir şey yok mu bu işte?
- Var elbet, bu hepsinden ziyade hem.
- Nedir o?
- Bu inanmaktır oğul. Acunu kendi içinde taşıdığına inanabilmektir hem.
- Bu imkansız değil mi derviş dede? Bütün acunu kişi nasıl içine sığdırabilir?
- O halde dimağını açmalı, bilmiyorsa öğrenmeli. En büyük hacim zenginliği ruhtadır çünkü oğul. Ruh, kapsadığı kainatı içinde hissetmekten aciz olup ve bilmiyorsa ne taşıdığını; kuşku ile rahatsızlık duyar, hastalanıp, tedaviye muhtaç kalır her zaman.
- Anlaşıldı ama, kadınlara hiç mi yaklaşmamalı? Ya birini seviyorsak dede?
- Kırıksık yüz hatları bir an gerilen Baksı dede, ilk kez gülerek:
- Ölçü seçiminde hür olduğuna göre, yediğine, içtiğine dikkat edersin artık.
- Nasıl yani Baksı Dede?
- Ölçülü olmayı bilersen, bir şey olmaz. Sevmek, ilmini haiz olmak kaydıyla, insan ömrünü kısaltmaz, uzatır aynı zamanda oğul.
- Sevmenin de ilmi mi vardır dede?
- Tabii ki ve her halde oğul. Asıl ilim işte burada olup, insan oğlunun bu dünyadaki en mühim işi de bunu başarabilmektir oğul. Bu ayarı iyi yapamayanın hayatına törpü girer, çok sürmez, bitirir çünkü onu...
- Haklısın dede. Bir yavuklum var. Yanımda olması haz verse de, uzak kalışın acısı fazla oluyor. Ya onu yanıma almalı, ya da unutmalıyım hepten.
- Bunu sen bileceksin.
- Tamam dede. Destur verirsen şimdi kalkıp, yavuklumun yurduna gideceğim. Belki onu da alıp, birlikte dönerim. Nasihatlerin için teşekkür ederim Baksı dede...
- Böylece yola çıkan Türk Şad, üç gün üç gece sonra nişanlısını alıp, baba ocağına dönmüş, yapılan düğüne, başta Satuk Buğra Beğ, Turan ülkesinin diğer beyleri, ulu Hakanı dahi katılarak, bilmem ne zamana kadar sürecek olan yeni bir dirlik çağı başlamıştı.

-Son -

Hüsrev Özel